

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

ספר הזהר

שחבר התנא האלקי רבן שמעון בר יוחאי זיע"א

ובו: "ספר הזהר", "זהר חדש", "תקוני הזהר"

מנקד

- כרך א -

הקדמת הזהר - בראשית

דף א' ע"א - דף ט"ו ע"ב

מבאר בלשון הקדש עם פרוש קל ונחמד למען ירוץ הלומד בו

מחלק לשנה אחת ולשלוש שנים

מופץ ללא מטרות רווח כלל ועיקר
לקירוב הגאולה ברחמים

בדקות ספורות בלבד תזכה להיות בן עולם הבא

נסדר, נערך והוגה מחנך, בנקוד ופסוק מלא, עם מראה מקומות,
בחלוק קטעים לפי העניינים, באותיות גדולות ומאירות עינים

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"
בעיה"ק בית שמש תובב"א
כסלו תשע"א לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א
רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin
Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

כל הזכויות שמורות

ואין למכור או לסחור או לקבל רווח עבור הטקסט או חלקו
מותר ומצוה ללמוד ולזכות את הרבים **בחינם בלבד**

ניתן ל"מפעל הזוהר העולמי"

על ידי הרב הצדיק המקובל **הרב בניהו שמואלי** שליט"א
ראש ישיבת "נהר שלום" (רח' שילה 6 ירושלים)
לעילוי נשמת מורינו ורבינו הצדיק הקדוש
רבי **מרדכי** בן מרים **שרעב"י** זיע"א

תפלה קודם למוד הזהר (קבלה מהאריז"ל)

רבון העולמים ואדוני האדונים, אב הרחמים והסליחות. מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, בקדה ובהשתחויה, שקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש, ונתת לנו חלק בסודות תורתך הקדושה. מה אנו, מה חיינו, אשר עשית עמנו חסד גדול פנה. על פן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך, שתמחול, ותסלח, לכל חטאתינו ועוונותינו, ואל יהיו עוונותינו מבדילים בינינו לביניך.

ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתכונן לבבינו ליראתך ואהבתך, ותקשיב אזניך לדברינו אלה, ותפתח לבבינו הערל בסודות תורתך, ויהיה למודנו זה נחת רוח לפני כסא כבודך פריח נחות. ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינתינו, ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם. וזכותם, וזכות אבותם, וזכות תורתם, ותמימותם, וקדשם, יעמוד לנו לבל נפשל בדברים אלו. ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים. כמאמר נעים ומירות ישראל "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה:

תפלה לאחר למוד הזהר (יאמר בפנות הלב)

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו. שובה אלינו בהמון רחמיה בגלל אבות שעשו רצונך. בנה ביתך כבתחלה וכוונן מקדשך על מכונו. והראנו בבנינו ושמחנו בתקונו. והשב פהנים לעבודתם ולויים לדוכנם לשירם ולזמרם. והשב ישראל לנויהם. ומלאה הארץ דעה את ה' ליראה ולאהבה את שמך הגדול הגבור והנורא אמן פן יהי רצון.

גודל השכר והזכות בהוראת אצבע

הגר"א במשלי (יב, יד), מבאר גודל הזכות שיש למזכי הרבים ומוכיח את חבירו, אם שמע, מקבל שכר על כל מה שיעשה לדורות, וגם אם לא שמע, אז מקבל כל חלקו הטוב, וזה שלא שמע לוקח ממנו את חלק הגיהנום שלו.

הידעת? ברגע אחת אתה יכול לזכות לעולמות נצח! "עין לא ראתה.."
 - עתה הכול בידך - אתה יכול לחלק ס' "ערכה של שעה", שמעודד ומעורר ללמוד זה"ק בכל יום. וכל הלומד שעה זה"ק בשבת עולה לו למאה מיליון שנה תורה, ואם תכפיל בכל שבתות השנה ויו"ט, לכל ימי חייו, תגיע ל' 640 מיליארד שנה תורה. ואם בזכותך יתארגן שיעור לעשר יהודים, תגיע ל' 6 טריליון ו' 400 מיליארד שנה תורה. ובזה"ק (פ' ויצא קס"א). כתוב: שכל מה שנותנים משמים הוא באלף, ועוד כידוע כל עשרה ביה שכינה שריה, אתה מכפיל כל מנין יהודים באלף. תגיע ל' 6 זיליון ו' 400 טריליון שנה תורה. - ומי יוכל לחשב את גודל השכר הנצחי שיש לך מכך בוודאות!!!

החפץ חיים והחזון איש זי"ע

במכתבי מרן החפץ חיים זצ"ל (דף יד אות ג'), שספר בנו הר' אריה ליב על אביו, שהחזיק מאד בחכמת הקבלה באמרו כי הוא אחד מחלקי תורה היותר נעלים, ומרגלא בפומיה תמיד כי בלי סתרי תורה מגששים אנו באפלה, ובס' "מאיר עיני ישראל" (כ"ג ע' תקנ"ו), שרבי שלמה ספר לו על רבו החפץ חיים, שכל שבת קודש למד את הזהר של הפרשה, גם היה אומר לאחרים שילמדו הזהר של הפרשה, אפילו בחורים. והיה אומר שרבו כמדרש. (אור הזהר דף 82). ובספר מעשה איש (חלק ג' ע' צ"ח): שמרן החזון איש זצ"ל אמר להג' ר' שמריהו גריינימן זצ"ל, שאין ספר מוסר כל כך טוב כמו ספר הזהר. (מפעל הזהר העולמי - 0548436784)

הקדמת ספר הזוהר

(דף א ע"א)

רבי חזקיה (נ"א רבי אלעזר) פתח, כתיב, (שיר השירים ב) כשושנה בין החוחים. מי השושנה? זו כנסת ישראל (משום שיש שושנה ויש שושנה). מה השושנה שהיא בין החוחים יש בה אדם ולכן - אף כנסת ישראל יש בה דין ורחמים. מה שושנה יש בה שלשה עשר עלים - אף בכנסת ישראל יש שלש עשרה מדות רחמים שמקיפות אותה מכל צדדיה. אף אלהים של פאן, משעה שנזכר, הוציא שלש עשרה תבות להקיף את כנסת ישראל ולשמר אותה. ואחר כך נזכר פעם אחרת. למה נזכר בפעם אחרת? כדי להוציא חמשה עלים חזקים שסוככים את השושנה. ואותם החמשה נקראים ישועות, והם [המשה] [המשיח] שְׁעָרִים. ועל זה הסוד כתוב (תהלים קטז) כוס ישועות אשא, זו כוס של ברכה. הכוס של ברכה צריכה להיות על חמש אצבעות ולא יותר, כמו שהשושנה שיושבת על חמשה עלים חזקים בְּדַגְמָא של חמש אצבעות. והשושנה הזו היא כוס של ברכה. מ"אלהים" השני עד "אלהים" השלישי - חמש תבות. מכאן והלאה האור שנקרא ונגנו ונכלל בברית ההוא שנקנס בשושנה [ס"א ז] והוציא בה זרע, וזה נקרא עץ עושה פרי אשר זרעו בו. ואותו הזרע קים באות הברית ממש. וכמו שדמות הברית נזרע בארבעים ושנים זווגים [של אות] הזרע ההוא, כך נזרע השם החקוק מפרש בארבעים ושתים אותיות של מעשה בראשית.

רבי חזקיה (נ"א רבי אלעזר) פתח, כתיב, (שיר השירים ב) כשושנה בין החוחים. מי השושנה? זו כנסת ישראל (משום שיש שושנה ויש שושנה). מה השושנה שהיא בין החוחים יש בה אדם ולכן - אף כנסת ישראל יש בה דין ורחמים. מה שושנה יש בה שלשה עשר עלים - אף בכנסת ישראל יש שלש עשרה מדות רחמים שמקיפות אותה מכל צדדיה. אף אלהים של פאן, משעה שנזכר, הוציא שלש עשרה תבות להקיף את כנסת ישראל ולשמר אותה.

ואחר כך נזכר פעם אחרת. למה נזכר בפעם אחרת? כדי להוציא חמשה עלים חזקים שסוככים את השושנה. ואותם החמשה נקראים ישועות, והם [המשה] [המשיח] שְׁעָרִים. ועל זה הסוד כתוב (תהלים קטז) כוס ישועות אשא, זו כוס של ברכה. הכוס של ברכה צריכה להיות על חמש אצבעות ולא יותר, כמו שהשושנה שיושבת על חמשה עלים חזקים בְּדַגְמָא של חמש אצבעות. והשושנה הזו היא כוס של ברכה. מ"אלהים" השני עד "אלהים" השלישי - חמש תבות. מכאן והלאה האור שנקרא ונגנו ונכלל בברית ההוא שנקנס בשושנה [ס"א ז] והוציא בה זרע, וזה נקרא עץ עושה פרי אשר זרעו בו. ואותו הזרע קים באות הברית ממש. וכמו שדמות הברית נזרע בארבעים ושנים זווגים [של אות] הזרע ההוא, כך נזרע השם החקוק מפרש בארבעים ושתים אותיות של מעשה בראשית.

בראשית, רבי שמעון פתח, (שיר ב) הנצנים נראו בארץ. הנצנים - זה מעשה בראשית. מתי נראו בארץ? ביום השלישי,

ולביתר אדפר זמנא אחרא. אמאי אדפר זמנא אחרא. בגין לאפקא חמש עלין תקיפין דסחרין לשושנה. ואנון חמש אקרון ישועות. ואנון חמש תרעין. ועל רזא דא כתיב (תהלים קטז) כוס ישועות אשא דא כוס של ברכה. כוס של ברכה אצטריך למהוי על חמש אצבעאן ולא יתיר. כגוונא דשושנה דיתבא על חמש עלין תקיפין דוגמא דחמש אצבעאן. ושושנה דא איהי כוס של ברכה. מאלהים תנינא עד אלהים תליתאה חמש תיבין. מכאן ולהלאה אור דאתברי ואתגניז ואתפליל בברית ההוא דעאל בשושנה (ס"א דא) ואפיק בה זרעא. ודא אקרי עץ עושה פרי אשר זרעו בו. וההוא זרע קיימא באות ברית ממש. וכמה דדיוקנא דברית אזדרע בארבעין ותרין זווגין ההוא (נ"א דההוא) זרעא, כך אזדרע שמא גליפא מפרש בארבעין ותרין אתון דעובדא דבראשית.

בראשית, רבי שמעון פתח (שיר השירים ב) הנצנים נראו בארץ. הנצנים, דא עובדא דבראשית, נראו בארץ אימתי, ביום

השלישי, דכתיב ותוצא הארץ פדין נראו בארץ. עת הזמיר הגיע, דא יום רביעי דהיה ביה זמיר עריצים, מארת חסר. וקול התור, דא יום חמישי, דכתיב ישרצו המים וגו' למעבד תולדות. נשמע, דא יום ששי דכתיב נעשה אדם. דהיה עתיד למקדם עשיה לשמיצה, דכתיב (דף א ע"ב) הכא נעשה אדם, וכתיב התם נעשה ונשמע. בארצנו, דא יום שבת דאיהו דוגמת ארץ החיים. (שהוא עולם הבא. עולם הנשמות עולם הנחמות).

שכתוב ותוצא הארץ, אז נראו בארץ. עת הזמיר הגיע - זה היום הרביעי שהיה בו זמיר עריצים, מארת חסר. וקול התור - זה היום החמישי, שכתוב ישרצו המים וגו', לעשות תולדות. נשמע - זה היום הששי, שכתוב נעשה אדם, שהיה עתיד להקדים עשיה לשמיצה, שכתוב כאן נעשה אדם, וכתוב שם נעשה ונשמע. בארצנו - זה יום השבת, שהוא דגמת ארץ החיים (שהוא עולם הבא, עולם הנשמות, עולם הנחמות).

(ג"א דבר אחר) הנצנים אליו אנון אבהן דעאלו במחשבה ועאלו בעלמא דאתי ואתגניזו תמן. ומתמן נפקו בגניזו ואטמירו גו (ג"א בהו) נביאי קשוט. אתיליד יוסף ואטמירו ביה, עאל יוסף בארעא קדישא ונציב לון תמן, וכדין נראו בארץ ואתגלו תמן. ואימתי אתחזון, בשעתא דאתגלי קשת בעלמא. דהא בשעתא דקשת אתחזי כדין אתגלון אנון, ובההיא שעתא עת הזמיר הגיע עדן לקצץ חיבין מעלמא. אמאי אשתזיבו, בגין דהנצנים נראו בארץ, ואלמלא דנראו לא אשתארוזן בעלמא, ועלמא לא אתקים.

(ג"א דבר אחר) הנצנים - אלו הם האבות שנקנסו במחשבה ונקנסו לעולם הבא ונגנזו שם, ומשם יצאו בגניזות ונסתרו בתוף נביאי האמת. נולד יוסף ונטמנו בו. נכנס יוסף לארץ הקדושה והציב אותם שם, ואז נראו בארץ ונגלו שם. ומתי הם נראו? בשעה שהתגלתה הקשת בעולם. שהרי בשעה שנוראת הקשת, אז הם מתגלים, ובשעה ההיא עת הזמיר הגיע לקצץ את הרשעים מן העולם. למה נצלו? משום שהנצנים נראו בארץ, ואלמלא שנראו, לא היו נשארים בעולם, והעולם לא היה מתקים. ומי מקים את העולם וגורם לאבות להתגלות? קול התינוקות שעוסקים בתורה. ובגלל אותם התינוקות של העולם, העולם נצל. פנגדם (שיר א) תורי זהב נעשה לך, אלו הם תינוקות ילדים עלמים, שכתוב (שמות כה) ועשית שנים פרכים זהב.

ומאן מקים עלמא וגרים לאבהן דאתגלון, קל ינוקי דלעאן באורייתא, ובגין אנון רביין דעלמא, עלמא אשתזיב. לקבליהון, (שיר השירים א) תורי זהב נעשה לך, אליו אנון ינוקי רביין עולמין דכתיב, (שמות כ"ה) ועשית שנים פרוכים זהב.

בראשית. רבי אלעזר פתח, (ישעיה מ) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. שאו מרום עיניכם, לאיזה מקום? למקום שכל העינים תלויים בו, ומי הוא?

בראשית רבי אלעזר פתח (ישעיה מ) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. שאו מרום עיניכם, לאיזה מקום? למקום שכל העינים תלויים בו, ומי הוא?

פּתַח עֵינַיִם, וְשֶׁם תִּדְעוּ שֶׁהַסְּתוּם
הַעֲתִיק הַזֶּה שְׁעוּמַד לְשִׁאלָה
בְּרֵא אֱלֹהִים. וּמִי הוּא? "מִי",
הַהוּא שְׁנִקְרָא מְקַצֵּה הַשָּׁמַיִם
לְמַעַלָּה, שֶׁהַכֹּל עוֹמַד בְּרִשּׁוֹתָיו.
וְעַל שֶׁהוּא עוֹמַד לְשִׁאלָה וְהוּא
בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר וְלֹא גְלוּי נִקְרָא
"מִי", שֶׁהָרִי לְמַעַלָּה אֵין שֵׁם
שִׁאלָה. וְקַצֵּה הַשָּׁמַיִם הַזֶּה נִקְרָא
"מִי".

וְיֵשׁ אַחַר לְמִטָּה שְׁנִקְרָא "מִה".
מִה בֵּין זֶה לְזֶה? אֵלֹא הִרְאִישׁוֹן
הַנִּסְתָּר שְׁנִקְרָא "מִי" עוֹמַד
לְשִׁאלָה. בֵּין שְׁשׂוֹאֵל אָדָם
וּמְפַשֵּׁשׁ לְהַסְתַּכֵּל וְלִדְעוּת
מִדְּרָגָה לְדְרָגָה עַד סוּף כֹּל
הַדְּרָגוֹת, בֵּין שְׁמַגִּיעַ לְשֵׁם -
"מִה". מִה יִדְעֶתָ? מִה הַסְתַּכְּלֶתָ?
מִה פִּשְׁפִּשְׁתָּ? הָרִי הַכֹּל נִסְתָּר
כְּבִרְאשׁוֹנָה.

וְעַל הַסּוּד הַזֶּה כְּתוּב (איכה ב) מִה
אֲעִידֶךָ מִה אֲדַמָּה לָךְ. כְּשֶׁנִּחְרַב
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, יֵצֵא קוֹל וְאָמַר, מִה
אֲעִידֶךָ [נ"א] (ומה) מִה אֲדַמָּה לָךְ, בְּאוֹתוֹ מ"ה
אֲעִידֶךָ [בכל יום ויום, [ומה] העידתי
בְּךָ מֵיָמִים רַאשׁוֹנִים, שְׁכַתּוּב
(דברים ל) הַעֲדַתִּי בָכֶם הַיּוֹם אֵת
הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. וְמִה אֲדַמָּה
לָךְ, בְּאוֹתוֹ גִּזּוֹן מִמֶּשׁ עֲטָרְתִּי
אוֹתָךְ בְּעֲטָרוֹת קְדוֹשׁוֹת, עֲשִׂיתִי
לָךְ שְׁלִטוֹן עַל הָעוֹלָם, שְׁכַתּוּב
(איכה ב) הַזֹּאת "הָעִיר" שִׁיאֲמָרוּ
כְּלִילַת "יִפִּי" וְגו'. קְרֵאתִי לָךְ
(תהלים קכב) יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה כְּעִיר
שְׁחִבְרָה לָהּ.

(איכה ב) מִה אֲשׁוּה לָךְ - כְּמוֹ שֶׁאֵת
יּוֹשְׁבֵי כְּנָעַן, כְּךָ הוּא כְּכֹזֵב
לְמַעַלָּה. כְּמוֹ שֶׁלֹּא נִכְנָסִים בְּךָ
עַכְשָׁיו הָעַם הַקְּדוֹשׁ בְּסִדְרִים
קְדוֹשִׁים, כְּךָ נִשְׁבַּעְתִּי לָךְ שֶׁאֵינִי
נִכְנָס לְמַעַלָּה עַד שֶׁיִּכְנָסוּ בְּךָ
אוּכְלוּסִיף לְמִטָּה. וְזוֹהֵי נִחְמַתְךָ,
הוֹאִיל שֶׁהַדְּרָגָה הַזֹּאת אֲשׁוּה לָךְ
לָךְ קִיּוּם וּרְפוּאָה - מ"י יִרְפָּא לָךְ.

בְּרֵא אֱלֹהִים. וּמֵאַן אִיהוּ. מ"י. הַהוּא דְאֶקְרִי
מְקַצֵּה הַשָּׁמַיִם לְעִילָא. דְכֹלֵא קִימָא
בְּרִשּׁוֹתֵיהּ. וְעַל דְקִימָא לְשִׁאלָה וְאִיהוּ בְּאַרְח
סְתִימִים וְלֹא אֲתַגְלִיא, אֶקְרִי מ"י, דְהָא לְעִילָא
לִית תַּמָּן שִׁאלָה. וְהָאִי קַצֵּה הַשָּׁמַיִם אֶקְרִי
מ"י.

וְאִית אַחְרָא לְתַתָּא וְאֶקְרִי מ"ה. מִה בֵּין הָאִי
לְהָאִי, אֵלֹא קְדַמָּה סְתִימָא דְאֶקְרִי
מ"י קִימָא לְשִׁאלָה, כִּיּוֹן דְשִׁאל בְּרִשׁ
וּמְפַשֵּׁשׁ לְאַסְתַּכְּלָא וּלְמַנְדַּע מִדְּרָגָא לְדְרָגָא
עַד סוּף כֹּל דְרָגִין, כִּיּוֹן דְמִטִּי תַמָּן, מ"ה. מִה
יִדְעֶתָ, מִה אֲסַתְּפִלְתָא, מִה פִּשְׁפִּשְׁתָא, הָא
כֹּלֵא סְתִימִים כְּדִקְדַמִּיתָא.

וְעַל רִזָּא דְנָא כְּתִיב, (איכה ב) מִה אֲעִידֶךָ מִה
אֲדַמָּה לָךְ. כִּד אֲתַחְרִיב בֵּי מִקְדָּשָׁא נִפְק
קָלָא וְאָמַר מִה אֲעִידֶךָ (נ"א ומה אדמה לך, בהוא מ"ה
אֲעִידֶךָ) בְּכֹל יוֹמָא וְיוֹמָא, [והא] אֲסַהִידַת בְּךָ
מִיּוֹמִין קְדַמָּיִן דְכְּתִיב, (דברים ל) הַעֲדַתִּי בָכֶם
הַיּוֹם אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. וְמִה אֲדַמָּה לָךְ
כְּהוּא גִזּוֹן מִמֶּשׁ עֲטָרִית לָךְ בְּעֲטָרִין קְדִישִׁין
עֲבָדִית לָךְ שְׁלִטְנוּ עַל עֲלָמָא דְכְּתִיב, (איכה ב)
הַזֹּאת "הָעִיר" שִׁיאֲמָרוּ "כְּלִילַת" יִפִּי וְגו'
קְרִינָא לָךְ (תהלים קכ"ב) יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה כְּעִיר
שְׁחִבְרָה לָהּ.

מִה אֲשׁוּה לָךְ. (איכה ב) כְּגוֹוְנָא דְאַנְתָּ יִתְבַּה, הַכִּי
הוּא כְּכֹזֵב לְעִילָא. כְּגוֹוְנָא דְלֹא עָאֲלִין
הַשְּׁתָא בְּךָ עֲמָא קְדִישָׁא בְּסִדְרִין קְדִישִׁין, הַכִּי
אוּמִינָא לָךְ דְלֹא אִיעוּל אָנָא לְעִילָא עַד
דִּיעֲלוּן בְּךָ אֲכֹלוּסְךָ לְתַתָּא. וְדָא אִיהוּ נִחְמָה
דִּילָךְ הוֹאִיל דְדְרָגָא דָא אֲשׁוּה לָךְ בְּכֹלֵא.
וְהַשְּׁתָא דְאַנְתָּ הַכָּא גְדוּל כְּפִים שְׁכַרְךָ. וְאִי
תִּימָא דְלִית לָךְ קִימָא וְאַסוּתָא, מ"י יִרְפָּא
בְּכֹל. וְעַכְשָׁיו שִׁאֲתָ כְּאֵן, גְדוּל כְּפִים שְׁכַרְךָ. וְאֵם תִּאמַר שִׁאֲתָן

וְדַאי שְׂאוֹתָהּ הַדְרָגָה הַנְּסֻתָרַת
הַעֲלִינָה שֶׁהַכֵּל עֹמֵד בָּהּ, תִּרְפָּא
לָךְ וְתִקֵּים אוֹתָךְ.

מ"י - קִצָּה הַשָּׁמַיִם לְמַעְלָה, מ"ה
- וְעַד קִצָּה הַשָּׁמַיִם לְמַטָּה וְקִצָּה
הַשָּׁמַיִם לְמַטָּה. וְזֶה יִרְשׁ יַעֲקֹב, שֶׁהוּא
מְבָרִיחַ מִן הַקִּצָּה אֶל הַקִּצָּה.
מִהַקִּצָּה הַרְאֵשׁוֹן שֶׁהוּא מ"י, אֶל
הַקִּצָּה הַאַחֲרוֹן שֶׁהוּא מ"ה, מִשּׁוֹם
שֶׁעֹמֵד בְּאַמְצֵיתָא. וְעַל זֶה מִי בָרָא
אֵלָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזֹר [בני], פֶּסֶק
דְּבִרְיָךְ וַיִּתְגַּלֶּה הַסֵּתֵר שֶׁל הַסּוּד
הַעֲלִיּוֹן שְׁאִין בְּנֵי אָדָם יוֹדְעִים. שְׁתַּק
רַבִּי אֲלַעְזֹר. בְּכֹה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְעֹמֵד
רַגְעַ [ג'א שעה] אָחָד.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזֹר, מַה זֶה
"אֵלָה"? אִם תֹּאמַר כּוֹכְבִים
וּמַזְלוֹת - הֲרֵי הֵם תְּמִיד נִרְאִים שָׁם,
וּכְמ"ה נִכְרָאוּ כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (תהלים א) ^א
בְּדַבְרֵי ה' שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ. אִם עַל
דְּבָרִים נְסֻתָרִים, שְׁלֵא יִכְתֹּב אֵלָה,
שֶׁהֲרֵי הוּא גְלוּי! אֲלֹא זֶה הַסּוּד
לֹא הִתְגַּלֶּה רַק יוֹם אֶחָד שֶׁהֵייתִי
עַל חוֹף הַיָּם, וּבָא אֵלַיְהוּ וְאָמַר לִי,
רַבִּי, יָדַעְתָּ מַה זֶה "מִי בָרָא
אֵלָה"? אָמַרְתִּי לוֹ, אֵלֹהֵי הַשָּׁמַיִם
וְצַבָּאוֹתָם, הַמַּעֲשֵׂה שֶׁל הַקְּדוּשָׁה
בְּרוּךְ-הוּא שֵׁישׁ לְאָדָם לְהַסְתַּכֵּל
בָּהֶם וּלְבַרֵּךְ אוֹתוֹ, שְׁכָתוּב (שם) כִּי
אֶרְאֶה שְׁמִיךְ מַעֲשֵׂה אֲצַבְעוֹתֶיךָ
וְגו', ה' אֲדַנְּנוּ מַה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכֹל
הָאָרֶץ.

אָמַר לִי, רַבִּי, דְּבַר נְסֻתָר הִזְיָה
לְפָנַי הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא וְגִלְיָה
בִּישִׁיבָה הַעֲלִינָה, וְזֶה הוּא.
בְּשַׁעֲרֵי שְׁנֵסֻתָר כֹּל הַנְּסֻתָרִים רָצָה
לְהִתְגַּלֹּת, עָשָׂה בְּרֵאשׁ נְקֻדָּה
אֲחֻת, וְזוֹ עֲלָתָה לְהִיּוֹת מַחְשָׁבָה.
צִיר בַּה אֶת כֹּל הַצִּיּוּרִים, חֲקַק בַּה
כֹּל הַחֻקִּים.

וְחֲקַק בְּתוֹךְ הַמָּאוֹר הַקְּדוּשׁ

לָךְ, וְדַאי הֵהוּא דְרָגָא סְתִימָאָה עַלְאָה דְכָלָא
קִימָא בֵּיה יִרְפָּא לָךְ וְיִוְקִים לָךְ.

מ"י קִצָּה הַשָּׁמַיִם לְעִילָא, מ"ה וְעַד קִצָּה
הַשָּׁמַיִם לְתַתָּא (קִצָּה הַשָּׁמַיִם לְתַתָּא). וְדַאי יִרִית
יַעֲקֹב דְּאִיהוּ מְבָרִיחַ מִן הַקִּצָּה אֶל הַקִּצָּה, מִן
הַקִּצָּה קְדָמָאָה דְּאִיהוּ מ"י, אֶל הַקִּצָּה
בְּתַרְאָה דְּאִיהוּ מ"ה, בְּגִין דְּקִיאִים
בְּאַמְצֵיתָא. וְעַל דָּא מִי בָרָא אֵלָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזֹר בְּנֵי פֶסוּק מִיִּלְךָ
וַיִּתְגַּלֵּי סְתִימָא דְרָזָא עַלְאָה דְבְנֵי
עַלְמָא לֹא יוֹדְעִין. שְׁתִּיק רַבִּי אֲלַעְזֹר. בְּכֹה
רַבִּי שְׁמַעוֹן וְקִיאִים רַגְעָא (ג'א שעה) חָדָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזֹר מַאי אֵלָה. אִי
תִּימָא כְּכַבֵּיא וּמַזְלוֹי, הָא אֲתַחְזָאן תַּמָּן
תְּדִיר. וּבְמ"ה אֲתַבְּרִיאוּ פְּמָה דְאֵת אָמַר,
(תהלים לג) בְּדַבְרֵי יי שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ. אִי עַל מְלִין
סְתִימִין לֹא לְכַתּוּב אֵלָה דְהָא אִיתְגַּלְיָא
אִיהוּ. אֲלֹא רָזָא דָא לֹא אִיתְגַּלְיָא בְּרִ יוֹמָא חַד
דְּהוּינָא עַל פִּיָּה יִמָּא, וְאֵתָא אֵלַיְהוּ וְאָמַר לִי
רַבִּי, יָדַעְתָּ מַה הוּא, מִי בָרָא אֵלָה. אָמִינָא
לִיָּה אֵלִין שְׁמִיָּא וְחִילָהוֹן עוּבְדָא דְקוּדְשָׁא
בְּרִיָּךְ הוּא דְאִית לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְאַסְתַּכְּלָא בְּהוּ
וּלְבָרְכָא לִיָּה דְכַתִּיב, (תהלים ח) כִּי אֶרְאֶה שְׁמִיָּךְ
מַעֲשֵׂה (דף ב ע"א) אֲצַבְעוֹתֶיךָ וְגו' יי אֲדוּגִינּוּ
מַה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכֹל הָאָרֶץ.

אָמַר לִי רַבִּי מְלָה סְתִימָא הָוָה קָמִי קְדָשָׁא
בְּרִיָּךְ הוּא, וְגִלְיָ בְּמַתִּיבְתָא עַלְאָה וְדָא
הוּא. בְּשַׁעֲתָא דְסְתִימָא דְכָל סְתִימִין בְּעָא
לְאַתְגַּלְיָא, עֵבֵד בְּרִישָׁא נְקוּדָה חָדָא, וְדָא
סְלִיק לְמַהוּי מַחְשָׁבָה. צִייר בַּה כֹּל צִיּוּרִין.
חֲקַק בַּה כֹּל גְּלִיפִין.

וְאַגְלִיף גוּ בּוֹצִינָא קְדִישָׁא סְתִימָא גְּלִיפוּ דְחַד צִיּוּרָא סְתִימָאָה קְדָשׁ

הנסתר חקיקה של ציור אהד
נסתר, קדש קדשים, בנין עמק
שיצא מתוך המחשבה ונקראת
מ"י תחלה [נ"א ראשית] לבנין. עומד
ולא עומד. עמק ונסתר בשם. לא
נקרא אלא מ"י. רצה להתגלות
ולהקרא בשם [הה], והתלבש
בלבוש יקר שמאיר וברא אלה,
ועלה אלה בשם. התחברו
האותיות אלו באלו, ונשלמו
בשם אלהים (מ"י+אלה). וטרם
שברא אלה, לא עלה בשם
אלהים, והם שחטאו בעגל [נ"א
בעולם], ועל סוד זה אמרו (שמות לב)
אלה אלהיך ישראל.

ובכו שמשתתף מ"י באלה, פך
הוא השם שמשתתף תמיד,
ובסוד הזה התקיים העולם. ופרח
אליהו ולא ראיתי אותו, וממנו
ידעתי הדבר [הזה] [שהעמדת] על
הסוד והסתר שלה. בא רבי
אלעזר וכל החברים והשתטחו
לפניו. בכו ואמרו, אלמלא לא
באנו לעולם אלא לשמע את זה
די -

אמר רבי שמעון, על זה השמים
וצבאם נבראו במ"ה, שפתוב
(תהלים ח) כי אראה שמך מעשה
אצבעתיך וגו'. וכתוב (שם) מ"ה
אדיר שמך בכל הארץ אשר
תנה הודך על השמים. על
השמים הוא לעלות בשם, משום
שברא אור לאורו והתלבש זה
בזה ועלה בשם עליון. ועל פן
בראשית ברא אלהים - זה
אלהים העליון, שהרי מ"ה לא
היה פך ולא נבנה.

אל"ה, בשעה שנמשכו האותיות
הללו [מאלו] אל"ה מלמעלה
למטה. והאם הלותה לבת בגדיה
וקשטה אותה בתכשיטה. ומתי
קשטה אותה בתכשיטה פראוי?
בשעה שנראו לפניו כל זכר,
שכתוב (שמות כג) אל פני האדון

קדישין בנינא עמיקא דנפק מגו מחשבה
ואקרי מ"י שירותא (נ"א ראשיתא) לבנינא. קיימא
ולא קיימא. עמיק וסתים בשמא. לא אקרי
אלא מ"י. בעא לאתגלייא ולא תקרי בשמא
(דא) ואתלבש בלבוש יקר דנהיר וברא אלה,
וסליק אל"ה בשמא. אתחברון אתון אלין
באלין ואשתלים בשמא אלהים. ועד לא ברא
אלה לא סליק בשמא אלהים. ואנון דחבו
בעגלא (נ"א בעלמא). על רזא דנא אמרו (שמות לב)
אלה אלהיך ישראל.

ובמה דאשתתף מ"י באלה, הכי הוא שמא
דאשתתף תדיר. וברזא דא אתקיים
עלמא. ופרח אליהו ולא חמינא ליה. ומניה
ידענא מלה דאוקימנא על רזא וסתרא דילה.
אתא רבי אלעזר וכלהו חברייה ואשתטחו
קמיה. בכו ואמרו אלמלא לא אתינא לעלמא
אלא למשמע דא די.

אמר רבי שמעון על דא שמיא וחיליהון
במ"ה אתבריאו, דכתיב (תהלים ח) כי
אראה שמך מעשה אצבעותיך וגו' וכתוב,
(תהלים ח) מ"ה אדיר שמך בכל הארץ אשר
תנה הודך על השמים, על השמים
איהו לסלקא בשמא. בגין דברא נהורא
לנהוריה ואתלבש דא בדא וסליק בשמא
עלאה. ועל דא בראשית ברא אלהים, דא
אלהים עלאה, דהא מ"ה לא הוי הכי ולא
אתבני.

אל"ה בשעתא דאתמשכן אתון אלין (פאלין)
אל"ה מלעילא לתתא. ואמא אוזיפת
לברתא מאנהא וקשיטא לה בקישוטא.
ואימתי קשיטא לה בקישוטא כדקא חזי.
בשעתא דאתחזון קמה פל דכורא, דכתיב,
אל פני האדון יי, ודא אקרי אדון כמה
(שמות כג)

דַּאתְ אָמַר, (יהושע ג) הִנֵּה אַרוֹן הַבְּרִית אָדוֹן כָּל הָאָרֶץ. כְּדִין נִפְקַת ה' וְאֶעֱלֶילֶת י', וְאֶתְקַשְׁיִטַּת בְּמֵאֵנִי דְכוּרָא לְקַבְּלִיהוּן דְּכָל דְּכַר בְּיִשְׂרָאֵל. וְאַתְוּוֹן אַחַרְנִין מְשַׁכְּן לוֹן יִשְׂרָאֵל מְעִילָא לְגַבֵּי אַתְר דָּא (תהלים מב) אֵלֶּה אֶזְכְּרָה. אֲדַפְרְנָא בְּפוּמָאֵי וְשִׁפְיַכְנָא דְמַעְאֵי (ברעות נפשי בנין לאמִשְׁבֵּא אַתְוּוֹן אֵלִיו) וְכִדִּין אֲדַדֵּם מְעִילָא עַד בֵּית אֱלֹהִים, לְמַהוּי אֱלֹהִים פְּגוּוֹנָא דִּילֵיה. וּבְמֵאֵי, (תהלים מב) בְּקוֹל רִנָּה וְתוֹדָה הֶמוֹן חוֹגֵג.

אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר שְׁתִּיקָא דִּילִי בְּנָא מְקַדְשָׁא לְעִילָא וּבְנָא מְקַדְשָׁא לְתַתָּא. וּבּוּדָאֵי מְלָה בְּסֻלַּע מִשְׁתּוּקָא בְּתַרְיִן. מְלָה בְּסֻלַּע מַה דְּאֶמְרָנָא וְאַתְעַרְנָא בֵּיה, מִשְׁתּוּקָא בְּשִׁתִּים מַה דְּשְׁתִּיקְנָא דְּאֶבְרוּ וְאֵיבְנוּ תַרְיִן עֲלָמִין פְּחָדָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מִכָּאן וּלְהֵלְאָה שְׁלִימוּ דְקָרָא, דְּכַתִּיב, (ישעיה מ) הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם, תַרְיִן דְּרַגִּין אַנוּן דְּאֵיצְטְרִיף לְמַהוּי רְשִׁים כָּל חַד מִינֵיהוּ. חַד דָּא דְּאֶתְמַר מ"ה. וְחַד מ"י. דָּא עֲלָאָה וְדָא תַתָּאָה. דָּא עֲלָאָה רְשִׁים וְאָמַר הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם, הַמוֹצִיא הֵהוּא דְּאַשְׁתְּמוּדַע וְלִית פְּנוּתִיה. פְּגוּוֹנָא דָּא הַמוֹצִיא לְחַם מִן הָאָרֶץ. הַמוֹצִיא הֵהוּא דְּאַשְׁתְּמוּדַע דָּא דְּרָגָא תַתָּאָה, וְכֹלָא חַד. בְּמִסְפָּר שְׁתִּין רַבּוּא אַנוּן דְּקַיִימִין פְּחָדָא, וְאַפִּיקוּ חִילִין לְזִינֵיהוּ דְּלִית לוֹן חֲשַׁבְנָא.

(ג"א פְּגוּוֹנָא דָּא) לְכֹלָם, בֵּין אַנוּן שְׁתִּין, בֵּין כָּל חִילִין דִּילְהוּן, בְּשֵׁם יְקָרָא. מֵאֵי בְּשֵׁם יְקָרָא. אֵי תִימָא דְקָרָא לוֹן בְּשִׁמְהַתְהוּן, לָאוּ הֵכִי הוּא, דָּאָם פֶּן בְּשִׁמוּ מִיבְעֵי לֵיה. אֵלָא בְּזַמְנָא דְּדַרְגָּא דָּא לָא סָלִיק בְּשִׁמָּא (לְעִילָא) וְאַקְרִי מ"י, לָא אוּלִיד וְלָא אִפִּיק טְמִירִין לְזִינֵיה אֶף עַל גַּב דְּכֻלְהוּ הוּו טְמִירִין בֵּיה. בֵּינון דְּבָרָא אֵל"ה וְאַסְתַּלַּק בְּשִׁמְיָה וְאַקְרִי

ה'. וְזֶה נִקְרָא אָדוֹן, כְּמוּ שְׁנֶאמַר (יהושע ג) הִנֵּה אַרוֹן הַבְּרִית אָדוֹן כָּל הָאָרֶץ. וְאִזּוּ יֵצֵאָה ה' וְנִכְנַסָּה י', וְהִתְקַשְׁטָה בְּכֵלִים שֶׁל זָכָר כְּנִגְדָם שֶׁל כָּל זָכָר בְּיִשְׂרָאֵל. וְאוֹתִיוֹת אַחֲרוֹת מוֹשְׁכִים אוֹתָם יִשְׂרָאֵל מְלַמְעֵלָה לְמָקוֹם הַזֶּה. (תהלים מב) אֵלֶּה אֶזְכְּרָה. אֲזַכִּיר בְּפִי וְאֶשְׁפָּף דְּמַעוֹתַי [כְּרַצוֹן נֶפֶשׁ כִּי לְהַמְשִׁיד הַאוֹתִיוֹת הַלְלוּ], וְאִזּוּ אֲדַדֵּם מְלַמְעֵלָה עַד בֵּית אֱלֹהִים, שְׁיִהְיֶה אֱלֹהִים כְּמוֹ שֶׁהוּא. וּבַמָּה? (שם) בְּקוֹל רִנָּה וְתוֹדָה הֶמוֹן חוֹגֵג.

אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר, הַשְׁתִּיקָה שְׁלִי בְּנִתָּה מְקַדֵּשׁ לְמַעֲלָה וּבְנִתָּה מְקַדֵּשׁ לְמַטָּה, וּבּוּדָאֵי דְבוּר בְּסֻלַּע וְשְׁתִּיקָה בְּשִׁתִּים. מְלָה בְּסֻלַּע - מַה שְׁאֶמְרָתִי וְהִתְעוֹרְרָתִי בּוּ, שְׁתִּיקָה בְּשִׁתִּים - מַה שְׁשַׁתְּקָתִי שְׁנִבְרָאוּ וְנִכְנּוּ שְׁנֵי עוֹלָמוֹת יַחַד.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִכָּאן וְהֵלְאָה שְׁלֵמוֹת הַכְּתוּב, שְׁפָתוּב (ישעיה מ) הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם. שְׁתִּי דְרַגּוֹת הֵן שְׁצַרִּיף לְהִיוֹת רְשׁוּמָה כָּל אַחַת מֵהֶן. אַחַת זֶה שְׁנֶאמַר מ"ה, וְאַחַת מ"י. זו עֲלִיוֹנָה וְזוּ תַחְתּוֹנָה. זוּ הַעֲלִיוֹנָה רְשׁוּמָה, וְאוּמַר הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם. הַמוֹצִיא - אוֹתוֹ הַנּוֹדַע וְאִין פְּמוֹתוֹ. כְּמוֹ זֶה הַמוֹצִיא לְחַם מִן הָאָרֶץ. הַמוֹצִיא - הֵהוּא שְׁנוֹדַע. זו הַדְּרָגָה הַתַּחְתּוֹנָה, וְהַכֹּל אַחַד. בְּמִסְפָּר - שְׁשִׁים רַבּוּא הֵם שְׁעוּמָדִים יַחַד, וְהוֹצִיאוּ צְבָאוֹת לְמִינֵיהֶם שְׁאִין לְהֵם חֲשַׁבּוֹן.

(ג"א כְּמוֹ זֶה) לְכֹלָם - בֵּין אוֹתָם הַשְׁשִׁים, בֵּין כָּל צְבָאוֹתָם - בְּשֵׁם יְקָרָא. מַה זֶה בְּשֵׁם יְקָרָא? אָם תֵּאמַר שְׁקָרָא לְהֵם בְּשִׁמּוֹתֵיהֶם - זֶה אֵינוֹ כֶּף, שְׁאֵם כֶּף, הִיָּה צַרִּיף לְהִיוֹת בְּשִׁמוֹ. אֵלָא בְּזַמֵּן שֶׁהַדְּרָגָה הַזֹּאת לֹא עוֹלָה בְּשֵׁם

[למעלה] ונקראת מ"י, לא מולידה ולא מוציאה נספרים למינה, אף על גב שפלים היו טמונים בה. כיון שברא אלה והתעלה בשמו ונקרא אלהים, אז בכח השם הזה הוציא אותם בשלמות. וזה הוא בשם יקרא, באותו השם שלו קרא והוציא כל מין ומין שיתקיימו בשלמותו. כמו זה (שמות לא) ראה קראתי בשם הזכרתי שמי שיתקיים בצלאל על קיום שלמותו.

(ישעיה מ) מרב אונים. מה זה מרב אונים? זה ראש הדרגות, שעולים בו כל הדרגות ועליהם בו בדרך נסתר. ואמין כח - זה סוד העולם העליון שהתעלה בשם אלהים כמו שאמרנו. איש לא נעדר - מאותם ששים רבוא שהוציא בכח השם. ומשום שאיש לא נעדר, בכל מקום שמתו ישראל ונענשו בחטאייהם, נמנו ולא נעדר מאותם ששים רבוא אפלו אחד כדי להיות הכל צורה אחת. כמו שאיש לא נעדר למעלה, אף כף לא נעדר למטה.

בראשית. רב המנונא הדיקן אמר, מצאנו אותיות בהפוך. בי"ת בהתחלה ואחר כף. ב' בהתחלה - הינו בראשית. ברא לאחר מכן. אל"ף בהתחלה ואחר כף. אל"ף בהתחלה - הינו אלהים, את לאחר מכן. אלא פשרצה הקדוש-ברוך-הוא לעשות את העולם, כל האותיות היו נספרות. ואלפים שנה טרם שברא את העולם היה מסתפל הקדוש-ברוך-הוא ומשתעשע בהם.

בשרצה לברא את העולם, באו לפניו כל האותיות מסופם לראשם. התחילה האות ת' להכנס בראש. אמרה: רבון העולמים, נוח לפניך לברא בי את העולם, שאני תשלום חותם שלך אמ"ת, ואתה נקראת אמ"ת, ראוי למלך [אמת] להתחיל באות

אלהים, כדין בחילא דשמא דא אפיק לון בשלימו, ודא הוא בשם יקרא, בההוא שם דיליה קרא ואפיק כל זינא וזינא לאתקיימא בשלימותיה. כגוונא דא (שמות לא) ראה קראתי בשם. אדפרנא שמי לאתקיימא בצלאל על קיום אשלמותיה.

מרוב אונים, מאי מרוב אונים, דא ריש דרגין, דסליקו ביה כל רעותין ואסתלקו ביה (דף ב ע"ב) בארח סתים. ואמיין כח דא רזא דעלמא עלאה דאסתלק בשם אלהים פדקאמרן. איש לא נעדר מאנון שתין רבוא דאפיק בחילא דשמא. ובגין דאיש לא נעדר, בכל אתר דמיתו ישראל ואתענשו בחובייהו אתמנון ולא אעדר מאנון שתין רבוא אפילו חד. בגין למהוי כלא דיוקנא חדא. כמה דאיש לא נעדר לעילא, אוף הכי לא נעדר לתתא.

בראשית, רב המנונא סבא אמר, אשכחן אתון בהפוכא. בי"ת בקדמיתא ולבתר. ב' בקדמיתא היינו בראשית. ברא לבתר. אל"ף בקדמיתא ולבתר. אל"ף בקדמיתא היינו אלהים. את לבתר. אלא פד בעא קדשא בריך הוא למעבד עלמא, כל אתון הוו סתימין, ותריין אלפין שנין עד דלא ברא עלמא הוה מסתפל קדשא בריך הוא ואשתעשע בהו.

בד בעא למברי עלמא, אתו כל אתון קמיה מסופא ארישייהו. שריאת את אל למיעל ברישא, אמרה, רבון עלמין ניחא קמך למברי בי עלמא, דאנא חותמא דגושפנא דילך אמ"ת, ואת אתקריאת אמ"ת, יאות

לראשם. התחילה האות ת' להכנס בראש. אמרה: רבון העולמים, נוח לפניך לברא בי את העולם, שאני תשלום חותם שלך אמ"ת, ואתה נקראת אמ"ת, ראוי למלך [אמת] להתחיל באות

אָמַרְתָּ וּלְבָרָא בִּי אֶת הָעוֹלָם.
אָמַר לָהּ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא:
רְאוּיָה אַתְּ וּזְכַאִית אַתְּ, אֲלֵא
שְׂאִינְךָ כְּדָאִית לְבָרָא בְּךָ אֶת
הָעוֹלָם, הוֹאִיל וְאֵת עֲתִידָהּ
לְהֵיוֹת רְשׁוּמָה עַל מִצְחֵי
הָאֲנָשִׁים הַנְּאֻמָּנִים שְׂקִימוּ אֶת
הַתּוֹרָה מֵאֲלֶ"ף וְעַד תּי"ו,
וּבְרַשְׁם שְׁלֶךְ יְמוּתוֹ. וְעוֹד, שְׂאֵת
חֹתֶם הַמּוֹת. וְהוֹאִיל וְאֵת כָּךְ,
אֵינְךָ כְּדָאִית לְבָרָא בְּךָ אֶת
הָעוֹלָם. מִיָּד יִצְאָה.

נִכְנְסָה הָאוֹת ש' לְפָנָיו. אָמְרָה
לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָמִים, נוֹחַ
לְפָנֶיךָ לְבָרָא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׂבִי
נִקְרָאת שְׂמֶךְ שְׂדִי, וְרֵאִוִי לְבָרָא
אֶת הָעוֹלָם בְּשֵׁם קְדוֹשׁ. אָמַר
לָהּ: רְאוּיָה אַתְּ וְטוֹבָה אַתְּ וְאָמַת
אַתְּ, אֲבָל הוֹאִיל וְהָאוֹתִיּוֹת שֶׁל
הַזִּיּוֹף נוֹטְלִים אוֹתְךָ לְהֵיוֹת
עִמָּהֶם, אֵינִי רוֹצֵה לְבָרָא בְּךָ אֶת
הָעוֹלָם, שְׂכַדִּי שְׁלֵא יִתְקַיֵּם
הַשְּׂקָר אֲלֵא אִם יִטְלוּ אוֹתְךָ ק ר.
מִכַּפָּאן, שְׂמִי שְׂרוּצָה לוֹמַר שְׂקָר,
יִטַּל יְסוֹד שֶׁל אָמַת בְּהַתְחִלָּה
וְאַחַר כֵּן יִקְיֵם אֶת הַשְּׂקָר. שְׂהָרִי
הָאוֹת ש' הִיא אוֹת אָמַת, אוֹת
הָאָמַת שֶׁהַתִּיחַדּוֹ בַּהּ הָאֲבוֹת. ק'
ר' הָאוֹתִיּוֹת שְׁנָרְאוּ עַל הַצַּד הַרַע
הֵם, וּכְדִי לְהַתְקִיֵם נְטְלוּ אֶת
הָאוֹת ש' בְּתוֹכָן וְנִהְיָה קֶשֶׁר.
כִּיּוֹן שְׂרָאֲתָה כֵּן, יִצְאָה מִלְּפָנָיו.
נִכְנְסָה הָאוֹת צ'. אָמְרָה לְפָנָיו:
רַבּוֹן הָעוֹלָם, נוֹחַ לְפָנֶיךָ לְבָרָא בִּי
אֶת הָעוֹלָם, שְׂאֵנִי [נִיא שְׁבִי]
חֲתוּמִים הַצַּדִּיקִים, וְאֵתָהּ
שְׁנִקְרָאת צִדִּיק רְשׁוּם בִּי, שְׂכַתוּב
(תְּהִלִּים יא) כִּי צִדִּיק ה' צְדָקוֹת
אֶהֱב, וּבִי רְאוּיָה לְבָרָא אֶת הָעוֹלָם.
אָמַר לָהּ: צִדִּי, צִדִּי אַתְּ וְצִדִּיק אַתְּ,
אֲבָל אַתְּ צְרִיכָה לְהֵיוֹת טְמוּנָה,
אֵינְךָ צְרִיכָה לְהַתְגַּלּוֹת כֹּל כֵּן כְּדִי
שְׁלֵא לְתַת פֶּתַחְוֹן פֶּה לְעוֹלָם.

לְמַלְפָּא (אָמַת) לְמִשְׂרֵי בָאוֹת אָמַרְתָּ וּלְמַבְרִי בִּי
עֲלֵמָא. אָמַר לָהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יָאוֹת אַנְתְּ
וּזְכַאִה אַנְתְּ, אֲלֵא לִית אַנְתְּ כְּדָאִי לְמַבְרִי בְּךָ
עֲלֵמָא, הוֹאִיל וְאַנְתְּ זְמִינָא לְמַהְוֵי רְשִׁים עַל
מִצְחֵין דְּגוּבְרִין מְהֵימְנִין דְּקִיִּימוּ אוֹרִיתָא
מֵאֲלֶ"ף וְעַד תּי"ו, וּבְרַשִׁימוּ דִּילָךְ יְמוּתוֹן.
וְעוֹד דְּאַנְתְּ חוֹתְמָא דְמוֹת. הוֹאִיל וְאַנְתְּ כֵּן,
לִית אַנְתְּ כְּדָאִי לְמַבְרִי בְּךָ עֲלֵמָא. מִיָּד נִפְקַת.
עֲאֲלַת אֶת ש' קַמִּיה, אָמְרָה קַמִּיה, רַבּוֹן
עֲלֵמִין, נִיחָא קַמְךָ לְמַבְרִי בִּי עֲלֵמָא,
דְּבִי אַתְקֵרִי שְׂמֶךְ שְׂדִי, וְיָאוֹת לְמַבְרִי עֲלֵמָא
בְּשֵׁמָא קְדִישָׁא. אָמַר לָהּ, יָאוֹת אַנְתְּ, וְטַב אַנְתְּ
וּקְשׁוּט אַנְתְּ, אֲבָל הוֹאִיל וְאַתּוּן דְּזִיּוּפָא
נְטְלִין לָךְ לְמַהְוֵי עִמָּהוֹן, לֵא כְּעֵינָא לְמַבְרִי
בְּךָ עֲלֵמָא, דְּבִגִּין דְּלֵא יִתְקַיֵּם שְׂקָרָא, אֲלֵא
אִי יִטְלוּן לָךְ ק ר.

מִכַּפָּאן מָאן דְּבַעֵי לְמִימַר שְׂקָרָא יִטּוֹל יְסוֹדָא
דְּקְשׁוּט בְּקַדְמִיתָא וּלְבַתֵּר יוֹקִים לִיה
שְׂקָרָא, דְּהָא אֶת ש' אֶת קְשׁוּט אִיהוּ, אֶת
קְשׁוּט דְּאַבְהֶתֶן דְּאַתִּיחַדּוֹ בַּהּ. ק ר אַתּוּן
דְּאַתְחַזִּיאוּ עַל סְטְרָא בִּישָׂא אַנוּן וּבִגִּין
לְאַתְקִיִּמָא נְטְלִי אֶת ש' בְּגוּוִייהוּ וְהוּי קֶשֶׁר.
כִּיּוֹן דְּחִמָּאת הַכִּי נִפְקַת מִקַּמִּיה.

עֲאֲלַת אֶת צ' אָמְרָה קַמִּיה, רַבּוֹן עֲלֵמָא
נִיחָא קַמְךָ לְמַבְרִי בִּי עֲלֵמָא דְאַנָּא (פ"א)
דְּכִי בִי חֲתִימִין צְדִיקִים, וְאַנְתְּ דְּאַתְקִרִיאת
צְדִיק, בִּי רְשִׁים דְּכַתִּיב, (תְּהִלִּים יא) כִּי צְדִיק יִי
צְדָקוֹת אֶהֱב, וּבִי יָאוֹת לְמַבְרִי עֲלֵמָא. אָמַר
לָהּ צִדִּי, צִדִּי אַנְתְּ, וְצִדִּיק אַנְתְּ, אֲבָל אַנְתְּ
צְרִיךְ לְמַהְוֵי טְמוּרָא, לִית אַנְתְּ צְרִיךְ לְאַתְגַּלִּיא
כֹּל כֵּן בְּגִין דְּלֵא לְמִיחָב פֶּתַחְוֹן פֶּה לְעֵלְמָא.
מֵאִי טְעָמָא לְ אִיהִי, אַתְיָא י' דְּשְׂמָא דְּבְרִית
קְדִישָׁא וְרַכִּיב עֲלָהּ וְאַתְאַחַד בְּהֶדְהּ. וְרָזָא דָּא

מהו הטעם? נ' היא. באה ה' של השם של הברית הקדוש ורובב עליה ונאחז עמה. וזה הסוד, כשברא הקדוש-ברוך-הוא את אדם הראשון, ברא אותו דו פרצופים, ומשום כך הפנים של יו"ד חוזר לאחור כמו זה: (ציור למעלה) ולא חוזרים פנים בפנים כמו זה: (ציור למעלה) מסתכל למעלה כמו זה: (ציור למעלה) מסתכל למטה כמו זה: (ציור למעלה) אמר לה הקדוש-ברוך-הוא עוד, שאני עתיד לנסר אותך ולעשות אותך פנים בפנים, אבל במקום אחר תתעלי. יצאה מלפניו והלכה.

נבנסה האות פ'. אמרה לפניו: רבון העולמים, נוח לפניך לברא בי את העולם, שהרי הפדות שאתה עתיד לעשות בעולם רשומה בי, וזו היא פדות, ובי ראוי לברא את העולם. אמר לה: ראוייה את, אבל כך רשום פשע בסתור. כמו שהנחש שמכה ומכניס ראשו בין גופו, כך מי שחוטא, כופף ראשו ומוציא ידיו. וכן ע' עון, אף על גב שאמרה שיש בה ענוה, אמר לה הקדוש-ברוך-הוא: לא אברא כך את העולם. יצאה מלפניו.

נבנסה האות ס'. אמרה לפניו: רבון העולמים, נוח לך לברא בי את העולם, שיש בי סמיכה לנופלים, שכתוב (תהלים קמה) סומך ה' לכל הנופלים. אמר לה: על פן את צריכה את מקומך ואל תזווי ממנו. אם את יוצאת ממקומך, מה יהיה על אותם הנופלים, הואיל והם סומכים עליך? מיד יצאה מלפניו.

נבנסה האות נ'. אמרה לפניו: רבון העולם, נוח לפניך לברא בי את העולם, שבי כתוב נורא תהלת

מיד תבת לאתרה ונפקת

כד ברא קדשא בריך הוא לאדם הראשון דו פרצופין בראו. ובגין כך אנפוי דיו"ד מהדר לאחורא כגוונא דא ז' ולא אתהדרו אנפין באנפין כגוונא דא ז', אסתפל לעילא כגוונא דא ז', אסתפלת לתתא כגוונא דא ז', אמר לה קדשא בריך הוא תוב, דאנא זמין לנסרא לך ולמעבד לך אפין באפין אבל באתרא אחרא תסתלק. נפקת מקמיה ואזלת.

עאלת את פ, אמרה קמיה, רבון עלמין ניחא קמך למברי בי עלמא דהא פורקנא דאנת זמין למעבד בעלמא בי רשים, ודא הוא פדות. ובי יאות למברי עלמא. אמר לה יאות אנת, אבל כך אתרשים פשע בטמירו, כגוונא דחיויא דמחי ואעיל רישיה בין גופיה, הכי מאן דחב כפיף רישיה ואפיק ידוי. וכן ע' עון, אף על גב דאמרה דאית ביה ענוה, אמר לה קדשא בריך הוא, לא איברי כך עלמא. נפקת מקמיה.

עאלת את ס אמרה קמיה, רבון (דף ג ע"א) עלמין, ניחא קמך למברי בי עלמא, דאית בי סמיכא לנפלין דכתיב, (תהלים קמה) סומך יי לכל הנופלים. אמר לה, על דא אנת צריף לאתרוך ולא תזווי מניה, אי את נפיק מאתרוך מה תהא עליהו דאנון נפילין הואיל ואנון סמיכין עליך. מיד נפקת מקמיה.

עאלת את נ אמרה קמיה, רבון עלמא, ניחא קמך למברי בי עלמא, דבי כתיב נורא תהלות ותהלה דצדיקים נאנה תהלה. אמר לה, ניו"ן תוב לאתרוך, דהא בגינה תבת סמ"ך לאתרה והוי סמיה עליה.

מקמיה.

עאלת את בו אמרה קמיה רבון עלמא, ניחא קמך למברי בי עלמא, דבי אתקריאת מלך. אמר לה הכי הוא ודאי, אבל לא אברי בך עלמא בגין דעלמא אצטרין למלך תוב לאתרך, אנת וך דהא לא יאות לעלמא למיקם בלא מלך.

בההיא שעתא נחתא מן קדמוהי את מעל פרסי קמיה, רבון עלמא, ניחא קמך למברי בי עלמא דאנא כבודך. וכד נחתת מעל פרסי יקריה אזדעזעו מאתן אלף עלמין ואזדעזעו פרסייא וכלהו עלמין אזדעזעו למנפל. אמר לה קדשא בריך הוא כ"ף ק"ף, מה את עביד הכא, דלא אברי בך עלמא. תוב לאתרך דהא בך פליה (ישעיה) פלה ונחרצה אשתמע, תוב לכרסיך והוי תמן. בההיא שעתא נפקת מקמיה ותבת לדוכתה.

עאלת את אמרה קמיה, רבון עלמא, ניחא קמך למברי בי עלמא דאנא שירותא דשמא קדישא ויאות לך למברי בי עלמא. אמר לה, די לך דאנת חקיק בי, ואנת רשים בי, וכל רעותא דילי בך סליק, לית אנת יאות לאתעקרא מן שמי.

עאלת את אמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דאנת בי אתקריאת טוב וישר. אמר לה לא אברי בך עלמא דהא טובך סתים בגוון, וצפון בגוון, הדא הוא דכתיב, (תהלים לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך הואיל וגניז בגוון לית ביה חולקא לעלמא דא דאנא בעי למברי, אלא בעלמא דאתי. ותו דעל דטובך גניז בגוון יטבעון תרעי דהיכלא. הדא הוא דכתיב, (איכה

ותהלה לצדיקים נאנה תהלה. אמר לה: גו"ן שובי למקומך, שחרי בשבילך שבה סמ"ך למקומה ותהיי סמוכה עליה. מיד שבה למקומה ויצאה מלפניו.

נבנכה האות מ'. אמרה לפניו: רבון העולם, נוח לפניך לברא בי את העולם, שבי נקראת מלך. אמר לה: כף הוא ודאי, אבל לא אברא בך את העולם, משום שהעולם צריך מלך. שובי למקומך את ול' וך', שחרי לא ראוי לעולם לעמד בלי מלך.

באותה שעה ירדה מלפניו האות כ' מעל פסא כבודו. הודעזעה ואמרה לפניו: רבון העולם, נוח לפניך לברא בי את העולם, שאני כבודך. וכשירדה כ' מעל פסא כבודו, הודעזעו מאתים אלף עולמות, והודעזעו הפסא, וכל העולמות הודעזעו לפל. אמר לה הקדוש-ברוך-הוא: כ"ף ק"ף, מה את עושה פאן? שלא אברא בך את העולם. שובי למקומך, שחרי בך פליה, פלה ונחרצה (ישעיה) נשמע. שובי לכסאך ותהיי שם. באותה שעה יצאה מלפניו ושבה למקומה.

נבנכה האות י'. אמרה לפניו: רבון העולם, נוח לפניך לברא בי את העולם, שאני ראשית השם הקדוש, וראוי לך לברא בי את העולם. אמר לה: די לך שאנת חקיקה בי ואת רשומה בי, וכל רצוני עולה בך. אינך ראויה להעקר משמי.

נבנכה האות ט'. אמרה לפניו: רבון העולם, נוח לפניך לברא בי את העולם, שאתה נקראת בי טוב וישר. אמר לה: לא אברא בך את העולם, שחרי טובך נסתר בתוכך וצפון בתוכך, זהו שכתוב (תהלים לא) מה רב טובך

אשר צפנת ליראיך. הואיל וגנוז בתוכך, אין בו חלק לעולם הזה שאני רוצה לברא, אלא בעולם הבא. ועוד, שעל שטובך גנוז בתוכך, יטבעו שערי ההיכל, זהו שפתוב (איכה ב) טבעו בארץ שעריה. ועוד, שח' פגגך, וכשתתחברו יחד הנה ח"ט, ועל פן האותיות הללו לא רשומות בפשטים הקדושים. מיד יצאה מלפניו.

נבנסה האות ז'. אמרה לו: רבון העולם, נוח לפניך לברא בי את העולם, שבי שומרים בניה את השבת, שפתוב (שמות כ) זכור את יום השבת לקדשו. אמר לה: לא אברא בך את העולם, שפך יש קרב, וחרב שנונה, ורמח של קרב כמו שלנזן. מיד יצאה מלפניו.

נבנסה האות ו'. אמרה לפניו: רבון העולם, נוח לפניך לברא בי את העולם, שאני אות משמך. אמר לה: וא"ו, את וה' די לכם שאתן אותיות של שמי, שאתן בסוד של שמי וחקוקות וגלופות בשמי, ולא אברא בכן את העולם.

נבנסה האות ד' והאות ג', אמרו אף בך. אמר אף להן: די לכן להיות זו עם זו, שהרי העניינים לא יתבטלו מן העולם, וצריכים לגמל עמהם חסד. דל"ת הוא העניי (דל), גימל גומלת לה חסד. אל תפרדו זו מזו, ודי לכן לזון זו את זו.

נבנסה האות ב'. אמרה לו: רבון העולם, נוח לפניך לברא בי את העולם, שבי מברכים אותך למעלה ולמטה. אמר לה

הקדוש-ברוך-הוא: הרי ודאי שפך אברא את העולם, ואת תהיי הראשית לברא את העולם. עמדה האות א' ולא נבנסה. אמר לה הקדוש-ברוך-הוא: אל"ף אל"ף, למה אינך נבנסת לפני כשאר כל האותיות? אמרה לפניו: רבון העולם, משום שראיתי שכל האותיות יצאו מלפניך בלי

טבעו בארץ שעריה. ותו דז' לקבלך וכד תתחברון פחדא הא ז' ט, ועל דא אתון אליון לא רשימין בשבטין קדישין. מיד נפקת מקמיה.

עאלת את א אמרה ליה, רבון עלמא, ניהא קמך למברי בי עלמא, דבי נטרין בניה שבת דכתיב, (שמות כ) זכור את יום השבת לקדשו. אמר לה לא אברי בך עלמא דאנת אית בך קרבא וחרבא דשנא ורומחא דקרבא כגוונא דנו"ן. מיד נפקת מקמיה.

עאלת את א אמרה קמיה רבון עלמא, ניהא קמך למברי בי עלמא, דאנא את משמך. אמר לה ואו אנת וד' די לכון דאתון אתון דשמי דאתון ברזא דשמי וחקיקין וגליפין בשמי ולא אברי בכו עלמא.

עאלת את ד ואת ג אמרו אוף הכי. אמר אוף לון די לכון למיהוי דא עם דא דהא מספנין לא יתבטלון מן עלמא וצריכין לגמול עמהון טיבו. דל"ת איהו מספנא, גימ"ל גמול לה טיבו, לא תתפרשון דא מן דא ודי לכון למיזן דא לדין.

עאלת את ב אמרה ליה, רבון עלמא, ניהא קמך למברי בי עלמא, דבי מברכאן לך לעילא ותתא. אמר לה קדשא בריך הוא, הא ודאי בך אברי עלמא ואת תהא שירותא למברי עלמא.

קיימא את א לא עאלת. אמר לה קדשא בריך הוא אל"ף אל"ף למה לית אנת עאלת קמאי כשאר כל אתון. אמרה קמיה

הקדוש-ברוך-הוא: הרי ודאי שפך אברא את העולם, ואת תהיי הראשית לברא את העולם. עמדה האות א' ולא נבנסה. אמר לה הקדוש-ברוך-הוא: אל"ף אל"ף, למה אינך נבנסת לפני כשאר כל האותיות? אמרה לפניו: רבון העולם, משום שראיתי שכל האותיות יצאו מלפניך בלי

תועלת, מה אני אעשה שם?
ועוד, שהרי נתת לאות ב' אוצר
גדול זה, ולא ראוי למלך עליון
להעביר אוצר שנתן לעבדו
ולתת לאחר. אמר לה הקדוש-
ברוך-הוא: אל"ף אל"ף, אף על
גב שאברא את העולם באות
בי"ת, את תהיי הראש לכל
האותיות. אין בי יחוד אלא בך.
בך יתחילו כל החשבונות וכל
מעשי העולם, וכל יחוד לא יהיה
אלא באות אל"ף.

ועשה הקדוש-ברוך-הוא
אותיות עליונות גדולות,
ואותיות תחתונות קטנות.
ומשום בך בי"ת בי"ת - בראשית
ברא. אל"ף אל"ף - אלהים את.
אותיות מלמעלה ואותיות
מלמטה, וכלן יחד הם מהעולם
העליון ומהעולם התחתון.

בראשית. רבי יודאי אמר, מה
זה בראשית? בחכמ"ה. זו
החכמ"ה שהעולם עומד עליה,
להפגס לתוף סודות נסתרים
עליונים. וכאן נחקקו ששה
צדדים גדולים עליונים שמהם
הכל יוצא, שמהם נעשו ששה
מקורות ונחלים להפגס לתוף
הים הגדול. והינו בראשית
מכאן נבראו. מי ברא אותם?
ההוא שלא נזכר, ההוא הנסתר
שאינו ידוע.

רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים
בדרך. כשהגיעו לשדה אחד,
אמר רבי חייא לרבי יוסי, זה
שאמתם בראשית - ודאי זה
בך, משום שששה ימים עליונים
אצל התורה ולא יותר. האחרים
הם נסתרים.

אבר ראינו בתוף צדדי בראשית
שאמר בך. חקיקות חקק אותו
הנסתר הקדוש בתוף מעיו של
סתר אחד שנקוד בנקודה שנעץ.
ההוא חקק חקיקים ונסתר בו,

רבוץ עלמא בגין דחמינא דכל אתון נפקו מן
קמך בלא תועלתא מה אנא אעביד תמן. ותו
דחא (דף ג ע"ב) יהיבתא לאת בי"ת נבזבזא
רבבא דא, ולא יאות למלכא עלאה
לאעברא נבזבזא דיהב לעבדו ולמיהב
לאחרא. אמר לה קדשא בריך הוא אל"ף
אל"ף אף על גב דאת בי"ת בה אברי עלמא,
את תהא ריש לכל אתון, לית בי יחודא אלא
בך. בך ישרון כל חושבנין וכל עובדי
דעלמא, וכל יחודא לא הוי אלא באת אל"ף.
ועבר קדשא בריך הוא אתון עלאין רברבין,
ואתון תפתאין זעירין. ובגין בך בי"ת
בי"ת בראשית ברא. אל"ף אל"ף אלהים
את. אתון מלעילא ואתון מתתא, וכלהו
כחדא הוו מעלמא עלאה ומעלמא תתאה.

בראשית רבי יודאי אמר מאי בראשית,
בחכמ"ה, דא חכמ"ה, דעלמא
קיימא עליה, לאעלא גו רזין סתימין עלאין.
והכא אגליפו שית סטרין רברבין עלאין
דמנהון נפיק בלא, דמנהון אתעבידו שית
מקורין ונחליון, לאעלא גו ימא רבא. והיינו
ברא שית מהכא אתבריאו. מאן ברא לון,
ההוא דלא אדבר ההוא סתים דלא ידיע.

רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי בארחה, בד
מטו לחד בי חקל, אמר ליה רבי חייא
לרבי יוסי הא דאמריתו בראשית ודאי הכי
הוא, בגין דשית יומין עלאין גבי אורייתא
ולא יתיר. אחרנין סתימין אינון.

אבר חמינן גו סטרי בראשית דאמר הכי.
גליפי אגליף ההוא סתימאה קדישא
גו מעוי דחד טמירו דנקיט בנקודה דנעין.
ההוא גליפי אגליף וטמיר ביה כמאן דגניז
בלא תחות מפתחא חדא. וההוא מפתחא

כְּמִי שְׂגוֹנוֹ הַכֹּל תַּחַת מַפְתָּח
אֶחָד, וְאוֹתוֹ הַמַּפְתָּח גּוֹנוֹ הַכֹּל
בְּהִיכֵל אֶחָד. וְאִם עַל גַּב שֶׁהַכֹּל
גָּנוּז בְּהִיכֵל הַהוּא - הַעֲקָר שֶׁל
הַכֹּל הוּא בְּאוֹתוֹ הַמַּפְתָּח. אוֹתוֹ
הַמַּפְתָּח סוֹגֵר וּפּוֹתֵחַ.

בְּאוֹתוֹ הַהִיכֵל יֵשׁ גָּנוּזִים נִסְתָּרִים
רַבִּים אֱלוֹהִים עַל אֱלוֹהֵי הַהִיכֵל
יֵשׁ שְׁעָרִים מַעֲשֵׂה סֵתֵר, וְהֵם
חֲמִשִּׁים. נִחְקָקוּ לְאַרְבָּעָה צְדָדִים
וְהֵיוּ לְאַרְבָּעִים [ס"א וְתַשְׁעָה]. לְשַׁעַר
אֶחָד אֵין צֶדֶד, לֹא יִדְוַע אִם הוּא
לְמַעַלָּה אִם הוּא לְמַטָּה [ס"ב הוּא
לְמַעַלָּה הוּא לְמַטָּה]. וּמִשּׁוּם כֶּן אוֹתוֹ
הַשַּׁעַר סָתוּם.

בְּתוֹךְ אוֹתָם הַשְּׁעָרִים יֵשׁ מְנוּעוּל
אֶחָד, וּמְקוֹם אֶחָד קָטָן לְהַכְנִיס
אוֹתוֹ הַמַּפְתָּח בּוֹ, וְאֵינוֹ נִרְשָׁם
אֲלָא בְּרִשְׁם שֶׁל הַמַּפְתָּח. אֵין
יִדְוַעִים בּוֹ אֲלָא אוֹתוֹ הַמַּפְתָּח [ס"ג
שֶׁל הַמַּפְתָּח] לְבַדּוֹ. וְעַל זֶה הַסּוּד
בְּרִאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים.

בְּרִאשִׁית זֶה הַמַּפְתָּח שֶׁהַכֹּל
נִסְתָּר בּוֹ, וְהוּא סוֹגֵר וּפּוֹתֵחַ,
וְשֵׁשׁ שְׁעָרִים כְּלוּלִים בּוֹ בְּאוֹתוֹ
הַמַּפְתָּח שְׂסוּגֵר וּפּוֹתֵחַ. כְּשִׁסּוּגֵר
אֶת אוֹתָם הַשְּׁעָרִים וְכוּלֵל אוֹתָם
בְּתוֹכּוֹ [נ"א וְכוּלָא בְּתוֹכּוֹ], אֵין וְדָאִי
כְּתוּב בְּרִאשִׁית, דְּכֵר גְלוּי בְּכֻלָּל
דְּכֵר נִסְתָּר. וּבְכֹל מְקוֹם בְּרִיאָה -
זֶה דְּכֵר נִסְתָּר. סוֹגֵר וְלֹא פּוֹתֵחַ.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדָאִי זֶה כֶּן,
וְשִׁמְעֵתִי אֶת הַמְּאֹר הַקְּדוֹשׁ
[רַשְׁבִּי] שְׂאוּמֵר כֶּן, שְׂדָכֵר נִסְתָּר
הוּא בְּרִיאָה, סוֹגֵר וְלֹא פּוֹתֵחַ.
וּבְעוֹד שֶׁהִיא סוֹגֵר בְּמֵלֶת בְּרִיאָה,
לֹא הִיא הַעוֹלָם וְלֹא הַתְּקִיָּם,
וְהִיא מְכַסֶּה עַל הַכֹּל תַּהֲ"ו.
וּכְשִׁשׁוּלֵט הַתַּהֲ"ו הַזֶּה, אֵין
עוֹלָם וְלֹא מְתַקְּיָם.

מִתִּי אוֹתוֹ הַמַּפְתָּח פּוֹתֵחַ
שְׁעָרִים וּמְזַדְּמֵן לְשִׁמּוּשׁ וְלַעֲשׂוֹת
תּוֹלְדוֹת? כְּשִׁבָּא אַבְרָהָם, שְׂכַתּוּב
אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ

גָּנִיז כֹּלָא בְּהִיכְלָא חֲדָא, וְאִם עַל גַּב דְּכֹלָא
גָּנִיז בְּהַהוּא הִיכְלָא, עֲקָרָא דְּכֹלָא בְּהַהוּא
מַפְתָּחָא הוּי. הַהוּא מַפְתָּחָא סָגִיר וּפּוֹתֵחַ.

בְּהַהוּא הִיכְלָא אֵית בֵּיה גָּנִיזִין סְתִימִין
סְגִיאִין אֵלִין עַל אֵלִין. בְּהַהוּא
הִיכְלָא אֵית תְּרַעִין עוֹבְדֵי סְתִימוֹ וְאֲנוּן חֲמִשִּׁין.
אֲגֻלִּפוּ לְאַרְבַּע סְטָרִין וְהוּוּ אַרְבָּעִין [ס"ד וְתַשְׁעָה].
חַד תְּרַעָא לִית לִיה סְטָרָא, לֹא יִדְוַע אִי הוּא
לְעִילָא, אִי הוּא לְתַתָּא [ס"ה אִיהוּ לְעִילָא אִיהוּ לְתַתָּא].
וּבְגִין כֶּן הַהוּא תְּרַעָא סְתִימִים.

גוֹ אֵינוּן תְּרַעִין אֵית מְנוּעוּלָא חֲדָא, וְחַד אֶתֵר
דְּקִיק לְאַעְלָא הַהוּא מַפְתָּחָא בֵּיה, וְלֹא
אֶתְרִשִׁים אֲלָא בְּרִשִׁימוֹ דְּמַפְתָּחָא, לֹא יִדְוַעִין
בֵּיה אֲלָא הַהוּא מַפְתָּחָא [ס"ו דְּמַפְתָּחָא] בְּלַחֲדוּדֵי.
וְעַל רְזָא דְנָא בְּרִאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים.

בְּרִאשִׁית דָּא מַפְתָּחָא דְּכֹלָא סְתִימִים בֵּיה,
וְהוּא סָגִיר וּפּוֹתֵחַ, וְשִׁית תְּרַעִין
כְּלִילָן בֵּיה. בְּהַהוּא מַפְתָּחָא דְּסָגִיר וּפּוֹתֵחַ. כֵּד
סָגִיר אֲנוּן תְּרַעִין וְכֻלִּיל לֹון בְּגוּיָה [נ"א וְכֻלָּה בְּגוּיָה]
כְּדִין וְדָאִי כְּתִיב בְּרִאשִׁית מְלָה גְלוּיָא בְּכֻלָּל
מְלָה סְתִימָאָה. וּבְכֹל אֶתֵר בְּרִיאָה מְלָא
סְתִימָאָה אִיהוּ, סָגִיר וְלֹא פּוֹתֵחַ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי וְדָאִי הַכִּי הוּא, וְשִׁמְעֵנָא
לְבוּצֵינָא קְדִישָׁא דְּאָמַר הַכִּי, דְּמְלָה
סְתִימָאָה אִיהוּ בְּרִיאָה סָגִיר וְלֹא פּוֹתֵחַ. וּבְעוֹד
דְּהוּה סָגִיר בְּמְלָה דְּבְרָא, עֲלֵמָא לֹא הוּי וְלֹא
אֶתְקִיָּים, וְהוּה חֲפִי עַל כֹּלָא תַּהֲ"ו, וְכֵד
שְׁלֵטָא הַאי תַּהֲ"ו, עֲלֵמָא לֹא הוּה, וְלֹא
אֶתְקִיָּים.

אֵימְתִי הַהוּא מַפְתָּחָא פּוֹתֵחַ תְּרַעִין וְאִזְדְּמֵן
לְשִׁמּוּשָׁא וְלְמַעַבְדֵי תּוֹלְדִין כֵּד אֶתָּא
אַבְרָהָם דְּכְתִיב אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
בְּהַבְּרָאָה וְתַנִּינָן בְּאַבְרָהָם. וּמַה דְּהוּה כֹּלָא

בְּהַבְרָאָם, וְשָׁנִינוּ בְּאַבְרָהָם. וְמָה שֶׁהַכֹּל הָיָה סְתוּם בְּמַלְת בְּרָא - חֲזָרוּ הָאוֹתִיּוֹת לְשִׁמְשׁ, וַיֵּצֵא עֲמוּד שְׁעֵשֶׂה תוֹלְדוֹת, אָבֵר הַיְסוּד הַקְדוֹשׁ שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עָלָיו.

בְּשִׁמְעוֹת בְּרָא הַזֶּה נִרְשָׁם בְּמַלְת בְּרָא, אֲזַי רִשְׁם הַנְּסִטָר הַעֲלִיּוֹן ^[ג"א הקדוש לגלות] רִשְׁם אַחֵר לְשִׁמּוֹ וְלִכְבוֹדוֹ. וְזֶה הוּא מ"י. בְּרָא אֱלֹהִים, וְגַם בֵּין הַשֵּׁם הַקְדוֹשׁ שְׁמַתְבְּרָךְ שֶׁהוּא מ"ה שְׁנֵי שָׁנִים. וְהוֹצִיא מִן בְּרָא אָבֵר, וְהוּא רְשׁוּם בְּאֵלֶּה מְצַד זֶה וְאָבֵר מְצַד זֶה. הַנְּסִטָר הַקְדוֹשׁ. אֱלֹהִים עוֹמֵד. אָבֵר עוֹמֵד. כְּשֶׁנִּשְׁלַם זֶה - נִשְׁלַם זֶה. חוֹקֵק לְאָבֵר הַזֶּה ה', וְחוֹקֵק לְ"אֱלֹהִים" הַזֶּה י'.

מִתְעוֹרְרוֹת הָאוֹתִיּוֹת לְהַשְׁלִים אֶת הַצַּד הַזֶּה וְאֶת הַצַּד הַזֶּה, וְאֲזַי מוֹצִיא מ"ם. נוֹטֵל אֶחָד לְצַד הַזֶּה וְאֶחָד לְצַד הַזֶּה. נִשְׁלַם הַשֵּׁם הַקְדוֹשׁ וְנַעֲשֶׂה אֱלֹהִים גַּם בֵּין הַשֵּׁם שֶׁל אַבְרָהָם. כְּשֶׁנִּשְׁלַם זֶה - נִשְׁלַם זֶה.

וַיֵּשׁ אֲוִמְרִים שֶׁנֹּטֵל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ הוּא מ"י וְזָרַק בְּאֵלֶּה וְנַעֲשֶׂה אֱלֹהִים. וְנֹטֵל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ הוּא מ"ה וְזָרַק בְּאָבֵר וְנַעֲשֶׂה אַבְרָהָם. ^{(ומלת מ"י רומות לחמשים שערי בינה, ויש בה י"ד האות הראשונה של השם הקדוש. ומלת מ"ה רומות למנין השם הקדוש, ויש בה האות השנייה של השם הקדוש יתרה, כמו שנאמר (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעֵם שֶׁכָּבַח לוֹ עַל בְּלִי מִיָּה. וְזֶה הַתְּקִימוֹ שְׁנֵי עוֹלָמוֹת. בְּיַד הָעוֹלָם הַבָּא. וְזֶה הָעוֹלָם הַזֶּה. כְּלוּמַר בְּמִי בְּרָא אֶת הָעוֹלָם הַבָּא. וְזֶה רָמַז מַעֲלָה וּמִסְחָה.)}

וְאֲזַי עָשָׂה תוֹלְדוֹת וַיֵּצֵא שֵׁם שְׁלֹם מִה שְׁלֹא הָיָה מִקֶּדֶם לְכֵן. זֶהוּ שְׁכָתוּב ^(בראשית ב) אֱלֹהִים תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם. כִּלְמַם הָיוּ תְלוּיִם עַד שֶׁנִּבְרָא שְׁמוֹ שֶׁל אַבְרָהָם. נִשְׁלַם הַשֵּׁם הַזֶּה שֶׁל אַבְרָהָם, נִשְׁלַם הַשֵּׁם הַקְדוֹשׁ. זֶהוּ שְׁכָתוּב

סְתוּם בְּמַלְת בְּרָא, אֶתְהַדְרוּ אֶתְוֹן לְשִׁמּוֹשָׁא, וְנִפְקַ עֲמוּדָא דְעֵבֵד תוֹלְדִין, אָבֵר יְסוּדָא קַדִּישָׁא דְעֵלְמָא קַיִמָא עֲלֵיהָ.

בַּד הָאֵי אָבֵר אֶתְרִשִׁים בְּמַלְת בְּרָא כְּדִין רִשִׁים סְתִימָאָה עֲלָאָה ^(ג"א קדישא לגלגלה) רִשִׁימוֹ אֶתְרָא לְשִׁמְיָה וְלִיקְרִיָה. וְדָא אִיהוּ מ"י בְּרָא אֱלֹהִים. וְגַם בֵּין שְׁמָא קַדִּישָׁא דְאֶתְבְּרָכָא דְאִיהוּ מ"ה אֶתְרִשִׁים. וְאֶפִּיק מִן בְּרָא אָבֵר. וְהוּא רִשִׁים בְּאֵלֶּה מְסִטְרָא דָא וְאָבֵר מְסִטְרָא דָא. סְתִימָאָה קַדִּישָׁא. אֱלֹהִים קַיִמָא. אָבֵר קַיִמָא. כַּד אֶשְׁתְּלִים דָא אֶשְׁתְּלִים דָא. גְּלִיף לְהָאֵי אָבֵר ה'. גְּלִיף לְהָאֵי אֱלֹהִים י'.

אֶתְעָרוּ אֶתְוֹן לְאֶשְׁלָמָא לְהָאֵי סְטָרָא וְלְהָאֵי סְטָרָא, כְּדִין אֶפִּיק מ"ם. נֹטֵל חַד לְהָאֵי סְטָרָא וְחַד לְהָאֵי סְטָרָא, אֶשְׁתְּלִים שְׁמָא קַדִּישָׁא וְאֶתְעֵבֵד אֱלֹהִים גַּם בֵּין שְׁמָא דְאַבְרָהָם. ^(דף טו"א) כַּד אֶשְׁתְּלִים דָא אֶשְׁתְּלִים דָא.

וַיֵּשׁ אֲוִמְרִים דְנֹטֵל קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִי וְשַׁדִּי בְּאֵלֶּה וְאֶתְעֵבֵד אֱלֹהִים. וְנֹטֵל קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִה וְשַׁדִּי בְּאָבֵר וְאֶתְעֵבֵד אַבְרָהָם. ^{(ומלת מ"י רומז לחמשים שערי בינה ואית בה י"ד אות קדמא דשמא קדישא. ומלת מ"ה רומז למנינא דשמא קדישא, ואית ביה אות הננינא דשמא קדישא יהוה. כמה דאת אמר, (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעֵם שֶׁכָּבַח לוֹ וְגו' (איוב כו) תוֹלֵה אָרְצַי עַל בְּלִי מִיָּה. וְכַדִּין אֶתְקַיְמוּ תְרִין עֲלָמִין. בְּיַד עֲלָמָא דְאֶתְהִי, וְכַדִּין עֲלָמָא דָא. כְּלוּמַר בְּמִי בְּרָא עוֹלָם הַבָּא וּבְמִי בְּרָא עוֹלָם הַזֶּה. וְדִין הוּא רָמַז עֵילָא וְחִתָּא.)}

וְכַדִּין עֵבֵד תוֹלְדוֹת וְנִפְקַ שְׁמָא שְׁלִים מִה דְלֹא הָיָה קֶדֶם דְנָא, הַדָּא הוּא דְכָתִיב אֱלֹהִים תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם, כִּלְהוּי הוּוּ תְלִיין עַד דְאֶתְבְּרִי שְׁמִיָה דְאַבְרָהָם. כִּיּוֹן דְאֶשְׁתְּלִים שְׁמָא דָא דְאַבְרָהָם, שְׁמָא קַדִּישָׁא שֶׁל אַבְרָהָם. כִּיּוֹן שֶׁנִּשְׁלַם הַשֵּׁם הַזֶּה שֶׁל אַבְרָהָם, נִשְׁלַם הַשֵּׁם הַקְדוֹשׁ שֶׁל אַבְרָהָם.

ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים.

השתטח רבי חייא בארץ ונשק את העפר, ובכה ואמר: עפר, עפר, כמה אתה קשה ערף, כמה אתה בחצפה, שכל מחמדי העין ירקבו בך, כל עמודי אורות העולם תאכל ותשחק. כמה אתה חצוף, המאור הקדוש (רשבי) שהיה מאיר את העולם, השליט הגדול שממנה, שזכותו מעמידה את העולם, ירקב בך. רבי שמעון, אור המאור, אור העולמות, אתה נרקב בעפר ואתה מקים ומנהיג את העולם. השתומם רגע אחד, ואמר: עפר, עפר, אל תתנאה, שלא ימסרו בך עמודי העולם, שהרי רבי שמעון לא ירקב בך.

קם רבי חייא והיה בוכה. הלך ורבי יוסי עמו. מאותו היום התענה ארבעים ימים לראות את רבי שמעון. אמרו לו, אינך רשאי לראות אותו. בכה והתענה ארבעים ימים אחרים, הראו לו במחזה את רבי שמעון ורבי אלעזר בנו שהיו עוסקים בדבר הזה שאמר רבי יוסי, והיו כמה אלפים שומעים לדבורו. בינתיים ראה כמה כנפים גדולות עליונות, ומעלים עליהם את רבי שמעון ואת רבי אלעזר בנו, ועולים לישיבת הרקיע, וכל אלו הכנפים היו מחפות להם. ראה שחוזרים ומתחדשים ומאירים יותר מהאור של זיו השמש.

פתח רבי שמעון ואמר, יבנס רבי חייא ויראה כמה שעתיד הקדוש-ברוך-הוא לחדש את פני הצדיקים לעתיד לבא. אשרי הוא מי שנכנס לכאן בלי בושה, ואשרי מי שעומד באותו העולם כעמוד חזק בכל. וראה שהיה נכנס ועומד רבי אלעזר, ושאר העמודים שיושבים שם. והוא

אשתלים. הָדָא הוּא דְכָתִיב בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְיָ אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם.

אשתטח רבי חייא בארעא ונשק לעפרא, ובכה ואמר עפרא עפרא כמה את קשי קדל, כמה את בחציפו. דכל מחמדי עינא יתבלון בך, כל עמודי נהורין דעלמא תיכול ותידוק. כמה את חציפא, בוצינא קדישא דהוה נהיר עלמא, שליטא רברבא ממנא דזכותיה מקיים עלמא אתבלי בך. רבי שמעון נהירו דבוצינא נהירו דעלמין אנת בלי בעפרא ואנת קיים ונהג עלמא. אשתומם רגעא חדא, ואמר עפרא עפרא לא תתנאי דלא יתמסרון בך עמודין דעלמא דהא רבי שמעון לא אתבלי בך.

קם רבי חייא והוה בכי. אזל ורבי יוסי עמיה. מההוא יומא אתעני ארבעין יומין למחמי לרבי שמעון. אמרו ליה לית אנת רשאי למחמי ליה. בכה ואתעני ארבעין יומין אחרנין. אחזיאו ליה בחזווא לרבי שמעון ורבי אלעזר בריה, דהוו לעאן במלה דא דאמר רבי יוסי, והוו כמה אלפין צייתין למלוליה. אדהכי חמא כמה גדפין רברבין עלאין וסליקו עלייהו רבי שמעון ורבי אלעזר בריה וסליקו למתיבתא דרקיעא, וכל אלין גדפין הוו מחפאן להו. חמא דמתהדרן ומתחדשן בזיוון ונהירו יתיר מנהורא דזיוא דשמשא.

פתח רבי שמעון ואמר ייעול רבי חייא וליחמי בכמה דזמין קדשא בריך הוא לחדתא אנפי צדיקייא לזמנא דאתי. זכאה איהו מאן דעאל הכא בלא כסופא, וזכאה מאן דקאים בההוא עלמא כעמודא

היה מתביש, והשמיט את עצמו, ונכנס וישב לרגלי רבי שמעון. יצא קול ואמר: הנמך עיניך ואל תרים ראשך ואל תסתפל. הנמך עיניו וראה אור שמאיר למרחוק. חזר הקול כמקדם ואמר: עליונים טמונים נסתרים, פקוחי העין, אותם שמשוטטים בכל העולם, הסתפלו וראו! תחתונים (ג"א תנאים) לשנים נסתרים בחוריהם התעוררו!

מי מכם שהופכים חשך לאור וטועמים מר למתוק טרם בואם לכאן? מי מכם שמחפים בכל יום לאור שמאיר בשעה שהמלך פוקד את האילה, ומתכבד ונקרא מלך מפל מלכי העולם? מי שלא מצפה לזה בכל יום באותו העולם - אין לו כאן חלק!

בינתים ראה פמה מן החברים סביבו, כל אותם העמודים שקימים, וראה שמעלים אותם לשיבת הרקיע. אלו עולים ואלו יורדים. ומעל כלם ראה בעל הכנפים שהיה בא, והוא נשבע שבועה ששמע מאחורי הפרגוד, שהמלך פוקד בכל יום וזוכר את האילה ששוכבת לעפר, ובוטט בעיטות באותה שעה בשלש מאות ותשעים רקיעים, וכלם מפחדים ורועדים לפניו. ומוריד על זה דמעות, ונופלות אותן הדמעות הרותחות כאש לתוף הים הגדול, ומאותן הדמעות עומד אותו הממנה של הים, ומתקיים ומקדש את שמו של המלך הקדוש, ומקבל עליו לבלע את כל מימי בראשית וכונס אותם לתוכו בשעה שיתקבצו כל העמים על העם הקדוש, ויתבשו המים, ויעברו ביבש.

תקיף בכלא. וחמא דהוה עאל, והוה קם רבי אלעזר ושאר עמודין דיתבין תמן. והוא הוה כסוף ואשמיט גרמיה ועאל ויתיב לרגלוי דרבי שמעון.

קלא נפק ואמר מאיך עינך. לא תזקוף רישך, ולא תסתפל. מאיך עינוי וחמא נהורא דהוה נהיר למרחוק. קלא אהדר כמלקדמין ואמר עלאין טמירין סתימין פקיחי עינא אנון דמשטטין בכל עלמא אסתפלו וחמו. תתאין (ג"א תנאים) דמיכין סתימין בחוריהון אתערו.

מאן מנכוון די חשוכא מהפכן לנהורא וטעמין מרירא למתקא עד לא ייתון הכא. מאן מנכוון דמחפאן בכל יומא לנהורא דנהיר בשעתא דמלפא פקיד לאילתא ואתיקר ואתקרי מלפא מפל מלכין דעלמא. מאן דלא מצפה דא בכל יומא בההוא עלמא, לית ליה חולקא הכא.

אדהכי חמא כמה מן חברייה סחרניה כל אנון עמודין דקיימין. וחמא דסליקו לון למתיבתא דרקיעא. אלין סלקין ואלין נחתין, ועילא דכולהו חמא מארי דגדפי דהוה אתי והוא אומי אומאה דשמע מאחורי פרגודא דמלפא מפקד בכל יומא ודכיר לאילתא די שכיבת לעפרא, ובעט בעיטין בההוא שעתא בתלת מאה ותשעין רקיעין, וכלהו מרתתין וזעין (דף ד ע"ב) קמיה. ואוריד דמעין על דא, ונפלי אנון דמעין רתיחין פאשא לגו ימא רבא, ומאנון דמעין קאים ההוא ממנא דימא ואתקיים וקדיש שמייה דמלפא קדישא וקביל עליה למבלע כל מימוי דבראשית ויכנוש להו לגויה בשעתא דיתכנושון כל עממיא על עמא קדישא, וינגבוון מיא, ויעברון בנגיבו.

בין כן שמע קול שאומר: פנו מקום, פנו מקום, שהנה המלך המשיח בא לישיבת רבי שמעון, היות שכל הצדיקים ששם וראשי הישיבה, ואותן ישיבות ששם הן רשומות, וכל אותם חברים שבכל ישיבה עולים מהישיבה של פאן לישיבת הרקיע, והמשיח בא בכל אותן הישיבות וחונם תורה מפי החכמים. ובאותה השעה בא המשיח מתעטר ^[נ"א מראש] מריחות הישיבות בעטרות עליונות.

באותה שעה קמו כל אותם החברים, וקם רבי שמעון, והיה עולה אורו עד רום ^[הרקיע]. אמר לו, רבי, אשריך שתורתך עולה בשלש מאות ושבעים אורות, וכל אור ואור נפרד לשש מאות ושלושה עשר טעמים שעולים ורוחצים בנהרות אפרסמון טהור. והקדוש ברוך הוא מאשר תורה מלישכתך, ומלישכתו של חזקיהו מלך יהודה, ומתוך ישיבתו של אחיה השילוני. ואני לא באתי לאשר מלישכתך, אלא בעל הכנפים בא לכאן, שהרי ידעתי שלא יכנס לתוך הישיבות האחרות אלא לישיבתך.

באותה שעה ספר לו רבי שמעון אותה השבועה שנשבע בעל הכנפים. אז הודעו המשיח והרים קולו, והודעו הרקיעים, והודעו הים הגדול, והודעו הלוחות, וחשב העולם להתהפך. בין כן ראה את רבי חייא לרגלי רבי שמעון. אמר, מי נתן פאן אדם שלבוש מדי אותו העולם? אמר לו רבי שמעון, זה הוא רבי חייא, האור של מאור התורה. אמר לו, יתכנס הוא ובניו ויהיו מהישיבה שלך. אמר

אדהכי שמע קלא דאמר פנון אתר, פנון אתר דהא מלכא משיחא אתי למתיבתא דרבי שמעון בגין דכל צדיקיא דתמן רישי מתיבתא ואנון מתיבתא דתמן רשימין אנון. וכל אנון חברין די בכל מתיבתא סלקי ממתבתא דהכא למתיבתא דרקיעא. ומשיח אתי בכל אנון מתיבתא וחתים אורייתא מפומייהו דרבנן. ובההיא שעתא אתי משיח מתעטר מן ^(נ"א רישי) ריחי מתיבתא בעטרין עלאין.

בההוא שעתא קמו כל אנון חבריא וקם רבי שמעון והיה סליק נהוריה עד רום רקיע, אמר ליה רבי זפאה אנת דאורייתך סלקא בתלת מאה ושבעין נהורין, וכל נהורא ונהורא אתפרשת לשית מאה ותליסר טעמין סלקין ואסתחין בנהרי אפרסמונא דכיא. וקודשא בריך הוא איהו חתים אורייתא ממתבתך וממתבתא דחזקיה מלך יהודה ומגו מתיבתא דאחיה השילוני. ואנא לא אתינא למחתם ממתבתך, אלא מארי דגדפין אתי הכא, דהא ידענא דלא ייעול גו מתיבתא אחריתי אלא במתיבתך.

בההוא שעתא סח ליה רבי שמעון ההוא אומאה דאומי מארי דגדפין. כדין אזדעזע משיח וארים קליה ואזדעזעו רקיעין ואזדעזע ימא רבא ואזדעזע לוינתן וחשיב עלמא לאתהפכא. אדהכי חמא לרבי חייא לרגלוי דרבי שמעון. אמר מאן יהיב הכא בר נש לביש מדא דההוא עלמא. אמר רבי שמעון דא איהו רבי חייא נהירו דבוצינא דאורייתא. אמר ליה יתכנש הוא ובנוי וליהוון ממתבתא דילך. אמר רבי שמעון

רבי שמעון, זמן ינתן לו. נתנו לו זמן, ויצא משם מזעזע ועיניו זולגות דמעות. הודעזע רבי חייא ובכה, ואמר, אשרי חלקם של הצדיקים באותו העולם, ואשרי חלקו של בר יוחאי שזכה לכך. עליו כתוב (משלי ח) להנחיל אהבי יש ואצרותיהם אמלא.

בראשית. רבי שמעון פתח, (ישעיה נא) ואשם דברי בפיה. כמה יש לאדם להשתדל בתורה יומם ולילה, משום שהקדוש-ברוך הוא מקשיב לקולות אותם שמתעסקים בתורה. ובכל דבר שמתחדש בתורה על ידי אותו שמתדל בתורה, עושה רקיע אחד.

שנינו, בשעה ההיא שדבר תורה מתחדש מפי אדם, הדבר ההוא עולה ומזדמן לפני הקדוש-ברוך-הוא, והקדוש-ברוך-הוא נוטל את אותו הדבר (תורה) ומנשק אותו, ומעטר אותו בשבעים עטרות גלופות ומחקקות. ודבר חכמה שהתחדש, עולה ויושב על ראש הצדיק חי העולמים, וטס משם ומשוטט בשבעים אלף עולמות ועולה אל עתיק הימים. וכל הדברים של עתיק הימים, דברי חכמה הם בסודות נסתרים עליונים.

ואותו הדבר הנסתר של חכמה שהתחדש פאן, כשהוא עולה, מתחבר עם אותם הדברים של עתיק הימים, ועולה ויורד עמהם ונכנס בשמונה עשר עולמות גנוזים שעין לא ראתה אלהים זולתך (שם סד). יוצאים משם ומשוטטים והולכים מלאים ושלאים ומזדמנים לפני עתיק הימים.

באותה השעה מריח עתיק הימים את הדבר הזה, ונה נוח לפניו מן הכל. נוטל את אותו

זמנא יתייהב ליה. יהבו ליה זמנא ונפק מתמן מזדעזע וזלגין עינוי דמעין. אזדעזע רבי חייא ובכה ואמר ופאה חולקהון דצדיקייא בההוא עלמא, וזפאה חולקיה דבר יוחאי דזכה לכך. עליה פתיב, (משלי ח) להנחיל אוהבי יש ואצרותיהם אמלא.

בראשית רבי שמעון פתח (ישעיה נא) ואשים דברי בפיה. כמה אית ליה לבר נש לאשתדלא באורייתא יממא ולייליא, בגין דקדשא בריך הוא ציית לקלהון דאנון דמתעסקי באורייתא, ובכל מלה דאתחדש באורייתא על ידא דההוא דאשתדל באורייתא, עביד רקיעא חדא.

הנן בההיא שעתא דמלה דאורייתא אתחדשת מפומיה דבר נש, ההיא מלה סלקא ואתעתדת קמיה דקדשא בריך הוא. וקדשא בריך הוא נטיל לההיא מלה ונשיק לה ועטר לה בשבעין עטרין גליפין ומחקקן. ומלה דחכמתא דאתחדשא, סלקא ויתבא על רישא דצדיק חי עלמין. וטסא מתמן ושטא בשבעין אלף עלמין וסליקת לגבי עתיק יומין. וכל מלין דעתיק יומין מלין דחכמתא אנון ברזין סתימין עלאין.

וההיא מלה סתימא דחכמתא דאתחדשת הכא כד סלקא אתחברת באנון מלין דעתיק יומין וסלקא ונחתא בהדייהו ועאלת בתמניסר עלמין גניזין (ישעיה סד) דעין לא ראתה אלהים זולתך. נפקי מתמן ושטאן ואתיין מליאן ושלמין ואתעתדו קמי עתיק יומין.

בההיא שעתא ארח עתיק יומין בהאי מלה וניחא קמיה מפלא. נטיל לההיא

מלה ואעטר לה בתלת מאה ושבעין אלף הימים את הדבר הזה, ונה נוח לפניו מן הכל. נוטל את אותו

וְשִׁבְעִים אֶלֶף עֶטְרוֹת. אוֹתוֹ
הַדָּבָר טָס וְעוֹלָה וְיוֹרֵד, וְנִעְשָׂה
רְקִיעַ אֶחָד. וְכֵן כָּל דָּבָר וְדָבָר שֶׁל
חֲכָמָה (ס"א נְעֻשִׁים) (ס"א רְקִיעִים)
עוֹמְדִים בְּקִיּוּם שְׁלֹם לִפְנֵי עֲתִיק
הַיָּמִים. וְהוּא קוֹרָא לְהֵם שְׁמַיִם
חֲדָשִׁים, שְׁמַיִם מְחֻדָּשִׁים,
נִסְתָּרִים שֶׁל סוּדוֹת שֶׁל חֲכָמָה
עֲלִיוֹנָה. וְכֵל אוֹתָם שְׁאָר דְּבָרֵי
הַתּוֹרָה שְׁמֵתֻחֲדָשִׁים, עוֹמְדִים
לִפְנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעוֹלִים
וְנִעְשִׂים אַרְצוֹת הַחַיִּים, וְיוֹרְדִים
וּמִתְעַטְרִים לְאַרְץ אַחַת,
וּמִתְחַדָּשׁ וְנִעְשָׂה הַכֹּל אַרְץ
חֲדָשָׁה מֵאוֹתוֹ הַדָּבָר שֶׁהִתְחַדָּשׁ
בַּתּוֹרָה.

וְעַל זֶה כְּתוּב (ישעיה סו) כִּי כְּאֲשֶׁר
הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ
הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּדִים
לִפְנֵי יְגוֹ'. עֲשִׂיתִי לֹא כְּתוּב, אֲלֵא
עוֹשֶׂה. שְׁעוֹשֶׂה תָּמִיד מֵאוֹתָם
הַחֲדוּשִׁים וְהַסּוּדוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה.
וְעַל זֶה כְּתוּב (שם נא) וְאֲשֶׁם דְּבָרֵי
בְּפִיךָ וּבְצֶל יָדֵי כְּסִיתִיךָ לְנִטְע
שָׁמַיִם וְלִיסֹד אָרֶץ. לֹא כְּתוּב
הַשָּׁמַיִם, אֲלֵא שָׁמַיִם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מַה זֶה וּבְצֶל
יָדֵי כְּסִיתִיךָ? אָמַר לוֹ, בְּשַׁעֲה
שְׁנִמְסָרָה הַתּוֹרָה לְמֹשֶׁה, בָּאוּ
כַּמָּה רַבּוֹאוֹת שֶׁל מַלְאָכִים
עֲלִיוֹנִים לְשַׂרְף אוֹתוֹ בְּשִׁלְהֶבֶת
פִּיהֶם, עַד שֶׁכִּסֶּה עָלָיו הַקְּדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא. וְכַעַת שֶׁהִדְבָּר הַזֶּה
עוֹלָה וּמִתְעַטֵּר וְעוֹמֵד לִפְנֵי
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא מְכַסֶּה
עַל אוֹתוֹ הַדָּבָר, וּמְכַסֶּה עַל אוֹתוֹ
הָאָדָם שֶׁלֹּא יִכַּר אֶלִיָּהֶם אֲלֵא
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלֹא יִקְנָאוּ
לוֹ, עַד שֶׁנִּעְשָׂה מִהַדְּבָר (תוֹרָה)
הַהוּא שָׁמַיִם חֲדָשִׁים וְאַרְץ
חֲדָשָׁה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וּבְצֶל יָדֵי
כְּסִיתִיךָ לְנִטְע שָׁמַיִם וְלִיסֹד אָרֶץ.
מִכַּאֲן שְׁכַל דְּבָר שְׁנִסְתַּר מִן הָעֵינַן,
נַעֲלָם וּמִתְכַסֶּה מִן הָעֵינַן? בְּשִׁבְלִי

עֶטְרִין. הֵיחָא מְלָה טָסַת וְסִלְקָא וְנִחְתָּא
וְאִתְעַבִּידָא רְקִיעָא חֲדָא. וְכֵן כָּל מְלָה וּמְלָה
דְּחֲכָמְתָא (ס"א אִתְעַבִּידוּ) (ס"א רְקִיעוּ) קִיִּימִין בְּקִיּוּמָא
שְׁלִים קָמֵי עֲתִיק יוֹמִין. וְהוּא קָרִי לֹון שְׁמַיִם
חֲדָשִׁים, שְׁמַיִם מְחֻדָּשִׁים, סְתִימִין דְּרִזִּין
דְּחֲכָמְתָא עֲלָאָה. וְכֹל אֲנוּן שְׁאָר מְלִין
דְּאוּרִייתָא דְּמִתְחַדָּשִׁין קִיִּימִין קָמֵי קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא וְסִלְקִין וְאִתְעַבִּידוּ אַרְצוֹת הַחַיִּים.
וְנִחְתִּין וּמִתְעַטְרִין לְגַבֵּי אָרֶץ חַד, וְאִתְחַדָּשׁ
וְאִתְעַבִּיד כֹּלָא אָרֶץ חֲדָשָׁה מֵהֵיחָא מְלָה
דְּאִתְחַדָּשׁ בְּאוּרִייתָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה סו) כִּי כְּאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם
הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי
עוֹשֶׂה עִמָּדִים לִפְנֵי יְגוֹ'. עֲשִׂיתִי לֹא כְּתִיב
אֲלֵא עוֹשֶׂה, דְּעַבִּיד תְּדִיר מֵאֲנוּן חֲדוּשִׁין וְרִזִּין
דְּאוּרִייתָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה נא) וְאֲשִׁים
דְּבָרֵי בְּפִיךָ וּבְצֶל יָדֵי כְּסִיתִיךָ לְנִטְע שְׁמַיִם
וְלִיסוֹד אָרֶץ. הַשָּׁמַיִם לֹא כְּתִיב אֲלֵא שְׁמַיִם.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מֵהוּ וּבְצֶל יָדֵי כְּסִיתִיךָ.
אָמַר לִיה בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְמַסֵּר אוּרִייתָא
לְמֹשֶׁה, אָתוּ כַּמָּה רַבּוֹא דְּמַלְאָכֵי עֲלֵאִין
לְאוּקְדָא לִיה בְּשִׁלְהוּבָא דְּפּוּמָהוּן, עַד דְּחָפָא
עָלֵיהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהִשְׁתָּא דְּהֵאִי מְלָה
סִלְקָא וְאִתְעַטְרַת וְקִיִּימָא קָמֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, אִיהוּ חָפִי עַל הֵיחָא מְלָה וְכִסִּי עַל הֵיחָא
בַּר נָשׁ דְּלֹא יִשְׁתַּמּוּדַע לְגַבֵּייהוּ אֲלֵא קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. וְלֹא יִקְנָאוּן לְגַבֵּייהוּ עַד דְּאִתְעַבִּיד
מֵהֵיחָא מְלָה שְׁמַיִם חֲדָשִׁים וְאַרְץ חֲדָשָׁה
הָדָא הוּא דְּכְתִיב וּבְצֶל יָדֵי כְּסִיתִיךָ לְנִטְע
שָׁמַיִם וְלִיסוֹד אָרֶץ. מִכַּאֲן דְּכֹל מְלָה דְּסִתִּים
מְעִינָא סִלְקָא לְתוֹעֲלָתָא עֲלָאָה הָדָא הוּא
דְּכְתִיב, (ישעיה נא) וּבְצֶל יָדֵי כְּסִיתִיךָ. וְאִמָּי
עוֹלָה לְתוֹעֲלַת עֲלִיוֹנָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וּבְצֶל יָדֵי כְּסִיתִיךָ. וְלָמָּה

תועלת עליונה. זהו שפתוב
לנטע שמים וליסד ארץ, כמו
שאמרנו.

וְאָמַר לְצִיּוֹן עֲמִי אֲתָהּ. וְלֵאמֹר
- לאותם השערים והדברים
המציינים אלו על אלו - עמי
אתה. אל תקרי עמי אלא עמי
אתה, להיות שפת עמי. מה אני
בדבור שלי עשיתי שמים וארץ,
כמו שנאמר (תהלים לג) בדבר ה'
שמים נעשו - אף כן אתה. אשרי
אותם שמשתדלים בתורה. ואם
תאמר שדבור של כל אדם שלא
יודע עושה כזה.

בא ראה, אותו שאין דרכו
בסודות התורה ומחדש דברים
שאינו יודע על ברים פראוי,
אותו הדבר עולה ויוצא לאותו
הדבר איש תהפוכות לשון שקר
מתוך נקב התהום הגדול, ומדלג
חמש מאות פרסאות לקבל את
אותו הדבר. ונוטל אותו, והולך
עם אותו הדבר לתוך הנקב שלו,
ועושה בו רקיע של שוא שנקרא
תהו. וטס באותו הרקיע אותו
איש תהפוכות ששת אלפים
פרסאות בפעם אחת. וכיון
שהרקיע הזה של שוא עומד,
מיד יוצאת אשת זנונים
ומתחזקת באותו הרקיע של
שוא [נ"א היא] [נ"א איש תהפוכות]
ומשתתפת עמו, ומשם יוצאת
והורגת כמה אלפים ורכבות.
משום שכאשר היא עומדת
ברקיע ההוא, יש לה רשות
ויכלת להיות טסה את כל העולם
ברגע אחד.

ועל זה כתוב (ישעיה ה) הוי משכי
העון בחבלי השוא. העון זה
הזכר. וכעבות העגלה חטאה, מי
החטאה? זו הנקבה שנקראת
חטאה. הוא מושך את אותו
שנקרא עון באותם חבלי השוא.

אֲתַחֲפִי וְאֲתַכְּסִי מְעִינָא, בְּגִין לְתוֹעֲלָתָא
עֲלָאָה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב לְנִטּוּעַ שְׁמַיִם וְלִיסוּד
אַרְץ כְּמָה דְאַתְמַר.

וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עֲמִי אֲתָהּ. וְלֵאמֹר לְאַנּוּן
תְּרַעִין וּמְלִין דְּמְצוּיֵינִין אֵלִין עַל
אֵלִין עֲמִי אֲתָהּ. אַל תְּקַרֵּי עֲמִי אֲתָהּ, אֲלֵא
עֲמִי אֲתָהּ לְמַהוּי שׁוֹתְפָא עֲמִי, מַה אָנָּא
בְּמִלּוּלָא דִּילִי עֲבָדִית שְׁמַיִם וְאַרְץ כְּמָא דְאַתְּ
אָמַר, (תהלים לג) בְּדָבָר יי שְׁמַיִם נַעֲשׂוּ, אוֹף הָכִי
אַתְּ. זְכָאִין אָנּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרֵייתָא. וְאִי
תִּימָא דְמִלָּה דְכָל בַּר נֶשׁ דִּלָּא יָדַע עֲבִיד דָּא.

הָא חֲזִי, הַהוּא דְלָאו אֲרַחֲיָה בְּרִזִין
דְּאוּרֵייתָא וְחֲדַשׁ מְלִין דִּלָּא יָדַע עַל
בוּרֵייהוּן פְּדָקָא יְאוּת, הַהִיא מְלָה סְלָקָא
וְנַפְיָק לְגַבֵּי הַהִיא מְלָה (משלי טו) אִישׁ תְּהִפּוּכוֹת
לְשׁוֹן שָׁקֵר, מְגוּ נּוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא וְדִלִּיג
חֲמֵשׁ מָאָה פְּרָסֵי לְקַבְּלָא לְהַהִיא מְלָה וְנִטִּיל
לָהּ וְאָזִיל בְּהַהִיא מְלָה לְגוּ נּוֹקְבִיָּה וְעֲבִיד בָּהּ
רְקִיעָא דְשׁוּא דְאַקְרִי תַהוּ. וְטַס בְּהַהוּא
רְקִיעָא הַהוּא אִישׁ תְּהִפּוּכוֹת שִׁיתָא אֲלִפֵּי
פְּרָסֵי בְּזַמְנָא חָדָא. פִּיּוֹן דְּהָאִי רְקִיעָא דְשׁוּא
קָאִים נְפָקַת מִיַּד אִשְׁתַּ זְנוּנִים וְאַתְקִיף בְּהַהוּא
רְקִיעָא דְשׁוּא (נ"א היא) (נ"א איש תהפוכות) וְאַשְׁתַּתְּפַת
בֵּיהּ וּמִתְמַן נְפָקַת וְקָטְלַת כְּמָה אֲלִפִין וְרַבּוּן,
בְּגִין דְּכַד קִיִּימַת בְּהַהוּא רְקִיעָא אִית לָהּ רֶשׁוּ
וּיְכַלְתָּא לְמַהוּי טַס כָּל עֲלָמָא בְּרַגְעָא חָדָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה ה) הוִי מוֹשְׁכֵי הָעוֹן
בְּחַבְלֵי הַשְּׁוּא. הָעוֹן דָּא דְכוּרָא. וְכַעֲבוֹת
הָעֲגָלָה חֲטָאָה. מֵאֵן חֲטָאָה, דָּא נּוֹקְבָא
דְּאַקְרִי חֲטָאָה. אִיהוּ מְשִׁיף הַהוּא דְאַקְרִי עוֹן
בְּאָנּוּן חַבְלֵי הַשְּׁוּא. וּלְבַתֵּר כְּעִבוֹת הָעֲגָלָה
חֲטָאָה, לְהַהִיא נּוֹקְבָא דְאַקְרִי חֲטָאָה, דְתַמָּן
ואחר כך כעבות העגלה חטאה, את אותה הנקבה שנקראת חטאה, ששם התגברה להיות טסה

לְהַרְג בְּנֵי אָדָם. וְעַל זֶה (משלי ז) כִּי רַבִּים חַלְלִים הִפִּילָה. מִי הִפִּילָה? זו אֹתָהּ הַחֲטָאָה שֶׁהוֹרְגַת בְּנֵי אָדָם. מִי גָרַם אֶת זֶה? תְּלַמִּיד הַחֲכָם שֶׁלֹּא הִנְיַע לְהוֹרְאָה וּמוֹרָה. הִרְחַמַן יִצְיָלְנוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחַבְרִים, בְּבִקְשָׁה מִכֶּם שֶׁלֹּא תוֹצִיאוּ מִפִּיכֶם דְּבַר תּוֹרָה שֶׁלֹּא יִדְעַתֶּם וְלֹא שְׁמַעְתֶּם מֵעַץ גָּדוֹל כְּרֵאוּי, כְּדֵי שֶׁלֹּא תִהְיוּ גוֹרְמִים לְאוֹתָהּ הַחֲטָאָה לְהַרְג הַמּוֹנֵי בְּנֵי אָדָם לְחַנּוּם. פְּתַחוּ כָלֶם וְאָמְרוּ, הִרְחַמַן יִצְיָלְנוּ, הִרְחַמַן יִצְיָלְנוּ.

בֹּא רֵאָה, בַּתּוֹרָה כְּרֵא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, וְהִנֵּה בְּאֵרוֹה שְׁכָתוֹב (שם ח) וְאֶהְיֶה אֲצִלוֹ אִמּוֹן וְאֶהְיֶה שְׁעִשׂוּעִים יוֹם יוֹם. וְהוּא הִסְתַּכֵּל בָּהּ פַּעַם וּשְׁתִּים וּשְׁלֹשׁ וְאַרְבַּע פַּעַמִּים, וְאַחַר כֵּן אָמַר אוֹתָם, וְאַחַר כֵּן עָשָׂה בָּהּ מַעֲשֶׂה, לְלַמֵּד אֶת בְּנֵי אָדָם שֶׁלֹּא יִבְאוּ לְטַעוֹת בָּהּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב כח) אֲזִי רֵאָה וַיִּסְפְּרָה הַכִּינּוּהַ וְגַם חֲקְרָה וַיֹּאמֶר לְאָדָם. וַיִּכְנַגְד אַרְבַּע פַּעַמִּים הֵהֱם שְׁכָתוֹב, אֲזִי רֵאָה, וַיִּסְפְּרָה, הַכִּינּוּהַ, וְגַם חֲקְרָה - כְּרֵא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת מַה שֶּׁכָּרָא. וְטָרַם שֶׁהוֹצִיא אֶת הַמַּעֲשֶׂה שְׁלוֹ, הַכְּנִיס כְּרֵא שׁוֹנָה אַרְבַּע תְּבוּת, שְׁכָתוֹב בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹהִים אִתּוֹ. הִנֵּה אַרְבַּע. וְאַחַר כֵּן הִשְׁמִים - הֵם כְּנָגַד אַרְבַּע הַפַּעַמִּים שֶׁהִסְתַּכֵּל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּתּוֹרָה טָרַם יוֹצִיא אֶת מַעֲשֶׂהוּ לְמַלְאכָתוֹ.

רַבִּי אֶלְעָזָר הִנִּיחַ הוֹלֵךְ לְרֵאוֹת אֶת רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא חָמִיו, וְרַבִּי אַבָּא עִמּוֹ, וְהִנֵּה מַחְמַר אִישׁ אַחַד אַחֲרֵיהֶם. אָמַר רַבִּי אַבָּא, נִפְתַּח פְּתָחַי שֶׁל

אֶתְתַּקַּפְת לְמַהְיוּ טָס לְקַטְלָא בְּנֵי נַשָּׂא. וְעַל דָּא (משלי ז) כִּי רַבִּים חַלְלִים הִפִּילָה, מֵאֵן הִפִּילָה, דָּא הֵהִיא חֲטָאָה דְקַטְלִית בְּנֵי נַשָּׂא. מֵאֵן גָּרִים דָּא, תְּלַמִּיד חֲכָם דְלֹא מָטִי לְהוֹרְאָה וּמוֹרָה, רַחֲמָנָא לְשַׁזְבֵּן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחַבְרֵיָא בְּמִטּוֹתָא מַנְיִיכוּ דְלֹא תַפְקוּן מְפוּמִּיכוּ מְלָה דְאוּרִייתָא דְלֹא יִדְעָתוּן וְלֹא שְׁמַעָתוּן מְאִילָנָא רַבְרָבָא כְּדָקָא יְאוּת, בְּגִין דְלֹא תִהְיוּן גָּרְמִין לְהֵהוּא חֲטָאָה לְקַטְלָא אֶכְלוּסִין דְּבַר נֶשׁ לְמַגְנָא. פְּתַחוּ כְלֵהוּן וְאָמְרוּ רַחֲמָנָא לְשַׁזְבֵּן, רַחֲמָנָא לְשַׁזְבֵּן.

הָא חֲזִי, בְּאוּרִייתָא כְּרֵא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, וְהָא אוּקְמוּהָ דְכְּתִיב, (משלי ח) וְאֶהְיֶה אֲצִלוֹ אִמּוֹן וְאֶהְיֶה שְׁעִשׂוּעִים יוֹם יוֹם וְאִיהוּ אִסְתַּכֵּל בָּהּ זְמַנָּא וְתִרִין וְתִלְתָּא וְאַרְבַּע זְמַנִּין, וְלִבְתַּר אָמַר לוֹן, וְלִבְתַּר עֲבִיד בָּהּ עֲבִידָתָא. לְאוּלְפָּא לְבְנֵי נַשָּׂא דְלֹא יִיתוּן לְמַטְעֵי בָּהּ. כְּמָה דְאֵתְ אָמַר, (איוב כח) אֲזִי רֵאָה וַיִּסְפְּרָה הַכִּינּוּהַ וְגַם חֲקְרָה וַיֹּאמֶר לְאָדָם. וְלִקְבִיל אַרְבַּע זְמַנִּין אֲנוּן דְכְּתִיב, אֲזִי רֵאָה, וַיִּסְפְּרָה, הַכִּינּוּהַ, וְגַם חֲקְרָה, כְּרֵא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַה דְכָרָא. וְעַד לָא אִפִּיק עֲבִידָתִיהָ, אֲעִיל אַרְבַּע תְּבִין בְּקַדְמִיתָא דְכְּתִיב בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹהִים אִתּוֹ, הָא אַרְבַּע. וְלִבְתַּר הַשְּׁמִים. אֲנוּן לְקַבִּיל אַרְבַּע זְמַנִּין דְאִסְתַּכֵּל קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאוּרִייתָא עַד לָא יִפִּיק עֲבִידָתִיהָ לְאוּמְנוּתִיהָ.

רַבִּי אֶלְעָזָר הִוָּה אֲזִיל לְמַחְמֵי לְרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא חָמוּי (דף ה ע"ב) וְרַבִּי אַבָּא בְּהִדְיָה, וְהוּוה טָעִין חַד גְּבָרָא אַבְתְּרִייהוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא נִפְתַּח פְּתָחַי דְאוּרִייתָא דְהָא שְׁעָתָא וְעַדְנָא

אֶבְתְּרִייהוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא נִפְתַּח פְּתָחַי דְאוּרִייתָא דְהָא שְׁעָתָא וְעַדְנָא

הוא לאתפתקנא באַרְחֵן.

פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר (ויקרא יט) אֶת שַׁבָּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ. תָּא חֲזִי, בְּשִׁית יוֹמִין בְּרָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא. וְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא גְּלִי עֲבִידְתִּיהּ וְיִהֵב חֵילִיהּ בְּהוּא יוֹמָא. אֵימְתִי גְּלִי עֲבִידְתִּיהּ וְיִהֵב חֵילִיהּ. בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה. בְּגִין דְּאֲנוּן תְּלַת יוֹמִין קִדְמָאִין כּוֹלְהוּ הוּוּ סְתִימִין וְלֹא אֲתַגְלוּ, כִּיּוֹן דְּאֲתָא יוֹמָא רְבִיעָאָה אֲפִיק עֲבִידְתָּא וְחֵילָא דְכוּלְהוּ. דְּהָא אֲשָׂא וּמְיָא וְרוּחָא אֲף עַל גַּב דְּאֲנוּן תְּלַת יוֹדִין עֲלֵאִין, כִּלְהוּ תְּלִיין, וְלֹא אֲתַגְלִי עֲבִידְתָּא דְלֵהוּן, עַד דְּאַרְעָא גְּלִי לוֹן, כְּדִין אֲתִידַע אוּמְנוּתָא דְכָל חַד מְנַיְהוּ.

וְאִי תִימָא הָא בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה הָוּה דְכְתִיב תְּדַשָּׁא הָאָרֶץ דְּשָׂא וּכְתִיב וְתוּצָא הָאָרֶץ (דשא) אֶלָּא הָאִי אֲף עַל גַּב דְכְתִיב בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה, רְבִיעָאָה הָוּה וְאֲתַפְלִיל בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה לְמַהוּי חַד בְּלֹא פִירוּדָא. וְלִבְתַר יוֹמָא רְבִיעָאָה אֲתַגְלִי עֲבִידְתִּיהּ לְאַפְקָא אוּמְנָא לְאוּמְנוּתִיהּ דְכָל חַד וְחַד. בְּגִין דְּיוֹמָא רְבִיעָאָה אִיהוּ רְגֵלָא רְבִיעָאָה דְכְרִסְיָא עֲלָאָה.

וְכֹרְ עֲבִידְתִּיהוּ דְכִלְהוּ בֵּין יוֹמִין קִדְמָאִין וּבֵּין יוֹמִין בְּתַרְאִין הוּוּ תְּלִיין בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא הָדָא הוּא דְכְתִיב וְיִכָּל אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי, דָּא שַׁבַּת, וְדָא הוּא רְגֵלָא רְבִיעָאָה דְכְרִסְיָא. וְאִי תִימָא אִי הָכִי, מַהוּ אֶת שַׁבָּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ תְּרִין. אֶלָּא שַׁבַּת דְּמַעְלִי שַׁבְּתָא וְשַׁבְּתָא דְּיוֹמָא מִמַּשׁ לִית לוֹן פִּירוּדָא. אָמַר הַהוּא טִיעָא דְהָוּה טָעִין בְּתַרְיְהוּ, וּמַהוּ וּמְקַדְשֵׁי תִירָאוּ. אָמַר לִיָּה דָּא קְדוּשָׁא דְשַׁבַּת. אָמַר לִיָּה וּמַהוּ קְדוּשָׁא

תּוֹרָה, שְׁהַרִי הַשְּׁעָה וְהַזְמֵן הוּא לְהַתְתַּקֵּן (להסתדר) בְּדַרְכֵּנוּ.

פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ויקרא יט) אֶת שַׁבָּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ. בָּא רָאָה, בְּשַׁשָּׁה יָמִים בְּרָא הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם. וְכָל יוֹם יוֹם גְּלָה אֶת מַעֲשָׂהוּ, וְנִתְּן כַּחוּ בְּיוֹם הַהוּא. מִתִּי גְּלָה אֶת מַעֲשָׂהוּ וְנִתְּן כַּחוּ? בְּיוֹם הַרְבִּיעִי, מִשּׁוּם שְׁאוּתָם שְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים הַרְאִישׁוֹנִים, כִּלְמַסּ הָיוּ נִסְתָּרִים וְלֹא הִתְגַּלוּ. כִּיּוֹן שְׁבָא הַיּוֹם הַרְבִּיעִי, הוֹצִיא אֶת הַמַּעֲשָׂה וְהִכַּח שֶׁל כִּלְמַסּ. שְׁהַרִי אֲשׁ וּמִים וְרוּחַ, אֲף עַל גַּב שְׁהַם שְׁלֹשָׁה יוֹדוֹת עֲלִיוֹנִים, כִּלְמַסּ תְּלוּיִים, וְלֹא הִתְגַּלָּה הַמַּעֲשָׂה שְׁלֵהֶם עַד שֶׁהָאָרֶץ גִּלְתָּה אוֹתָם, וְאִזּוּ נִודְעָה הָאֲמִנוּתָא שֶׁל כָּל אֶחָד מֵהֶם.

וְאִם תִּאמַר, הָרִי בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי זֶה הִיָּה, שְׁכַתוּב תְּדַשָּׁא הָאָרֶץ דְּשָׂא, וְכַתוּב וְתוּצָא הָאָרֶץ! אֶלָּא זֶה, אֲף עַל גַּב שְׁכַתוּב בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי, זֶה הִיָּה רְבִיעִי, וְנִכְלָל בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי שִׁיְהִי אֶחָד בְּלִי פִירוּד. וְאַחַר כֵּן הַיּוֹם הַרְבִּיעִי הִתְגַּלָּה מַעֲשָׂהוּ לְהוֹצִיא אֲמֵן לְאֲמִנוּתוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. מִשּׁוּם שֶׁהַיּוֹם הַרְבִּיעִי הוּא הַרְגֵל הַרְבִּיעִית שֶׁל הַכִּסָּא הַעֲלִיּוֹן.

וְכֹרְ מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל כִּלְמַסּ, בֵּין הַיָּמִים הַרְאִישׁוֹנִים וּבֵּין הַיָּמִים הַאַחֲרוֹנִים, הָיוּ תְּלוּיִים בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. זֶהוּ שְׁכַתוּב (בראשית ב) וְיִכָּל אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי. זֶה הַשַּׁבָּת, וְזֶה הוּא הַרְגֵל הַרְבִּיעִית שֶׁל הַכִּסָּא. וְאִם תִּאמַר, אִם כֵּן, מַה זֶה אֶת שַׁבָּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ, פַּעַמִּים? אֶלָּא שַׁבַּת שֶׁל עָרֵב שַׁבַּת וְהַשַּׁבַּת שֶׁל הַיּוֹם מִמַּשׁ אֵין לָהֶם פִּירוּד.

אָמַר [לְהַסּ] אוֹתוֹ סוּחַר שְׁהִיָּה מִחִמַּר אַחֲרֵיהֶם, וּמַה זֶה וּמְקַדְשֵׁי תִירָאוּ? אָמַר לוֹ, זֶה קְדוּשָׁא שֶׁל

שבת. אָמַר לוֹ, וּמָה זֶה קְדוּשַׁל שַׁבַּת? אָמַר לוֹ, זֶה הַקְּדוּשָׁה שֶׁנִּמְשָׁךְ מִלְּמַעְלָה. אָמַר לוֹ, אִם כֵּן, עֲשִׂיתָ שֶׁהַשַּׁבָּת אֵינָה קְדוּשָׁה, אֲלֹא קְדוּשָׁה שְׁשׂוּרָה עָלָיו מִלְּמַעְלָה.

אָמַר רַבִּי אַבְא, וְכֵן זֶה, (ישעיה נח) וְקִרְאתָ לַשַּׁבָּת עֲנֵג לְקְדוּשָׁה ה' מְכַבֵּד. הַזְּכִיר שַׁבַּת לְחֹדֶד וּקְדוּשָׁה ה' לְחֹדֶד. אָמַר לוֹ, אִם כֵּן, מִי זֶה קְדוּשָׁה ה'? אָמַר לוֹ, הַקְּדוּשָׁה שִׁיּוּרְדָת מִלְּמַעְלָה וְשׂוּרָה עָלָיו. אָמַר לוֹ, אִם הַקְּדוּשָׁה שֶׁנִּמְשָׁכֶת מִלְּמַעְלָה נִקְרָאת מְכַבֵּד, נִרְאֶה שֶׁשַּׁבַּת אֵינָה מְכַבֵּד, וְכֹתוּב וְכַבְּדוּהָ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי אַבְא, הַנַּח לוֹ לְאִישׁ הַזֶּה, שְׂדֵבֵר שֶׁל חֲכָמָה יֵשׁ בּוֹ שְׂאֵינָנוּ יוֹדְעִים בּוֹ. אָמְרוּ לוֹ, אָמַר אַתָּה. פֶּתַח וְאָמַר, (ויקרא יט) אֵת שַׁבְּתֹתַי, אֵת - לְרַבּוֹת תַּחֲוֹם שַׁבַּת שֶׁהוּא אֶלְפִים אֲמוֹת לְכָל צֶדֶד, וּמִשׁוֹם כֵּן רַבָּה אֵת. שַׁבְּתֹתַי - [ג"א] שַׁבַּת הַעֲלִיּוֹנָה וְשַׁבַּת הַתַּחְתּוֹנָה, שֶׁהֵן שְׁתֵּים כְּלוּלוֹת יַחַד וְנִסְתָּרוֹת יַחַד.

נִשְׁאַרְהָ שַׁבַּת אַחֲרַת שְׁלֹא נִזְכְּרָה וְהִיטָה בְּבוּשָׁה. אָמְרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, מִיּוֹם שֶׁעֲשִׂיתָ אוֹתִי נִקְרָאתִי שַׁבַּת, וְהַיּוֹם אֵינִי בְּלִי לַיְלָה. אָמַר לָהּ, בַּתִּי, אֵת שַׁבַּת, וְשַׁבַּת קְרָאתִי לָךְ, אֲבָל הַרִינִי מִעֵטֶר אוֹתָךְ בְּעֵטְרָה יוֹתֵר עָלִיּוֹנָה. הַעֲבִיר כְּרוּז וְאָמַר מִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ. וְזוֹ שַׁבַּת שֶׁל עָרֵב שַׁבַּת שֶׁהִיא יְרָאָה, וְשׂוּרָה בָּהּ יְרָאָה. וְמִי הוּא שֶׁהַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא הַכְּלִיל וְאָמַר אֲנִי ה' ? וְאֲנִי שְׂמַעְתִּי מֵאַבְא שְׂאָמַר כֵּן, וְדִיֵּק אֵת - לְרַבּוֹת תַּחֲוֹם שַׁבַּת. שַׁבְּתֹתַי - זֶה הַעֲגוּל וְהַרְבוּעַ שְׁבַפְּנִים, וְהֵם שְׁנַיִם. וְכַנְגֵּד אוֹתָם הַשְּׁנַיִם יֵשׁ שְׁתֵּי

תְּרִין אֵית תְּרִי קְדוּשָׁתִי

דְּשַׁבַּת. אָמַר לִיָּה דָא קְדוּשָׁא דְאַתְמִשְׁכָּא מְלַעֲיָלָא. אָמַר לִיָּה אִי הָכִי עֲבִידַת לְשַׁבַּת דְּלָאו אִיהוּ קְדוּשָׁה, אֲלֹא קְדוּשָׁא דְשְׂרִיא עָלָיו מְלַעֲיָלָא.

אָמַר רַבִּי אַבְא וְהָכִי הוּא (ישעיה נח)

וְקִרְאתָ לַשַּׁבָּת עֲנֵג לְקְדוּשָׁה יי מְכַבֵּד, אֲדַכְּרָ שַׁבַּת לְחֹדֶד וּקְדוּשָׁה יי לְחֹדֶד. אָמַר לִיָּה אִי הָכִי מָאן קְדוּשָׁה יי. אָמַר לִיָּה קְדוּשָׁא דִּנְחִתָא מְלַעֲיָלָא וְשְׂרִיא עָלֵיהּ. אָמַר לִיָּה אִי קְדוּשָׁא דְאַתְמִשְׁכָּא מְלַעֲיָלָא אֲקָרִי מְכַבֵּד אֲתַחֲזִי דְשַׁבַּת לָאו אִיהוּ מְכַבֵּד וְכַתִּיב וְכַבְּדוּהָ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי אַבְא אַנְחָ לְהֵאִי גְבָרָא דְמָלְהָ (סדרתא) דְחֲכָמְתָא אֵית בֵּיהּ דְאַנָן לָא יִדְעָנָא בָּהּ. אָמְרוּ לִיָּה אִימָא אַנְתָּ. פֶּתַח וְאָמַר, (ויקרא יט) אֵת שַׁבְּתוֹתַי. אֵת לְאַסְגָּאָה תַּחֲוֹם שַׁבַּת דְּאִיהוּ תְּרִין אֶלְפִין אֲמִין לְכָל סְטָרָא. וּבְגִין כֵּן אֶסְגִּי אֵת. שַׁבְּתוֹתַי (ג"א דא) שַׁבַּת עֲלָאָה וְשַׁבַּת תַּתָּאָה דְאַנּוֹן תְּרִין כְּלִילָן כְּחָדָא וְסִתִּימִין כְּחָדָא.

אֲשַׁתָּאָר שַׁבַּת אַחֲרָא דְלָא אֲדַכְּרָ וְהוּא בְּכַסּוּפָא. אָמְרָה קַמִּיהָ מְאָרִי דְעֲלָמָא מִיּוֹמָא דְעַבְדַּת לִי שַׁבַּת אֲתַקְרִינָא וְיּוֹמָא לָאו אִיהוּ בְּלָא לִילִיָא. אָמַר לָהּ בְּרַתִּי שַׁבַּת אַנְתָּ וְשַׁבַּת קְרִינָא לָךְ, אֲבָל הָא אַנָּא מְעֵטֶר לָךְ בְּעֵטְרָא עֲלָאָה יִתִּיר. אַעֲבֵר כְּרוּזָא וְאָמַר מִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ.

וְדָא שַׁבַּת דְּמַעְלֵי שַׁבְּתָא דְאִיהִי יְרָאָה, וְשְׂרִיא בָּהּ יְרָאָה. וּמָאן אִיהוּ. דְקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַכְּלִיל וְאָמַר אֲנִי יי. וְאַנָּא שְׂמַעְנָא מֵאַבְא דְאָמַר הָכִי. וְדִיֵּיק אֵת לְאַסְגָּאָה תַּחֲוֹם שַׁבַּת. שַׁבְּתוֹתַי דָּא עֲגוּלָא וְרְבוּעַ דְלָגוּ, וְאַנּוֹן תְּרִין. וְלִקְבִיל אַנּוֹן

דְּאִית לָנוּ לְאֲדַפְרָא, חַד וַיְכַלּוּ, וַחַד קָדוּשׁ.
 וַיְכַלּוּ אִית בֵּיה תְּלָתִין וַחֲמֵשׁ תִּיבִין.
 וּבְקָדוּשָׁה (וּבְקָדוּשָׁא) דְּאַנָּן מְקַדְּשִׁין
 תְּלָתִין וַחֲמֵשׁ תִּיבִין. וְסָלִיק כֻּלָּא לְשַׁבְּעִין
 שְׁמֵהּ דְּקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל
 אֲתַעֲטֵר בִּהּ. וּבְגִין דְּעַגּוּלָא וְרַבּוּעָא דָּא אַנּוּן
 שְׁבַתוֹתֵי, כְּלִילָן תְּרוּוּיָהּ בְּשִׁמּוּר דְּכַתִּיב
 תְּשִׁמּוּרוּ. דְּהָא שְׁבַת עֲלָאָה הָכָא לֹא אֲתַכְּלִיל
 בְּשִׁמּוּר אֶלָּא בְּזָכוּר, דְּהָא מְלָפָא עֲלָאָה בְּזָכוּר
 אֲסַתְיִים. וְעַל דָּא אֲקָרִי מְלָפָא דְּשִׁלְמָא דִּילֵיהּ,
 וְשִׁלְמָא דִּילֵיהּ זָכוּר אִיהּ. וְעַל דָּא לִית
 מַחְלֻקַת לְעִילָא.

קָדְשוֹת שֵׁישׁ לָנוּ לְהַזְכִּיר, אַחַד
 וַיְכַלּוּ, וְאַחַד קָדוּשׁ.
 וַיְכַלּוּ יֵשׁ בּוֹ שְׁלֹשִׁים וַחֲמֵשׁ
 תִּבּוֹת, וּבְקָדוּשׁ שְׁאַנּוּ מְקַדְּשִׁים
 יֵשׁ שְׁלֹשִׁים וַחֲמֵשׁ תִּבּוֹת, וְהַכֵּל
 עוֹלָה לְשַׁבְּעִים שְׁמוֹת שֶׁהַקָּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל
 מִתְעַטְרִים בָּהֶם. וּמִשׁוּם שְׁהַעְגּוּל
 וְהַרְבּוּעַ הַזֶּה הֵם שְׁבַתְתֵי, שְׁנִיֵּיהֶם
 כְּלוּלִים בְּשִׁמּוּר, שְׁכַתּוּב תְּשִׁמּוּרוּ.
 שְׁהָרִי הַשְּׁבַת הַעֲלִיּוֹנָה כָּאֵן לֹא
 נִכְלְלָה בְּשִׁמּוּר, אֶלָּא בְּזָכוּר,
 שְׁהָרִי הַמְּלָךְ הַעֲלִיּוֹן מְסַתֵּים
 בְּזָכוּר, וְעַל זֶה נִקְרָא מְלָךְ
 שְׁהַשְּׁלוּם שְׁלוֹ. וְהַשְּׁלוּם שְׁלוֹ
 הוּא זָכוּר, וְעַל כֵּן אֵין מַחְלַקַת
 לְמַעְלָה.

מִשׁוּם שֵׁשֶׁי שְׁלוּמוֹת לְמִטָּה -
 אַחַד יַעֲקֹב, וְאַחַד יוֹסֵף.
 וּמִשׁוּם כֶּף כְּתוּב פְּעָמִים (יִשְׁעִיה נז)
 שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב.
 לְרַחוּק - זֶה יַעֲקֹב. וְלִקְרוֹב - זֶה
 יוֹסֵף. לְרַחוּק, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר (יִרְמִיָּה
 לא) מְרַחוּק ה' נִרְאָה לִי, (שְׁמוֹת ב)
 וּתְתַצֵּב אַחֲתוֹ מְרַחוּק. וְלִקְרוֹב,
 כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר (דְּבָרִים לב) קָדְשִׁים
 מְקֻרָבִים בָּאוּ. מְרַחוּק - זֶה הַנִּקְדָּה
 הַעֲלִיּוֹנָה שְׁעוֹמֶדֶת בְּהִיכְלוֹ.
 וְעַל זֶה כְּתוּב תְּשִׁמּוּרוּ, נִכְלָל
 בְּשִׁמּוּר. וּמְקַדְּשֵׁי תִירָאוּ - זֶה
 הַנִּקְדָּה שְׁעוֹמֶדֶת בְּאֲמָצַע שֵׁישׁ
 לִירָא מִמֶּנָּה יוֹתֵר מִן הַכֵּל שְׁעֲנֹשׁוּ
 מִיָּתָהּ. וְהִינּוּ מַה שְּׁכַתּוּב (שְׁמוֹת לא)
 מְחַלְלִיָּה מוֹת יוֹמָת. מִי הֵם
 מְחַלְלִיָּה? מִי שְׁנִכְנַס לְתוֹךְ הַחֲלָל
 שֶׁל הַעְגּוּל וְהַרְבּוּעַ לְמִקּוּם
 שְׁאוּמָה הַנִּקְדָּה שׁוֹרָה וּפּוֹגֵם בּוֹ -
 מוֹת יוֹמָת. וְעַל זֶה כְּתוּב תִּירָאוּ.
 וְהַנִּקְדָּה הַהִיא נִקְרָאת אֲנִי, וְעַלֶּיהָ
 שׁוֹרָה אוֹתוֹ הַנִּסְתָּר הַעֲלִיּוֹן שֶׁלֹּא
 הַתְּגַלָּה. וְהִינּוּ ה', וְהַכֵּל אַחַד.
 יִרְדוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא
 וְנִשְׁקוּ אוֹתוֹ. אֲמַרו, וּמַה כָּל
 הַחֲכָמָה הַזֶּה יֵשׁ תַּחַת יָדָךְ וְאַתָּה

בְּגִין דְּתִרִין שְׁלוּמוֹת לְתַתָּא חַד יַעֲקֹב וַחַד
 יוֹסֵף. וּבְגִין כֶּף כְּתִיב תִּירָא זְמַנִּי (יִשְׁעִיה נז)
 שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב. לְרַחוּק דָּא
 יַעֲקֹב, (ד' טו' ע"א) וְלִקְרוֹב דָּא יוֹסֵף. לְרַחוּק כְּמָה
 דְּאֵת אֲמַר, (יִרְמִיָּה לא) מְרַחוּק יי נִרְאָה לִי (שְׁמוֹת ב)
 וּתְתַצֵּב אַחֲתוֹ מְרַחוּק. וְלִקְרוֹב כְּמָה דְּאֵת
 אֲמַר, (דְּבָרִים לב) קָדְשִׁים מְקֻרָבִים בָּאוּ. מְרַחוּק דָּא
 נִקְוֶדָה עֲלָאָה דְּקִיּוּמָא בְּהִיכְלֵיהּ.
 וְעַל דָּא כְּתִיב תְּשִׁמּוּרוּ אֲתַכְּלִיל בְּשִׁמּוּר.
 וּמְקַדְּשֵׁי תִירָאוּ דָּא נִקְוֶדָה דְּקִיּוּמָא
 בְּאֲמָצַעֵיתָא דְּאִית לְדַחְלָא מִנָּה יִתִּיר מְכַלָּא
 דְּעַנְשִׂיהּ מִיָּתָהּ. וְהִינּוּ דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת לא)
 מְחַלְלִיָּה מוֹת יוֹמָת. מָאֵן מְחַלְלִיָּהּ. מָאֵן
 דְּעָאֵל לְגוּ חֲלָל דְּעַגּוּלָא וְרַבּוּעָא לְאַתֵּר
 דְּהִהוּא דְּנִקְוֶדָה שְׁרִיָּא וּפְגִים בֵּיה מוֹת יוֹמָת.
 וְעַל דָּא כְּתִיב תִּירָאוּ. וְהִיא נִקְוֶדָה אֲקָרִי
 אֲנִי, וְעַלֶּיהָ שְׁרִיָּא הִהוּא דְּסַתִּים עֲלָאָה דְּלֹא
 אֲתַגְּלִיא וְהִינּוּ יי וְכֻלָּא חַד.
 נַחְתּוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וּנְשַׁקּוּהוּ.
 אֲמַרו וּמַה כָּל חֲכָמָתָא דָּא אִית
 תַּחַת יָדָךְ וְאַתָּה טַעִין אֲבַתְרִין. אֲמַרו לֵיהּ

מחמר אחרינו? אמרו לו, מי אפה? אמר להם, אל תשאלו מי אני, אלא אני ואתם גלף ונתעסק בתורה, וכל אחד יאמר דברי חכמה להאיר את הדרך. אמרו לו, מי נתן לך ללכת כאן ולהיות מחמר בחמורים? אמר להם, יו"ד עשתה קרב עם שתי אותיות, עם כ"ף וסמ"ך, להקשר עמי [נ"א יחד]. כ"ף לא רצתה להסתלק ולהקשר מאחר [נ"א במקום] שלא יכלה להיות רגע אחד אלא עמו. סמ"ך לא רצתה להסתלק, כדי לעזר לאותם הנופלים, שהרי בלי סמ"ך לא יכולים להיות.

יו"ד באה אלי יחידה, נשקה לי וחבקה אותי, בכתה עמי ואמרה לי: בני, מה אעשה לך? אבל הרי אני מסתלקת, ואני מתמלאת מפמה טובות ואותיות נסתרות עליונות ונכבדות. לאחר מכן אבא אליך ואסעד אותך, ואתן לך נחלה של שתי אותיות עליונות יותר מאלו שהסתלקו, שהם י"ש, יו"ד עליונה ושי"ן עליונה, שיהיו לך אוצרות מלאים מכל. ומשום כך, בני, לך ותהיה מחמר חמורים, ועל כן אני הולך בכך.

שקחו רבי אלעזר ורבי אבא, ובכו ואמרו, לך רכב, ואנו נחמר אחריו. אמר להם, ולא אמרתי לכם שמצות המלך היא עד שיבא אותו מחמר על החמורים? אמרו לו, הרי שמך לא אמרת לנו, מקום בית מושבך מה הוא? אמר להם, מקום בית מושבי הוא טוב ומעלה אצלי, והוא מגדל אחד שפורח באויר, גדול ונכבד. ואותם הדרים בו במגדל הזה - הקדוש ברוך הוא ועני אחד, וזה הוא מקום בית מושבי. וגליתי

מאן אנת. אמר לון לא תשא לון מאן אנא, אלא אנא ואתון גיזל ונתעסק באורייתא וכל חד יימא מלין דחכמתא לאנהרא אורחא. אמרו ליה מאן יהב לך למיזל הכא ולמהוי טעון בחמרי, אמר לון יו"ד עבד קרבא בתרין אתוון בכ"ף וסמ"ך לאתקשרא בהדאי (נ"א בחדא). כ"ף לא בעא לאסתלקא ולא אתקשרא בתר (נ"א באתר) דלא יכלא למהוי רגעא חדא אלא ביה. סמ"ך לא בעא לאסתלקא בגין לסעדא לאנון דנפלין דהא בלי סמ"ך לא יכלין למהוי.

יו"ד אתא לגבאי יחידאה נשיק לי וגפיף לי בכה עמי ואמר לי ברי מה אעביד לך, אבל הא אנא אסתלק ואנא אתמלי מפמה טבין ואתוון טמירין עלאין נקירין, בתר כן איתי לגבך ואנא אהוי סעיד לך ואתן לך אחסנתא דתרין אתוון עלאין נתיר מאלין דאסתלקו דאנון י"ש יו"ד עלאה ושי"ן עלאה למהוי לך אוצרין מלייא מכל. ובגין כך ברי זיל והוי טעין חמרי. ועל דא אנא אזיל בכך.

חדו רבי אלעזר ורבי אבא ובכו ואמרו זיל רכיב ואנן נטעין אבתרך. אמר לון ולא אמרית לכון דפיקודא דמלכא איהו עד דיייתי ההוא דטען חמרי. אמרו ליה הא שמך לא אמרת לן, אתר בית מותבך מאי הוא. אמר לון אתר בית מותבי איהו טב ועיילא לגבאי, ואיהו מגדל חד דפרח באוירא רב ויקירא. ואנון דדיירין ביה בהאי מגדלא, קדשא בריך הוא וחד מספנא. ודא הוא אתר בית מותבי וגלינא (נ"א ועלינא) מתמן ואנא טעין חמרי. אשקחו רבי אבא ורבי אלעזר ביה ואטעיים

[ג"א ושלתי] משם, ואני מחמר על חמורים. הסתכלו בו רבי אבא ורבי אלעזר, והטעים להם את דבריו, שהיו מתוקים כמו מן ודבש. אמרו לו, שם אביך אם תאמר, ננשק את עפר רגליך. אמר להם, ולמה? אין דרכי בכך להתגאות בתורה

אבל אבי היתה דירתו בים הגדול, והוא היה דג אחד שהיה סובב את הים הגדול מצד זה לצד זה, והיה גדול ונכבד ועתיק ימים, עד שהיה בולע את כל שאר הדגים של הים, ואחר כך מוציא אותם חיים וקיימים ומלאים מכל הטובות של העולם. ושט את הים ברגע אחד בכחו, והוציא אותי כחץ ביד איש גבור, והטמין אותי באותו מקום שאמרתי לכם, והוא שב למקומו ונגנז באותו הים.

הבחין רבי אלעזר בדבריו. אמר לו, אתה הוא בנו של המאור הקדוש, אתה הוא בנו של רב המנונא הזקן, אתה הוא בנו של אור התורה, ואתה מחמר אחרינו?! בכו יחד ונשקו לו והלכו. אמרו לו, האם נוח לפני מורנו להודיע לנו את שמו?.

פתח ואמר, (שמואל ב כג) ובניהו בן יהוידע. הפסוק הזה בארונהו, והוא יפה. אבל הפסוק הזה בא להראות סודות עליונים של התורה. ובניהו בן יהוידע - על סוד החכמה בא הדבר הנסתר ההוא, והשם גורם. בן איש חי - זה צדיק חי העולמים.

רב פעלים - רבון כל המעשים וכל הפחות העליונים, משום שכלם יוצאים ממנו, הוא ה' צבאות, אות הוא בכל צבאיו, רשום הוא וגדול מן הכל. רב

לון מלוי דהו מתיקין כמנא ודובשא. אמרו ליה שמא דאבוך אי תימא ננשיק עפרא דרגלך. אמר לון ואמאי, לאו אורח דילי בכך לאתגאה באורייתא.

אבל אבא דילי הוה דיוריה בימא רבא ואיהו הוה חד נונא דהוה אסחר ימא רבא מסטרא דא לסטרא דא, והוה רב ויקרא ועתיק יומין, עד דהוה בלע כל שאר נונין דימא, ולבתר אפיק לון חיינ וקיימין מליין מכל טבין דעלמא. ושאת ימא ברגעא חדא בתוקפיה, ואפיק לי כגירא בידי דגבר תקיף, וטמיר לי בההוא אתר דאמרית לכו. והוא תב לאתריה ואגניז בההוא ימא.

אשגח רבי אלעזר במלוי. אמר ליה אנת הוה ברירה דבוצינא קדישא, אנת הוה ברירה דרב המנונא סבא, אנת הוה ברירה דנהירו דאורייתא ואנת טעין אבתרן. בכו כחדא ונשקוהו ואזלו. אמרו ליה אי ניחא קמי מארנא לאודעא לן שמייה.

פתח ואמר (שמואל ב כג) ובניהו בן יהוידע. האי קרא אוקמוה ושפיר איהו. אבל האי קרא לאחזאה רזין עלאין דאורייתא הוה דאתא. ובניהו בן יהוידע, על רזא דחכמתא קא אתא מלה סתימא איהו, ושמא גרים. בן איש חי דא צדיק חי עלמין.

רב פעלים, מארי דכל עובדין וכל חילין עלאין, בגין דכלהו נפקין מגיה. יי צבאות איהו, אות הוא בכל חילין דידיה רשים הוא ורב מפלא. רב פעלים איהו מקבצאל האי אילנא רב ויקרא, רב מפלא. מאן אתר נפק, מאן דרגא אתא, אהדר קרא

פעלים - הוא מקבצאל, האילן הגדול והנכבד גדול מהכל. מאיזה מקום יצא? מאיזו דרגה בא? חזר הפתוב ואמר, מקבצאל. הדרגה העליונה הנסתרת שעין לא ראתה וגו'. הדרגה שהכל בה,

וְכֹנֶסֶת לְתוֹכָהּ מִתּוֹךְ הָאוֹר
הַעֲלִיּוֹן, וּמִמֶּנָּה יוֹצֵא הַכֹּל. וְהוּא
הַיֵּכֶל קְדוֹשׁ נֹסֵת שְׁכָל הַדְּרָגוֹת
מִקְבָּצוֹת וְנִסְתָּרוֹת בְּתוֹכוֹ. וּבְגוֹף
הַהֵיכֶל הַזֶּה קִיּוּמִים כֹּל הָעוֹלָמוֹת,
וְכָל הַצְּבָאוֹת הַקְּדוֹשִׁים מִמֶּנּוּ
נִזְוָנִים וְעוֹמְדִים עַל קִיּוּמָם.

הוּא הֵכָה אֵת שְׁנֵי אֲרָאֵל מוֹאֵב.
שְׁנֵי מַקְדָּשִׁים הָיוּ עוֹמְדִים בְּגִלּוֹ
וְנִזְוָנוּ מִמֶּנּוּ, מַקְדָּשׁ רֵאשׁוֹן
וּמַקְדָּשׁ שֵׁנִי. בֵּינָם שָׁהוּא הַסְּתַלְק,
נִמְנָע הַשְּׁפַע שֶׁהִיא שׁוֹפָע
מִלְמַעְלָה. כְּבִיכּוֹל הוּא הֵכָה
אוֹתָם וְהַחֲרִיב אוֹתָם וְהַשְׁמִיד
אוֹתָם, וְהַפְּסָא הַגְּדוֹל נִפְל. זֶהוּ
שְׁכָתוֹב (יְחֻזְקָא ל' א) וְאֵנִי בְּתוֹךְ
הַגּוֹלָה. הַדְּרָגָה הַהִיא שְׁנִקְרָאת
אֵנִי, הִיא בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה. לְמָה? עַל
נְהַר כְּבָר. עַל נְהַר שְׁשׁוֹפָע וְיוֹצֵא
שֶׁהַפְּסִיק מִימִיּוֹ וּמַעֲיִנוֹתָיו וְלֹא
מִשְׁפִּיעַ כְּבָרָא שׁוֹנָה.

זֶהוּ שְׁכָתוֹב (אִיּוֹב י"ד) וְנְהַר יַחֲרִיב
וְיִבֵּשׁ. יַחֲרִיב - בְּבֵית רֵאשׁוֹן,
וְיִבֵּשׁ - בְּבֵית שֵׁנִי. וּמִשׁוּם כֶּף
הוּא הֵכָה אֵת שְׁנֵי אֲרָאֵל מוֹאֵב.
(ס"א שְׁתֵּי בְרָאשׁוֹנָה) מוֹאֵב, שֶׁהָיוּ מֵאֵב
שְׁבַשְׁמִים, וְנִחְרְבוּ וְהַשְׁמָדוּ
בְּגִלּוֹ, וְכָל הָאוֹרוֹת שֶׁהָיוּ
מֵאִירִים לְיִשְׂרָאֵל, כֻּלָּם נִחְשְׁכוּ.
וְעוֹד, הוּא יָרַד וְהֵכָה אֵת הָאָרֶץ.
בְּזִמְנֵים הָרֵאשׁוֹנִים כְּשֶׁהִנְהַר הַזֶּה
הָיָה מוֹשֵׁף אֵת מִימִיּוֹ לְמַטָּה, הָיוּ
יִשְׂרָאֵל עוֹמְדִים בְּשַׁלְמוֹת,
שׁוֹבְחִים זְבָחִים וְקֹרְבָנוֹת לְכַפֵּר
עַל נַפְשָׁם, וְאָז הָיָה יוֹרֵד
מִלְמַעְלָה דְמוֹת שֶׁל אֲרִיָּה אֶחָד,
וְהָיוּ רוֹאִים אוֹתוֹ עַל גְּבֵי הַמְּזֻבָּח
רוֹבֵץ עַל טְרָפוֹ, אוֹכֵל קֹרְבָנוֹת
כְּמוֹ גְּבַר חֲזָק, וְכָל הַפְּלָבִים הָיוּ
מִתְחַבָּאִים מִלְּפָנָיו וְלֹא יוֹצְאִים
הַחֲרֻצָּה.

וְאָמַר מִקְבָּצִיאל דְרָגָא עֲלָאָה סְתִימָאָה (דף ר'
ע"ב) דְעֵינן לֹא רָאָתָהּ וְגו' דְרָגָא דְכוֹלָא בֵּיה,
וְכַנִּישׁ בְּגִינִיה מְגוֹ נְהוֹרָא עֲלָאָה, וּמִנִּיה נְפִיק
כֹּלָא. וְאִיהוּ הַיֵּכֶלָא קְדִישָׁא סְתִימָא דְכָל
דְרָגִין כְּנִישֵׁין וְסְתִימִין בְּגִינִיה. וּבְגוֹפָא דְהָאִי
הַיֵּכֶלָא (אִילָנָא) קִיּוּמִין, כֹּל עֲלָמִין וְכָל חִילִין
קְדִישֵׁין מִינִיה אֲתָזְנוּ וְקִיּוּמִי עַל קִיּוּמִיהוּן.

הוּא הֵכָה אֵת שְׁנֵי אֲרִיאֵל מוֹאֵב. תְּרִין
מַקְדָּשִׁין הָיוּ קִיּוּמִין בְּגִינִיה וְאֲתָזְנוּ
מִנִּיה מַקְדָּשׁ רֵאשׁוֹן וּמַקְדָּשׁ שֵׁנִי, בֵּינָם
דְאִיהוּ אֲסְתַלְק, נְגִידוֹ דְהוּא נְגִיד מְלַעֲלֵילָא
אֲתָמְנָע, כְּבִיכּוֹל הוּא הֵכָה לֹון וְחֲרִיב לֹון
וְשַׁצִּי לֹון. וְכַרְסִיָּא קְדִישָׁא נְפִלַת הָדָא
הוּא דְכְּתִיב (יְחֻזְקָא ל' א) וְאֵנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה.
הֵהוּא דְרָגָא דְאֲקָרִי אֵנִי, הוּא בְּתוֹךְ
הַגּוֹלָה. אֲמַאי. עַל נְהַר כְּבָר. עַל נְהַר
דְנִגִיד וְנְפִיק דְפְסִיק מִימִיּוֹ וּמִבּוֹעוּי וְלֹא
אֲנִגִיד כֹּד בְּקְדָמִיתָא.

הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (אִיּוֹב י"ד) וְנְהַר יַחֲרִיב וְיִבֵּשׁ.
יַחֲרִיב בְּבֵית רֵאשׁוֹן וְיִבֵּשׁ בְּבֵית שֵׁנִי.
וּבְגִין כֶּף הוּא הֵכָה אֵת שְׁנֵי אֲרִיאֵל, מוֹאֵב.
(ס"א דְהָא בְּקְדָמִיתָא) מוֹאֵב דְהוּוּ מֵאֵב דְבִשְׁמִיא
וְאֲתַחְרְבוּ וְאֲשַׁתְּצִיאוּ בְּגִינִיה, וְכָל נְהוֹרִין
דְהוּוּ נְהִירִין לְיִשְׂרָאֵל כֻּלָּהוּ אֲתַחְשְׁכוּ.

וְתוֹ הוּא יָרַד וְהֵכָה אֵת הָאָרֶץ. בְּזִמְנִין
קְדָמָיִן כֹּד הָאִי נְהַר הָהוּ מְשִׁיף מִימִיּוֹ
לְתַתָּא, הָיוּ קִיּוּמִין יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלְמוֹ, דְדְבַחִין
דְבַחִין וְקֹרְבָנִין לְכַפֵּרָא עַל נַפְשֵׁיהוּ, וְכַדִּין
הָהוּ נְחִית מְלַעֲלֵילָא דְיוֹקְנָא דְחַד אֲרִיָּה וְהוּוּ
חֲמָאן לִיה עַל גְּבֵי מְדְבַחָא רְבִיץ עַל טְרַפִּיהּ,
אֲכִיל קֹרְבָנִין כְּגַבְרַת תְּקִיף. וְכָל כֻּלָּבִין הָיוּ
מִתְטַמְרִין מִקְמִיה וְלֹא נִפְקִי לְבַר.

בִּיּוֹן שְׁגָרְמוּ הַחֲטָאִים, הוּא יָרַד לְתוֹךְ הַדְּרָגוֹת שֶׁלְמִטָּה, וְהָרַג אֶת אוֹתוֹ הָאֲרִיָּה שֶׁלֹּא רָצָה לְתַת לוֹ אֶת טְרָפוֹ כְּבָרֵאשׁוֹנָה. כְּבִיכּוֹל הָרַג אוֹתוֹ. הוּא הִכָּה אֶת הָאֲרִי וְדָאֵי. לְתוֹךְ הַבּוֹר - לְעֵינֵי הַצַּד הָאֲחֵר הָרַע. בִּיּוֹן שְׂרָאָתָה כִּף אוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר, הַתְּגַבְרָה וְשִׁלְחָה כָּלֵב אַחַד לְאָכַל אֶת הַקְּרַבְנוֹת. וּמָה שָׁמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הָאֲרִיָּה? אֲוִרִיא"ל, שְׁפָנִיו פְּנֵי אֲרִיָּה. וּמָה שֵׁם אוֹתוֹ כָּלֵב? בְּלֹאדָן שָׁמוֹ, שְׁאִינוֹ בְּכָלֵל שֶׁל אָדָם, אֶלֶּא כָּלֵב וּפְנֵי כָּלֵב.

בִּיּוֹם הַשְּׁלֵג - בִּיּוֹם שְׁגָרְמוּ הַחֲטָאִים וְהִדִּין נִדּוֹן לְמַעְלָה מֵעַם בֵּית הַדִּין הָעֲלִיּוֹן. וְעַל זֶה כָּתוּב לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלֵג. זֶה הַדִּין הָעֲלִיּוֹן. לְמָה? מִשּׁוֹם שֶׁכָּל בֵּיתָהּ לְבַשׁ שָׁנִים, וְיִכּוֹל לְסַבֵּל אֵשׁ חֲזָקָה. עַד כָּאֵן סוּד הַפְּתוּב. מָה כָּתוּב אַחֲרָיו? (שְׁמוּאֵל-ב כג) וְהוּא הִכָּה אֶת אִישׁ מִצְרֵי אִישׁ מִרְאָה. כָּאֵן סוּד הַפְּתוּב בָּא לְהוֹדִיעַ, שֶׁכָּכֵל פְּעַם שִׁישְׂרָאֵל חֲטָאוּ, הוּא הִסְתַּלַּק וּמָנַע מֵהֶם כָּל הַטּוֹבוֹת וְכָל הָאוֹרוֹת שֶׁהָיוּ מְאִירִים לָהֶם. הוּא הִכָּה אֶת אִישׁ מִצְרֵי - זֶה הָאוֹר שֶׁל הָאוֹר הַהוּא שֶׁהָיָה מְאִיר לִישְׂרָאֵל. וּמִי הוּא? מֹשֶׁה, שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת ב) וַתֹּאמְרָנָה אִישׁ מִצְרֵי הַצִּילָנוּ וְגו'. וְשֵׁם נוֹלַד, וְשֵׁם הַתְּגַדֵּל, וְשֵׁם הַתְּעַלָּה לְאוֹר עֲלִיּוֹן.

אִישׁ מִרְאָה - כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (בַּמִּדְבָּר יב) וּמִרְאָה וְלֹא בַחֲדוֹת. אִישׁ - כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (דְּבָרִים לג) אִישׁ הָאֱלֹהִים. כְּבִיכּוֹל בְּעֲלָה שֶׁל אוֹתוֹ מִרְאָה כְּבוֹד ה', שְׁזָכָה לְהִנְהִיג אֶת הַדְּרָגָה הַזֹּאת כְּכֹל רְצוֹנוֹ בְּאֶרֶץ מִה שֶׁלֹּא זָכָה אִישׁ אַחֵר.

וְכִי הַמִּצְרֵי חֲנִית - זֶה מִטָּה

בִּיּוֹן דְּגָרְמוּ חוֹבִיִן אִיהוּ נְחִית לְגוֹ דְרָגִין דְּלִתְתָא וְקָטִיל לְהֵהוּא אֲרִיָּה, דְּלֹא בְעָא לְמִיָּהֵב לִיָּה טְרַפִּיָּה כְּדְבִקְדָמִיתָא, כְּבִיכּוֹל קָטִיל לִיָּה. הוּא הִכָּה אֶת הָאֲרִי וְדָאֵי. לְתוֹךְ הַבּוֹר לְעֵינָהּ דְּסִטְרָא אַחְרָא בִישָׂא. בִּיּוֹן דְּחִמָּתָא הִכִּי הוּא סִטְרָא אַחְרָא אַתְתַּקְפַּת וְשִׁדְרַת לְחַד כְּלָפָא לְמִיכָל קְרַבְנִין. וּמָה שְׁמִיָּה דְּהֵהוּא אֲרִיָּה אֲוִרִיא"ל דְּאֲנָפוּי אֲנָפֵי אֲרִיָּה. וּמָה שְׁמִיָּה דְּהֵהוּא כְּלָפָא בְּלֹאדָן שְׁמִיָּה. דְּלָאוֹ אִיהוּ בְּכָלֵל אָדָם, אֶלֶּא כְּלָפָא וְאֲנָפֵי כְּלָפָא.

בִּיּוֹם הַשְּׁלֵג בִּיּוֹמָא דְּגָרְמוּ חוֹבִיִן וְדִינָא אַתְדָן לְעִילָא מֵעַם בֵּי דִינָא עֲלָאָה. וְעַל דָּא כָּתִיב לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלֵג דָּא דִינָא עֲלָאָה. אֲמַאי בְּגִין דְּכָל בֵּיתָהּ לְבוּשׁ שָׁנִים וְיִכִּיל לְמִסְבֵּל אֲשָׂא תְקִיפָא. עַד כָּאֵן רְזָא דְקָרָא. מָה כָּתִיב בְּתִרְיָה (שְׁמוּאֵל ב כג) וְהוּא הִכָּה אֶת אִישׁ מִצְרֵי אִישׁ מִרְאָה. הִכָּא רְזָא דְקָרָא אַתָּא לְאוֹדְעָא, דִּי כְּכֹל זְמַנָּא דִישְׂרָאֵל חִבּוּ אִיהוּ אֲסִתְלַק וּמָנַע מִנִּיָּהוּ כָּל טְבִיִן וְכָל נְהוּרִין דְּהָיוּ נְהִירִין לוֹן. הוּא הִכָּה אֶת אִישׁ מִצְרֵי דָא נְהוּרָא דְּהֵהוּא נְהוּרָא דְּהוּא נְהִיר לוֹן לִישְׂרָאֵל. וּמָאֵן אִיהוּ מֹשֶׁה. דְּכָתִיב, וַתֹּאמְרָנָה אִישׁ מִצְרֵי הַצִּילָנוּ וְגו'. וְתַמָּן אַתִּילִיד וְתַמָּן אַתְרַבֵּי וְתַמָּן אֲסִתְלִיק לְנְהוּרָא עֲלָאָה.

אִישׁ מִרְאָה כְּמָה דָּאֵת אֲמַר (בַּמִּדְבָּר יב) וּמִרְאָה וְלֹא בַחֲדוֹת. אִישׁ כְּמָה דָּאֵת אֲמַר, (דְּבָרִים לג) אִישׁ הָאֱלֹהִים. כְּבִיכּוֹל בְּעֲלָה דְּהֵהוּא מִרְאָה כְּבוֹד יי'. דְּזָכָה לְאֲנַהֲגָא דְרָגָא דָּא כְּכֹל רַעוּתִיָּה בְּאַרְעָא מָה דְּלֹא זָכִי בַר נָשׁ אַחְרָא.

וְכִי הַמִּצְרֵי חֲנִית. דָּא מִטָּה הָאֱלֹהִים דְּהוּא אַתְמַסַּר בִּידֵיהּ כְּמָה דָּאֵת אֲמַר, (שְׁמוֹת יז)

וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בְּיָדֵי. וְדָא אִיהוּ מִטָּה דְאַתְבְּרִי
עָרַב שִׁבְתָּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וְחִקוּק בֵּיה שְׁמָא
קְדִישָׁא גְלִיפָא קְדִישָׁא וּבְהָאֵי חָב בְּסָלַע כְּמָה
דְּאַתְּ אָמַר, (במדבר כ) וַיַּךְ אֶת הַסָּלַע בְּמִטָּהּ
פְּעָמִים. אָמַר לִיה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִשָּׁה לָּא
יְהִיבִית לָךְ מִטָּה דִּילִי לְהָאֵי, חֲיִיף לָא יְהִיא
בְּיָדְךָ מִכָּאן וּלְהִלָּאָה.

מִיָּד וַיִּרְדּוּ אֵלָיו בַּשֶּׁבֶט בְּדִינָא קְשִׁיָּא (שמואל ב כג)
וַיִּגְזוּל אֶת הַחֲנִית מִיָּד הַמִּצְרִי.
דְּמַהֲהִיא שְׁעֵתָא אַתְּמַנַּע מִנִּיה וְלָא הָוָה
בִּידֵיה לְעֵלְמִין. וַיַּהֲרֹגְהוּ בַחֲנִיתוֹ. עַל הַהוּא
חֻבָּא דְמַחָא בְּהָוּא מִטָּה, מַת וְלָא עָאֵל
לְאַרְעָא קְדִישָׁא וְאַתְּמַנַּע נְהוּרָא דָּא מִיִּשְׂרָאֵל.
(שם) מִן הַשְּׁלֹשִׁים הָכִי נִכְבֵּד, אֵלִין שְׁלֹשִׁים
שָׁנָה עֲלֵאִין דְּאִיהוּ נְטִיל מְנַהוּן וְאַנְגִיד
לְתַתָּא, וּמְנַיִיהוּ אִיהוּ הָוָה נְטִיל וְאַתְקַרַּב.

וְאַרְיָה הַשְּׁלֹשָׁה לֹא בָּא, אַנּוּן הוּוּ אַתְיָאן לְגַבִּיָּה
וַיַּהֲבִי לִיה בְּרַעוּתָא דְלִבָּא, וְאִיהוּ לָא
הוּי אֶתִּי לְגַבִּיָּהוּן. וְאַף עַל גַּב דְּלָא עָאֵל
בְּמַנְיִנָּא וְחוּשְׁבִנָּא דְלַהוּן, (שמואל ב כג) וַיִּשְׁימָהוּ
דָּוִד אֶל מַשְׁמַעְתּוֹ. דְּלָא אַתְפְּרִשׁ מְלוּחָא
דְּלִבִּיָּה (ד' ט' ע"ב) לְעֵלְמִין. לִית פִּירוּדָא לְהוּן
לְעֵלְמִין. דָּוִד שָׁם לִיה לִבִּיָּה וְאִיהוּ לָאוּ לְדָוִד.
בְּגִין דְּתוּשְׁבַחְוֹן וְשִׁירִין וְרַחֲמִין דְּסִיְהִרָא עֶבֶיד
לְשִׁמְשָׁא, אִיהִי מְשִׁיכַת לִיה לְגַבִּיָּה לְמַהוּי
דִּיּוּרִיָּה בְּהַדְּהָ. וְדָא אִיהוּ וַיִּשְׁימָהוּ דָּוִד אֶל
מַשְׁמַעְתּוֹ.

נִפְרָו רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא קָמִיה. אַדְרַהֲכִי
וְהָכִי לָא חָמוּ לִיה. קָמוּ וְאַסְתַּפְּלוּ
לְכָל סְטָרִין וְלָא חָמוּ לִיה. יִתְבוּ וּבְכוּ וְלָא
יִכִּילוּ לְמַלְלָא דָּא לְדָא. לְבַתָּר שְׁעֵתָא אָמַר
רַבִּי אַבָּא וְדָאֵי הָא דְתַנְיִנָן דְּבְכָל אַרְחָא
דְּצַדִּיקָיָא אֶזְלִין וּמִילִי דְּאוּרִיָּיתָא בִּינַיִיהוּ,

הָאֱלֹהִים שְׁנַמְסַר בְּיָדוֹ, כְּמוֹ
שְׁנַמְסַר (שמות יז) וּמִטָּה הָאֱלֹהִים
בְּיָדֵי. וְזֶה הַמִּטָּה שְׁנַבְרָא עָרַב
שִׁבְתָּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וְחִקוּק בּוֹ
הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ הַחִקוּק הַקְּדוֹשׁ,
וּבְזֶה חֲטָא בְּסָלַע, כְּמוֹ שְׁנַמְסַר
(במדבר כ) וַיַּךְ אֶת הַסָּלַע בְּמִטָּהּ
פְּעָמִים. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא: מִשָּׁה, לֹא לְזֶה נִתְתִּי לָךְ אֶת
הַמִּטָּה שְׁלִי, חֲיִיף לֹא יְהִיָּה בְּיָדְךָ
מִכָּאן וְהִלָּאָה.

מִיָּד - וַיִּרְדּוּ אֵלָיו בַּשֶּׁבֶט (שמואל ב-ב
כג), בְּדִין הַקְּשָׁה, וַיִּגְזוּל אֶת הַחֲנִית
מִיָּד הַמִּצְרִי. שְׁמַהֲשָׁעָה הִיא
נִמְנַע מִמֶּנּוּ וְלֹא הָיָה בְּיָדוֹ
לְעוֹלָמִים. וַיַּהֲרֹגְהוּ בַחֲנִיתוֹ - עַל
אוֹתוֹ הַחֲטָא שְׁהִכָּה בְּמִטָּה הִיא
מַת וְלֹא נִכְנַס לְאַרְץ הַקְּדוֹשָׁה,
וְנִמְנַע הָאוּר הַזֶּה מִיִּשְׂרָאֵל.

(שם) מִן הַשְּׁלֹשִׁים - הָכִי נִכְבֵּד,
אֵלוֹ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה עֲלִיוֹנִים שְׁנִטֵּל
מֵהֶם וְהַשְּׁפִיעַ לְמִטָּה, וּמֵהֶם הוּא
הָיָה לוֹקַח וּמִתְקַרַּב.

וְאַרְיָה הַשְּׁלֹשָׁה לֹא בָּא - הֵם הָיוּ
בָּאִים אֵלָיו וְנוֹתְנִים לוֹ בְּרַצוֹן
הַלֵּב, וְהוּא לֹא הָיָה בָּא אֲלֵיהֶם.
וְאַף עַל גַּב שְׁלֹא נִכְנַס בְּמַנְיִן
וְהַחֲשָׁבוֹן שְׁלֵהֶם, (שם) וַיִּשְׁמָהוּ
דָּוִד אֶל מַשְׁמַעְתּוֹ. שְׁלֹא נִפְרָד
מְלוּחַ לְבוֹ לְעוֹלָמִים. אֵין לְהֶם
פְּרוּד לְעוֹלָמִים. דָּוִד שָׁם לְבוֹ
אֵלָיו, וְהוּא לֹא לְדָוִד, מִשּׁוּם
שְׁהַתְּשַׁבְּחוֹת וְהַשִּׁירִים וְהַאֲהָבִים
שְׁהַלְבִּנָּה עוֹשָׂה לְשִׁמְשׁ, הִיא
מוֹשְׁכַת אוֹתוֹ אֵלֶיהָ שְׁיִהִיָּה דִּיּוּרוֹ
עִמָּה, וְזֶהוּ וַיִּשְׁמָהוּ דָּוִד אֶל
מַשְׁמַעְתּוֹ.

נִפְרָו רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא
לְפָנָיו. בֵּין כֶּף וְכֶף לֹא רָאוּ אוֹתוֹ.
קָמוּ וְהִסְתַּפְּלוּ לְכָל הַצְּדִדִים וְלֹא
רָאוּ אוֹתוֹ. יִשְׁבוּ וּבְכוּ וְלֹא יִכְלוּ
לְדַבֵּר זֶה עִם זֶה. אַחַר שְׁעָה אָמַר
רַבִּי אַבָּא, וְדָאֵי זֶה שְׁשִׁנּוּ,
שְׁצַדִּיקִים הוֹלְכִים וְדַכְרֵי תוֹרָה

דַּאֲנוּן זַפְּאִין דְּהֵהוּא עֲלָמָא אֲתִיָּאן לְגַבִּיהוּן. וְדַאי דָּא הוּא רַב הַמְּנוּנָא סָבָא דְאַתָּא לְגַבְּן מֵהֵהוּא עֲלָמָא לְגַלְגָּלָה לֶן מַלְיִן אֲלִין, וְעַד לָא נִשְׁתַּמּוּדַע בִּיה אֲזַל לִיה וְאַתְפְּסִי מִיָּנָן. קָמוּ וְהוּוּ בָּעוּ לְמַטְעֵן לְחַמְרִי וְלֹא אֲזַלוּ, בָּעוּ לְמַטְעֵן וְלֹא אֲזַלוּ. דְּחִילוּ וְאַנְחוּ לֹון לְחַמְרִי. וְעַד יוּמָא הוּוּ קָרָאן לְהֵהוּא אֲתֵר, דְּוַף דְּחַמְרִי.

בִּינֵיהֶם, שְׂאוֹתָם צְדִיקִים שֶׁל אוֹתוֹ הָעוֹלָם בָּאִים אֲלֵיהֶם. וְדַאי זֶה הוּא רַב הַמְּנוּנָא הַזֶּקֶן שֶׁבָּא אֲלֵינוּ מִן הָעוֹלָם הַהוּא לְגַלוּת לָנוּ אֶת הַדְּבָרִים הַלְלוּ, וְטָרַם הַפְּרִנּוּהוּ, הַלֵּךְ לוֹ וְהַתְּכַסֶּה מֵעַמּוּנוּ. קָמוּ, וְהִיוּ רוֹצִים לְרַכֵּב עַל הַחֲמוּרִים וְלֹא הִלְכוּ. רָצוּ לְרַכֵּב וְלֹא הִלְכוּ. פָּחַדוּ וְהִנִּיחוּ אֶת הַחֲמוּרִים. וְעַד הַיּוֹם הִיוּ קוֹרְאִים לְאוֹתוֹ הַמְּקוֹם מְקוֹם הַחֲמוּרִים.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר (תהלים לא) מָה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירְאִיךָ וְגו'. כִּמָּה הוּא טָבָא עֲלָאָה וַיִּקְרָא דְזַמִּין קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְד גַּבִּי בְּנֵי נִשְׂא לְאֲנוּן זַפְּאִין עֲלָאִין דְּחִלִּי חֲטָאָה דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא כַּד עֲאֲלִין לְהֵהוּא עֲלָמָא. טוֹבָךְ לֹא כְּתִיב אֲלֵא רַב טוֹבָךְ. וּמָאן אִיהוּ (תהלים קמה) זְכַר רַב טוֹבָךְ יַבִּיעוּ. וְדָא אִיהוּ עֲנוּגָא דְּחִיִּין דְּנִגְדִין מֵעֲלָמָא דְּאַתִּי לְגַבִּי חִי עֲלָמִין דְּאִיהוּ זְכַר רַב טוֹבָךְ. וְדַאי אִיהוּ (ישעיה ס"ג) וְרַב טוֹב לְבַיִת יִשְׂרָאֵל וְגו'.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תהלים לא) מָה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירְאִיךָ וְגו'. כִּמָּה הוּא הַטּוֹב הָעֲלִיּוֹן וְהַנִּכְבָּד שֶׁעֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לְבַנְי אָדָם לְאוֹתָם צְדִיקִים עֲלִיוֹנִים יְרָאִי חֲטָא שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה, כְּשֶׁנִּכְנָסִים לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם. לֹא כְּתוּב טוֹבָךְ, אֲלֵא רַב טוֹבָךְ. וּמִי הוּא? (שם קמה) זְכַר רַב טוֹבָךְ יַבִּיעוּ. וְזֶהוּ עֲנֵג הַחַיִּים שֶׁשׁוֹפְעִים מִהָעוֹלָם הַבָּא לְחֵי הָעוֹלָמִים, שֶׁהוּא זְכַר רַב טוֹבָךְ. וְדַאי הוּא (ישעיה סג) וְרַב טוֹב לְבַיִת יִשְׂרָאֵל וְגו'.

הוּ מָה רַב טוֹבָךְ, הָכָא אֲגַלִּיף רְזָא דְחַכְמָתָא וְכַל רְזִין אֲתַפְּלִילוּ הָכָא, מ"ה, כִּמָּה דְאַתְמַר. רַב דָּא אֵילְנָא ר"ב וְתַקִּיף. בְּגִין דְּאִית אֵילְנָא אַחְרָא זוּטָא מַנִּיה, וְדָא הוּא רַב וְאַעִיל לִיה בְּרוּם רְקִיעִין. טוֹב"ף דָּא אוּר דְאַתְבְּרִי בְיוּמָא קַדְמָאָה. אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירְאִיךָ בְּגִין דְּגַנְיִז לִיה לְצַדִּיקֵיָא בְּהֵהוּא עֲלָמָא.

עוֹד מָה רַב טוֹבָךְ, כָּאן נַחֲקַק סוּד הַחֲכָמָה, וְכַל הַסּוּדוֹת נִכְלָלוּ כָּאן. מ"ה - כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ. רַב - זֶה הָעֵץ גְּדוֹל וְחֲזָק, מִשׁוּם שֶׁיֵּשׁ אֵילָן אַחַר קֶטַן מְמַנּוּ, וְזֶה הוּא גְּדוֹל וּמְכַנִּיסוֹ לְרוּם הַרְקִיעִים. טוֹב"ף - זֶה הָאוּר שֶׁנִּבְרָא בְיוֹם הַרְאִשׁוֹן. אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירְאִיךָ - מִשׁוּם שֶׁגַּנּוּ אוֹתוֹ לְצַדִּיקִים בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם.

פְּעַלְתָּ דָּא גַן עֵדֵן עֲלָאָה. דְּכְתִיב, (שמות טו) מְכוּן לְשַׁבְתָּךְ פְּעַלְתָּ יי, וְדָא הוּא פְּעַלְתָּ לְחוּסִים בְּךָ. (בראשית מו ע"ב) נִגְדַּד בְּנֵי אָדָם דָּא גַן עֵדֵן דִּלְתַתָּא דְּכָל צְדִיקֵיָא תַּמָּן קִיָּמִי בְּרוּחָא, דְּאַתְלַבֵּשׁ בְּלָבוּשׁ יָקָר, כְּגוֹנָא וְדִיּוֹקְנָא דְּהֵאִי עֲלָמָא, וְדָא אִיהוּ נִגְדַּד בְּנֵי אָדָם, בְּהֵהוּא דִּיּוֹקְנָא דְּבַנְי אָדָם דְּהֵאִי עֲלָמָא,

פְּעַלְתָּ - זֶה גַן הָעֵדֵן הָעֲלִיּוֹן, שֶׁכְּתוּב (שמות טו) מְכוּן לְשַׁבְתָּךְ פְּעַלְתָּ ה'. וְזֶהוּ פְּעַלְתָּ לְחוּסִים בְּךָ. נִגְדַּד בְּנֵי אָדָם - זֶה גַן הָעֵדֵן שֶׁלְמִטָּה שֶׁכָּל הַצְּדִיקִים עוֹמְדִים שָׁם בְּרוּחַ, שֶׁנִּתְלַבְּשָׁה בְּלָבוּשׁ צוּרָה שֶׁל בְּנֵי אָדָם שֶׁבְּעוֹלָם הַזֶּה,

יָקָר כְּצוּרָה וְדִיּוֹקְנָן שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְזֶהוּ נִגְדַּד בְּנֵי אָדָם, בְּאוֹתָהּ

ונמצאים שם ופורחים באור ועולים לתוך ישיבת הרקיע באותו גן העדן שלמעלה. ופורחים ורוחצים בטלי נהרות אפרסמון טהור, ויורדים ושורים למטה. ולפעמים נראים נגד בני אדם לעשות להם נסים כמו מלאכים עליונים, כמו שראינו עכשו את אור המאור העליון, ולא זכינו להסתפל ולדעת בסודות של חכמה יותר.

פתח רבי אבא ואמר, (שופטים יג) ויאמר מנוח אל אשתו מות נמות פי אלהים ראינו. אף על גב שמונח לא היה יודע מה מעשהו - אמר, הואיל וכתוב (שמות לג) כי לא יראני האדם וחי, ודאי אנו ראינו, ומשום כך מות נמות. ואנו ראינו וזכינו לאור הגה שהיה הולך עמנו ונתקיים בעולם, שהרי הקדוש ברוך הוא שלח אותו אלינו להודיענו סודות של החכמה שגלה, אשרי חלקנו.

הרבו. הגיעו להר אחד והיתה השמש נוטה. התחילו ענפי האילן של ההר להקיש זה עם זה ואמרו שירה. בעודם הולכים, שמעו קול אחד חזק שהיה אומר: בני אלהים קדושים, אותם שהתפזרו בין החיים של העולם הזה, אותם מאורות בני הישיבה, התקבצו למקומם להשתעשע עם רבונכם בתורה. פחדו אלו ועמדו במקומם וישבו. בינתיים יצא קול כמו מקדם ואמר: סלעים חזקים פטישים רמים, הנה בעל הגונים מרקם בצוירים עומד על כסא השלטון, הפנסו והתקבצו.

בשעה ההיא שמעו את קול ענפי האילנות חזק ותקפו, והיו אומרים, (תהלים קט) קול ה' שובר ארזים. נפלו על פניהם רבי

וקימי תמן, ופרחי באורא וסלקי לגו מתיבתא דרקייעא בההוא גן עדן דלעילא. ופרחי ואסתחין בטלי נהרי אפרסמונא דכנא ונחתי ושראן לתתא. ולזמנין אתחזון נגד בני אדם למעבד לון נסין כמלאכין עלאין, כגוונא דחזינא השתא נהירו דבוצינא עלאה ולא זכינא לאסתפלא ולמנדע רזין דחכמתא יתיר.

פתח רבי אבא ואמר (שופטים יג) ויאמר מנוח אל אשתו מות נמות פי אלהים ראינו, אף על גב דמונח לא היה יודע מאי עבידתיה, אמר הואיל וכתיב, (שמות לג) כי לא יראני האדם וחי, ודאי אנן חזינן וכגין כך מות נמות. ואנן חמינן וזכינן לנהורא דא דהיה אזיל בהדן ונתקיים בעלמא. דהא קדשא בריה הוא שהיה לגבן לאודעא לן רזין דחכמתא דגלי, זכאה חולקנא.

אזרו, מטו לחד טורא והיה נטי שמשא שרו ענפין דאילנא דטורא לאקשא דא בדא ואמרי שירתא. עד דהוו אזלי, שמעו חד קלא תקיפא דהיה אמר בני אלהין קדישין אנון דאתפדרו ביני חייא דהאי עלמא, אנון בוציני בני מתיבתא, אתפנשו לדוכתייהו לאשתעשעא במאריכוון באורייתא. דחילו אלין וקאימו בדוכתייהו ויתבי. אדהכי נפיק קלא כמלקדמין ואמר טגרין תקיפין פטישין רמאין הא מארי דגוונין מרקמא בצוירין קאים על אצטוונא, עולו ואתפנשו.

בההיא שעתא שמעו קל ענפי דאילנין רב ותקיף והוו אמרי (תהלים כט) קול יי שובר ארזים. נפלו על אנפיהו רבי אלעזר ורבי אבא ודחילו סגיא נפל עליהו, קאמו

בְּהִילּוֹ וְאֶזְלוּ וְלֹא שָׁמְעוּ מִיָּדִי. נִפְקוּ מִן טוֹרָא וְאֶזְלוּ.

בַּד מָטוּ לְבֵי רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא חָמוּ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי תַּמָּן. חָדוּ, (דף י"ט ע"ב) חָדִי רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לוֹן וַדַּאי אֲרַחָא דְנִסְיִן וְאֶתִין עֲלֵאִין קָא עֲבַרְתוֹן, דְּאֲנָא דְמִיכְנָא הַשְׁתָּא וְחַמִּינָא לְכוּ וְלִבְנֵיהוּ בֶן יְהוּדָע דְקָא מְשַׁדֵּר לְכוּ תַרִּין עֲטָרִין עַל יָדָא דְחַד סָבָא לְאַעֲטָרָא לְכוּ. וַדַּאי בְּאֲרַחָא דָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא הָוָה. תּוּ דְחַמִּינָא אֲנַפְיִכוּ מְשַׁנְיִין. אָמַר רַבִּי יוֹסִי יְאוֹת אֲמַרְתוֹן דְּחַכְמֵי עֲדִיף מִנְבִּיא.

אֲתָא רַבִּי אֶלְעָזָר וְשׁוּי רִישֵׁי בֵּין בְּרַכּוּי דְאַבּוּי וְסַח (לִיה) עוֹבְדָא. דְּחִיל רַבִּי שְׁמַעוֹן וּבְכָה אָמַר (חֲבִקוּק ג) יִי שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְדָּךְ יִרְאֲתִי. הַאי קָרָא חֲבִקוּק אָמְרוּ בְּשַׁעֲתָא דְחַמָּא מִיתְתִּיה וְאֶתְקַיִים עַל יָדָא דְאַלִּישַׁע. אֲמַאי אֶקְרִי חֲבִקוּק. בְּגִין דְכָתִיב, (מַלְכִים ב ד) לְמוֹעֵד הַזֶּה כָּעֵת חִיָּה אֶת חוֹבְקַת בֶּן. וַדָּא בְרִיה (בְּרַח) דְשׁוֹנְמִית הָוָה. וְתַרִּין חֲבוּקִין הָווּ, חַד דְּאִימִיה וְחַד דְּאַלִּישַׁע. דְכָתִיב, (מַלְכִים ב ד) וַיִּשָּׂם פִּיו עַל פִּיו.

אֲשַׁבְּחָנָא בְּסַפְרָא דְשַׁלְמָה מְלָפָא, שְׁמָא גְּלִיפָא דְשַׁבְעִין וְתַרִּין שְׁמַהֲן אֲגְלִיף עֲלוּי בְתַבִּין. בְּגִין דְּאֶתְוֹן דְּאַלְפָּא בֵּיתָא דְאַגְלִיף בֵּיה אַבּוּי בְּקַדְמִיתָא פֶּד מִית פְּרָחוּ מִנִּיה. וְהַשְׁתָּא דְאַלִּישַׁע חֲבַק לִיה אֲגְלִיף בֵּיה פֶּל אַנּוֹן אֶתְוֹן דְשַׁבְעִין וְתַרִּין שְׁמַהֲן. וְאֶתְוֹן דְּאִילִין שַׁבְעִין וְתַרִּין שְׁמַהֲן גְּלִיפֵן אַנּוֹן מְאֵתָן וְשִׁיתְסַר אֶתְוֹן. וְכִלְהוּ אֶתְוֹן אֲגְלִיף בְּרוּחִיה (נ"א בְּרִיבּוּדָא) אֲלִישַׁע, בְּגִין לְקַיִמָּא לִיה בְּאֶתְוֹן דְשַׁבְעִין וְתַרִּין שְׁמַהֲן. וְקָרָא לִיה חֲבִקוּק. שְׁמָא דְאַשְׁלִים לְכָל

אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וּפְחַד רַב נָפַל עֲלֵיהֶם. קָמוּ בְּחַפְזוֹן וְהִלְכוּ, וְלֹא שְׁמַעוּ דְבַר. יֵצְאוּ מִן הָהָר וְהִלְכוּ. בְּשִׁהְגִיעוּ לְבֵית רַבִּי יוֹסִי בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא, רָאוּ שָׁם אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי. שְׁמַחוּ. שְׁמַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר לְהֶם, וַדַּאי דְרַף שֶׁל נְסִים וְאוֹתוֹת עֲלִיוֹנִים עֲבַרְתֶּם, שְׁאֲנִי יִשְׁנַתִּי כְּאֵן, וְרֵאִיתִי אֶתְכֶם וְאֶת בְּנֵיהוּ בֶּן יְהוּדָע שְׁשׁוֹלַח לְכֶם שְׁתִּי עֲטָרוֹת עַל יְדֵי זֶקֶן אֶחָד לְעַטְרְכֶם. וַדַּאי שְׁבַדְרַף הַזֶּה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיָּה. וְעוֹד, שְׁרָאִיתִי אֶת פְּנִיכֶם מְשֻׁנוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, יִפֶּה אֲמַרְתֶּם, שְׁחַכְמֵי עֲדִיף מִנְבִּיא.

בָּא רַבִּי אֶלְעָזָר וְשָׁם אֶת רֵאשׁוּ בֵּין בְּרַכּוּי אַבּוּי וְסַפְרָא (לִיה) הַמַּעֲשֶׂה. פְּחַד רַבִּי שְׁמַעוֹן וּבְכָה. אָמַר (חֲבִקוּק א) ה' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְדָּךְ יִרְאֲתִי. אֶת חֲבִקוּק הַזֶּה אָמַר חֲבִקוּק בְּשַׁעֲתָא שְׁרָאָה מִיתְתוּ וְהַתְקִים עַל יְדֵי אֲלִישַׁע. לְמָה נִקְרָא חֲבִקוּק? מְשׁוּם שְׁכַתוּב (מַלְכִים-ב ד) לְמוֹעֵד הַזֶּה כָּעֵת חִיָּה אֶת חוֹבְקַת בֶּן. וְזֶה הִיָּה בְּנֵה שֶׁל הַשׁוֹנְמִית. וְשׁוּי חֲבוּקִים הָיוּ - אֶחָד שֶׁל אֱמוּ, וְאֶחָד שֶׁל אֲלִישַׁע, שְׁכַתוּב (שם) וַיִּשָּׂם פִּיו עַל פִּיו.

מְצִאֲנוּ בְּסַפְרוֹ שֶׁל שַׁלְמָה הַמְּלָךְ שָׁם חֲקוּק שְׁשַׁבְעִים וּשְׁנַיִם שְׁמוֹת חֲקוּקִים עֲלָיו בְּתַבּוֹת, מְשׁוּם שְׁאוֹתִיוֹת הָא"ב שְׁחַקֵּק בּוּ אַבּוּי בְּרֵאשׁוֹנָה, כְּשִׁמְת, פְּרָחוּ מִמֶּנּוּ. וְכָעֵת כְּשֶׁאַלִּישַׁע חֲבַק אוֹתוֹ, חֲקַק בּוּ כָּל אוֹתָן הָאוֹתִיוֹת שֶׁל שַׁבְעִים וּשְׁנַיִם הַשְׁמוֹת, וְהָאוֹתִיוֹת שֶׁל שַׁבְעִים וּשְׁנַיִם הַשְׁמוֹת הִלְלוּ הַחֲקוּקִים הֶם מְאֵתִים וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אוֹתִיוֹת. וְאֶת כָּל הָאוֹתִיוֹת חֲקַק בְּרוּחוֹ (נ"א בְּרִיבּוּד) אֲלִישַׁע, כְּדִי לְהַעֲמִידוֹ בְּאוֹתִיוֹת שֶׁל שַׁבְעִים וּשְׁנַיִם

שמות. וקרא לו חֲבֻקִיק, השם שמשלים את כל הצדדים, משלים את החבויים, כמבאר. והשלים לסוד של מאתים ושש עשרה האותיות של השם הקדוש. בפתות התקנים להחזיר את רוחו, ובאותיות התקנים כל גופו על קיומו, ועל כן נקרא חֲבֻקִיק.

והוא אמר (חבוקו ג) ה' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְתִּי וְרָאתִי. שְׁמַעְתִּי מֵהַשְׁהִיָּה לִי שְׁטַעַמְתִּי מֵהָעוֹלָם הַהוּא וּפְחַדְתִּי. הַתְּחִיל לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל נַפְשׁוֹ וְאָמַר, ה', פְּעֹלָךְ שַׁעֲשִׂית לִי, בְּקָרְבִי שְׁנַיִם יְהִיו חַיִּיהוּ. כְּמוֹ חַיִּיו. וְכֹל מִי שֶׁנִּקְשַׁר בְּאוֹתָן הַשְּׁנַיִם הַקְּדֻמוֹנִיּוֹת, הַחַיִּים נִקְשָׁרִים בּוֹ. בְּקָרְבִי שְׁנַיִם תּוֹדִיעַ לְאוֹתָהּ הַדְּרָגָה שְׁאִין בַּה חַיִּים כָּלֵל.

בְּכַה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, אֶף אֲנִי מִמֶּה שֶׁשְׁמַעְתִּי פְּחַדְתִּי מֵהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. הָרִים יְדוֹ עַל רֹאשׁוֹ וְאָמַר, וּמֵה רַב הַמְּנוּנָא הַזֶּקֶן, אוֹר הַתּוֹרָה, אִתָּם זְכִיתָם לְרֹאוֹת פְּנִים בְּפָנִים, וְלֹא זְכִיתִי בּוֹ. נָפַל עַל פְּנָיו וְרָאָה אוֹתוֹ עוֹקֵר הָרִים מְאִיר גְּרוֹת בְּהִיכַל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ. אָמַר לוֹ, רַבִּי, בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם תִּהְיֶה שְׁכָנִים בְּעַלֵּי הוֹרָאָה לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. מֵהַיּוֹם הַהוּא הָיָה קוֹרָא לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ וְלְרַבִּי אָבָא פְּנִיא"ל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית לב) כִּי רָאִיתִי אֱלֹהִים פָּנִים אֶל פָּנִים.

בְּרֹאשִׁית. רַבִּי חַיִּיא פְּתַח, (תהלים קיא) רֹאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת ה' שְׁכָל טוֹב לְכָל עֹשִׂיהֶם תִּהְלֹתוֹ עֹמֶדֶת לְעַד. רֹאשִׁית חֲכָמָה, פְּסוּק זֶה כֶּף צְרִיף לְכַתֵּב: סוֹף חֲכָמָה יִרְאֵת ה', בְּגִלְל שִׁירָאֵת ה' הִיא סוֹף חֲכָמָה. (נ"א אֶלָּא הִיא רֹאשִׁית) לְהַכְּנִס לְתוֹךְ הַדְּרָגָה שֶׁל חֲכָמָה עֲלִיוֹנָה. זֶהוּ שְׁכַתוּב (שם קיח)

סְטָרִין. אֲשָׁלִים לְחֻבּוּקִין כְּדֹאֲתָמַר. וְאֲשָׁלִים לְרִזָּא דְמֵאֲתָן וְשִׁיתְסַר אֲתוֹן דְשְׁמָא קְדִישָׁא. בְּתַבִּין אֲתַקְיִים לְאֶהְרָא רוּחִיה, וּבְאַתּוֹן אֲתַקְיִים כָּל גּוּפִיה עַל קִיּוּמִיה. וְעַל דָּא אֶקְרִי חֲבֻקִיק.

וְאִיהוּ אָמַר (חבוקו ג) יי שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְתִּי יִרְאֵתִי, שְׁמַעְנָא מַה דְהוּה לִי דְאֲטַעִימָנָא מֵהֵוּא עֲלָמָא וְדְחִילָנָא. שְׁרָא לְמַתְבַּע רַחֲמִין עַל נַפְשִׁיה וְאָמַר יי פְּעֹלָךְ דְעַבְדְּתָ לִי בְּקָרְבִי שְׁנַיִם יְהוֹן חַיִּיהוּ. כְּמוֹ חַיִּיו. וְכֹל מֵאֵן דְאֲתַקְשַׁר בְּאַנּוֹן שְׁנַיִם קְדֻמוֹנִיּוֹת חַיִּין אֲתַקְשְׁרוּ בִּיה. בְּקָרְבִי שְׁנַיִם תּוֹדִיעַ לְהֵוּא דְרָגָא דְלִית (ג) חַיִּין כָּלֵל.

בְּכַה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר אוֹף אֲנָא מִמֶּה דְשְׁמַעְנָא דְחִילָנָא לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. זְקִיף יְדוּי עַל רִישִׁיה וְאָמַר וּמֵה רַב הַמְּנוּנָא סְבָא נְהִירוֹ דְאוּרִייתָא זְכִיתוֹן אֲתוֹן לְמַחְמֵי אֲפִין בְּאֲפִין וְלֹא זְכִינָא בִּיה. נָפַל עַל אַנְפוּי וְחָמָא לִיה מְעַקֵּר טוּרִין מְנַהִיר שְׁרָגִין בְּהִיכְלָא דְמִלְכָּא מְשִׁיחָא. אָמַר לִיה רַבִּי בְּהֵוּא עֲלָמָא תִהוֹן שְׁבָבִין מְאִרֵי אוּלְפָּנִין קָמֵי קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מֵהֵוּא יוֹמָא הוּה קְרִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה וְלְרַבִּי אָבָא פְּנִיא"ל כְּמָה דְאֵת אָמַר, (בראשית לב) כִּי רָאִיתִי אֱלֹהִים פָּנִים אֶל פָּנִים.

בְּרֹאשִׁית רַבִּי חַיִּיא פְּתַח (תהלים קיא) רֹאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת יי שְׁכָל טוֹב לְכָל עוֹשִׂיהֶם תִּהְלֹתוֹ עֹמֶדֶת לְעַד. רֹאשִׁית חֲכָמָה, הֵאֵי קְרָא הָכִי מִיבְעֵי לִיה, סוֹף חֲכָמָה יִרְאֵת יי, בְּגִין דְיִרְאֵת יי סוֹף חֲכָמָה אִיהִי. (נ"א אֶלָּא אִיהִי רֹאשִׁית) לְעֵאֲלָא לְגוֹ דְרָגָא דְחֲכָמָתָא עֲלָאָה הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים קיח) פְּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק. זֶה הַשַּׁעַר לִי וְדָאֵי,

דָּאֵי לָא יִיעוּל בְּהַאי תְּרַעָא לָא יִיעוּל
 לְעֵלְמִין. לְמַלְכָּא עֲלָאָה דְּאִיהוּ עֲלָאָה
 וְטָמִיר וְגִנְיָז וְעֵבִיד לִיהּ תְּרַעִין אֲלִין עַל
 אֲלִין וּלְסוּף כָּל תְּרַעִין עֵבֵד תְּרַעָא חַד
 בְּכַמָּה מְנַעוּלִין בְּכַמָּה פְּתַחִין בְּכַמָּה הִיכְלִין
 אֲלִין עַל אֲלִין. אָמַר כָּל מָאן דְּבַעֵי לְמִיעַל
 לְגַבְּאֵי תְּרַעָא דָּא יְהֵא קְדַמָּאָה לְגַבְּאֵי, מָאן
 דְּיַעוּל בְּהַאי תְּרַעָא יַעוּל. אוּף הָכִי תְּרַעָא
 קְדַמָּאָה לְחַכְמָה עֲלָאָה יִרְאֵת ה' אִיהִי. וְדָא
 אִיהִי רֵאשִׁית

פתחו לי שערי צדק. זה השער
 לה', ודאי. שאם לא יכנס בשער
 זה, לא יכנס לעולמים. (משל)
 למלך עליון שהוא עליון נסתר
 ונגזז, ועשה לו שערים אלה על
 אלה, ובסוף כל השערים עשה
 שער אחד בכמה מנעולים,
 בכמה פתחים, בכמה היכלות
 אלה על אלה, ואמר: כל מי
 שרוצה להכנס אלי - שער זה
 יהיה ראשון לגבי. מי שיכנס
 בשער זה - יכנס. גם כף שער
 ראשון לחכמה עליונה, וראת ה'
 היא. זוהי ראשית.

ב, תְּרִין אַנּוּן דְּמִתְחַפְּרִין כְּחַדָּא, וְאַנּוּן תְּרִין
 נְקוּדִין, חַד גְּנִיזָא וְטָמִירָא וְחַד קִימָא
 בְּאַתְגְּלִיא. וּבְגִין דְּלִית לְהוּ פִירוּדָא אַקְרוּן
 רֵאשִׁית. חַד וְלֹא תְרִין. מָאן דְּנָטִיל הַאי נָטִיל
 הַאי. וְכֹלָא חַד דְּהָא הוּא (שְׁמִיה) וְשְׁמִיה חַד
 דְּכַתִּיב, (תהלים 85) וַיִּדְעוּ כִי אַתָּה שְׁמָךְ יְיָ לְבַדְּךָ.
 אַמְאֵי אַקְרִי יִרְאֵת יְיָ, בְּגִין דְּאִיהוּ אֵילָנָא דְּטוֹב
 וְרַע, זְכִי בַר נֶשׁ הָא טוֹב וְאִי לָא זְכִי הָא רַע. (ד' ט'
 II ע"א) וְעַל דָּא שְׂרִי בְּהַאי אַתְרֵי יִרְאָה. וְדָא תְּרַעָא
 לְעֵאלָא לְכָל טוֹבָא דְּעֵלְמָא. שְׁכָל טוֹב אֲלִין תְּרִין
 תְּרַעִין דְּאַנּוּן כְּחַדָּא.

ב, שנים הם שמתחברים כאחד,
 ואלה שתי נקודות - אחד גנוז
 ונסתר, ואחד עומד בהתגלות.
 ובגלל שאין להם פרוד נקראים
 ראשית, אחד ולא שנים. מי
 שנוטל זה נוטל זה, והכל אחד.
 שהרי הוא ושמו אחד, שכתוב
 (שם 85) וידעו כי אתה ה' שמך
 לבדך. למה נקרא וראת ה' ?
 בגלל שהוא עץ של טוב ורע.
 זכה בן האדם - הנה טוב. ואם
 לא זכה - הנה רע. ולכן שורה
 במקום זה וראת, וזה שער
 להכנס לכל טוב שבועולם. שכל
 טוב - אלה שני שערים שהם
 כאחד.

רבי יוסי אמר שכל טוב דא אילנא דחיי
 דאיהו שכל טוב בלא רע כלל. ועל
 דלא שריא ביה רע איהו שכל טוב בלא רע.
 לכל עושיהם, אלין חסדי דוד הנאמנים
 תמכין אורייתא. ואנון דתמכין אורייתא
 פביכול אנון עבדין. כל אנון דלעאן
 באורייתא לית בהו עשיה בעוד דלעאן בה.
 אנון דתמכין לון אית בהו עשיה. ובחילא דא
 כתיב תהלתו עומדת לעד וקיימא פורסטיא
 על קיומיה פדקא יאות.

רבי יוסי אמר, שכל טוב - זה
 עץ החיים, שהוא שכל טוב בלי
 רע כלל. ועל שלא שורה בו רע
 הוא שכל טוב בלא רע. לכל
 עשיהם - אלו חסדי דוד
 הנאמנים, תומכי התורה. ואותם
 תומכי התורה פביכול הם
 עושים. כל אלו שעוֹסְקִים
 בתורה אין בהם עשיה בעוד
 שעוֹסְקִים בה. אותם שתומכים
 בהם יש בהם עשיה, ובכח זה
 כתוב תהלתו עומדת לעד, ועומד
 הפסא על עמדו פראוי.

רבי שמעון הוה יתיב ולעי באורייתא
 בליליא דכלה אתחפרת בבועלה. דתנינן

רבי שמעון היה יושב ועוסק

כָּל אַנוּן חֲבֵרְיָא דְבָנֵי הַיְכָלָא דְכָלָה אֶצְטְרִיכוּ
בְּהֵיא לִילְיָא דְכָלָה אֶזְדַּמְנַת לְמַהוּי לְיוּמָא
אַחְרָא גוּ חוּפָה בְּבַעְלָה לְמַהוּי עֲמָה כָּל הָהוּא
לִילְיָא, וְלִמְחֲדֵי עֲמָה בְּתַקּוּנָהָא דְאִיהִי
אַתְתַּקְנַת לְמַלְעֵי בְּאוּרִייתָא מִתּוֹרָה לְנִבְיָאִים
וּמִנְבִיאִים לְכַתּוּבִים וּבְמִדְרָשׁוֹת דְקָרְאֵי וּבְרִזֵי
דְחֻכְמָתָא. בְּגִין דְאֵלִין אַנוּן תִּיקּוּנֵין דִּילָה
וְתַכְשִׁיטָהָא. וְאִיהִי וְעוֹלָמְתָהָא עֲאֵלַת וְקִיּוּמָתָא
עַל רִישֵׁיהוּן וְאַתְתַּקְנַת בְּהוּ וְחֲדַת בְּהוּ כָּל
הָהוּא לִילְיָא. וְלְיוּמָא אַחְרָא לָא עֲאֵלַת
לְחוּפָה אֱלָא בְּהִדְיָהּ. וְאֵלִין אַקְרוּן בְּנֵי
חוּפָתָא. וְכִיּוּן דְעֲאֵלַת לְחוּפָתָא קִדְשָׁא בְּרִין
הוּא שְׂאִיל עֲלֵייהוּ וּמְבָרַךְ לוֹן וּמַעְטֵר לוֹן
בְּעֵטְרָהָא דְכָלָה. זַפְאָה חוּלְקָהוּן.

וְהוּא רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְכָלְהוּ חֲבֵרְיָא מְרַנְנִין
בְּרַנָּה דְאוּרִייתָא וּמְחַדְשֵׁן מְלִין
דְאוּרִייתָא כָּל חַד וְחַד מְנַיְהוּ. וְהוּא חֲדֵי רַבֵּי
שְׁמַעוֹן וְכָל שְׂאֵר חֲבֵרְיָא. אָמַר לוֹן רַבֵּי
שְׁמַעוֹן, בְּנֵי זַפְאָה חוּלְקָכוֹן בְּגִין דְלִמְחָר לָא
תִיעוּל פְּלָה לְחוּפָה אֱלָא בְּהִדְיָכוּ. בְּגִין
דְכָלְהוּ דְמִתְקַנְיִן תַּקּוּנָהָא בְּהֵאֵי לִילְיָא וְחֲדָאן
בְּהַ פְּלָהוּ יְהוּן רְשִׁימִין וְכַתִּיבִין בְּסִפְרָא
דְדְכַרְנַיָא וְקִדְשָׁא בְּרִין הוּא מְבָרַךְ לוֹן
בְּשַׁבְעִין בְּרַכָּאן וְעֵטְרִין דְעֲלָמָא עֲלָאָה.

פְּתַח רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר (תהלים יט) הַשְּׁמַיִם
מְסֻפְּרִים כְּבוֹד אֵל וְגו' קָרָא דָא הָא
אוּקִימָנָא לֵיהּ. אַבְל בְּזַמְנָא דָא דְכָלָה אַתְעָרָא
לְמִיעַל לְחוּפָה בְּיוּמָא דְמָחַר אַתְתַּקְנַת
וְאַתְנַהֲיִרַת בְּקִישׁוּטָהָא בְּהִדְיָ חֲבֵרְיָא דְחֲדָאן
עֲמָה כָּל הָהֵיא לִילְיָא וְאִיהִי חֲדָאֵת עֲמָהוּן.
וּבְיוּמָא דְמָחַר פְּמָה אוּכְלוּסִין חִיילִין
וּמְשָׁרְיִין מִתְפַּנְשִׁין בְּהִדְהָ. וְאִיהִי וְכָלְהוּ
וְלִמְחָרַת פְּמָה אוּכְלוּסִים, צְבָאוֹת וּמְרַכְבוֹת חֲלִלוֹת וּמְחַנּוֹת אַתָּה, וְהֵיא וְכָלֵם מְחַפִּים לְכָל אַחַד

בְּתוֹרָה בְּלִילָה שְׁהַפְּלָה מִתְחַבְּרַת
בְּבַעְלָה. שְׁשִׁנְיָנוּ, כָּל אוֹתָם
הַחֲבֵרִים בְּנֵי הַיְכָל הַפְּלָה,
הַצְּטֻרְכוּ בְּאוֹתוֹ לִילָה שְׁהַפְּלָה
עֲתִידָה לְהִיּוֹת לְמַחְרַת בְּתוֹךְ
הַחֲפָה עִם בַּעְלָה לְהִיּוֹת עֲמָה כָּל
אוֹתוֹ הַלִּילָה, וְלִשְׁמַח עֲמָה
בְּתַקּוּנָהָ שְׁהֵיא מִתְפַּקְנַת לְעֶסֶק
בְּתוֹרָה, מִתּוֹרָה לְנִבְיָאִים,
וּמִנְבִיאִים לְכַתּוּבִים, וּבְדִרְשׁוֹת
הַפְּסוּקִים וּבְסוּדוֹת הַחֻכְמָה,
בְּגִלְל שְׂאֵלוֹ הֵם תַּקּוּנָהָ
וְתַכְשִׁיטָהָ, וְהֵיא וְעֲלַמוּתָהָ
נִכְנַסַת וְעוֹמְדַת עַל רְאֻשֵׁיהֶם
וּמִתְפַּקְנַת בְּהֵם, וְשִׁמְחָה בְּהֵם כָּל
אוֹתוֹ הַלִּילָה, וְלִמְחָרַת לָא נִכְנַסַת
לְחֲפָה אֱלָא יַחַד אַתָּם. וְאֵלָה
נִקְרְאִים בְּנֵי הַחֲפָה. וְכִיּוּן
שְׁנַכְנַסַת לְחֲפָה, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא שׁוֹאֵל עֲלֵיהֶם וּמְבָרַךְ אוֹתָם,
וּמַעְטֵר אוֹתָם בְּעֵטְרַת הַפְּלָה.
אַשְׁרֵי חֲלָקָם.

וְהוּא רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְכָל הַחֲבֵרִים
מְרַנְנִים בְּרַנַת הַתּוֹרָה וּמְחַדְשִׁים
דְבַרֵי תּוֹרָה כָּל אַחַד וְאַחַד מֵהֶם,
וְהֵיא שְׁמַח רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְכָל שְׂאֵר
הַחֲבֵרִים. אָמַר לְהֵם רַבֵּי שְׁמַעוֹן,
בְּנֵי, אַשְׁרֵי חֲלָקְכֶם, בְּגִלְל שְׁמַחַר
לָא תִכְנַס הַפְּלָה לְחֲפָה אֱלָא יַחַד
אַתְכֶם. בְּגִלְל שְׁפַלְם שְׁמַתְקַנְיִם
תַּקּוּנָהָ בְּלִילָה הַזֶּה וְשִׁמְחִים בְּהַ,
כָּלֵם יְהִיּוּ רְשׁוּמִים וְכַתּוּבִים
בְּסִפְרֵי הַזְּכוּרֹנוֹת, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא מְבָרַכְכֶם בְּשַׁבְעִים בְּרֻכּוֹת
וְעֵטְרוֹת שֶׁל עוֹלָם הַעֲלִיּוֹן.

פְּתַח רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים יט)
הַשְּׁמַיִם מְסֻפְּרִים כְּבוֹד אֵל וְכו'.
פְּסוּקַת זֶה הִרִי הַעֲמֻדָנוּהוּ. אַבְל
בְּזַמֵּן זֶה שְׁהַפְּלָה מִתְעוֹרְרַת
לְהַכְנִס לְחֲפָה, לְמַחְרַת מִתְפַּקְנַת
וּמְאִירָה בְּקִישׁוּטָהָ יַחַד עִם
הַחֲבֵרִים שְׁשִׁמְחוּ עֲמָה כָּל אוֹתוֹ
הַלִּילָה, וְהֵיא שְׁמַחָה אַתָּם.

מִחֲפָאן לְכָל חַד וְחַד דְּתַקִּינוּ לָהּ בְּהַאי לִילְיָא.
כִּינּוּן דְּמִתְחַבְּרִין בְּחֵדָא וְאַיְהִי חֲמַאת לְבַעֲלָהּ
מַה כְּתִיב הַשְּׁמַיִם מְסֻפְּרִים כְּבוֹד אֵל. הַשְּׁמַיִם
דָּא חֲתָן דְּעָאל לַחוּפָּה. מְסֻפְּרִים, מְנַהֲרִין
כְּזוֹהֲרָא דְסַפִּיר, דְּנִהִיר וְזוֹהִיר מְסִיפִי עֲלֵמָא
וְעַד סִיפִי עֲלֵמָא.

כְּבוֹד אֵל, דָּא כְּבוֹד פְּלָה דְאַקְרִי אֵל, דְּכְתִיב,
(תהלים ז) וְאֵל זוֹעֵם בְּכָל יוֹם. בְּכָל יוֹמֵי
שְׁתָּא אַקְרִי אֵל, וְהִשְׁתָּא דְהָא עָאלַת לַחוּפָּה
אַקְרִי כְבוֹד, וְאַקְרִי אֵל. יְקַר עַל יְקַר. נְהִירו
עַל נְהִירו. וְשִׁלְטָנוּ עַל שִׁלְטָנוּ. פְּדִין בְּהִיא
שְׁעֵתָא דְשְׁמַיִם עָאל לַחוּפָּה וְאַתִּי וְנִהִיר לָהּ,
כֹּל אֲנוּן חֲבֵרְיָא דְאַתְקִינוּ לָהּ כֹּלְהוּ אֲתַפְּרִישִׁי
בְּשִׁמְהֵן תַּפְּזֵן הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים יט)
וּמַעֲשֵׂה יְדִיו מַגִּיד הֶרְקִיעַ. מַעֲשֵׂה יְדִיו, אֲלִין
אֲנוּן מְאִירֵי קְיִמָּא דְבְרִית בְּהַדִּי כְלָהּ, וְאַנוּן
מְאִירֵי קְיִמָּא דְבְרִית אַקְרוּן מַעֲשֵׂה יְדִיו, כְּמָה
דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים ז) וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ כּוֹנְנָהוּ דָּא
בְרִית קְיִמָּא דְחֲתִים בְּכִשְׂרָא דְכַר נָשׁ.

רַב הַמְּנוּנָא סָבָא אָמַר הָכִי (קהלת ה) אֵל תַּתֵּן
אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת בְּשַׂרְךָ, דְלֹא יִהְיֶה
בְּרַ נָשׁ פּוֹמִיָּה לְמִיתִי לְהִרְהוּרָא בִישָׂא,
וְיִהְיֶה גְרִים לְמַחֲטִי לְהִיא בְּשַׂר קִדְשׁ
דְּחֲתִים בִּיה בְּרִית קְדִישָׁא. דְאִילוּ עֶבֶד כֵּן
מְשַׁכִּין לִיה לְגִיָּהֲנָם. וְהִיא דְמְמוּנָה עַל
גִּיָּהֲנָם דּוּמ"ה שְׁמִיָּה. וְכְמָה רְבוּא דְמִלְאַכִּי
חֲבֵלָה בְּהַדִּיָּה. וְקָאִים עַל פְּתָחָא דְגִיָּהֲנָם,
וְכָל אֲנוּן דְנִטְרוּ בְרִית קְדִישָׁא בְּהַאי
עֲלֵמָא, לִית לִיה רִשׁוּ לְמַקְרַב בְּהוּ.

דְּוֹד מְלָפָא בְּשְׁעֵתָא דְאִירַע לִיה הִיא
עוֹבְדָא דְחִיל. בְּהִיא שְׁעֵתָא סְלִיק
דּוּמ"ה קְמִי קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא וְאָמַר לִיה
מְאִירֵי דְעֵלְמָא (דף פ"ב ע"ב) כְּתִיב בְּתוֹרָה (ויקרא כ)

וְאַחַד שְׁתַּקְּנוּ אוֹתָהּ בְּלִילָה הַזֶּה.
כִּינּוּן שְׁמִתְחַבְּרִים כְּאַחַד וְהִיא
רוּאָה אֶת בַּעֲלָהּ, מַה כְּתוּב?
הַשְּׁמַיִם מְסֻפְּרִים כְּבוֹד אֵל.
הַשְּׁמַיִם - זֶה הַחֲתָן שְׁנַכְנַס
לַחוּפָּה. מְסֻפְּרִים - מְאִירִים כְּזוֹהֵר
הַסַּפִּיר שְׁמֵאִיר וְזוֹהֵר מְסוּף
הַעוֹלָם וְעַד סוּף הַעוֹלָם.

כְּבוֹד אֵל - זֶה כְּבוֹד פְּלָה
שְׁנַקְרָא אֵל, שְׁכְּתוּב (תהלים ז) וְאֵל
זוֹעֵם בְּכָל יוֹם. בְּכָל יְמֵי הַשָּׁנָה
נִקְרָא אֵל, וְכַעַת כְּשִׁהֲרִי נִכְנַסְתָּ
לַחוּפָּה, נִקְרָא כְבוֹד וְנִקְרָא אֵל.
כְּבוֹד עַל כְּבוֹד. אֹר עַל אֹר.
שִׁלְטוֹן עַל שִׁלְטוֹן. וְאַז בְּאוֹתָהּ
שְׁעָה שְׁהַשְּׁמַיִם נִכְנַס לַחוּפָּה וּבָא
וּמְאִיר לָהּ, כֹּל אוֹתָם הַחֲבֵרִים
שֶׁהִתְקִינוּ אוֹתָהּ, כֹּלָם מִתְּפַרְשִׁים
בְּשִׁמּוֹתָם שָׁם, וְזֵהוּ שְׁכְּתוּב
וּמַעֲשֵׂה יְדִיו מַגִּיד הֶרְקִיעַ.
מַעֲשֵׂה יְדִיו - אֵלָה אוֹתָם בַּעֲלֵי
קִיּוֹם הַבְּרִית יַחַד עִם הַפְּלָה.
וְאוֹתָם בַּעֲלֵי קִיּוֹם הַבְּרִית
נִקְרָאִים מַעֲשֵׂה יְדִיו, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר
וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ כּוֹנְנָהוּ, זֶה בְּרִית
הַקְּיָמָת שְׁחֲתוּמָה בְּכִשְׂרָא בֵּין
הָאָדָם.

רַב הַמְּנוּנָא הִזְקֵן אָמַר כְּךָ, (קהלת
ה) אֵל תַּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת
בְּשַׂרְךָ - שְׁלֹא יַתֵּן בֶּן אָדָם אֶת
פִּיו לְהִבִּיא לְהִרְהוּרָא רַע וְיִגְרַם
לְהַחֲטִיא אוֹתוֹ בְּשַׂר קִדְשׁ
שְׁחֲתוּם בּוּ בְרִית הַקִּדְשׁ, שְׁאֵם
עוֹשֶׂה כְּךָ, מוֹשְׁכִים אוֹתוֹ
לְגִיָּהֲנָם. וְאוֹתוֹ מְמַנָּה עַל הַגִּיָּהֲנָם
דּוּמ"ה שְׁמוֹ, וְכְמָה רְבוּאוֹת שֶׁל
מִלְאַכִּי חֲבֵלָה יַחַד אִתּוֹ, וְעוֹמֵד
עַל פְּתַח הַגִּיָּהֲנָם, וְכָל אוֹתָם
שְׁשִׁמְרוּ בְרִית הַקִּדְשׁ בַּעֲוֹלָם הַזֶּה
אֵין לוֹ רִשׁוּת לְקַרְבֵּי אֱלֹהִים.

דְּוֹד הַמְּלָךְ, בְּשְׁעָה שְׁקָרָה לוֹ
אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה, פְּחַד. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה
עֲלָה דּוּמ"ה לְפָנַי הַקִּדְשׁ בְּרוּךְ
הוּא, וְאָמַר לוֹ: רַבּוֹן הַעוֹלָם,

כְּתוּב בַּתּוֹרָה (ויקרא ב) וְאִישׁ אֶשֶׁר
יִנְאַף אֶת אִשְׁתּוֹ אִישׁ, וְכָתוּב (סם יח)
וְאֶל אִשְׁתּוֹ עֲמִיתָךְ וְכוּ'. דָּוִד
שֶׁקֶלְקֵל בְּרִית בְּעֶרְוָה מֵהוּ (מה
דינו)? אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא:
דָּוִד צְדִיק הוּא, וּבְרִית הַקְדָּשׁ עַל
תְּקוּנוֹ עוֹמֵד, שְׁהָרִי לְפָנַי גְּלוּי
שְׁמֻזְמַנֵּת לוֹ בַּת שְׁבַע מִיּוֹם
שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם.

אָמַר לוֹ: אִם לְפָנַי גְּלוּי - לְפָנַי
לֹא גְלוּי! אָמַר לוֹ: וְעוֹד בְּהַתֵּר
הִיָּה מֵה שְׁהִיָּה, שְׁהָרִי כָּל אֱלוֹ
שְׁעוֹלִים לְקָרֵב, לֹא עוֹלָה אֶחָד
מֵהֶם עַד שְׁפוּטָר אֶשְׁתּוֹ בְּגִט.
אָמַר לוֹ: אִם כֵּן, הִיָּה לוֹ לְחַפּוֹת
שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים, וְלֹא חֶפְהָ. אָמַר
לוֹ: בְּמָה עוֹמֵד הַדְּבָר? בְּמָקוֹם
שְׁחוֹשְׁשִׁים שֶׁהִיא מְעַבְּרָת, וְגְלוּי
לְפָנַי שְׁאוּרָה לֹא קָרֵב אֵלֶיהָ
מֵעוֹלָם, שְׁהָרִי שְׁמֵי חַתוּם בַּתּוֹכוֹ
לְעַדוֹת. כְּתוּב אוּרְיָה, וְכָתוּב
אוּרְיָהוּ. שְׁמֵי חַתוּם עִמוֹ, שְׁלֹא
שָׁמַשׁ בָּהּ לְעוֹלָמִים. אָמַר לוֹ:
רַבּוֹן הָעוֹלָם, זֶה מֵה שְׁאֻמְרָת -
אִם לְפָנַי גְּלוּי שְׁאוּרָה לֹא שָׁכַב
עִמָּהּ, לְפָנַי הֲאִם גְּלוּי? הִיָּה לוֹ
לְחַפּוֹת לֵה שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים. וְעוֹד,
אִם יָדַע שְׁמַעוֹלָם לֹא שָׁכַב עִמָּהּ,
אִז לְמָה שָׁלַח לוֹ דָּוִד וְצָוָה עָלָיו
לְשַׁמֵּשׁ עִם אֶשְׁתּוֹ, שְׁכָתוּב
(שְׁמוּאֵל-ב יא) רַד לְבֵיתְךָ וּרְחֵץ

רַגְלֶיךָ?
אָמַר לוֹ: וְדָאֵי לֹא יָדַע, אֲבָל
חֶפְהָ יוֹתֵר מְשַׁלְּשָׁה חֲדָשִׁים,
שְׁהָרִי אַרְבַּעָה חֲדָשִׁים הִיּוּ, שְׁכָף
לְמַדְנָה, בְּעֶשְׂרִים וְחַמְשָׁה בְּנִיּוֹן
הָעֵבֶר דָּוִד כְּרוּז בְּכָל יִשְׂרָאֵל,
וְהִי עִם יוֹאָב בְּשַׁבְּעָה יָמִים
שְׁבַסְיָו, וְהִלְכוּ וְהִשְׁחִיתוּ אֶרֶץ
בְּנֵי עַמּוֹן. שְׁהוּ שָׁם סִינּוֹן תַּמּוּז אָב
וְאֱלוֹל, וּבְעֶשְׂרִים וְאַרְבַּעָה
בְּאֱלוֹל הִיָּה מֵה שְׁהִיָּה עִם בַּת
שְׁבַע, וּבִיּוֹם הַכְּפוּרִים מַחֵל לוֹ
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתוֹ חֲטָא. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים בְּשַׁבְּעָה בְּאֶדְר הָעֵבֶר כְּרוּז, וְהִתְכַּנְּסוּ בְּחַמְשָׁה עֶשֶׂר

וְאִישׁ אֶשֶׁר יִנְאַף אֶת אִשְׁתּוֹ אִישׁ. וְכָתוּב וְאֶל
אִשְׁתּוֹ עֲמִיתָךְ וְגו'. דָּוִד דְּקִלְקַל בְּרִית בְּעֶרְוָה
מֵהוּ. אָמַר לִיָּה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּוִד זְכָאָה
הוּא, וּבְרִית קְדִישָׁא עַל תְּקוּנִיהָ קְיָיְמָא, דְּהָא
גְּלוּי קְדָמִי דְּאִזְדַּמְנַת לִיָּה בַּת שְׁבַע מִיּוֹמָא
דְּאִתְבְּרִי עַלְמָא.

אָמַר לִיָּה אִי קַמְךָ גְּלוּי קַמִּיהָ לֹא גְלוּי. אָמַר
לִיָּה וְתוּ בְּהַתֵּירָא הָוָה מַה דְּהָוָה. דְּהָא
כָּל אַנּוּן דְּעָאֵלוּ לְקָרְבָא לֹא עָאֵל חַד מִנֵּיהוּ
עַד דְּאַפְטָר בְּגִט לְאַנְתְּתִיהָ. אָמַר לִיָּה אִי הֲכִי
הָוָה לִיָּה לְאוּרְכָא תְּלַת יָרְחֵי וְלֹא אוּרִיךָ. אָמַר
לִיָּה בְּמָאֵי אוּקִים מְלָה בְּאַתֵּר דְּחִיִּישִׁינָן דְּהִיא
מְעוּבְּרַת, וְגְלוּי קְדָמִי דְּאוּרִיָּה לֹא קָרִיב בָּהּ
לְעַלְמִין דְּהָא שְׁמֵי חַתוּם בְּגִיָּה לְסִהְדוּתָא.
כְּתִיב אוּרִיָּה וְכָתִיב אוּרִיָּהוּ שְׁמֵי חַתוּם בְּהִדִּיהָ
דְּלֹא שָׁמַשׁ בָּהּ לְעַלְמִין. אָמַר לִיָּה, מְאָרִי
דְּעַלְמָא הָא מַה דְּאַמְרִית אִי קַמְךָ גְּלוּי דְּלֹא
שָׁכִיב בְּהִדִּיהָ אוּרִיָּה, קַמִּיהָ מִי גְלוּי, הָוָה לִיָּה
לְאוּרְכָא לָהּ תְּלַת יָרְחֵי. וְתוּ אִי יָדַע דְּלֹא
שָׁכִיב בְּהִדִּיהָ לְעַלְמִין אֲמָאֵי שְׁדַר לָהּ דָּוִד
וּפְקִיד עַלִּיהָ לְשַׁמְשָׁא בְּאַנְתְּתִיהָ דְּכָתִיב, (שְׁמוּאֵל

ב יא) רַד לְבֵיתְךָ וּרְחֵץ רַגְלֶיךָ.
אָמַר לִיָּה וְדָאֵי לֹא יָדַע, אֲבָל יַתִּיר מַתְּלַת
יָרְחֵי אוּרִיךָ דְּהָא אַרְבַּע יָרְחֵי הָווּ.
דְּהֲכִי תְּנִינָן בְּחַמְשָׁה וְעֶשְׂרִים דְּנִיּוֹן אֲעֵבֶר
דָּוִד כְּרוּזָא בְּכָל יִשְׂרָאֵל, וְהָווּ עִם יוֹאָב
בְּשַׁבְּעָה יוֹמִין דְּסִינּוֹן וְאִזְלוּ וְחַבְּלוּ אֶרְעָא דְּבְנֵי
עַמּוֹן. סִינּוֹן וְתַמּוּז וְאָב וְאֱלוֹל אֶשְׁתְּהוּ שָׁם.
וּבְאַרְבַּעָה וְעֶשְׂרִים בְּאֱלוֹל הָוָה מַה דְּהָוָה
מִבַּת שְׁבַע. וּבִיּוֹמָא דְּכְפוּרֵי מַחֵל לִיָּה קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, הִהוּא חוּבָה. וְאִית דְּאַמְרֵי בְּשַׁבְּעָה
בְּאֶדְר אֲעֵבֶר כְּרוּזָא וְאִתְכַּנְּשׁוּ בְּחַמְיָסָר דְּאִיָּיר,
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתוֹ חֲטָא. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים בְּשַׁבְּעָה בְּאֶדְר הָעֵבֶר כְּרוּז, וְהִתְכַּנְּסוּ בְּחַמְשָׁה עֶשֶׂר

בְּאֵיךְ, וּבְחֻמְשָׁה עֶשֶׂר בְּאֵלּוּל, הִיָּה מֵה שֶׁהִיָּה עִם בֵּת שֶׁבַע, וּבְיָוִם הַכַּפּוּרִים הַתְּבַשֵּׁר (שם יב) גַּם ה' הֶעֱבִיר חֲטָאתְךָ לֹא תָמוּת. מֵה זֶה לֹא תָמוּת? לֹא תָמוּת בְּיַד דְּוִמָּה.

אָמַר דְּוִמָּה: רַבּוֹן הָעוֹלָם, הֲרִי דְבַר אֶחָד יֵשׁ לִי אֲלֵיךְ, שֶׁהוּא פֶתַח פִּי וְאָמַר (שם) חִי ה' כִּי בֵּן מָוֶת הָאִישׁ הָעֹשֶׂה זֹאת, וְהוּא דָן אֶת נַפְשׁוֹ. טְרוּנֵיָא יֵשׁ לִי עָלַי. אָמַר לוֹ: אֵיךְ לָךְ רִשׁוּת, שֶׁהֲרִי הוֹדָה לְפָנַי וְאָמַר חֲטָאתִי לָהּ, אֵף עַל פִּי שֶׁלֹּא חָטָא. אָבֵל בְּמֵה שֶׁחָטָא בְּאוֹרְיָה, עָנַשׁ פֶּתַח בְּתִי עָלַי וְקָבַל. מִיָּד חָזַר דְּוִמָּה לְמַקְוָמוֹ בְּפָחִי נַפְשׁוֹ. וְעַל זֶה אָמַר דְּוִד, (תהלים צד) לֹוִלִי ה' עֲזָרְתָה לִי כַמְעַט שֶׁכָּנָה דְּוִמָּה נַפְשִׁי. לֹוִלִי ה' עֲזָרְתָה לִי שֶׁהִיָּה אֶפְסוֹטְרוֹפּוֹס שְׁלִי, כַמְעַט שֶׁכָּנָה וְכו'. מֵה זֶה כַמְעַט? כְּמוֹ חוּט דֶּק כְּמוֹ הַשְּׁעוּר שֶׁיֵּשׁ בֵּינִי וּבֵינָךְ הַצַּד הָאֲחֵר, כְּאוֹתוֹ שֶׁעוֹר הִיָּה שֶׁלֹּא שֶׁכָּנָה דְּוִמָּה נַפְשִׁי.

וְכֵן צְרִיךְ בֶּן אָדָם לְהַשְׁמֵר שֶׁלֹּא יֵאמַר דְּבַר בְּדוּד, בְּגִלְל שֶׁלֹּא יוּכַל לֹאמַר לְדְוִמָּה (קהלת ה) כִּי שֶׁגָּגָה הִיא, כְּמוֹ שֶׁהִיָּה לְדוּד וְנִצַּח אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּדִין. לְמֵה יִקְצַף הָאֱלֹהִים עַל קוֹלְךָ - עַל אוֹתוֹ קוֹל שֶׁהוּא אָמַר, וְחָבַל אֶת מַעֲשֵׂה יְדִיךָ - זֶה בְּשֵׁר קֶדֶשׁ בְּרִית הַקְּדוֹשׁ שֶׁפָּגַם וְנִמְשָׁף בְּגִיָּהנָם עַל יְדֵי דְּוִמָּה. וּבְגִלְל זֶה (תהלים ט) וּמַעֲשֵׂה יְדֵי מַגִּיד הַרְקִיעַ. אֵלּוּ אוֹתָם הַחֲבָרִים שֶׁהַתְּחַבְּרוֹ עִם הַכְּלָה הַזֶּה וּבְעֵלֵי בְרִיתָהּ, מַגִּיד וְרוֹשֵׁם כֹּל אֶחָד וְאֶחָד. מִי הַרְקִיעַ? זֶהוּ הַרְקִיעַ שְׁבוּ חֲמָה וּלְכַנֵּה וְכוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת, וְזֶהוּ סֵפֶר זְכָרוֹן, הוּא מַגִּיד וְרוֹשֵׁם אוֹתָם וְכוֹתֵב לְהִיּוֹת בְּנֵי הַיְכָל וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנָם תָּמִיד.

וּבְחֻמְסֵי בְּאֵלּוּל הָיָה מֵה דְּהוּה מִבֵּת שֶׁבַע, וּבְיָוִם דְּכַפּוּרָא אֲתַבְּשֵׁר (שמואל ב יב) גַּם יִי הֶעֱבִיר חֲטָאתְךָ לֹא תָמוּת. מֵאי לֹא תָמוּת, לֹא תָמוּת בְּיַד דְּוִמָּה.

אָמַר דְּוִמָּה מְאֵרִי דְּעֲלָמָא הָא מְלָה חָדָא אֵית לִי גִבְיָה דְּאִיְהוּ אֲפִתַח פּוּמִיָּה וְאָמַר (שמואל ב יב) חִי יִי כִּי בֵּן מָוֶת הָאִישׁ הָעֹשֶׂה זֹאת וְאִיְהוּ דָן לְנַפְשִׁיָּה טְרוּנֵיָא אֵית לִי עָלַיָּה. אָמַר לִיָּה, לֵית לָךְ רִשׁוּת דְּהָא אוֹדִי לְגַבְּאִי וְאָמַר חֲטָאתִי לִי וְאֵף עַל גַּב דְּלֹא חָב. אָבֵל בְּמֵה דְּחָטָא בְּאוֹרְיָה עוֹנֶשָׁא כְּתַבִּית עָלַיָּה וְקָבַל. מִיָּד אֲהַדְרֵי דְּוִמָּה לְאֲתַרְיָה בְּפָחִי נַפְשׁוֹ. וְעַל דָּא אָמַר דְּוִד (תהלים צד) לֹוִלִי יִי עֲזָרְתָה לִי כַמְעַט שֶׁכָּנָה דְּוִמָּה נַפְשִׁי. לֹוִלִי ה' עֲזָרְתָה לִי דְּהוּה אֶפְסוֹטְרוֹפָא דִּילִי. כַמְעַט שֶׁכָּנָה וְכו'. מֵהוּ כַמְעַט, כְּחוּטָא דְּקִיק כְּשִׁיעוּרָא דְּאֵית בֵּינִי וּבֵינָךְ סְטָרָא אֲחֵרָא, כְּהִיָּהוּא שֶׁעוּרָא הוֹת דְּלֹא שֶׁכָּנָה דְּוִמָּה נַפְשִׁי. וּבְגִין כֶּף, בְּעֵי לֹאסְתַּמְרָא בַר נֶשׁ דְּלֹא יִימָא מְלָה כְּדוּד. בְּגִין דְּלֹא יְכִיל לְמִימַר לְדְּוִמָּה (קהלת ה) כִּי שֶׁגָּגָה הִיא, כְּמֵה דְּהוּה לְדוּד וְנִצַּח לִיָּה קֶדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדִינָא. לְמֵה יִקְצוֹף הָאֱלֹהִים עַל קוֹלְךָ עַל הִיָּהוּא קוֹל דְּאִיְהוּ אָמַר. וְחָבַל אֶת מַעֲשֵׂה יְדִיךָ דָּא בְּשֵׁר קֶדֶשׁ בְּרִית קְדִישָׁא דְּפָגִים וְאֲתַמְשָׁף בְּגִיָּהנָם עַל יְדֵי דְּוִמָּה. וּבְגִין כֶּף (תהלים ט) וּמַעֲשֵׂה יְדֵי מַגִּיד הַרְקִיעַ אֲלֵיךְ אֲנֹן חֲבָרִיָּא דְּאֲתַחְבְּרוּ בְּכֻלָּה דָּא וּמְאֵרִי קִימָא דִּילָהּ. מַגִּיד וְרָשִׁים כֹּל חַד וְחַד. מֵאֵן הַרְקִיעַ. דָּא אִיְהוּ הַרְקִיעַ דְּבִיָּה חֲמָה וּלְכַנֵּה וְכוּכְבִּיא וּמְזֻלִי, וְדָא אִיְהוּ סֵפֶר זְכָרוֹן. אִיְהוּ מַגִּיד וְרָשִׁים לְהוּ וְכוּתִיב לְהוּ לְמֵהוּ בְּנֵי הַיְכָלָא וּלְמַעַבְד רְעוּתָהוֹן תְּדִיר.

מַגִּיד וְרוֹשֵׁם אוֹתָם וְכוֹתֵב לְהִיּוֹת בְּנֵי הַיְכָל וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנָם תָּמִיד.

יּוֹם לְיוֹם יְבִיעַ אֹמֵר, יוֹם לְיוֹם יְבִיעַ אֹמֵר - יוֹם קְדוֹשׁ מֵאוֹתָם יָמִים עֲלִיוֹנִים שֶׁל הַמְּלָךְ, מְשַׁבְּחִים אוֹתָם הַחֲבָרִים וְאוֹמְרִים אוֹתוֹ דָּבָר שְׁאֵמַר כָּל אֶחָד לַחֲבֵרוֹ. יוֹם לְיוֹם יְבִיעַ אוֹתוֹ אֹמֵר וּמְשַׁבְּחוֹ, וְלִילָה לְלִילָה - כָּל דְּרָגָה שֶׁמְשַׁלֶּמֶת [נ"א שְׁשֻׁלְמַת] בְּלִילָה מְשַׁבַּח זֶה לְזֶה אוֹתוֹ דַּעַת שֶׁל כָּל אֶחָד מִחֲבָרוֹ, וּבְשִׁלְמוֹת [ס"א וּבְהַכְרָת] רַבָּה נַעֲשִׂים לָהֶם חֲבָרִים וְאוֹהָבִים.

אֵין אֹמֵר וְאֵין דְּבָרִים בְּשִׁאֵר מִלִּין דְּעֵלְמָא. דְּלֹא אֲשַׁתְּמַעוּ קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא וְלֹא בְּעֵי לְמִשְׁמַע לוֹן. אֲבָל הֵגִי מִלִּי בְּכָל הָאָרְץ יֵצֵא קוֹם. עֲבָדִי (דף טו ע"א) מְשִׁיחָא אֲנֹנִן מְלִין מְדוּרֵי עֲלָאֵי וּמְדוּרֵי תַתָּאֵי, מֵאֲלִין אֲתַעְבִּידוּ רְקִיעֵין וּמֵאֲלִין אָרְץ מֵהֵיכָּל תּוֹשְׁבֵיחָתָא. וְאֵי תִימָא דְאַנּוֹן מְלִין בְּאַתֵּר חַד. מְשַׁטְטָא בְּעֵלְמָא בְּקִצָּה תַבַּל מְלִיחָה. וְכִיּוֹן דְּאֲתַעְבִּידָא רְקִיעֵין מְנַהוֹן, מָאן שְׂרִיא בְּהוֹן. הָדָר וְאֹמֵר לְשִׁמְשׁ שֵׁם אֱהֵל בְּהֵם. הַהוּא שְׁמֵשָׁא קְדִישָׁא שְׁוֵי מְדוּרֵיהּ וּמְשַׁפְּנִיהּ בְּהוּ וְאֲתַעֲטֵר בְּהוּ.

בֵּינָן דְּשָׂרֵי בְּאַנּוֹן רְקִיעֵין וְאֲתַעֲטֵר בְּהוּ, כְּדִין וְהוּא כְּחֻתָן יוֹצֵא מִחֻפְתּוֹ. חֲדֵי וְרַהִיט בְּאַנּוֹן רְקִיעֵין. נִפְקַ מְנִייהוּ וְעָאֵל וְרַהִיט גּוּ מְגַדְלָא חָדָא אַחְרָא בְּאַתֵּר אַחְרָא. מְקַצָּה הַשְּׁמַיִם מוּצָאוּ, וְדָאֵי מְעֵלְמָא עֲלָאָה נִפְיָק וְאֲתֵיא דְאִיהוּ קִצָּה הַשְּׁמַיִם לְעִילָא. וְתַקּוּפְתּוֹ, מָאן תַּקּוּפְתּוֹ, דָּא קִצָּה הַשְּׁמַיִם לְתַתָּא דְאִיהֵי תַקּוּפְתַּת הַשְּׁנָה דְּאַסְחָרָא לְכָל שְׁיִיפִין. וְאֲתַקְשְׂרַת מִן הַשְּׁמַיִם עַד רְקִיעָא דָּא. וְאֵין נִסְתָּר מִחֻמְתּוֹ דֵּהֵיכָּל תַּקּוּפָה דָּא וְתַקּוּפָה דְּשִׁמְשָׁא דְאַסְחָר בְּכָל סְטָרָא.

וְאֵין נִסְתָּר לִית דְּאֲתַפְסִי מְנִיָּה מִכָּל דְּרָגִין עֲלָאִין דֵּהוּוּ כְּלָהוּ מִסְחָרָן וְאֲתֵינָן לְגַבִּיָּה

יּוֹם לְיוֹם יְבִיעַ אֹמֵר, (תהלים יט) יוֹמָא קְדִישָׁא מֵאַנּוֹן יוֹמִין עֲלָאִין דְּמְלָכָא מְשַׁבְּחִין לוֹן לְחֲבָרֵיא וְאֹמְרִין הֵיכָּא מְלָךְ דְּאֹמֵר כָּל חַד לְחֲבָרֵיהּ. יוֹמָא לְיוֹמָא יְבִיעַ הֵהוּא אֹמֵר וּמְשַׁבַּח לִיהּ. וְלִילָה לְלִילָה כָּל דְּרָגָא דְּאֲשֻׁלִּים (נ"א רְשֻׁלִּים) בְּלִילָא מְשַׁבַּח דָּא לְדָא הֵהוּא דַּעַת דְּכָל חַד מִחֲבָרֵיהּ, וּבְשִׁלְמוֹ (ס"א וּבְרַחֲמִיּוֹ) סְגִי אֲתַעְבִּידוּ לוֹן חֲבָרִין וְרַחֲמִינָן.

אֵין אֹמֵר וְאֵין דְּבָרִים בְּשִׁאֵר מִלִּין דְּעֵלְמָא. דְּלֹא אֲשַׁתְּמַעוּ קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא וְלֹא בְּעֵי לְמִשְׁמַע לוֹן. אֲבָל הֵגִי מִלִּי בְּכָל הָאָרְץ יֵצֵא קוֹם. עֲבָדִי (דף טו ע"א) מְשִׁיחָא אֲנֹנִן מְלִין מְדוּרֵי עֲלָאֵי וּמְדוּרֵי תַתָּאֵי, מֵאֲלִין אֲתַעְבִּידוּ רְקִיעֵין וּמֵאֲלִין אָרְץ מֵהֵיכָּל תּוֹשְׁבֵיחָתָא. וְאֵי תִימָא דְאַנּוֹן מְלִין בְּאַתֵּר חַד. מְשַׁטְטָא בְּעֵלְמָא בְּקִצָּה תַבַּל מְלִיחָה. וְכִיּוֹן דְּאֲתַעְבִּידָא רְקִיעֵין מְנַהוֹן, מָאן שְׂרִיא בְּהוֹן. הָדָר וְאֹמֵר לְשִׁמְשׁ שֵׁם אֱהֵל בְּהֵם. הַהוּא שְׁמֵשָׁא קְדִישָׁא שְׁוֵי מְדוּרֵיהּ וּמְשַׁפְּנִיהּ בְּהוּ וְאֲתַעֲטֵר בְּהוּ.

בֵּינָן דְּשָׂרֵי בְּאַנּוֹן רְקִיעֵין וְאֲתַעֲטֵר בְּהוּ, כְּדִין וְהוּא כְּחֻתָן יוֹצֵא מִחֻפְתּוֹ. חֲדֵי וְרַהִיט בְּאַנּוֹן רְקִיעֵין. נִפְקַ מְנִייהוּ וְעָאֵל וְרַהִיט גּוּ מְגַדְלָא חָדָא אַחְרָא בְּאַתֵּר אַחְרָא. מְקַצָּה הַשְּׁמַיִם מוּצָאוּ, וְדָאֵי מְעֵלְמָא עֲלָאָה נִפְיָק וְאֲתֵיא דְאִיהוּ קִצָּה הַשְּׁמַיִם לְעִילָא. וְתַקּוּפְתּוֹ, מָאן תַּקּוּפְתּוֹ, דָּא קִצָּה הַשְּׁמַיִם לְתַתָּא דְאִיהֵי תַקּוּפְתַּת הַשְּׁנָה דְּאַסְחָרָא לְכָל שְׁיִיפִין. וְאֲתַקְשְׂרַת מִן הַשְּׁמַיִם עַד רְקִיעָא דָּא. וְאֵין נִסְתָּר מִחֻמְתּוֹ דֵּהֵיכָּל תַּקּוּפָה דָּא וְתַקּוּפָה דְּשִׁמְשָׁא דְאַסְחָר בְּכָל סְטָרָא.

וְאֵין נִסְתָּר לִית דְּאֲתַפְסִי מְנִיָּה מִכָּל דְּרָגִין עֲלָאִין דֵּהוּוּ כְּלָהוּ מִסְחָרָן וְאֲתֵינָן לְגַבִּיָּה

וְכַל חַד וְחַד וְחַד לִית מָאן דִּיתַפְסִי מִיְנֵיהּ. מַחְמַתּוּ
 בְּשַׁעְתָּא דְאַתְחַמֵּם וְתַב (וּתְאִיב) לְגַבְיֵיהּ
 בְּתִיּוּבְתָא (בְּתִיּוּבְתָא) שְׁלִים. כָּל שְׂבַחָא דָּא וְכָל
 עֲלִיָּא דָּא בְּגִין אֲוִרִיתָא הוּא דְכְּתִיב, (תְּהִלִּים ט)
 תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה. שִׁית זְמַנִּין כְּתִיב הִכָּא יְיָ,
 וְשִׁית קָרְאֵי מִן הַשְּׁמַיִם מְסַפְּרִים עַד תּוֹרַת יְיָ
 תְּמִימָה וְעַל רְזָא דָּא כְּתִיב בְּרֵאשִׁית הָא שִׁית
 אֲתוּוֹן. בְּרֵא אֱלֹהִים אֶת הַשְּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ,
 הָא שִׁית תְּבִין. קָרְאֵי אַחֲרָנִין לְקַבֵּל שִׁית זְמַנִּין
 ה' שִׁית קָרְאֵי בְּגִין שִׁית אֲתוּוֹן דְּהִכָּא. שִׁית
 שְׂמַהֲן בְּגִין שִׁית תְּבִין דְּהִכָּא.

עַד דְּהוּוּ יְתִבֵי עָאֵלוּ רַבִּי אֲלַעְזַר בְּרִיהּ וְרַבִּי
 אַבָּא. אָמַר לֹוֹן וְדַאי אֲנִפִּי שְׂכִינְתָּא
 אֲתִיָּין, וְעַל דָּא פְּנִי"אַל קָרִינָא לְכוּ, דְּהָא
 חֲמִיתוֹן אֲנִפִּי שְׂכִינְתָּא אֲפִין בְּאַפִּין. וְהַשְּׁתָּא
 דְּקָא יִדְעַתוֹן וְגַלִּי לְכוּ קָרְא דְּוִבְנֵיהּ בֶּן
 יְהוֹיָדָע, וְדַאי דְּמִלָּה דְּעַתִּיקָא קְדִישָׁא אִיהּ
 וְקָרְא דְּאַבְתְּרִיהּ. וְהָהוּא דְּסַתִּים מַכְּלָא אָמְרוּ.
 וְהָא קָרְא אִיהּ בְּאַתְרַּא אַחֲרָא כְּגוּוֹנָא דָּא.
 פְּתַח וְאָמַר (דְּבִרֵי הַיְמִים א יא) וְהוּא הִכָּה אֶת
 הָאִישׁ הַמְצָרִי אִישׁ מְדָה חֲמֵשׁ בְּאַמָּה, וְכֹלָא
 רְזָא חָדָא אִיהּ, מְהָאִי (ס"א ה"א) מְצָרִי, הֵהוּא
 דְּאַשְׁתְּמוּדָע, (שְׁמוֹת יא) גְּדוֹל מְאֹד בְּאַרְץ מְצָרִים
 בְּעֵינֵי עַבְדֵי וְגו', רַב וַיִּקְרָא כְּמָה דְּגַלִּי הֵהוּא
 סָבָא.

וְהָא קָרְא בְּמַתִּיבְתָּא עֲלָאָה אֲתָמְר. אִישׁ
 מְדָה כֹלָא חַד. (שְׁמוּאֵל ב כג) אִישׁ מְרָאָה
 וְאִישׁ מְדָה כֹלָא חַד. בְּגִין דְּאִיהּ שְׂבַת
 וְתַחוּמָא דְּכְּתִיב, (בְּמִדְבָר לז) וּמִדּוֹתֶם מַחוּץ
 לְעִיר, וְכְּתִיב, (וַיִּקְרָא יט) לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפַּט
 בַּמִּדָּה. וְעַל דָּא אִישׁ מְדָה אִיהּ. וְאִיהּ מִמֶּשׁ
 וּמִדְתָּם מַחוּץ לְעִיר, וְכְּתוּב (וַיִּקְרָא יט) לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפַּט בַּמִּדָּה. וְעַל זֶה אִישׁ מְדָה הוּא, וְהוּא

מִמְנוּ מִכָּל הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת
 שְׁהִיו כֻּלָּם מְקִיפּוֹת וּבָאוֹת אֵלָיו,
 וְכָל אֶחָד וְאֶחָד אֵין מִי שְׂמַתְכֶסֶה
 מִמְנוּ. מַחְמַתּוּ - בְּשַׁעְתָּא
 שְׂמַתְחַמֵּם וְשַׁב (וּמִשְׁתוּקֵק) לְגַבְיֵיהֶם
 בְּתַשׁוּבָה (בְּתַשׁוּקָה) שְׁלֵמָה, כָּל
 הַשְּׂבַח הַזֶּה וְכָל הָעֲלִוֵי הַזֶּה
 בְּגִלְל הַתּוֹרָה הוּא, שְׂכַתוּב תּוֹרַת
 ה' תְּמִימָה. שֵׁשׁ פְּעָמִים כְּתוּב
 כָּאֵן ה', וְשֵׁשׁ פְּסוּקִים מִן
 "הַשְּׁמַיִם מְסַפְּרִים" עַד "תּוֹרַת ה'
 תְּמִימָה". וְעַל סוּד זֶה כְּתוּב
 בְּרֵאשִׁית - הָרִי שֵׁשׁ אוֹתִיּוֹת. בְּרֵא
 אֱלֹהִים אֶת הַשְּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ -
 הָרִי שֵׁשׁ תְּבוֹת. פְּסוּקִים אַחֲרֵים
 כְּנֶגֶד שֵׁשׁ פְּעָמִים ה'. שֵׁשׁ
 פְּסוּקִים בְּגִלְל שֵׁשׁ אוֹתִיּוֹת שֶׁל
 כָּאֵן. שֵׁשׁ שְׁמוֹת בְּגִלְל שֵׁשׁ
 תְּבוֹת שֶׁל כָּאֵן.

בְּעוֹדָם יוֹשְׁבִים, נִכְנְסוּ רַבִּי
 אֲלַעְזַר בְּנוֹ וְרַבִּי אַבָּא. אָמַר לְהֶם,
 וְדַאי פְּנֵי הַשְּׂכִינָה כָּאוּ, וְלִכְּן
 קָרְאֵנוּ לְכֶם פְּנִיא"ל, שְׁהָרִי
 רְאִיתֶם אֶת הַשְּׂכִינָה פְּנִים בְּפְּנִים.
 וְעַכְשָׁו שְׂיִדְעַתֶּם וְגַלְּה לְכֶם
 הַכְּתוּב שֶׁל "וּבְנֵיהּ בֶּן יְהוֹיָדָע"
 - וְדַאי שְׂדָכְר עַתִּיק קְדוּשׁ הוּא
 וְהַפְּסוּק שְׂלֵאֲחֲרֵיו. וְאוֹתוֹ
 הַסְּתוּם מְהַפֵּל אָמְרוּ.

וּפְסוּק זֶה הוּא בְּמִקּוּם אַחַר כְּגוֹן
 זֶה. פְּתַח וְאָמַר, (דְּבִרֵי הַיְמִים-א יא)
 וְהוּא הִכָּה אֶת הָאִישׁ הַמְצָרִי אִישׁ
 מְדָה חֲמֵשׁ בְּאַמָּה. וְהַכֵּל סוּד אֶחָד
 הוּא. מִי הַמְצָרִי? אוֹתוֹ הַיְדוּעַ,
 (שְׁמוֹת יא) גְּדוֹל מְאֹד בְּאַרְץ מְצָרִים
 בְּעֵינֵי עַבְדֵי וְגו', גְּדוֹל וְנִכְבָּד כְּמוֹ
 שְׁגִלָּה אוֹתוֹ וְזָקן (רַב הַמְנוּנָא).

וּפְסוּק זֶה מִתְבָּאָר בִּישִׁיבָה
 הָעֲלִיּוֹנָה. אִישׁ מְדָה הַכֵּל אֶחָד.
 (שְׁמוּאֵל-ב כג) אִישׁ מְרָאָה וְאִישׁ
 מְדָה הַכֵּל אֶחָד. בְּגִלְל שֶׁהוּא
 שְׂבַת וְתַחוּם, שְׂכַתוּב (בְּמִדְבָר לז)
 וְעַל זֶה אִישׁ מְדָה הוּא, וְהוּא

ממש איש מדה הוא, ארכו מסוף העולם ועד סוף העולם. אדם הראשון כף הנה. ואם תאמר, הרי כתוב חמש באמה? אותם חמש באמה היו מסוף העולם ועד סוף העולם.

(דברי הימים א-יא) ובניד המצרי חנית, כמו שנאמר כמנור ארגים - זה מטה האלהים שהיה בידו חקוק בשם גלוף מפרש באור של צרופי אותיות שהיה חוקק בצלאל וישיבתו, שנקרא אורג, שכתוב (שמות לה) מלא אתם וגו' חרש וחשב ורקם וגו'. ואותו מטה היה מאיר שם חקוק בכל הצדדים באור שהחכמים שהיו חוקקים שם המפרש בארבעים ושנים אפנים. והפסוק מכאן והלאה כמו שאמר. אשרי חלקו. שבו נכבדים, שבו ונחדש תקון הפלה בלילה הנה. שכל מי שמשפתף יחד אתה בלילה הנה, יהיה שמור למעלה ולמטה כל השנה ההיא ויוציא שנתו בשלום. עליהם כתוב (תהלים לה) חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם טעמו וראו כי טוב ה'. פתח רבי שמעון ואמר, בראשית ברא אלהים. בפסוק זה יש להסתכל, שכל מי שאומר יש אלוה אחר, משמד מהעולמות, כמו שנאמר (ירמיה י) כף תאמרו להם: אלהי השמים וארקא לא עשו, יאבדו מהארץ ומפתח השמים אלה. בגלל שאין אלוה אחר חוץ מן הקדוש ברוך הוא בלבדו.

ופסוק זה הוא תרגום, חוץ ממלת סוף הפסוק (אלה). אם תאמר בגלל שמלאכים קדושים לא נזקקים לתרגום ולא מכירים אותו, אז מלה זו ראויה היא להאמר בלשון הקדש כפי שישמעו מלאכים קדושים ויהיו

איש מדה איהו ארפיה מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא. אדם הראשון הכי הנה. ואי תימא הא כתיב חמש באמה. אנון חמש באמה מסייפי עלמא עד סייפי עלמא הנה.

ובניד המצרי חנית (דברי הימים א יא) כמה דאת אמר כמנור אורגים, דא מטה האלהים דהנה בידיה חקיק בשמא גליפא מפרש בנהירו דצרופי אתוון דהנה גליף בצלאל ומתיבתא דיליה דאקרי אורג דכתיב, (שמות לה) מלא אותם וגו' חרש וחשב ורקם וגו'. וההוא מטה הנה נהיר שמא גליפא בכל סטרין בנהירו דחכימין דהוה מגלפין שמא מפרש בארבעין ותריין גוונני. וקרא מפאן ולהלאה כמה דאמר זכאה חולקיה. תיבו יקרין תיבו ונחדש תקון דכלה בהאי ליליא. דכל מאן דאשפתף בהדה בהאי ליליא יהא נטיר עילא ותתא כל ההיא שתא ויפיק שתא בשלום. עליהו כתיב (תהלים לה) חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם טעמו וראו כי טוב ה'.

פתח רבי שמעון ואמר בראשית ברא אלהים. האי קרא אית לאסתפלא ביה. דכל מאן דאמר אית אלהא אחרא אשתצי מעלמין. כמה דאתמר (ירמיה י) כדנה תמרון להום אלהא די שמיא וארקא לא עבדו יאבדו מארעא ומן תחות שמיא אלה. בגין דלית אלהא אחרא בר קדשא בריך הוא בלחודו.

והאי (דף ט ע"ב) קרא איהו תרגום בר ממלה דסוף קרא. אי תימא בגין דמלאכין קדישין לא נזקקין לתרגום ולא אשתמודען ביה, מלה דא יאות היא למימר בלישנא קדישא בגין דישמעון מלאכין קדישין ויהון נזקקין לאודאה על דא. אלא ודאי

זְקוּקִים לַהֲדוֹת עַל זֶה, אֲלֵא
וְדַאי מְשׁוּם כִּף כְּתוּב תְּרַגּוּם,
שֶׁלֹּא נִזְקָקִים לוֹ הַמְּלֹאכִים
הַקְּדוּשִׁים וְלֹא יִקְנְאוּ בְּכֵן אָדָם
לְהִזִּיק לוֹ, בְּגִלְל שְׁבַפְסוּק זֶה
בְּכִלְל הֵם מְלֹאכִים קְדוּשִׁים,
שֶׁהָרִי הֵם נִקְרָאִים אֱלֹהִים, וְהֵם
בְּכִלְל שֶׁל אֱלֹהִים, וְהֵם לֹא עָשׂוּ
שָׁמַיִם וָאָרֶץ. וְאֶרְקָא, הִנֵּה צְרִיף
לְכַתֵּב וָאֶרְעָא (אֶרֶץ)! אֲלֵא בְּגִלְל
שֶׁאֶרְקָא הִיא אַחַת מֵאוֹתָן שֶׁבַע
אֲרָצוֹת שֶׁלְמִטָּה, וּבִאֲתוֹ מְקוֹם
יִשְׁנֵם בְּנֵי בְנֵי שֶׁל קִינ. לְאַחַר
שֶׁגֵּרַשׁ מֵעַל פְּנֵי הָאָרֶץ, יָרַד שָׁם
וַעֲשֵׂה תוֹלְדוֹת, וְהִשְׁתַּבֵּשׁ שָׁם,
שֶׁלֹּא יָדַע כְּלוּם. וְהִיא אֶרֶץ

כְּפוּלָה שֶׁנִּכְפְּלָה מִחֻשָּׁף וָאוֹר.
וְשָׁם שְׁנֵי מְמַנִּים שְׁלִיטִים
שֶׁשׁוֹלְטִים - זֶה בַּחֻשָּׁף וְזֶה בְּאוֹר.
וְשָׁם קְטְרוּג זֶה בְּזֶה. וּבִשְׁעָה
שֶׁיָרַד לָשֵׁם קִינ, הִשְׁתַּתְּפוּ זֶה עִם
זֶה וְהִשְׁלִימוּ כְּאַחַד, וְהַכֵּל רוֹאִים
שֶׁהֵם תוֹלְדוֹת קִינ. וְעַל זֶה הֵם
בְּשְׁנֵי רֵאשִׁים כְּמוֹ שְׁתֵּי חַיּוֹת,
פֶּרֶט שֶׁכְּשֵׁאוֹתוֹ אוֹר שׁוֹלֵט -
מִנְצַח שְׁלוֹ וּמִנְצַח עַל הָאֶחָד.
וְעַל זֶה נִכְלְלוּ שְׁבַחֻשָּׁף בְּאוֹר
וְנִהְיִים אֶחָד. הֵם שְׁנֵי מְמַנִּים,
עֶפְרַיִם וְקַסְטִימוֹן, וְדְמוּתָם
כְּדְמוּת מְלֹאכִים קְדוּשִׁים בְּשֵׁשׁ
כְּנָפִים, אֶחָד דְּמוּתוֹ כְּמוֹ שׁוֹר,
וְאֶחָד דְּמוּתוֹ כְּמוֹ נֶשֶׁר,
וּכְשֶׁמִּתְחַבְּרִים נַעֲשִׂים דְּמוּת

אָדָם.

בְּשֵׁהֶם בַּחֻשָּׁף, מִתְּהַפְּכִים
לְדְמוּת שֶׁל נַחֲשׁ בְּשְׁנֵי רֵאשִׁים,
וְהוֹלְכִים כְּנַחֲשׁ, וְטָסִים לְתוֹף
הַתְּהוּם וְרוֹחֲצִים בְּיָם הַגְּדוֹל.
כְּשֶׁמְּגִיעִים לְשִׁלְשֵׁלַת עֵז"א
וְעֵז"ל, מְרַגְּזִים אוֹתָם
וּמְעוֹרְרִים אוֹתָם, וְהֵם מְדַלְּגִים
לְתוֹף הָרִי הַחֻשָּׁף, וְחוֹשְׁבִים
שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא רוֹצֵה לְתַבַּע
לְהֵם דִּין. וְשְׁנֵי מְמַנִּים אֵלּוּ שְׁטִים בְּיָם הַגְּדוֹל, וּפּוֹרְחִים מִשָּׁם, וְהוֹלְכִים בְּלִילָה לְנַעֲמָה, אִם

בְּגִין כִּף כְּתוּב תְּרַגּוּם דְּלֵא נִזְקָקִין בִּיה
מְלֹאכִין קְדִישִׁין לָא יִקְנְאוּן בְּבַר נֶשׁ
לְאַבְאָשָׁא לִיה, בְּגִין דְּבַהֲאִי קָרָא בְּכִלְלָא
אֲנוּן מְלֹאכִין קְדִישִׁין, דְּהָא אֲנוּן אֱלֹהִים
אֶקְרוּן וּבְכִלְלָא דְּאֱלֹהִים הוּוּ, וְאֲנוּן לֹא
עֲבָדוּ שְׁמַיָּא וְאֶרְקָא. וְאֶרְקָא, וְאֶרְעָא מִיבְעִי
לִיה. אֲלֵא בְּגִין דְּאֶרְקָא אִיהִי חֲדָא מֵאֲנוּן
שְׁבַע אֲרָעִין דְּלִתְתָּא. וּבַהֲהוּא אֶתְר אִית בְּנֵי
בְּנוֹי דְּקִינ. לְבַתְר דְּאֶתְתְּרוּ מֵעַל אֲפִי אֶרְעָא
נְחִית לְתַמָּן וְעֲבִיד תוֹלְדוֹת וְאֶשְׁתַּבֵּשׁ תַּמָּן
דְּלֵא יָדַע כְּלוּם. וְאִיהוּ אֶרְעָא כְּפִילָא
דְּאֶתְכַפֵּל מִחֻשׁוּכָא וּנְהוּרָא.

וְאִית תַּמָּן תְּרִין מְמַנִּין שְׁלִיטִין דִּי שְׁלִטִין דָּא
בַּחֻשׁוּכָא וְדָא בְּנְהוּרָא. וְתַמָּן קְטְרוּגָא
דָּא בְּדָא. וְשַׁעֲתָא דְּנְחִית לְתַמָּן קִינ, אֶשְׁתַּתְּפוּ
דָּא בְּדָא וְאֶשְׁתַּלִּימוּ כְּחֲדָא. וְכִלְא חֲזִי דְּאֲנוּן
תוֹלְדוֹת דְּקִינ. וְעַל דָּא אֲנוּן בְּתִרִין רֵאשִׁין
כְּתִרִין חַיּוֹן, בַּר דְּכַד הִהוּא נְהוּרָא שְׁלִיט
נִצַּח דִּילִיה וְנִצַּח עַל אֶחָרָא. וְעַל דָּא אֶתְכַלִּילוּ
דִּי בַּחֻשׁוּכָא בְּנְהוּרָא וְהוּוּ חַד. אֲנוּן תְּרִין
מְמַנִּין עֶפְרַיִם וְקַסְטִימוֹן. וְדִיוקְנָא דְּלְהוּן
כְּדִיוקְנָא דְּמְלֹאכִין קְדִישִׁין בְּשִׁית גְּדַפִּין. חַד
דִּיוקְנָא כְּתוּר"א, וְחַד דִּיוקְנָא כְּנֶשֶׁר"א. וְכַד
מִתְחַבְּרָן אֶתְעֲבִידוּ דִּיוקְנָא דְּאָדָם.

כַּד אֲנוּן בַּחֻשׁוּכָא מִתְּהַפְּכִין לְדִיוקְנָא דְּנַחֲשׁ
בְּתִרִין רֵאשִׁין וְאֶזְלִין כְּחוּיָא וְטָאסִין גּו
תְּהוּמָא וְאֶסְתַּחֲיִין בְּיַמָּא רַבָּא. כַּד מְטָאן
לְשִׁלְשֵׁלָא דְּעֵז"א וְעֵז"ל מְרַגְּזִין לוּן
וּמִתְעַרִי לוּן. וְאֲנוּן מְדַלְּגִין גּו טוּרִי חֻשׁוּכָן
וְחֻשְׁבִי דְּקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּעִי לְמִתְבַּע לוּן
דִּינָא. וְאֶלִין תְּרִין מְמַנִּין שְׁאֲטִין בְּיַמָּא רַבָּא
וּפְרַחִין מִתַּמָּן וְאֶזְלִין בְּלִילָא לְגַבִּי נַעֲמָה
לְהֵם דִּין. וְשְׁנֵי מְמַנִּים אֵלּוּ שְׁטִים בְּיָם הַגְּדוֹל, וּפּוֹרְחִים מִשָּׁם, וְהוֹלְכִים בְּלִילָה לְנַעֲמָה, אִם

השדים, שטעו אחריה יראים ראשונים וחשבו להתקרב אליה. והיא מדלגת ששים אלף פרסאות, ונעשית בכמה ציורים לגבי בני אדם כדי שישטעו אחריה בני אדם.

ושני ממנים אלה פורחים ומשוטטים בכל העולם וחוזרים למקומם, והם מעוררים לאותם בני בניו של קנן ברוח של יצרים רעים לעשות תולדות. השמים ששם הם שולטים אינם כאלה, והארץ לא מולידה בכחם שלהם זרע וקציר כמו אלה, ולא חוזרים אלא בכמה שנים וזמנים. והם אלהי השמים וארקא לא עשו. יאבדו מארץ עליונה של תבל, שלא ישלטו בה ולא ישוטטו בה, ולא יגרמו לבני אדם להטמא ממקרה לילה. ועל זה יאבדו מהארץ ומתחת השמים, שנעשו בשם של אלה, כמו שנתבאר. ולכן פסוק זה הוא תרגום, שלא יחשבו מלאכים עליונים שעליהם אומרים, ולא יקטרגו לנו. ועל זה הסוד של "אלה" כמו שנתבאר, הוא דבר קדוש שלא מתחלף בתרגום.

אמר לו רבי אלעזר, פסוק זה שכתוב (ירמיה') מי לא יראך מלך הגוים פי לך יאתה, איזה שבח הוא? אמר לו, אלעזר בני, פסוק זה נאמר בכמה מקומות, אבל ודאי הוא לא (קדו), שכתוב פי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם. שחרי בא לפתח פה הרשעים שחושבים שהקדוש ברוך הוא לא יודע הרהוריהם ומחשבותיהם, ולכן יש להודיע את שטותם. שפעם אחת בא אלי פילוסוף אחד מאמות העולם, אמר לי: אתם אומרים

אמהון דשדין דטעו אבתרהא דחלין קדמאין וחסבין למקרב לגבה. ואיהי דליגת שתין אלפין פרסין ואתעבידת בכמה ציורין לגבי בני נשא בגין דיטעון בני נשא אבתרה.

ואלין תרין ממנן פרחין ומשטטן בכל עלמא ואהדרן לאתרייהו. ואנון מתערין לאנון בני בנוי דקין ברוחא דיצרין בישין למעבד תולדות. שמיא דשלטין תמן לאו כהני. ולא אולידת ארעא בחילא דלהון זרועא וחסדא כהני. ולא אהדרן אלא בכמה שנין וזמנין. ואנון אלהא די שמיא וארקא לא עבדו. יאבדו מארעא עילאה דתבל, דלא ישלטון בה ולא ישטטון בה ולא יהון גרמין לבני נשא לאסתאבא ממקרה ליליא. ועל דא יאבדו מארעא ומן תחות שמיא דאתעבידו בשמא דאלה כמה דאתמר. ועל דא האי קרא תרגום דלא יחשבון מלאכי עלאי דעלייהו אמרין, ולא יקטרגו לן. ועל דא רזא דאלה כמה דאתמר איהו מלה קדישא דלא אתחלף בתרגום.

אמר ליה רבי אלעזר, האי קרא דכתיב, (ירמיה') מי לא יראך מלך הגוים פי לך יאתה, מאי שבחא איהו. אמר ליה אלעזר ברי, האי קרא בכמה דוכתי אתמר, אבל ודאי לאו איהו (נ"א הכי) דכתיב, (ירמיה') פי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם דהא אתא למפתח פומא דחייבין דחשבין דקדשא בריה הוא לא ידע הרהורין ומחשבין דילהון. ובגין כן אית לאודעא שטותא דלהון. דזמנא חדא אתא פילוסופא חדא דאומות העולם לגבאי, אמר לי אתון אמרין דאלהכון שליט בכל רומי שמיא. פלהון חילין ומשריין לא אדבקן שאליהם שולט בכל רומי השמים? כל הצבאות והמרפבות לא משיגים ולא יודעים את מקומו.

פסוק זה לא מגדיל את כבודו כל כך, שכתוב פי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין פמוך. מה שקול זה לבני אדם שאין להם קיום?

ועוד, שאתם אומרים (דברים לד) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה, בישראל לא קם - אבל באמות העולם קם. גם כך אני אומר, בכל חכמי הגוים אין פמוהו - אבל בחכמי ישראל יש. אם כך, אלוה שיש בחכמי ישראל פמוהו, אינו האלוה השליט. ענין בפסוק ותמצא שדיקתי פראוי. אמרתי לו: ודאי יפה אמרת.

מי מחיה מתים? אלא הקדוש ברוך הוא לבדו. בא אליהו ואלישע והחיו מתים. מי מוריד גשמים? אלא הקדוש ברוך הוא לבדו. בא אליהו ומנע אותם, והורידם בתפלתו. מי עשה שמים וארץ? אלא הקדוש ברוך הוא לבדו. בא אברהם והתקיימו בעמדם בגללו. מי מנהיג את השמש? אלא הקדוש ברוך הוא. בא יהושע והשתיקו וצוהו שיעמד על עמדו ושקט, וכתוב (יהושע י) וידם השמש וירח עמד. הקדוש ברוך הוא גזר גזר דין - גם כך משה גזר דין והתקיים. ועוד, שהקדוש ברוך הוא גזר גזרות - וצדיקי ישראל מבטלים אותם, שכתוב (שמואל ב כג) צדיק מושל יראת אלהים. ועוד, שהוא מצוה אותם ללכת בדרךיו ממש להתדמות לו בכל. הלך אותו פילוסוף והתגזר בכפר שחלים, וקראו לו יוסי קטינאה, ולמד תורה הרבה, והוא בין חכמי וצדיקי אותו מקום.

בעת יש להסתכל בפסוק, והרי

ולא ידעי אתר דיליה. האי קרא לא אסיגי יקריה כל כך. דכתיב פי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין פמוך. מאי שיקולא דא לבני נשא די לית (דף י"ע"א) לון קיומא.

ותו דאתון אמרין (דברים לד) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה, בישראל לא קם אבל באומות העולם קם. אוף הכי אנא אימא בכל חכמי הגוים אין פמוהו, אבל בחכמי ישראל אית. אי הכי אלהא דאית בחכמי ישראל פוותיה לאו איהו עלאה שליטא. אסתפל בקרא ותשפח דידיקנא כדקא יאות. אמינא ליה ודאי שפיר קא אמרת.

מאן מחיה מתים אלא קדשא בריך הוא בלחודוי, אתא אליהו ואלישע ואחיו מתיא. מאן מוריד גשמים אלא קדשא בריך הוא בלחודוי אתא אליהו ומנע לון ונחית לון בצלותיה. מאן עבד שמיא וארעא אלא קדשא בריך הוא בלחודוי, אתא אברהם אתקיימו בקיומוהי בגיניה. מאן מנהיג שמשא אלא קדשא בריך הוא, אתא יהושע ושכיך ליה ופקיד ליה דיקום על קיומיה ואשתכך וכתיב, (יהושע י) וידום השמש וירח עמד. קדשא בריך הוא גזר גזר דין אוף הכי משה גזיר גזר דין ואתקיימו. ותו דקדשא בריך הוא גזר גזרין וצדיקיא דישראל מבטלין לו דכתיב, (שמואל ב כג) צדיק מושל יראת אלהים. ותו דאיהו פקיד לון למהך באורחוי ממש לאתדמא ליה בכלא. אזל ההוא פילוסופא ואתגזיר בכפר שחלים וקרין ליה יוסי קטינאה. ואוליך אורייתא סגיא. ואיהו בין חפימין וזפאין דההוא אתר.

השתא אית לאסתפלא בקרא והא כתיב, (ישעיה מ) כל הגוים פאין נגדו.

מאי רבוּיָא הָכָא. אֶלָּא מִי לֹא יִרְאֶךָ מְלֻךְ
הַגּוֹיִם וְכִי מְלֻךְ הַגּוֹיִם אִיהוּ וְלֹאֵוּ מְלֻךְ
יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא בְּכָל אֲתֵר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּעָא לֹא שְׁתַּבְּחָא בִּישְׂרָאֵל, וְלֹא אֲתַקְרִי אֶלָּא
עַל יִשְׂרָאֵל בְּלַחֲדוּי. דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת ה) אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי הָעִבְרִים, וְכַתִּיב, (ישעיה מד) כֹּה
אָמַר יְיָ מְלֻךְ יִשְׂרָאֵל. מְלֻךְ יִשְׂרָאֵל וְדָאֵי.
אָמְרוּ אוֹמוֹת הָעוֹלָם פְּטְרוֹן אֲחֵרִין אִית לָן
בְּשִׁמְיָא דְהָא מְלַכִּיכוֹן לֹא שְׁלִיט אֶלָּא עַלְיֵיכוֹ
בְּלַחֲדוּיכוֹן וְעַלְנָא לֹא שְׁלִיט.

אָתָּא קָרָא וְאָמַר מִי לֹא יִרְאֶךָ מְלֻךְ הַגּוֹיִם (נ"א)
מְלַכָּא עֲלֵימָא לְרֵדָאָה לֹון וְלֹאֲלַקְטָאָה לֹון וְלִמְעַבְדּוּ בַּהוֹן רְעוּתִיָּה.

כִּי לֵךְ יֵאָתֵהּ לְרַחֲמָא מִנֵּךְ דְּעֵילָא וְתַתָּא. כִּי בְּכָל חֲכָמֵי הַגּוֹיִם) אֵלִיָּן
שְׁלִיטִין רַבְרַבִּין דִּי מִמְּנֹן עַלְיֵיהוּ. וּבְכָל
מְלַכוּתָם בְּהֵוָה מְלָכוֹ דְּלֵעִילָא. דְּהָא אַרְבַּע
מְלַכוּוֹן שְׁלִיטִין אִית לְעֵילָא וְשְׁלִטִין בְּרַעוּתֵיהּ
עַל כָּל שְׂאָר עַמִּין. וְעַם כָּל דָּא לִית בְּהוּ
דִּיעְבִּיד אֶפְלוּ מְלָה זַעִירָא אֶלָּא כְּמָה דְּפָקִיד
לֹון דְּכַתִּיב, (דניאל ד) וְכַמְצַבִּיָּה עַבִּיד בְּחִיל
שְׁמִיָּא וְדִיִּירֵי אַרְעָא. חֲכָמֵי הַגּוֹיִם אֲנוּן מִמְּנֹן
וְרַבְרַבִּין דְּלֵעִילָא דְּחֲכַמְתָּא דְּלַהוֹן מַנְיֵיהוּ
הוּוּ. בְּכָל מְלַכוּתָם מְלַכוּתָא דְּשְׁלִיט כְּמָה
דְּאֲתַמְר. וְדָא הוּא קָרָא כְּפִשְׁטִיָּה.

אֲבָרְ בְּכָל חֲכָמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מְלַכוּתָם. הָאֵי
אֲשַׁכְּחָנָא בְּסַפְרֵי קְדָמָי, דְּאֲנוּן
מְשַׁרְיִין וְחִיָּלִין אַף עַל גַּב דְּאֲתַפְקִדָן עַל
מְלִין דְּעֵלְמָא וּפְקִיד לְכָל חַד לְמַעַבְד
עַבִּידָתָא, מָאן הוּא (סְתִיבָא קְרִישָׁא וְלֹא בְּרַעוּתֵיהּ)
דִּיעְבִּיד שׁוּם חַד מַנְיֵיהוּ כְּמוֹךְ. בְּגִין דְּאֲנֵת
רְשִׁים בְּעִילוּיָא, וְאֵת רְשִׁים בְּעוֹבְדֵךְ מְפִלְהוּ.
וְדָא הוּא מֵאִין כְּמוֹךְ יְיָ, מָאן הוּא סְתִימָאָה

בְּעֵלוּי, וְאֵתָהּ רְשׁוּם בְּמַעֲשֵׁךְ מְכַלָּם. וְזֵהוּ מֵאִין כְּמוֹךְ ה'. מִיָּהוּ נִסְתֵּר קְדוּשׁ שְׁעֵשֶׁה וְיִהְיֶה כְּמוֹךְ

כְּתוּב (ישעיה נ) כָּל הַגּוֹיִם כְּאִין
נִגְדוּ, מַה הִרְבּוּי כְּאִין? אֶלָּא, מִי
לֹא יִרְאֶךָ מְלֻךְ הַגּוֹיִם, וְכִי מְלֻךְ
הַגּוֹיִם הוּא, וְלֹא מְלֻךְ יִשְׂרָאֵל?
אֶלָּא בְּכָל מְקוּם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא רְצָה לְהַשְׁתַּבַּח בִּישְׂרָאֵל,
וְלֹא נִקְרָא - רַק עַל יִשְׂרָאֵל
לְבַדָּם, שְׁכַתוּב (שְׁמוֹת ה) אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי הָעִבְרִים. וְכַתוּב
כֹּה אָמַר ה' מְלֻךְ יִשְׂרָאֵל. מְלֻךְ
יִשְׂרָאֵל בְּנֻדָּאֵי. אָמְרוּ אֲמוֹת
הָעוֹלָם: פְּטְרוֹן אֲחֵר לָנוּ בְּשָׁמַיִם,
שְׁהֵרִי מְלַכְכֶם לֹא שׁוֹלֵט אֶלָּא
עַלְיְכֶם לְבַדְכֶם, וְעַלְיָנוּ אֵינּוּ
שׁוֹלֵט.

כָּא הַפְּסוּק וְאָמַר, מִי לֹא יִרְאֶךָ
מְלֻךְ הַגּוֹיִם [נ"א הַמְּלֻךְ הַעֲלִיָּן לְרֵדוֹת בְּהֶם
וְלַחֲלֻקוֹתָם וְלַעֲשׂוֹת בְּהֶם רְצוֹנוֹ. כִּי לֵךְ יֵאָתֵהּ, לִירָא
מִמֶּךָ לְמַעְלָה וְלַמַּטָּה. כִּי בְּכָל חֲכָמֵי הַגּוֹיִם] -
אֵלָּה שְׁלִיטִים גְּדוֹלִים הִמְמַנִּים
עַלְיֵהֶם. וּבְכָל מְלַכוּתָם -
בְּמְלַכוּת הַיָּהּ שְׁלַמְעֵלָה, שְׁהֵרִי
אַרְבַּע מְלַכִּיּוֹת שׁוֹלְטוֹת? ש'
לְמַעְלָה, וְשׁוֹלְטוֹת בְּרְצוֹנוֹ עַל כָּל
שְׂאָר הָעַמִּים, וְעַם כָּל זֶה אֵין
בְּהֶם שְׁיַעֲשֶׂה אֶפְלוּ דְּבַר קִטְּן
אֶלָּא כְּמוֹ שְׁצִוָּה אוֹתָם, כְּמוֹ
שְׁכַתוּב (דניאל ד) וְכַרְצוֹנוֹ עוֹשֶׂה
בְּצַבָּא הַשָּׁמַיִם וּבְדִירֵי הָאָרֶץ.
חֲכָמֵי הַגּוֹיִם - אוֹתָם הִמְמַנִּים
וְהַגְּדוֹלִים שְׁלַמְעֵלָה שְׁחַכְמַתָּם
הִיא מֵהֶם. וּבְכָל מְלַכוּתָם -
הַמְּלַכוּת הַשְּׁלֵטָת, כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר.
וְזֵה הַמְּקָרָא כְּפִשׁוּטוֹ.

אֲבָרְ בְּכָל חֲכָמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל
מְלַכוּתָם - אֵת זֶה מְצָאנוּ בְּסַפְרֵי
הִרְאֻשׁוֹנִים, שְׁאוֹתָן מְרַפְבוֹת
וְצַבָּאוֹת, אַף עַל גַּב שְׁנַתְּמַנוּ עַל
דְּבָרֵי הָעוֹלָם וּמְנָה לְכָל אֶחָד
לְעֲשׂוֹת פְּעֻלָּתוֹ, מִיָּהוּ [נִסְתֵּר קְדוּשׁ וְלֹא
כְּרַצוֹנוֹ] שְׁיַעֲשֶׂה שׁוּם אֶחָד מֵהֶם
כְּמוֹךְ? בְּגַלְל שְׁאֵתָהּ רְשׁוּם
נִסְתֵּר קְדוּשׁ שְׁעֵשֶׁה וְיִהְיֶה כְּמוֹךְ

למעלה ולמטה ויהיה דומה לך בכל? מעשה המלך הקדוש, שמים וארץ. אבל הם (ישעיה מד) תהו וחמודיהם כל יועילו. בקדוש-ברוך-הוא פתוב בראשית ברא אלהים וכו', במלכותם פתוב והארץ היתה תהו ובהו.

אמר רבי שמעון לחברים, בני הלולא זו, כל אחד מכם יקשט קשוט אחד לפלה. אמר לרבי אלעזר בנו, אלעזר, תן מתנה אחת לפלה, שהרי מחר יסתפל (הקדוש ברוך הוא) [נ"א ב] כשיכנס לחפה באותם שירים ושכחים (אצטרות וצמידים) שנותנים לה בני ההיכל לעמד לפניו.

פתח רבי אלעזר ואמר, (שיר ג) מי זאת עלה מן המדבר וגו'. מי זאת - הכלל של שני קדושים של שני עולמות בחבור אחד וקשר אחד - עלה ממש להיות קדש קדשים. שהרי קדש קדשים מ", ומתחבר עם זא"ת כדי להיות עולה, שהיא קדש קדשים. מן המדבר - שהרי מן המדבר ירשה להיות פלה ולהכנס לחפה. ועוד, מן המדבר היא עולה, כמו שנאמר (שיר ד) ומדברך נאווה. באותו מדבר של לחש בשפתים היא עולה.

ושנינו, מהו שפתוב (שמואל א-ד) האלהים האלה אלה הם האלהים המפים את מצרים בכל מפה במדבר, וכי כל מה שעשה להם הקדוש ברוך הוא במדבר היה? והרי בישוב זה היה! אלא במדבר - בדבור, כמו שנאמר (שיר ד) ומדברך נאווה, וכתוב (תהלים עה) ממדבר הרים. גם כן עלה מן המדבר - מן המדבר ודאי. באותו דבר של הפה היא עולה ונכנסת בין פנפי האמא, ואחר כך בדבור יורדת ושורה

קדישא דיעביד ולהוי כמוך עילא ותתא. ויהא דמי לך בכל, עובדא דמלכא קדישא שמים וארץ, אבל אנון (ישעיה מד) תהו וחמודיהם כל יועילו. בקודשא בריך הוא כתיב בראשית ברא אלהים וגו', במלכותם פתיב והארץ היתה תהו ובהו.

אמר רבי שמעון לחברייא בני הלולא דא, כל חד מנכון יקשט קשוטא חד לפלה. אמר לרבי אלעזר בריה. אלעזר הב נבזבזא חד לפלה דהא למחר אסתפל (קדשא בריך הוא) (נ"א ב) פד יעול לחופה באנון שירין ושבחין דיהבו לה בני היכלא לקיימא קמיה.

פתח רבי אלעזר ואמר (שיר השירים ג) מי זאת עולה מן המדבר וגו', מי זאת דתרין קדושין דתרין עלמין בחבורא חדא וקשורא חדא. עולה ממש למהוי קדש קדשים. דהא קדש קדשים מ". ואתחברא בזא"ת. בגין למהוי עולה דאיהי קדש קדשים. מן המדבר דהא מן המדבר ירתא למהוי כלה ולמיצל לחפה. תו מן המדבר איהי עולה כמה דאת אמר, (שיר השירים ד) ומדברך נאווה בההוא מדבר (דף י"ב) דלחישו בשפוון איהי עולה.

ותנינן מאי דכתיב, (שמואל א ד) האלהים האדירים האלה אלה הם האלהים המפים את מצרים בכל מפה במדבר. וכי כל דעבד לון קדשא בריך הוא במדבר הוה, והא בישובא הוה. אלא במדבר, בדבורא, כמא דאת אמר, (שיר השירים ד) ומדברך נאווה. וכתיב, (תהלים עה) ממדבר הרים. אוף הכי עולה מן המדבר, מן המדבר ודאי. בההיא מלה דפומא איהי סלקא ואעלת בין גדי דאמא, ולבתר בדבורא

מלה דפומא איהי סלקא ואעלת בין גדי דאמא, ולבתר בדבורא

נחֲתָא וְשָׂרְיָא עַל רִישֵׁיהּוּ דְעַמָּא קְדִישָׁא.
הֵיךְ סִלְקָא בְּדַבְרָא. דְּהָא בְּשִׁירוּתָא כַּד בַּר
נָשׁ קָאִים בְּצַפְרָא אִית לֵיהּ לְבָרְכָא
לְמֵאֲרִיָּה. בְּשַׁעְתָּא דְּפִקַּח עֵינוּי הֵיךְ מְבַרַךְ.
הָכִי הוּוּ עַבְדֵי חֲסִידֵי קְדָמָי, נְטֹלָא דְמֵיָּא
הוּוּ יְהִבֵי קְמִיָּהּ, וּבְזַמְנָא דְאַתְעָרוּ בְּלִילְיָא
אַסְחָן יְדִיָּהּ. וְקִיָּמִי וְלַעֲאן בְּאוּרִיָּתָא
וּמְבָרְכִי עַל קְרִיאָתָהּ. וְכַד תְּרַנְגּוּלָא קְרִי וְכַדִּין
פְּלָגוּת לִילְיָא מְמַשׁ, וְכַדִּין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אַשְׁתַּפַּח עִם צְדִיקֵיָּא בְּגַנְתָּא דְעָדָן, וְאַסִּיר
לְבָרְכָא בִּידִין מְסוֹאֲבוֹת וּמְזֻמּוֹת. (וּמְבָרְכִין).
וְכֵן כָּל שַׁעְתָּא.

עַל רֵאשֵׁי הָעַם הַקְדוֹשׁ.
אֵיךְ עוֹלָה בְּדַבְרוֹ? שְׁהָרִי
בַּהֲתַחֲלָה, כְּשֶׁפָּנ אָדָם קָם בְּבִקְרָא,
יֵשׁ לוֹ לְבָרַךְ לְרַבּוֹנוֹ בְּשַׁעֲה
שְׁפַקַח עֵינוּי. אֵיךְ מְבַרַךְ? כִּף הָיָה
עוֹשִׂים חֲסִידִים רֵאשׁוֹנִים: נְטֹלָה
שֶׁל מַיִם הָיָה נוֹתֵנִים לְפָנֵיהֶם,
וּבְזַמֵּן שְׁמַתְעוֹרְרִים בְּלִילָה,
רוֹחֲצִים יְדֵיהֶם, וְעוֹמְדִים
וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּמְבָרְכִים עַל
קְרִיאָתָהּ. וְכִשְׁהִתְרַנְגּוּל קוֹרָא, אֲזַי
חֲצוֹת הַלֵּילָה מְמַשׁ, וְאֲזַי הַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא עִם הַצְדִּיקִים
בְּגַן עֵדֵן. וְאַסוּר לְבָרַךְ בְּיָדִים
טְמֵאוֹת וּמְזֻמּוֹת, (וּמְבָרְכִים), וְכִף
כָּל שַׁעֲה.

בְּגִין דְּבִשְׁעָתָא דְּבַר נָשׁ נָאִים, רוּחִיָּה פְּרַחָא
מְנִיָּה. וּבִשְׁעָתָא דְּרוּחִיָּה פְּרַחָא מְנִיָּה,
רוּחָא מְסֹאֲבָא זְמִין וְשָׂרְיָא עַל יְדוּי וּמְסֹאֲבָא
לוֹן וְאַסִּיר לְבָרְכָא בְּהוּ בְּלָא נְטִילָה. וְאִי
תִּימָא אִי הָכִי הָא בִּימָמָא דְלָא נָאִים וְלָא פְּרַח
רוּחִיָּה מְנִיָּה וְלָא שָׂרְיָא עָלֶיהָ רוּחָא מְסֹאֲבָא
וְכַד עָאֵל לְבֵית הַפְּסָא לָא יְבַרַךְ וְלָא יִקְרָא
בַּתּוֹרָה אֶפְלוּ מְלָה חֲדָא עַד דִּיִּסְחִי יְדוּי. וְאִי
תִּימָא בְּגִין דְּמְלוּכְלָכִים אַנּוּן, לָאוּ הָכִי הוּא,
בְּמָה אֲתַלְכְּלוּ. אֶלָּא וּוִי לְבַנֵּי עֲלָמָא דְלָא
מְשַׁגִּיחִין וְלָא יְדַעִין בִּיקְרָא דְמֵאֲרִיָּהוּן וְלָא
יְדַעִי עַל מַה קְיָימָא עֲלָמָא. רוּחָא חֲדָא אִית
בְּכָל בֵּית הַפְּסָא דְעֲלָמָא דְשָׂרְיָא תְּמָן וְאַתְהֵנִי
מַהְהוּא לְכָלוּכָא וְטַנוּפָא וּמִיד שָׂרִי עַל אַנּוּן
אַצְבָּעָאן דִּידוּי דְּבַר נָשׁ.

בְּגִלְלִי שְׁבַשְׁעָה שְׁפָן אָדָם יֵשׁן,
רוּחוֹ פּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ. וּבִשְׁעָה
שְׁרוּחוֹ פּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ, רוּחַ טְמֵאָה
מְזַמְנָת וְשׁוֹרָה עַל יְדוּי וּמְטַמְאָת
אוֹתָם, וְאַסוּר לְבָרַךְ בְּהֶם לְלֵא
נְטִילָה. וְאִם תֵּאמַר, אִם כִּף, הָרִי
בַּיּוֹם כְּשֶׁאֵינְנוּ יֵשׁן וְרוּחוֹ לָא
פּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ וְלָא שׁוֹרָה עָלָיו
רוּחַ טְמֵאָה, וְכִשְׁנַכְנַס לְבֵית
הַפְּסָא לָא יְבַרַךְ וְלָא יִקְרָא בַּתּוֹרָה
אֶפְלוּ דְבַר אֶחָד עַד שִׁירְחִין יְדוּי!
וְאִם תֵּאמַר בְּגִלְלִי שְׁהֶם מְלַכְלָכִים
- לָא כִּף הוּא, בְּמָה הֲתַלְכְּלוּ?
אֶלָּא אוּי לְבַנֵּי הָעוֹלָם שְׁלָא
מְשַׁגִּיחִים וְלָא יוֹדְעִים עַל כְּבוֹד
רַבּוֹנָם וְלָא יוֹדְעִים עַל מַה עוֹמֵד
הָעוֹלָם. יֵשׁ רוּחַ אֶחָד בְּכָל בֵּית
פְּסָא שְׁבַעֲוֹלָם שְׁשֶׁם שׁוֹרָה וְנַהֲנָה
מֵאוֹתוֹ לְכָלוּף וְטַנּוּפָת, וּמִיד
שׁוֹרָה עַל אוֹתָן אֶצְבָּעוֹת יְדֵי הַבָּן
אָדָם.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר כָּל מָאן דְּחַדִּי בְּאַנּוּן
מוֹעֲדֵיָּא וְלָא יְהִיב חוּלְקִיָּה לְקְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, הַהוּא רַע עֵין שְׁטָן שׁוֹנָא אוֹתוֹ
וְקָא מְקַטְרַג לֵיהּ וְסָלִיק לֵיהּ מְעֲלָמָא וְכַמָּה
עָקוּ עַל עָקוּ מְסַבֵּב לֵיהּ. חוּלְקִיָּה דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, לְמַחְדֵי לְמַסְכְּנֵי כְּפוּם מַה דִּיכִיל

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, כָּל מִי
שְׁשַׁמַּח בְּאוֹתָם הַמוֹעֲדִים וְלָא
נוֹתֵן חֶלֶק לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
אוֹתוֹ רַע עֵין, שְׁטָן שׁוֹנָא אוֹתוֹ
וּמְקַטְרַג עָלָיו וּמְסַלְקוּ מִהָעוֹלָם,
וְכַמָּה צָרוֹת עַל צָרוֹת מְסוּבָב לוֹ.
חֶלֶק הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשַׁמַּח

לְמַעַבְד. בְּגִין דְּקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְיוֹמֵי
אֵלִין אָתִי לְמַחְמֵי לְאַנוּן מְאַנִּין תְּבִירִין דִּילֵיה,
וְעָאֵל עֲלֵייהוּ וְחָמֵי דְלֹא אֵית לְהוּן לְמַחְדֵי,
וּבְכִי עֲלֵייהוּ. סְלִיק לְעֵילָא לְחַרְבָּא עֲלֵמָא.

אַתָּאן בְּנֵי מְתִיבְתָא קָמִיה וְאַמְרֵי רַבּוֹן
עֲלֵמָא, רַחוּם וְחַנוּן אַתְקֵרִיאַת
יִתְגַּלְגְּלוּן רַחֲמֵךְ עַל בְּנֵךְ. אָמַר לוֹן וְכִי עֲלֵמָא
לֹא עֲבָדִית לֵיה אֲלֵא עַל חֶסֶד דְּכָתִיב, (תהלים
ט) אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה, וְעֲלֵמָא עַל דָּא
קֵיִימָא. אָמְרֵי קָמִיה מְלֵאכֵי עֲלֵאֵי, רַבּוֹן
עֲלֵמָא הָא פְּלַנְיָא דְאַכִּיל וְרוּי וְיָכִיל לְמַעַבְד
טִיבו עִם מְסַפְנֵי וְלֹא יְהִיב לוֹן מִיְדֵי. אָתִי
הֵהוּא מְקַטְרְגָא וְתַבַּע רְשׁוּ וְרַדְף אַבְתָּרִיה
דֵּהֵהוּא בַר נֶשׁ.

מָאן לָן בְּעֲלֵמָא גְדוֹל מְאַבְרָהָם דְּעַבַד
טִיבו לְכָל בְּרִיין. בְּיוֹמָא דְּעַבַד
מִשְׁתַּיָּיא, מַה כְּתִיב, (בראשית כא) וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד
וַיִּגְמַל, וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם מִשְׁתָּה גְדוֹל בְּיוֹם
הַגְּמַל אֶת יִצְחָק. עַבַד אַבְרָהָם מִשְׁתַּיָּיא
וְקָרָא לְכָל רַבְרָבֵי דְרָא לְהֵיא סְעוּדָתָא.
וְתַנִּין בְּכָל סְעוּדָתָא דְחָדוּה, הֵהוּא
מְקַטְרְגָא אֲזִיל וְחָמֵי אֵי הֵהוּא בַר נֶשׁ
אַקְדִים טִיבו לְמְסַפְנֵי, וּמְסַפְנֵי בְּבִיתָא,
הֵהוּא מְקַטְרְגָא אַתְפָּרֶשׁ מֵהֵהוּא בֵּיתָא וְלֹא
עָאֵל תַּפְּן, וְאֵי לָאו עָאֵל תַּפְּן. וְחָמֵי
עַרְבוּבָיָא דְחָדוּה בְּלֵא מְסַפְנֵי וּבְלֵא טִיבו
דְאַקְדִים לְמְסַפְנֵי, סְלִיק לְעֵילָא וּמְקַטְרְגָא
עֲלֵיה.

אַבְרָהָם פִּיּוֹן דְזָמִין לְרַבְרָבֵי דְרָא, נַחַת
מְקַטְרְגָא וְקָם עַל פְּתַחא כְּגוּוֹנָא
דְמְסַפְנָא וְלֹא הוּהּ מָאן דְאַשְׁגַח בֵּיה. אַבְרָהָם
הוּהּ מְשַׁמֵּשׁ לְאַנוּן מְלָכִין וְרַבְרָבִין. שְׂרָה
אוּנִיקַת בְּנִין לְכֻלְהוּ, דְלֹא הוּוּ מֵהַמְנִין פַּד

עֲנִיִּים כְּפִי מַה שְׂיִכּוֹל לַעֲשׂוֹת.
בְּגַלְל שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּיָמִים
אֵלוּ בָּא לְרֵאוֹת אוֹתָם כְּלִים
שְׁבוּרִים שְׁלוּ, וְנִכְנַס עֲלֵיהֶם,
וְרוּאָה שְׂאִין לְהֶם לְשִׁמְחָה, וּבוּכָה
עֲלֵיהֶם. עוֹלָה לְמַעְלָה וְרוּצָה
לְהַחְרִיב אֶת הָעוֹלָם,

בְּאִים בְּנֵי הַיְשִׁיבָה לְפָנָיו
וְאוֹמְרִים: רַבּוֹן הָעוֹלָם, רַחוּם
וְחַנוּן נִקְרָאתָ, יִתְגַּלְגְּלוּ רַחֲמֵךְ
עַל בְּנֵיךְ! אָמַר לְהֶם: וְכִי הָעוֹלָם
לֹא עֲשִׂיתִיהוּ אֲלֵא עַל חֶסֶד,
שְׁפָתוֹב (תהלים ט) אָמַרְתִּי עוֹלָם
חֶסֶד יִבְנֶה, וְהָעוֹלָם עַל זֶה קִים.
אוֹמְרִים לְפָנָיו הַמְּלָאכִים
הָעֲלִיּוֹנִים: רַבּוֹן הָעוֹלָם, הָרִי
פְּלוּנֵי שְׂאֵכֵל וְשִׁתָּה וְיִכּוֹל לַעֲשׂוֹת
חֶסֶד עִם הָעֲנִיִּים וְלֹא נָתַן לְהֶם
דְּבַר. בָּא אוֹתוֹ מְקַטְרְגָא וּמְבַקֵּשׁ
רְשׁוֹת, וְרוּדְף אַחַר אוֹתוֹ אִישׁ.

מִי לָנוּ בְּעוֹלָם גְדוֹל מְאַבְרָהָם
שְׁעֵשָׂה חֶסֶד לְכָל הַבְּרִיּוֹת. בְּיוֹם
שְׁעֵשָׂה מִשְׁתָּה מַה כְּתוּב? (בראשית
כא) וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיִּגְמַל וַיַּעַשׂ
אַבְרָהָם מִשְׁתָּה גְדוֹל בְּיוֹם הַגְּמַל
אֶת יִצְחָק. עֵשָׂה אַבְרָהָם מִשְׁתָּה
וְקָרָא לְכָל גְדוּלֵי הַדּוֹר לְאוֹתָהּ
סְעוּדָה. וְלְמַדְנּוּ, בְּכָל סְעוּדַת
שְׂמִחָה אוֹתוֹ מְקַטְרְגָא הוֹלֵף
וְרוּאָה. אִם אוֹתוֹ אָדָם הַקָּדִים
חֶסֶד לְעֲנִיִּים וְהָעֲנִיִּים בְּבֵית -
אוֹתוֹ מְקַטְרְגָא נִפְרַד מְאוֹתוֹ בֵּית
וְלֹא נִכְנַס שָׁם. וְאִם לֹא - נִכְנַס
לְשֵׁם וְרוּאָה עַרְבוּבָיָה שֶׁל שְׂמִחָה
כְּלֵי עֲנִיִּים וּבְלֵי חֶסֶד שְׁהַקָּדִים
לְעֲנִיִּים, עוֹלָה לְמַעְלָה וּמְקַטְרְגָא
עֲלָיו.

בִּיּוֹן שְׁהַזְמִין אַבְרָהָם אֶת גְדוּלֵי
הַדּוֹר, יָרַד הַמְקַטְרְגָא וְעָמַד עַל
הַפְּתַח כְּמוֹ עֲנִי, וְלֹא הָיָה מִי
שְׁיִשְׁגִיחַ בּוֹ. אַבְרָהָם הָיָה מְשַׁמֵּשׁ
אֶת אוֹתָם הַמְּלָכִים וְהַגְּדוּלִים.
שְׂרָה הִינִיקָה בָנִים לְכָלָם, שְׁלֵא
הָיוּ מְאַמְיָנִים כְּשֶׁהוֹלִידָה, אֲלֵא

אָמְרוּ, אָסוּפִי הוּא, וְהִבִּיאוּ אוֹתוֹ מִן הַשּׁוּק. מִשּׁוּם כִּךְ הִבִּיאוּ אֶת בְּנֵיהֶם עִמָּם, וְנִטְלָה אוֹתָם שָׂרָה וְהִינִיקָה אוֹתָם לְפָנֶיהָ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שם) מִי מִלָּל לְאַבְרָהָם הִינִיקָה בָּנִים שָׂרָה. בָּנִים וּדְאִי. וְהִמְקַטְרֵג הֵהוּא עַל הַפֶּתַח. אָמְרָה שָׂרָה, צָחַק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים.

מִיָּד עָלָה הִמְקַטְרֵג הֵהוּא לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאָמַר לוֹ: רַבּוֹן הָעוֹלָם, אִתָּהּ אָמַרְתָּ אַבְרָהָם אוֹהֲבִי, עָשָׂה סְעוּדָתָא וְלֹא נִתֵּן לָךְ דְּבָר וְלֹא לְעַנְיִים, וְלֹא הִקְרִיב לְפָנֶיךָ אֶפְלוּ יוֹנָה אַחַת. וְעוֹד, אָמְרָה שָׂרָה שְׁצַחֲקֵת בָּהּ. אָמַר לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִי בַּעֲלָם כְּאַבְרָהָם? וְלֹא זֶה מִשָּׁם עַד שְׁבַלְבַּל כָּל אוֹתָהּ שְׂמַחָה, וְצוּהַ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִקְרִיב אֶת יִצְחָק קִרְבָּן, וְנִגְזַר עַל שָׂרָה שְׂתַמּוֹת עַל צַעַר בְּנָהּ. כָּל אוֹתוֹ הִצְעַר גָּרַם שְׂלֵא נִתֵּן דְּבָר לְעַנְיִים. פֶּתַח רַבִּי שְׂמַעוֹן וְאָמַר, מַהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה' לח) וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל ה' - בֹּא תִרְאֶה כִּמְהָ הוּא הִכַּח הַחֻזֵּק שֶׁל הַתּוֹרָה וְכִמְהָ הוּא עֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל. שְׁכָל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, לֹא פוֹחַד מֵעֲלִיּוֹנִים וְתַחַתּוֹנִים, וְלֹא פוֹחַד מִחֻלָּאִים רְעִים שֶׁל הָעוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁהוּא אָחוֹז בְּעֵץ הַחַיִּים וְלוֹמֵד מִמֶּנּוּ בְּכָל יוֹם.

שְׂחַרֵּי הַתּוֹרָה מִלְּמַדְת אָדָם לְלַכֵּת בְּדַרְךָ אִמְתָּה, תִּלְמַד אוֹתוֹ עֲצָה אִיךָ יֵשׁוּב לְפָנָיו רַבּוֹנוֹ לְבַטֵּל אֶת אוֹתָהּ הַגְּזֵרָה. שְׂאֶפְלוּ אִם נִגְזַר עָלָיו שְׂלֵא תִתְבַּטֵּל הַגְּזֵרָה הַזֶּה - מִיָּד מִתְבַּטְּלֵת וּמִסְתַּלְקֵת מִמֶּנּוּ וְלֹא שׁוֹרָה עַל הָאָדָם בַּעֲוֹלָם הַזֶּה. וּמִשּׁוּם כִּךְ צָרִיךְ הָאָדָם לְהִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה יָמִים וְלַיְלֹת וְלֹא יִסּוּר מִמֶּנָּה. זֶהוּ שְׁכָתוּב (יהושע א) וְהִגִּיתָ

אִיהִי אוֹלֵידָת אֶלָּא אָמְרוּ אָסוּפִי הוּא וּמִן שׁוּקָא אִיִּתִּיאוּ לִיהּ. בְּגִין כִּךְ אִתְיִין בְּנֵיִיהוּ בְּהַדְיִיהוּ וְנִטְלָת לוֹן שָׂרָה וְאוֹנִיקָת לוֹן קְמִיִּיהוּ. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (בראשית כא) מִי מִלָּל (דף יא ע"א) לְאַבְרָהָם הִינִיקָה בָּנִים שָׂרָה, בָּנִים וּדְאִי. וְהֵהוּא מְקַטְרֵגָא עַל פֶּתַחֵא. אָמְרָה צָחוק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים.

מִיָּד סָלִיק הֵהוּא מְקַטְרֵגָא קְמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר לִיהּ רַבּוֹן עָלְמָא אִתָּהּ אָמַרְתָּ אַבְרָהָם אוֹהֲבִי, עַבְד סְעוּדָתָא וְלֹא יָהֵב לָךְ מִיָּדִי, וְלֹא לְמַסְפְּנִי, וְלֹא קָרִיב קְדָמָךְ אֶפְלוּ יוֹנָה חַד. וְתוֹ אָמַרְתָּ שָׂרָה דְחִיִּיכַת בָּהּ. אָמַר לִיהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָאן בַּעֲלָמָא כְּאַבְרָהָם. וְלֹא זֶה מִתְמָן, עַד דְּבַלְבַּל כָּל הֵהוּא חֲדוּהּ, וּפְקִיד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַקְרַב לְיִצְחָק קִרְבָּנָא, וְאִתְגַּזַּר עַל שָׂרָה דְתַמּוֹת עַל צַעֲרָא דְבָרָה. כָּל הֵהוּא צַעֲרָא גָרִים, דְּלֹא יָהֵב מִיָּדִי לְמַסְפְּנִי.

פֶּתַח רַבִּי שְׂמַעוֹן וְאָמַר מָאִי דְכַתִּיב, (ישעיה' לח) וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יי'. תָּא חֲזִי, כִּמְהָ הוּא חִילָא תְקִיפָא דְאוֹרֵיִיתָא, וְכִמְהָ הוּא עֲלָאָה עַל כָּלֵא. דְּכָל מָאן דְּאִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵיִיתָא לֹא דְחִיל מֵעִילָאִי וּמִתְתַּאִי. וְלֹא דְחִיל מִמַּרְעִין בִּישִׁין דְּעֲלָמָא. בְּגִין דְּאִיהוּ אָחִיד בְּאִילָנָא דְחַיִּי וְיִלִּיף מִיָּנִיָּה בְּכָל יוֹמָא.

דְּהָא אוֹרֵיִיתָא תּוֹלִיף לְבַר נֶשׁ לְמִיזַל בְּאַרְחָ קְשׁוּט. תּוֹלִיף לִיהּ עֵיטָא הִיךְ יָתוּב קְמִי מְאָרִיָּה לְבַטֵּלָא הֵהוּא גְזֵרָה. דְּאֶפְלוּ אִתְגַּזַּר עָלֶיהָ דְּלֹא יִתְבַּטֵּל הָאִי גְזֵרָה, מִיָּד אִתְבַּטֵּל וְאִסְתַּלַּק מִיָּנִיָּה וְלֹא שְׂרִיא עָלֶיהָ דְּבַר נֶשׁ בְּהָאִי עֲלָמָא. וּבְגִין כִּךְ בְּעִי לִיהּ לְבַר נֶשׁ לְאִשְׁתַּדֵּלָא בְּאוֹרֵיִיתָא יִמָּא וְלִילִי וְלֹא יִתְעַדִּי

מִיָּנִיָּה הָדָא הוּא דְכַתִּיב (יהושע

א) והגית בו יומם ולילה. ואי אתעדי מינה דאורייתא או אתפרש מינה פאלו אתפרש מאילנא דחיי.

הא חזי, עיטא לבר נש, פד איהו סליק בליליא על ערסיה בעי לקבלא עליה מלכותא דלעילא בלבא שלים ולאקדמא לממסר קמיה פקדונא דנפשיה ומיד אשתזיב מפל מרעין בישין ומפל רוחין בישין ולא שלטין עליה. ובצפרא קם מערסיה בעי לברכא למאריה ולמיעל לביתיה ולמסגד קמי היכליה בדחילו סגיא, ובתר פן יצלי צלותיה ויסב עיטא מאנון אבהן קדישין דכתיב, (תהלים ה) ואני ברב חסדך אבוא ביתך אשתתוה אל היכל קדשך ביראתך.

הכי אוקמוה לא לבעי ליה לבר נש לעאלא לבי כנישתא אלא אי אמליך בקדמיתא באברהם יצחק ויעקב, בגין דאנון תקינו צלותא לקמי קדשא בריך הוא. הדיא הוא דכתיב ואני ברוב חסדך אבוא ביתך, דא אברהם. אשתתוה אל היכל קדשך, דא יצחק. ביראתך, דא יעקב. ובעי לאכללא לון ברישא, ובתר פן ייעול לבי כנישתא ויצלי צלותיה. כדין כתיב, (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

רבי פינחס הוה שכיח קמי דרבי רחומאי בכיף ימא דגנוסר. ובר נש רב וקשישא דיומין הוה ועינוי אסתלקו מלמחמי. אמר לרבי פינחס ודאי שמענא דיוחאי חברנא אית ליה מרגלית אבן טבא, ואסתפלית בנהורא דהיא מרגלית נפקא כנהירו דשמשא מנרתקה ונהרא כל עלמא. והוה נהורא

בו יומם ולילה. ואם סר מן התורה או נפרד ממנה, פאלו נפרד מעץ החיים.

בא ראה עצה לאדם - כשהוא עולה בלילה על מטתו, צריך לקבל עליו את המלכות שלמעלה בלב שלם ולהקדים למסר לפניו את פקדון נפשו, ומיד נצול מפל המחלות הרעות ומפל הרעות עליו. ובבקר, כשקם ממטתו, צריך לברך לרבנו, ולהפגס לביתו, ולהשתחוות לפני היכלו ביראה רבה, ואחר כך יתפלל תפלתו. ויקח עצה מאותם האבות הקדושים, שכתוב (תהלים ה) ואני ברב חסדך אבוא ביתך אשתתוה אל היכל קדשך ביראתך.

כך פשוטה, שלא צריך לאדם להפגס לבית הפנסת אלא אם נמלך בראשונה באברהם יצחק ויעקב, משום שהם תקנו התפלה לפני הקדוש ברוך הוא. זהו שכתוב ואני ברב חסדך אבוא ביתך - זה אברהם. אשתתוה אל היכל קדשך - זה יצחק. ביראתך - זה יעקב. וצריך להכלילם בראש, ואחר כך יפגס לבית הפנסת ויתפלל תפלתו. אז כתוב (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

רבי פינחס היה מצוי לפני רבי רחומאי בחוף ים פנרת, ואדם גדול וקשיש ימים היה, ועיניו פסקו מלראות. אמר לרבי פינחס, ודאי שמעתי שליוחאי חברנו יש מרגלית אבן טובה, והסתפלתי באור המרגלית והיא שיוצא באור השמש מנרתקה והאירה את כל העולם, ואותו האור עמד מן השמים לארץ והאיר את כל העולם עד שישב עתיק הימים

כל עלמא. והוה נהורא

וישב על הפסא פראוי. והאור
ההוא כלל הכל בביתך, ומקאור
שנכלל בביתך יצא אור דק וקטן,
ויצא החוצה והאיר את כל
העולם. אשרי חלקך. צא, בני,
צא, ולך אחר המרגלית ההיא
שמאירה את כל העולם, שהרי
השעה עומדת לך.

יצא מלפניו ועמד להכנס לאניה
ההיא, ושני גברים עמו. ראה שתי
צפרים שהיו באות וטסות על
הים. הרים להם קול ואמר:
צפרים צפרים, שאתן טסות על
הים, הראיתם את המקום ששם
בר יוחאי? השתהה מעט, אמר:
צפרים צפרים, לכו והשיבו אותי.
פרחו והלכו. נכנסו לים והלכו
להן. עד שיצא, הנה אותן צפרים
באות, וכפי אחת מהן פתקה
אחת, וכתוב בתוכה שהנה בר
יוחאי יצא מן המערה ורבי אלעזר
בנו. הלך אליו, ומצא אותו
משנה, וגופו מלא חלדים. בכה
עמו ואמר: וי שראיתך בכך.
אמר: אשרי חלקי שראית אותי
בכך. שאלמלא לא ראיתי אותי
בכך, לא הייתי בכך.

בא ראה, החר הזה, לשון קשה
הוא. אותם הרים למעלה,
וצדיקים האלו שאחוזים בכנסת
ישראל, ונקראים הר ציון אותם
הרים שסביב ירושלים, בגלל
שהם מציינים ואומרים זה לזה
בצד היחוד (עובדיה א) לשפט את הר
עשו, שקטרוג המקטרג מצד
השמאל. באותו זמן, והיתה לה'
המלוכה. בהתחלה נקראת
ממלכה, משום שמיניקה לשני
צדדים - לימין ולשמאל. ועכשו
נקראת מלוכה, בגלל שמיניקה
לימין. זהו שכתוב (חושע ב)
וארשתיך לי לעולם. ובגלל

קאים משמא לארעא ונהיר כל עלמא
עד דיתיב עתיק יומין ויתיב על פרסייא
פדקא יאות. וההוא נהורא כליל כלא
בביתך. ומנהורא דאתכליל בביתך. נפק
נהירו דקיק וזעיר ונפיק לבר ונהיר כל
עלמא, זפאה חולקך. פוק ברי, פוק, זיל
אבתריה דההיא מרגלית דנהיר עלמא,
דהא שעתא קיימא לך.

נפק מקמיה וקאים למיעל בההיא ארפא
ותרין גוברין בהדיה. חמא תרין צפרין
דהו אתיין וטסין על ימא, רמא לון קלא
ואמר צפרין צפרין דאתון טאסין על ימא,
חמיתון דוף דבר יוחאי תמן, אשתהי פורתא
אמר, צפרין צפרין זילו ואתיבו לי. פרחו
ואזילו, עאלו בימא ואזלי להון. עד דנפק,
הא אנון צפרין אתיין ובפומא דחדא מנייהו
פתקא חדא וכתוב בגווה דהא בר יוחאי נפק
מן מערתא ורבי אלעזר בריה. אזל לגביה
ואשפח ליה משניא וגופיה מליא חלודין.
בכה (דף יא ע"ב) בהדיה ואמר ווי דחמיתך
בכך. אמר זפאה חולקי דחמית לי בכך
דאלמלא לא חמיתא לי בכך לא הוינא בכך

השלמה מהחשמטות (סימן כג)

הא חזי האי הר לישנא דתקיפו הוא.
אינון הרים לעילא ואלין צדיקים
דאחיזין בכנסת ישראל ואקרונ הר ציון
הרים דסחרני ירושלים בגין דאינון
מצויינין ואמרין האי להאי בסטרא
דיחודא (עובדיה א) לשפוט את הר עשו
דקטריגו מקטרגא מסטרא דשמאלא
בההוא זמנא (עובדיה א) והיתה ליי המלוכה.
פקדמיתא אקרי ממלכה בגין דינקא
לתרין סטרין לימינא ולשמאלא. והשתא

מלוכה אקרי בגין דינקא

לִימִינָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב (הושע ב') וְאַרְשֶׁתֶּיךָ לִי לְעוֹלָם. וּבִגִּין דְּגִלּוּתָא לָאוּ לְעוֹלָם הוּא דְהָא יִתְבָּא בְּגִלּוּתָא.

הָא חֲזִי, דְסַמֵּיךְ לִיה (זכריה י"ד) וְהִיָּה יִי לְמַלְךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יִי אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד בְּגִין דְּעַד הַשְׁתָּא כַּד יִשְׂרָאֵל בְּגִלּוּתָא שְׂכִינְתָּא עִמָּהוֹן וּמְלָכָא בְּלֹא מְטְרוּנִיתָא לָאוּ מְלָכָא אִיהוּ. אֲבָל הַהוּא זְמַנָּא וְהִיָּה יִי לְמַלְךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יִי אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. כַּד אֲתַדְבַּקַת שְׂכִינְתָּא בְּצַדִּיק פְּדִין הוּא יְחוּדָא.

דְּחִבִּי אֹלִיפְנָא בְּרִזָּא דְקֶרִית שְׁמַע דְּבַעֵי בַר נֶשׁ לִיחֻדָּא לְמֵאֲרִיָּה וְלִקְשָׁרָא קְשָׁרִין דְּמֵהִימְנוּתָא בְּרַעוּתָא דְלָבָא. וְכַד מְטִי לְאֶחָד אֲבַעֵי לִיה לְכוּנָא בְּא' סְתִימָא עֲתִיקָא (ס"א עמיקא) דְּכִלָּא וְח' תְּמַנָּא דְרַגִּין עֲלֵאִין מִחֲכֻמָּה עֲלֵאָה עַד צַדִּיק. וְד' רַבְתָּא אֲתַדְבַּקוּתָא דְכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי חוּלְקִיָּה דְדוּד דְאֶקְרִי עֲנִי וְאֶבִּיּוֹן כַּד אֲתַדְבַּקַת לְאִינּוֹן דְרַגִּין דְלַעֲיָלָא דְרַמִּיזִין בְּא"ח. פְּדִין אִיהִי רַבְתָּא וְעֲלֵמָא כּוּלִּיָּה יְנִיק מִינָהּ וְאִינּוֹן שְׂדִים דְאִינּוֹן (שיר השירים ח') כְּמַגְדְּלוֹת אֲזִי הֵייתִי בְעֵינָיו כְּמוֹצֵאת שְׁלוֹם.

הָא חֲזִי, הָאִי קָרָא עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲתַמַּר כַּד אִיהִי בְּגִלּוּתָא עִם בְּנֵהָא בֵּין אֹמִיִן דְעֲלֵמָא אֶקְרִי זַעֲרָא הָדָא הוּא דְכְתִיב (שם) אַחֹת לְנוּ קִטְנָה וְעַד יִשְׂרָאֵל אֲתַדְבְּרוּ בְּאוּרֵייתָא וְאֲזִלִּין בְּאַרְחָא קְשׁוּט פְּדִין אֲתַמְלִיָּא וְשְׁלוֹם אֲתַחֲבַר בְּהוּ. אֲתִיבַת אִיהִי וְאֲמַרַת אֲנִי חוּמָה וְשְׂדִי כְּמַגְדְּלוֹת.

כְּהוּא זְמַנָּא דְאֲתַחֲבַר עִמִּי א"ז וְשְׁלוֹם. א' רְזָא דְעֲתִיקָא קְדִישָׁא דְכִלָּא, ז' שְׁבַע דְרַגִּין וְשְׁלוֹם דְאֶקְרִי צַדִּיק פִּינּוֹן

שְׁהַגְלוּתָא לֹא לְעוֹלָם הִיא, שְׁהֲרִי יוֹשְׁבַת בְּגִלּוּתָא.

בְּא רָאָה, שְׁסַמוּךְ לוֹ (זכריה יד) וְהִיָּה ה' לְמַלְךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. בְּגִלְלָא שְׁעַד עַכְשָׁו, כְּשִׁישְׂרָאֵל בְּגִלּוּתָא - שְׂכִינָה עִמָּהֶם, וּמְלָךְ בְּלִי גְבִירָה אִינּוֹ מְלָךְ, אֲבָל אוֹתוֹ זְמַן, וְהִיָּה ה' מְלָךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. כְּשִׁנְדְּבַקַת הַשְׂכִּינָה בְּצַדִּיק, אֲזִי הוּא יִחְוֹד.

שְׂכַךְ לְמַדְנוּ בְּסוּד שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע, שְׁצַרְיָךְ אָדָם לִיחֻדָּא לְאֹדוּנוּ וְלִקְשָׁר קְשָׁרִי הַאֲמוּנָה בְּרַצּוֹן הַלֵּב. וְכַשְׁמַגִּיעַ לְ"אֶחָד", צַרְיָךְ לוֹ לְכוּן בְּא' נִסְתָּרַת עֲתִיקָה (עמיקא) שֶׁל הַכֵּל, וְח' - שְׁמוּנָה דְרַגּוֹת עֲלִיּוֹנוֹת מִחֲכֻמָּה עֲלִיּוּנָה עַד צַדִּיק. וְד' גְּדוּלָּה - הַתְּדַבְּקוֹת שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שְׁהִיא חֲלָקוֹ שֶׁל דוּד שְׁנַקְרָא (תהלים 15) עֲנִי וְאֶבִּיּוֹן, כְּשִׁנְדְּבַקַת לְאוֹתָן דְרַגּוֹת שְׁלַמְעֵלָה שְׁרַמּוּזוֹת בְּא"ח. אֲזִי הִיא גְּדוּלָּה וְכָל הָעוֹלָם יוֹנֵק מִמֶּנָּה, וְאוֹתָם שְׂדִים שְׁהֶם כְּמַגְדְּלוֹת, (שיר ח) אֲזִי הֵייתִי בְעֵינָיו כְּמוֹצֵאת שְׁלוֹם.

בְּא רָאָה, פְּסוּק זֶה עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נִתְבָּאָר. כְּשֶׁהִיא בְּגִלּוּתָא עִם בְּנֵיהָ בֵּין אַמּוֹת הָעוֹלָם נִקְרֵאת קִטְנָה, זֶהוּ שְׂכֵתוֹב (שם) אַחֹת לְנוּ קִטְנָה. וְכַשִּׁישְׂרָאֵל נִדְבָקִים בְּתוֹרָה וְהוֹלְכִים בְּדַרְךְ אֲמַת, אֲזִי מִתְמַלֵּאת, וְשְׁלוֹם מִתְחַבֵּר בְּהֶם. מְשִׁיבָה הִיא וְאוֹמַרַת, אֲנִי חוּמָה וְשְׂדִי כְּמַגְדְּלוֹת.

בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׁהִתְחַבֵּר עִמִּי, אֲזִי וְשְׁלוֹם. א' סוּד הָעֲתִיק הַקְּדוּשׁ שֶׁל הַכֵּל. ז' שְׁבַע דְרַגּוֹת, וְשְׁלוֹם שְׁנַקְרָא צַדִּיק. פִּינּוֹן שְׁהַדְרַגּוֹת הַלְלוּ מִתְחַבְּרוֹת, אֲזִי הֵייתִי

בְּעֵינָיו כְּמוֹצֵאת שְׁלוֹם. וְאִיזָה עֵינָיו? אוֹתָן שָׁבַע דְּרָגוֹת שְׁנִקְרָאוֹת עֵינֵי ה', פְּנֵי ה', וְאִז שְׁלוֹם לְעוֹלָם, וְשׁוֹרָה הַטּוֹב שֶׁל הַעֲתִיק בְּמָקוֹם שֶׁל זְכָר וּנְקֵבָה, וְלִכְּן צִוָּה מֹשֶׁה בַּתּוֹרָה וְאָמַר (דְּבָרִים ט"ד) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. לְקַשֵּׁר אֶת כָּל קִשְׁרֵי הָאָמוּנָה.

בֵּא רְאֵה, כָּל הַמְּאָרִיף בְּאֶחָד, מְאָרִיכִין לוֹ יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו. מַה הַטַּעַם? בְּגַלֵּל שֶׁהוּא מָקוֹם שֶׁכָּל יָמָיו וּשְׁנוֹת הָעוֹלָם בּוֹ תְּלוּיִים בְּסוּד אוֹתָם הַדְּרָגוֹת שְׁרַמְזוֹת בְּאֶחָד, וְהֵם עֲשָׂרָה, וְכֻלָּם אֶחָד. וְהַתְּעוֹרָרוֹ בּוֹ הַחֲבָרִים וְאָמְרוּ, בְּדִלְ"ת וְיִפְּהָ, בְּגַלֵּל שֶׁמָּקוֹם זֶה שֶׁל דִּלְ"ת הוּא, וְאִין לֵה אֹר מִשְׁלָה, וְצָרִיף אָדָם לְהֶאָרִיף בַּהּ וְלִמְשָׁף לָהּ בְּרֻכּוֹת מֵאוֹתָם שֶׁשָּׂה צְדָדִים, שֶׁשָּׂה בָּנִים עֲלִיוֹנִים עַל יְדֵי הַצְּדִיק, וְאוֹתָם שֶׁשָּׂה צְדָדִים רְמוּזִים בַּח', בְּסוּד שֶׁל שְׁמוֹנָה. שֶׁשֶׁת אֵלֶּה, וּשְׁנַיִם לְמַעְלָה -

חֲכָמָה וּבִינָה, אֵב וְאֵם - לְהוֹסִיף וּלְהַכְלִילִם לְמַעְלָה וּלְתַתּ לָהֶם בְּרֻכּוֹת מֵאֵב וְאֵם הָעֲלִיוֹנִים, שְׁהָרֵי אִין שׁוֹרָה הַטּוֹב שֶׁל הַעֲתִיק אֵלֶּה בְּמָקוֹם שְׁלוֹם, בְּמָקוֹם שְׁנִמְצָאִים זְכָר וּנְקֵבָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שִׁיר א) צְאִינָה וְרֵאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךָ שְׁלֹמֹה וְגוֹמֵר. בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ וְגוֹמֵר. בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ וְגוֹמֵר. בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ וְגוֹמֵר. וְעַל זֶה אָמְרוּ, וּבִלְבָד שְׁלֹא יִחַטֵּף בַּחֲיִ"ת, אֵלֶּה צָרִיף לְמִשְׁפַּח בְּרֻכּוֹת מִמָּקוֹם עֲלִיוֹן שֶׁל הַכֹּל, וְלְהַרְיֵק בְּאוֹתָם שֶׁשָּׂה בָּנִים. אַחַר כֵּן לִבֵּת הַזֹּאת שְׂאִין לָהּ יִרְשָׁה בְּבֵית אֲבִיהָ וְאִמָּהּ, אֵלֶּה רַק הַבֵּן הַזֶּה. וּמִכָּאֵן לְמַדְּנוּ שְׁבֵן יוֹרֵשׁ אֵב וְאֵם, וּבֵת לֹא, אֵלֶּה שֵׁשׁ לָהּ מְזוֹנוֹת מִן הַבֵּן, אֵלֶּה צָרִיף לְהֶאָרִיף בְּדִלְ"ת הַזֹּאת.

דְּהָנִי דְּרָגִין מִתְּחַבְּרָן כְּדִין א"ז הַיִּיתִי בְּעֵינָיו כְּמוֹצֵאת שְׁלוֹם. וּמֵאֵן עֵינָיו. אִינּוֹן שָׁבַע דְּרָגִין דְּאֶקְרוּן עֵינֵי יי, פְּנֵי יי, וְכִדִּין שְׁלָמָא לְעֵלְמָא וְשְׂרִיָא טִיבּוֹ דְּעֲתִיקָא בְּאַתְרֵהּ דְּדָכְר וְנוֹקְבָא וּבְגִין כֵּן פְּקֵד מֹשֶׁה בְּאוֹרֵייתָא וְאָמַר (דְּבָרִים ו') שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ יי אֶחָד. לְקַשֵּׁר כּוֹלְהוּ קִשְׁרֵין דְּמַהִימְנוּתָא.

הָא חֲזִי, כָּל הַמְּאָרִיף בְּאֶחָד מְאָרִיכִין לוֹ יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו. מֵאֵי טַעְמָא בְּגִין דְּאִיהוּ אַתְר דְּכָל יוֹמִין וּשְׁנִין דְּעֵלְמָא בִּיהַ תְּלוּיִן בְּרֻזָא דְּאִינּוֹן דְּרָגִין דְּרִמְיִזִין בְּאֶחָד וְאִינּוֹן עֲשָׂרָה וְכֻלְהוּ חַד, וְאַתְעָרוּ בִּיהַ חֲבָרֵיָא וְאָמְרוּ בְּדִלְ"ת וְשְׁפִיר. בְּגִין דְּהָאִי אַתְרָא דְּדִלְ"ת הִיא וְלִית לָהּ נְהוּרָא מְדִילִיהָ. וּבְעֵי כֵּן נִשׁ לְאַרְכָא בַּהּ וְלֹא מִשְׁכָּא לָהּ בְּרַכָּאָן מֵאִינּוֹן שִׁית סְטָרִין שִׁית בְּנִין עֲלָאִין עַל יְדֵי דְּצְדִיק וְאִינּוֹן שִׁית סְטָרִין רְמִיזִין בַּח' בְּרֻזָא דְּתַמְנֵיָא.

שִׁית אֵלִין וְתִרִין לְעֵילָא חֲכָמָה וּבִינָה אֲבָא וְאִימָא לְאוֹסְפָא וְלֹא כְּלָלָא לָהּ לְעֵילָא, וְלִמְיָהֵב לָהּ בְּרַכָּאָן מֵאֲבָא וְאִימָא עֲלָאָה. דְּהָא לֹא שְׂרִיָא טִיבּוֹ דְּעֲתִיקָא אֵלֶּה בְּאַתְר דְּשְׁלִים, בְּאַתְרֵהּ דְּאֶשְׁתַּפַּח דְּכָר וְנוֹקְבָא. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ג') צְאִינָה וְרֵאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךָ שְׁלֹמֹה וְגוֹ' בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ וְגוֹ'. בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ דִּיִּיקָא. וְעַל דָּא אָמְרוּ וּבִלְבָד שְׁלֹא יִחַטֵּף בַּחֲיִ"ת אֵלֶּה בְּעֵי לְאַמְשָׁכָא בְּרַכָּאָן מֵאַתְר עֲלָאָה דְּכוּלָא. וְלֹא אֶרְקָא בְּאִינּוֹן שִׁית בְּנִין. לְבַתָּר לְהָאִי בֵּת דְּלִית לָהּ אַחְסָנָא בְּבֵית אֲבוּהָ וְאִימָא אֵלֶּה הָאִי בְּרָא. וּמִכָּאֵן אוּלִּיפְנָא דְּבְרָא יִרִית לְאַבָּא וְלֹאִימָא וּבְרַתָא לֹא, אֵלֶּה דְּאִית לָהּ מְזוּנֵי מִן בְּרָא אֵלֶּה בְּעֵי לְאַרְכָא כְּהָאִי דִּלְ"ת.

וְתָמֹן אֲמַרִי כְמָה בְעֵי בַר נֶשׁ לְאַרְכָּא בַּהּ,
כְּשִׁיעוֹרָא דִּימְלִיךְ יְתָהּ לְעִילָא וּלְתַתָּא
וּלְאַרְבַּע זְוויין דְּעֶלְמָא, רְזָא דְשִׁית סְטָרִין
עֲלָאִין דְכֻלְהוּ יִתְחַבְרוּן עִמָּהּ וְלֹא יִתְפָּרְשׁוּן
לְעֶלְמִין. וְכַד בַּר נֶשׁ מְאַרִיךְ בְּהַאי כָּל אֵינֹן
יוֹמִין וּשְׁנִין עֲלָאִין מוֹסְרִין בְּרַכָּאן עַל רִישֵׁיהּ
וְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קָרִי לֵיהּ (ישעיה מ"ט) וַיֹּאמֶר לִי
עֲבָדֵי אֶתְּהּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

הָא חֲזִי, כְּלָלָא דְאֹרִייתָא בְּהַאי קָרָא רְמִיזִין
וּכְלָלָא דְכָל אֵינֹן אֲמִירָן דְאַתְּבְּרִי בְּהוּן
עֶלְמָא בְּאַחַד רְמִיזִין הָדָא הוּא דְכֻתִּיב (איוב כ"ג)
וְהוּא בְּאַחַד וּמִי יִשְׁכְּבוּ וּנְפָשׁוּ אֹתָהּ וַיַּעַשׂ.
וּבְהוּן אֶתְבְּרִי עֶלְמָא וְעַל דָּא תְּגִינֹן בְּעֶשְׂרָה
מְאַמְרוֹת נְבָרָא הָעוֹלָם וְכוּ' וְאוֹקִימְנָא
דְכוּלְהוּ עֶשְׂרָה וְכֻלְהוּ כְּלִילָן בְּקָרָא קְדַמָּה
דְאֹרִייתָא : (עד כאן מוהשמשמות)

השלמה מוהשמשמות (סימן כד)

בְּרֵאשִׁית רְזָא דְחֻכְמָ"ה. בְּרָא. עֲלָאָה
סְתִימָא דְלֹא אֶתִּידַע אֱלֹהִים
בִּינָ"ה. אֶ"ת כְּלָלָא דְחֻסָּד וּגְבוּרָ"ה. הַשְּׁמַיִם
תְּפָאֵרִית וְאֶ"ת כְּלָלָא דְנִצְחָה וְהוֹ"ד. וְאִ"ו
דְּוָאֵת לְאַכְלָלָא צְדִיק. הָאֲרִיץ כְּלָלָא דְכְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל אֲרִיץ הַחַיִּים וּבְתַר פְּרֻטָּא דְאֹרִייתָא
כְּרָזָא דְאֵינֹן יוֹמִין עֲלָאִין. בְּרֵאשִׁית מְאַמְר
הוּא לְקַבֵּל דְרֻגָא דְחֻכְמָ"ה וְאֶקְרִי רֵאשִׁית.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וְלָקַבַּל דְרֻגָא דְחֻסָּד
דְּאִיהוּ לִימִינָא. דְּהָא מִתְּמָן נְפִיק
נְהוּרָא לְכֻלְהוּ עֲלָמִין בְּרֻזָּא דְיוֹם, הָדָא הוּא
דְכֻתִּיב (תהלים נ"ב) חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם וּלְקַבְּלֵיהּ
לְתַתָּא אֲבָרְהָם דְאַחִיד בְּהַאי חוּלְקָא. וּבְגִין כֶּף
כְּתִיב הֵכָּא יוֹם אֶחָד, וְהֵכָּא (יחזקאל לג) אֶחָד הָיָה
אֲבָרְהָם וּבִיָּה כְּתִיב (ישעיה מ"א) מִי הָעִיר מִמְזַרְחָ
בְּרָזָא דְאֹר דְנִפְיָק מִמְזַרְחָ.

וְשֵׁם אֹמְרִים כְּמָה צְרִיף אָדָם
לְהֶאֱרִיף בַּהּ, כְּשִׁיעוֹר שְׁיִמְלִיךְ אֹתָהּ
לְמַעְלָה וּלְמַטָּה וּלְאַרְבַּע זְוִיֹּת
הָעוֹלָם, סוּד שֶׁל שְׁשֵׁה צְדָדִים
עֲלִיוֹנִים שְׁכֻלָם יִתְחַבְרוּ עִמָּהּ וְלֹא
יִפְרְדוּ לְעוֹלָמִים, וּכְשֶׁאָדָם מְאַרִיף
בְּזָה, כָּל אוֹתָם יָמִים וְשָׁנִים
עֲלִיוֹנִים מוֹשְׁכִים בְּרַכָּה עַל רֵאשׁוּ,
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹרָא לוֹ (ישעיה
מט) וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדֵי אֶתְּהּ יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

בֹּא רָאָה, כָּלֵל הַתּוֹרָה בְּפִסּוּק
הַזֶּה רְמוּזִים, וּכְלָל שֶׁל כָּל אוֹתָן
הָאֲמִירוֹת שְׁבָהֶן נְבָרָא הָעוֹלָם
רְמוּזִים בְּאַחַד. זֶהוּ שְׁכֻתוֹב (איוב
כב) וְהוּא בְּאַחַד וּמִי יִשְׁכְּבוּ וּנְפָשׁוּ
אוֹתָהּ וַיַּעַשׂ. וּבְהֵם נְבָרָא הָעוֹלָם.
וְעַל זֶה שְׁנִינּוּ, בְּעֶשְׂרָה מְאַמְרוֹת
נְבָרָא הָעוֹלָם וְכוּ', וּפְרֻשָׁנוּ
שְׁכֻלָם עֶשְׂרָה, וְכֻלָם כְּלוּלִים
בְּפִסּוּק הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַתּוֹרָה.

בְּרֵאשִׁית - סוּד הַחֻכְמָה. בְּרָא -
הָעֲלִיּוֹן הַנְּסֻתָר שֶׁלֹּא נוֹדַע.
אֱלֹהִים - בִּינָה. אֶת - כָּלֵל שֶׁל
חֶסֶד וּגְבוּרָה. הַשְּׁמַיִם - תְּפָאֵרֵת.
וְאֶת - כְּלָלוֹת שֶׁל נִצְחָה וְהוֹד.
וְאִ"ו שֶׁל "וָאֵת" - לְהַכְלִיל
הַצְדִּיק. הָאֲרִיץ - כְּלָלוֹת שֶׁל כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל, אֲרִיץ הַחַיִּים, וְאַחַר כֶּף
פְּרֻטָּה שֶׁל תּוֹרָה בְּסוּד אוֹתָם יָמִים
עֲלִיוֹנִים. בְּרֵאשִׁית הוּא מְאַמְר,
כְּנֶגֶד הַדְרָגָה שֶׁל חֻכְמָה, וְנִקְרָא
רֵאשִׁית.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר - כְּנֶגֶד
הַדְרָגָה שֶׁל חֶסֶד שֶׁהִיא לִימִין,
שְׁהַרִי מִשָּׁם יוֹצֵא אֹר לְכָל
הָעוֹלָמוֹת בְּסוּד שֶׁל יוֹם, זֶהוּ
שְׁכֻתוֹב (תהלים נב) חֶסֶד אֵל כָּל
הַיּוֹם. וּכְנֶגְדוֹ לְמַטָּה, אֲבָרְהָם
שְׁאוֹמֵז בַּחֲלֹק הַזֶּה, וְלִכְּן כְּתוּב
כָּאֵן יוֹם אֶחָד, וְכָאֵן - אֶחָד הָיָה
אֲבָרְהָם, וְכוּ כְּתוּב (ישעיה מא) מִי
הָעִיר מִמְזַרְחָ, בְּסוּד שֶׁל אֹר
שִׁיּוּצָא מִמְזַרְחָ.

ובא ראה, לא תמצא בכל שבעת הצדיקים שאחוזים למעלה בסוד של שמותיהם בתחלה אלה, אלא אברהם ואהרן שאחוזים בחסד הזה, שהרי כהנים מצד החסד באים. אף על גב שאהרן אחוז בהוד, גם בחסד הוא אחוז. ומשה, אף על גב שאחוז בנצח, גם בתפארת אחוז הוא, להראות שהכל אחד, ואברהם ראש לכל הצדיקים, וממנו נפרדו למטה, שהוא לימין הקדוש ברוך הוא, ונקרא כהן, זהו שכתוב (תהלים ק) אתה כהן לעולם על דברתי מלפי צדק. ואהרן אחוז בזה בגלל שהוא כהן, אבל דרגתו הוא הוד.

ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל וכו' - כנגד הדרגה של גבורה ששם אחוז יצחק, וכנגדו תפארת המים הולידו אש, בגלל כך יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל, ובגלל כך למטה (בראשית כה) אברהם הוליד את יצחק, ובאותו יום נברא גיהנם, שיצא מאותה אש חזקה באותה מחלקת, ולכן אותו יום הוא יום הדין.

ויאמר אלהים יקוו המים - כנגד דרגת תפארת שנקרא קו האמצעי, וכנגד יעקב שהוא שלישי, ונוטל שני חלקים באותו של אש ומים (של אש השמים) משמים, וכנגדו יום שלישי, ועל זה נקרא יעקב (שם) איש תם יושב אהלים. שלם בכל. שלם בחסד. שלם בדין. שלם במים. שלם באש. יושב אהלים - שנים, חסד וגבורה, ונוטל הכל, ונעשה בדין רחמים.

ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב ופרי וגומר. הדרגה של צדיק שנקרא

ותא חזי לא תשכח בכלהו שבעה זפאין דאחינדן לעילא ברזא דשמהתהון בשירותא אלה אלא אברהם ואהרן דאחינדן בהאי חס"ד דהא כהנים מסטרא דחס"ד אתו. ואף על גב דאחיד אהרן בהוד, בחס"ד נמי אחיד ומשה אף על גב דאחיד בנצח, בתפארת נמי אחיד. לאחזאה דכולא חד ואברהם רישא לכלהו זפאין ומניה אתפרשו לתתא דאיהו לימינא דקדשא ברוך הוא ואקרי כהן הדא הוא דכתיב (תהלים ק) אתה כהן לעולם על דברתי מלפי צדק. ואהרן בגין דאיהו כהן אחיד בהאי, אבל דרגא דיליה הו"ד איהו:

ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל וכו' לקבל דרגא דגבור"ה דאחיד תמן יצחק ולקבליה תפארת מיא אולידו אשא בגין כך יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל. ובגין כך לתתא אברהם הוליד את יצחק וביומא ההוא אתברי גיהנם דנפיק מההוא אשא תקיפא בההוא מחלוקת ובגין כך ההוא יומא, יומא דדינא:

ויאמר אלהים יקוו המים לקבל דא דרגא דתפארת דאקרי קו האמצעי ולקבליה דיעקב דאיהו תליתאי ונטיל תרין חולקין בההוא דאש ומים (דאש השמים) משמים ולקבליה יום תליתאי ועל דא דאקרי יעקב (בראשית כ"ה) איש תם יושב אהלים. שלם בכלא. שלם בחסד. שלם בדינא. שלם במיא שלם באשא. יושב אהלים תרין, חס"ד וגבור"ה ונטיל פלא ואתעביד בידיה רחמין:

ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי וגו'. דרגא דצדיק

דְּאֶקְרִי עֵץ הַחַיִּים וְאִיהוּ עוֹשֶׂה פְּרִי, דְּהָא לִית
 בְּכֻלְהוּ דִּיעֲבִיד פְּרִי בְּרֵי אִיהוּ. זִרְעוּ בּוּ עַל
 הָאָרֶץ דִּי יִקָּא. וְלִקְבִלִיהּ לְתַתָּא (בראשית מט) בֵּן
 פּוֹרֶת יוֹסֵף בֵּן פּוֹרֶת עָלֵי עֵין. וְאֶקְרִי בְּרִית
 שְׁלָמָא. וּבְגִין כֶּף תְּרִי זְמַנִּי בְּהַאי יוֹמָא כִּי
 טוֹב, חַד לְקַבֵּל דִּרְגָא דְתַפְאָרִית וְחַד לְקַבֵּל
 דִּרְגָא דְצַדִּיק דְאִיהוּ יוֹמָא דְשַׁבְּתָא דְלַעִילָא
 וְעֲבִידְתָּא אַחְרָא לִית בֵּיהּ אֶלָּא זּוּגָא לְאַפְקָא
 פְּרִי נִשְׁמַתִּין לְעֻלְמָא, פְּרִי עוֹבְדוּי דְקַדְשָׁא
 בְּרִיף הוּא. הֵכִי נָמִי לְתַתָּא דְזוּגָא שְׂרִי בֵּיהּ
 מִשְׁבַּת לְשַׁבְּתָא.

הָא חֲזִי, רְזָא עֲלָאָה דְאֹרִייתָא, מְאִי עֵין פְּרִי
 עוֹשֶׂה פְּרִי, לְקַבֵּל יוֹמָא דְשַׁבְּתָא אִיהוּ.
 וּמְאִי טַעְמָא אַתְּכִלִּיל בְּיוֹם תְּלִיתָאִי, רְזָא
 עֲלָאָה אִיהוּ. בְּגִין דְתַגְּיִנן רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן
 יוֹחָאי אֹמְרֵי מְאִי טַעְמָא כְּתִיב בְּאֹרִייתָא (דברים
 כד) פִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וְלֹא כִי תִלְקַח אִשָּׁה
 לְאִישׁ בְּגִין דְאֶרְחִייהּ דְּבַר נֶשׁ לְאַהֲדָרָא
 וְלִמְתַּבַּע אַנְתּוּ. מִתַּל לְבַר נֶשׁ דְאֶתְאֲבִיד לִיהּ
 אֲבִידְתָּא מְאִרִי דְאֲבִידְתָּא מַחְזֵר לְמַתַּבַּע
 אֲבִידְתָּא דִּילִיָּהּ, וְהַאי צַדִּיק אִישׁ אֶקְרִי. הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב (בראשית מ"ג) וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ מִנְחָה
 כְּדִאוּקִימָנָא.

וּבְנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל דְרַמִּיזָא בְּיוֹם רַבִּיעָאִי בְּרְזָא
 דְמֵאֲרַת חֶסֶר סְמִכָא רַבִּיעָאָה
 מְלֻכּוּתָא דְדוּד. בְּגִין כֶּף אָף עַל גַּב דְאֶתְרִיָּה
 דְהַאי צַדִּיק יוֹמָא דְשַׁבְּתָא אַתְּכִלִּיל וְאַתְרַמִּיז
 בְּיוֹמָא תְּלִיתָאִי לְמַהוּי סְמִיךְ לְיוֹם רַבִּיעָאִי
 וְאִיהוּ אַנְתּוּ דִּילִיָּהּ בְּגִין כֶּף מְאִרִיָּה דְאֲבִידְתָּא
 מַחְזֵר עַל אֲבִידְתּוֹ וּבְגִין כֶּף פְּתִיב לְתַתָּא (בראשית
 מ"ב) וְיוֹסֵף הוּא הַשְּׁלִיט עַל הָאָרֶץ.

אַבְרָם בְּזַמְנָא דְאֶתִי דְאִיהוּ בְּאַחְרִית הַיָּמִים
 בְּיוֹם שְׁתִּיתָאִי דְאִיהוּ אֶלְפָּא שְׁתִּיתָאָה

עֵץ הַחַיִּים, וְהוּא עוֹשֶׂה פְּרִי,
 שְׁתֵּרִי אִין בְּכֻלָּם שְׁיַעֲשֶׂה פְּרִי
 פְּרִט לוֹ. זִרְעוּ בּוּ עַל הָאָרֶץ,
 דוֹקָא, וּכְנַגְדוֹ לְמַטָּה (שם מט) בֵּן
 פּוֹרֶת יוֹסֵף בֵּן פּוֹרֶת עָלֵי עֵין,
 וְנִקְרָא בְרִית שְׁלוֹם. וְלִכְּן פַּעַמִּים
 בְּיוֹם הַזֶּה כִּי טוֹב, אֶחָד כְּנַגְד
 דְרַגְתָּ תַּפְאָרַת, וְאֶחָד כְּנַגְד דְרַגְתָּ
 צַדִּיק, שְׁהוּא יוֹם הַשַּׁבָּת
 שְׁלַמְעֵלָה, וּמַעֲשֶׂה אַחַר אִין בּוּ
 אֶלָּא זּוּגָא לְהוֹצִיא פְּרִי נִשְׁמוֹת
 לְעוֹלָם, פְּרִי מַעֲשִׂיו שֶׁל הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא. כֶּף גַּם לְמַטָּה, שְׁזוּג
 מִתַּר בּוּ מִשְׁבַּת לְשַׁבְּתָא.

בֵּא רְאָה סוּד עֲלִיּוֹן שֶׁל הַתּוֹרָה,
 מֵה זֶה עֵץ פְּרִי עֹשֶׂה פְּרִי, הוּא
 כְּנַגְד יוֹם הַשַּׁבָּת, מֵה הַטַּעַם
 נִכְלָל בְּיוֹם שְׁלִישִׁי? סוּד עֲלִיּוֹן
 הוּא, בְּגַלְל שְׁשִׁנְיָנוּ, רַבִּי שְׁמַעוֹן
 בֵּן יוֹחָאי אֹמֵר, מֵה הַטַּעַם כְּתוּב
 בַּתּוֹרָה (דברים כד) פִּי יִקַּח אִישׁ
 אִשָּׁה, וְלֹא כִי תִלְקַח אִשָּׁה
 לְאִישׁ? בְּגַלְל שְׁדֶרֶף הָאִישׁ לְחֹזֵר
 וּלְבִקֵּשׁ אִשָּׁה. מְשַׁל לְאָדָם
 שְׁאֲבִידָה לוֹ אֲבִידָה, בְּעַל הָאֲבִידָה
 מַחְזֵר אַחַר אֲבִידְתּוֹ. וְצַדִּיק (סוּד)
 זֶה נִקְרָא אִישׁ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב
 (בראשית מג) וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ מִנְחָה,
 כְּפִי שְׁבַאֲרָנוּ.

וּבְנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל שְׁרַמִּיזָא בְּיוֹם
 רַבִּיעִי בְּסוּד שֶׁל מְאֲרַת חֶסֶר,
 הַעֲמוּד הַרְבִּיעִי מְלֻכּוּת שֶׁל דוּד,
 לְכַן אָף עַל גַּב שְׁמִקּוּמוֹ שֶׁל צַדִּיק
 זֶה יוֹם הַשַּׁבָּת, נִכְלָל וְנִרְמַז בְּיוֹם
 הַשְּׁלִישִׁי, לְהִיּוֹת סְמוּךְ לְיוֹם
 רַבִּיעִי, וְהִיא אַשְׁתּוּ, לְכַן בְּעַל
 הָאֲבִידָה מַחְזֵר עַל אֲבִידְתּוֹ, וְלְכַן
 כְּתוּב לְמַטָּה (שם מט) וְיוֹסֵף הוּא
 הַשְּׁלִיט עַל הָאָרֶץ.

אַבְרָם לְעֵתִיד לְבָא, שְׁהוּא
 בְּאַחְרִית הַיָּמִים, בְּיוֹם הַשְּׁשִׁי
 שְׁהוּא הָאֶלְף הַשְּׁשִׁי, כְּשִׁיבָא
 הַמְּשִׁיחַ, שְׁיוּמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא אֶלְף שְׁנָה, אָף עַל גַּב

שחלקה של פנסת ישראל הוא יום הרביעי, הלכה ונרמזה ביום הששי להיות סמוכה לבעלה שנקרא צדיק, יום השבת, לתקן לו שלחן. וזהו שפתוב (ירמיה לא) פי ברא ה' חדשה בארץ נקבה תסובב גבר. זהו בזמן המשוח ש הוא ביום הששי, ולכן פתוב ויהי ערב ויהי בקר יום הששי. מה הטעם נוסף ה', מה שלא היה כן בשאר הימים? אבל בכל מקום ה' זו פנסת ישראל, שבאה להזדווג עם בעלה ביום שבת, כשיבא בעלה להקימה מן העפר. ובגלל כך פתוב (ישעיה כז) ובאו האבדים בארץ אשור, זה צדיק ופנסת ישראל.

דבר אחר, מה הטעם נכלל היום השלישי הסוד של צדיק? בגלל ששלוש דרגות מימין ושלוש משמאל, והוא היה באמצע הגוף להשקות לכל כפי להשפיע השפעתו ליום רביעי שהוא פנסת ישראל, שאין לה אור מעצמה סמוך לצדיק הזה. ובא תראה, יום השבת הזה אסור לעשות בו מלאכה, משום כך נכללו בו שני ויאמר, פנגד שתי דרגות, והכפל בו פי טוב. ויאמר אלהים יהי מארת - פנגד דרגה של צדק, מלכות שלמעלה שאין לה אור משלה אלא מה שנותן לה על ידי צדיק, ולכן דוד למטה עני ואביון אחוזי בה, והצטרף להוסיף לו ימים ושנים, והרי בארנו דוקא שבעים שנה, ונקרא יום רביעי.

ויאמר אלהים ישראל ויצו המים - פנגד דרגה של נצח, שהוא עמוד זמן של התורה, וכנגדו משה

כד ייתי משיחא, דיומא דקדשא ברין הוא אלה שנין אף על גב דפנסת ישראל חולקא דידה יומא רביעאה, אזלא ואתרמיזא ביומא שתיתאה למהוי סמיכא לבעלה דאקרי צדיק יומא דשבתא לתקנא ליה פתורא והאי דכתיב (ירמיה לא) פי ברא יי חדשה בארץ נקבה תסובב גבר דא איהו בזמנא דמשיחא דאיהי ביומא שתיתאה ובגין כך פתיב ויהי ערב ויהי בקר יום הששי. ומאי טעמא אתוסף ה' מה דלא הוה כן בשאר יומי. אבל בכל אתרא ה' דא פנסת ישראל דאתי לאזדווגא בבעלה יומא דשבתא, כד ייתי לבעלה (ס"א לה בעלה) לאקמא לה מעפרא. ובגין כך פתיב (ישעיה כ"ז) ובאו האבדים בארץ אשור. דא צדיק ופנסת ישראל.

דבר אחר מאי טעמא אתכליל ביום תליתאי רזא דצדיק בגין דתלת דרגין מימינא ותלתא משמאלא ואיהו הוה אמצעייתא דגופא לאשקאה לכולא בגין למנגד שקיותיה ליום רביעאי דאיהי פנסת ישראל דלית לה נהורא מגרמה, סמיה להאי צדיק. ותא חזי האי יומא דשבתא אסיר למעפד עבידתא בגין כך אתכלילו ביה תרין ויאמר, לקבל תרין דרגין והוכפל ביה פי טוב.

ויאמר אלהים יהי מארת לקבל דרגא דצד"ק, מלכו"ת דלעילא דלית לה נהורא מדילה אלא מה דאתייהיב לה על ידי צדיק ובגין כך דוד לתתא עני ואביון אחיד בה ואצטרף לאוספא ליה יומין ושנין והא אוקימנא שבעים שנה דייקא ואקרי יום רביעאי:

ויאמר אלהים ישראל ויצו המים. לקבל דרגא דנצ"ח דאיהו סמיכא מינא דאורייתא ולקבליה משה לתתא סמיה לעלמא באורייתא דא

הוא דְּכָתִיב (ירמיה ל"ג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמֵם וְלַיְלָה וְגו' :

לְמִטָּה סוֹמֵךְ לְעוֹלָם בְּתוֹרָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמֵם וְלַיְלָה וְגוֹמֵר.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תוֹצֵא הָאָרֶץ - כְּנֶגֶד דְּרָגָה שֶׁל הוֹד שְׂאוּחֹז אֶהְרֹץ, וְנִקְרָאת יוֹם שְׁשִׁי. בֹּא רָאָה, אֶהְרֹץ לְמִטָּה אֶף עַל גֵּב שְׂבֵא מִחֶסֶד, אֶחָזוּ לְמִטָּה בְּיוֹם הַשְּׁשִׁי שְׁנִקְרָא הוֹד, וְעוֹשֶׂה קְרֻבָּנוֹת בְּאוֹתָם מִיְּנֵי בְהֵמוֹת טְהוֹרוֹת שְׁנִבְרָאוּ בְּיוֹם שְׁלוֹ, לְקַרֵּב אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שְׁנִרְמְזָה בְּצַדִּיק, לְקַשֵּׁר דְּרָגוֹת הָאֱמוּנָה וְלִהְיוֹרֵיד רַחֲמִים לְעוֹלָם.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם. הָאֱמִירָה הַזֹּאת כְּנֶגֶד הַדְּרָגָה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁל הַפֶּל נִסְתָּרֵת הַנִּסְתָּרִים, רְצָה לַעֲשׂוֹת כְּבוֹד לְדַמּוּתוֹ בְּסוֹד שֶׁל אָדָם, וּבְכָל הַדְּרָגוֹת לְמִטָּה נִתֵּן פֶּחַ לְהוֹצִיא, כֹּל אֶחָד כְּרֵאוּי לוֹ, וְעֲשֶׂה אָדָם שְׁשׁוּלֵט בְּכָל, בְּעֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.

וְבֹא רָאָה, עַד שֶׁלֹּא הִשְׁתַּלְּמוּ אוֹתָן שְׁבַע דְּרָגוֹת שֶׁל יָמִים עֲלִיוֹנִים, לֹא הִשְׁתַּלְּם אָדָם לְמַעְלָה. כִּיֹּן שֶׁהִשְׁתַּלְּם לְמַעְלָה אָדָם הָעֲלִיּוֹן, הִשְׁתַּלְּם לְמִטָּה אָדָם הַתַּחְתּוֹן וְכָל הָעוֹלָמוֹת בְּשַׁלְּמוֹת. לְכֹן הִשְׁלִיט אֶת הָאָדָם הַתַּחְתּוֹן עַל כָּל מֵה שְׁנִבְרָא בְּעוֹלָם, בְּגִלְל שְׂאָדָם הָעֲלִיּוֹן שׁוּלֵט עַל הַפֶּל. וְלִכֵּן רְמֵז בְּפִסְוִיק זֶה שְׁבַע דְּרָגוֹת, שִׁישׁ בּוֹ שְׁבַע דְּרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת שְׁנִקְרָא בְּהֵם אָדָם שְׁלַמְעֵלָה וְהִשְׁתַּלְּם בְּהֵם. בְּגִלְל כֶּף, נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ, לְתַת לוֹ שְׁפַע מְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְרָא חֶסֶד.

בֹּא רָאָה, מִי שְׁצַלְּם זֶה עֲלִיוֹ, חֶסֶד אֵל לֹא זֶז מִמֶּנּוּ וַיּוֹשֵׁב עַל רֵאשׁוֹ, וּמִתַּחְבֵּרֵת בּוֹ שְׁכִינָה בְּסוֹף יְמֵיו, בְּגִלְל שְׁחֶסֶד זֶה הוּא שְׂבֵא לוֹ מִמֶּנּוּ לֹא מִסְתַּלֵּק, עַד

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תוֹצֵא הָאָרֶץ לְקַבֵּל דְּרָגָא דְּהו"ד דְּאֶחָיד אֶהְרֹץ וְאֶקְרִי יוֹם שְׁתִּיתָאִי. תָּא חֲזִי אֶהְרֹץ לְתַתָּא אֶף עַל גֵּב דְּאֶתִי מִחֶסֶד דְּאֶחָיד לְתַתָּא בְּיוֹם שְׁתִּיתָאִי דְּאֶקְרִי הו"ד וְעַבִּיד קְרַבְנִין בְּאִינוֹן מִיְּנֵי בְּעִירָן דְּכִיָּין וְאֶתְבְּרִיאוּ בְּיוֹמָא דִּילִיָּה (לְקַרְבָּא) לְאֶקְרָבָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאֶתְרְמִיזָא בִּיהַ בְּצַדִּיק לְקַשְׂרָא דְּרָגִין דְּמַהִימְנוּתָא וְלִנְחֵתָא רַחֲמֵי לְעַלְמָא :

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם. הָאִי אֱמִירָא לְקַבֵּל דְּרָגָא עַלְאָה דְּכָלָא סְתִימָאָה דְּסְתִימִין. בְּעָא לְמַעְבַּד יְקָרָא לְדִיוֹקְנָא בְּרִזָּא דְּאָדָם וּבְכֻלְהוּ דְּרָגִין לְתַתָּא יְהִיב חִילָא לְאֶפְקָא כָּל חַד כְּדָקָא חֲזִי לִיהַ וְעַבַּד אָדָם דְּשִׁלִּיט בְּכָלָא בְּעַלְאִי וְתַתָּאִי.

וְתָא חֲזִי עַד לֹא אֲשַׁלִּימוּ אִינוֹן שְׁבַע דְּרָגִין יוֹמִין עַלְאִין לֹא אֲשַׁתְּלִים אָדָם לְעִילָא. כִּיֹּן דְּאֲשַׁתְּלִים לְעִילָא אָדָם עַלְאָה, אֲשַׁתְּלִים לְתַתָּא אָדָם תַּתָּאָה. וְכֻלְהוּ עַלְמִין בְּשַׁלִּימוּ. בְּגִין כֶּף שְׁלִטִּיה לְאָדָם תַּתָּאָה עַל כָּל דְּאֶתְבְּרִי בְּעַלְמָא בְּגִין דְּאָדָם עַלְאָה שְׁלִיט עַל כָּלָא. וּבְגִין כֶּף רְמֵז בְּהַאי קָרָא שְׁבַע דְּרָגִין. דְּאִית בִּיהַ שְׁבַע דְּרָגִין עַלְאִין דְּאֶקְרִי בְּהוּ אָדָם דְּלְעִילָא וְאֲשַׁתְּלִים בְּהוּ. בְּגִין כֶּף נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ, לְמִיָּהֵב לִיהַ שְׁפַע מַהִהוּא אֶתְרָא דְּאֶקְרִי חֶסֶד.

תָּא חֲזִי, מָאן דְּהַאי צוֹלְמָא עֲלִיָּה, חֶסֶד אֵל לֹא אַעֲדֵי מִנְיָה וַיִּתְבָּא עַל רִישִׁיָּה וְאֶתְחַבֵּרֵת בִּיהַ שְׁכִינְתָּא בְּסוֹפָא דִּיוֹמוֹי בְּגִין יוֹם רֵאשׁוֹן, וְהוּא רֵאשׁ שֶׁל כָּל הַיָּמִים שְׁלַמְעֵלָה. וְצַלְּם זֶה

שנשלמים ימיו באותה הדרגה
שנקראת אחרית הימים. והיא
הדרגה של צד"ק, והיא שביעית,
שנת השמטה. ובאותה דרגה
נשלמים ימי האדם, כשנשלמו
שבעים שנה כנגד שבע דרגות,
עשר לכל דרגה. זהו שכתוב (תהלים
א) ימי שנתינו בהם שבעים שנה.
מה זה בהם? באותם ימים ושנים
שלמעלה, ואם בגבורת שמונים.
בא ראה, בנים חיים ומזונות לא
בזכות תלויים הדברים, הסוד של
אותן שבע דרגות שבהן זכות
וחוכה בסוד חסד וגבורה, שאם
כך לא היה לו לאדם להיות חי
פרט לשבעים, אלא שבמזל
העליון העתיק של הכל תלויים,
בגלל כך הוא מוסיף על כל ימי
האדם כרצונו.
ובא ראה, כך למדנו בספרו של
שלמה המלך, שבלילה האחרון
של חג, אם יסתפל אדם בצלמו
ויראה אותו שלם, לא נגזרה עליו
מיתה. ומה הטעם בלילה הזו?
בגלל ששבעת ימי החג כנגד
שבעה ימים עליונים הם, שכל
הימים והשנים של העולם תלויים
בהם, והם רמוזים בפתוח של (דברי
הימים-א כט) לך ה' הגדלה וגומר.
ראשיתם חסד וסיומם ממלכה.
פנסת ישראל. אחרית הימים
שנמצאת שביעית אחרית.
ובשבא ליל השביעי הזה, נראה
אם השתלמו הימים באחרית
הזאת. ואם הצלם העליון הזה
נראה עליו, אז חסד אל כל היום
יחזר עליו כבתחלה, ולא פוחד
מהדין הזה של צדק, והיא עמו
בשלמות בחדוה ומחזירה לו
פנים. ולכן הזהיר הקדוש ברוך
הוא את ישראל להנצל מדיני
הצדק הזו, ולכסות סכת שלום

דהאי חס"ד יום ראשון ואיהו רישא דכל
יומין דלעילא והאי צולמא דאתנא ליה
מניה לא אסתלק עד דאשתלימו יומוי
בההוא דרגא דאקרי אחרית הימים והוא
דרגא דצדק ואיהי שביעאה, שנת השמיטה
בההוא דרגא אשלימו יומוי דבר נש פד
אשתלימו שבעין שנין לקבל שבע דרגין,
עשרה לכל דרגא. הדיא הוא דכתיב (תהלים ז)
ימי שנתינו בהם שבעים שנה. מאן בהם,
באינון יומין ושנין דלעילא. ואם בגבורות
שמונים.

הא חזי, בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא
מלתא. רזא דאינון שב בדרגין (לדעתי צ"ל
שבע דרגין) דבהון זכות וחוכא ברזא דחס"ד
וגבורה. דאי הכי לא הוה ליה לבר נש
למהוי חי בר משבעין. אלא במזלא עלאה
עתיקא דכלא תליין. בגין כך איהו מוסיף
על כל יומוי דכל בר נש כרעוניה.

והא חזי הכי אוליפנא בספרא דשלמה
מלכא, דבליליא בתראה דחגא, אי
יסתפל בר נש בצולמא דיליה וחיזי ליה
שלים, לא אתגזר עלוי מיתה. ומאי טעמא
בהאי ליליא, בגין דשבעא יומין דחגא
לקבל שבעא יומין עלאין אינון. דכל יומין
ושנין דעלמא בהו תליין, ואינון רמיזין
בקררא (דברי הימים א כט) דלך יי' הגדולה וגו'
שירותא דלהון חס"ד וסיומא דלהון
ממ"לכה, פנסת ישראל, אחרית הימים.
אשתכח שביעאה אחרית.

וכר אתנא האי ליליא דשביעי אתחזי אי
אשתלימו יומוי בהאי אחרית. ואי האי
צולמא עלאה חזי עליה, חס"ד אל יתהדר
עליה כדבדמיתא ולא מסתפי מהאי דינא דצד"ק ואיהי בהדיה

עליהם, ולשבת בצל האמונה. זהו שכתוב (ויקרא כג) בסכת תשבו שבעת ימים, להכליל את הדרגה הזו למעלה ולהוסיף בה ברכה ממים העליונים, בגלל שיום זה הוא שביעי הוא כנסת ישראל. אנו מקיפים את המזבח הזה העליון באותם שני המודים שהם ערבי נחל, ועושים בה נסוף המים, ונותן צדיק באותם שתין שהם מששת ימי בראשית, הכל בסוד החכמה.

והאחר מפן (במדבר כט) ביום השמיני עצרת תהיה לכם, תעשו כנוס לאותם שבעה ימים עליונים, ועשו יום טוב בגלל שנצלתם מדינו של אותו יום שביעי. בגלל כך כתוב בצלמנו כדמותנו, כנגד יום שני גבורה, חלקו של יצחק, ואז יש לאדם לשים את 'דמותנו' הזאת ולהדמות במעשיו לאותם העליונים. וכל זה למה? בגלל שהקדוש ברוך הוא נתן בידי האיש, אם רוצה האיש לדמות עצמו לאותם שלמעלה, משתלם בהם, ולא פוחד ממדת הדין העליונה.

וירדו בדת הים - כנגד הדרגה של נצח שאחוז בה משה, שדת הים נכראו באותה דרגה (ספירה), ונתן להם נסתר הנסתרים כח לשלט עליהם אם דומה אדם לעליונים, ואם לא דומה לעליונים - ירדו, ודגי הים שולטים בהם בכני אדם, ולכן הזהירה אותם התורה שנתנה על ידי משה, (דברים

ו) ובחרת פחיים.

בא ראה, משה, כשנזרק לים, לא שלטו עליו דגי הים ולא פחד

בשלימו בחדוותא ואהדרת ליה אנפין. ובגין כך אזהר לון קדשא בריך הוא לישראל לאשתזבא מדינוי דהאי צד"ק, ולחפאה ספת שלמא עלייהו ולמיתב בצלא דמהימנותא. הָדָא הוּא דְכְתִיב (ויקרא כ"ג) בספות תשבו שבעת ימים לאכללא להאי דרגא דלעילא ולאוספא ביה ברכה ממין עלאין, בגין דהאי יומא שביעאה איהו כנסת ישראל און מקיפין להאי מזבח עלאה באינון תרין למודים דאינון ערבי נחל ועבדין בה נסוף המים ויהיב צדי"ק באינון שתין דאינון מששת ימי בראשית פלא ברזא דחכמתא.

ולבתר (במדבר כ"ט) ביום השמיני עצרת תהיה לכם. עבדו פנישתא לאינון שבע יומין עלאין ועבדו יומא טבא, בגין דאשתזבתון מדינוי דההוא יומא שביעאה. בגין כך פתיב בצלמנו כדמותנו לקבל יומא תנינא גבורה, חולקיה דיצחק. פדין אית לבר נש למשווי להאי דמותנו ולא תדמי בעובדוי לאינון עלאין. וכל דא למה בגין דקדשא בריך הוא יהב בידי דבר נש, דאי בעי בר נש למדמי גרמיה לאינון דלעילא אשתלים בהו ולא מסתפי מהאי מדת דינא עלאה.

וירדו בדת הים לקבל דרגא דנצ"ח דאחיד ביה משה דגת הים בההוא דרגא אתפריאו ויהיב לון סתימא דסתימין חילא למשלט עלייהו, אי דמי בר נש לעלאין, ואי לא דמי לעלאין ירדו. ונוגי

ימא שלטין בהו בכני נשא. ובגין כך אזהירת לון אורייתא דאתיהיבת על ידי דמשה (דברים ל') ובחרת פחיים.

הא חזי, משה כד אתרמי לימא לא שלטו עליה נוגי ימא ולא אסתפי

מהם, בגלל שהוא היה עתיד להתקרב למעלה ולדבק בקדוש-ברוך-הוא, ולאחר שנדבק, שלט על דגי הים, ורמז לאהרן אחיו שיכה את הים וימותו הדגים, והוא לא עשה כף, בגלל שאותה דרגה שלו שולטת עליהם ובה נבראו, ולא רצה הקדוש ברוך הוא שיכה הוא בשביל להתהפך להם לאויב. וכשאדם הולך בדרך הקדוש ברוך הוא, פתוב עליו (ישעיה מ) כי תעבר במים אתך אני וגומר. שזה וירדו בדגת הים ובעוף השמים. כנגד דרגה של שמים, שבאותה דרגה שולט עליהם, וזו תפארת.

ואף על גב שבדרגת הנצח נעשו כל דגי הים והעופות, לא כתוב שם אלא עוף כנף, אבל עכשו קרא להם עוף השמים, בגלל שבן אדם לא שולט עליהם אלא מצד של שמים. ובבבקה - שולט עליהם בסוד של הוד שנותן לו סיוע, שהרי באותו יום נבראו הבבקות. ובכל הארץ - שולט בסוד של צדיק שנקרא כל, והוא שולט על הארץ, ארץ העליונה. כף גם אדם למטה שולט על ארץ הפחתונה, משום שהכל בו. ובכל הרמש הרמש על הארץ - שולט עליהם אדם מסייע שנתן לו מארץ החיים, המלכות העליונה: (עי' ממהשמטות) פתח רבי שמעון במצוות התורה ואמר, מצוות התורה שנתן הקדוש ברוך הוא לישראל, כלן פתובות בתורה בדרך כלל.

בראשית ברא אלהים. זוהי המצוה הראשונה של הכל. ונקראת מצוה זו יראת ה', שנקראת ראשית, שכתוב (תהלים קיא) ראשית חכמה יראת ה'. (משלי

מזייהו בגין דאיהו הוה זמין לקרבא לעילא ולא תדבקא בקדשא בריך הוא, ולבתר פד אתדבק שליט על נוני ימא. ורמז לאהרן אחוי דימחי ית ימא וימותון נוני ואיהו לא עביד הכי, בגין דההיא דרגא דיליה שליט עלייהו וביה אתבריאו ולא בעא קדשא בריך הוא דימחי איהו, בגין לאתהפכא להו לאויב. וכד בר נש אזיל בארחוי דקדשא בריך הוא פתיב עליה (ישעיה מ"ג) כי תעבור במים איתך אני וגו'. דהא וירדו בדגת הים ובעוף השמים לקבל דרגא דשמים. דבההוא דרגא שליט עלייהו ודא תפארת.

ואף על גב דבדרגא דנצ"ח אתעבידו כל נוני ימא ועופי, לא כתיב תמן אלא עוף כנף אבל השתא קרי להו עוף השמים בגין דבר נש לא שליט עלייהו אלא מסטרא דשמים. ובבבקה שליט עלייהו ברזא דהו"ד דיהיב ליה סיועא דהא בההוא יומא אתבריאו בעירן. ובכל הארץ שליט ברזא דצדי"ק דאקרי כ"ל ואיהו שליט על הארץ ארעא עלאה. הכי נמי בר נש לתתא שליט על ארעא תתאה בגין דכולא ביה. ובכל הרמש הרמש על הארץ שליט עלייהו בר נש מסיועא דאתיהיב ליה מארץ החיים מלכות עלאה: (ער כאן ממהשמטות)

פתח רבי שמעון בפקודי אורייתא. ואמר פקודי אורייתא דיהב קדשא בריך הוא לישראל פלהו באורייתא בארץ כלל פתיבי: בראשית ברא אלהים. הדא היא פקודא קדמא"ה דכלא. ואקרי פקודא דא יראת יי דאקרי ראשית. דכתיב, (תהלים קיא) ראשית חכמה יראת יי. (משלי א) יראת יי ראשית דעת. בגין דמלה דא ראשית אקרי.

וְדָא אִיהִי תִרְעָא לְאַעְלָא גּוּ מְהִימְנוּתָא. וְעַל פְּקוּדָא דָּא אַתְקִימִים כָּל עַלְמָא.

יִרְאָה אַתְפָּרֵשׁ לְתַלְתַּת סְטָרִין. תְּרִין מְנִייהוּ לֵית בְּהוּ עֵיקְרָא כְּדָקָא יְאוּת, וְחַד

עֵיקְרָא דִּירְאָה. אִית בַּר נֶשׁ דְּדַחִיל מְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּגִין דִּיִּיחּוּן בְּנוּהִי וְלֹא יְמוּתוּן. אוּ

דְּחִיל מְעוּנָשָׁא דְּגוּפִיה אוּ דְּמְמוּנִיה. וְעַל דָּא דְּחִיל לִיה לִיה תְּדִיר. אֲשַׁתְּכַח יִרְאָה דְּאִיהוּ דְּחִיל

לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא לֹא שְׂוִי לְעֵקְרָא. אִית בַּר נֶשׁ דְּדַחִיל מִן קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא בְּגִין דְּדַחִיל

מְעוּנָשָׁא דְּהוּא עַלְמָא וְעוּנָשָׁא דְּגִיהֶנֶם. תְּרִין אֲלִין לָאוּ עֵיקְרָא דִּירְאָה אֲנוּן וְשִׁרְשָׁא דִּילִיה.

יִרְאָה דְּאִיהִי עֵקְרָא, לְמַדְחַל בַּר נֶשׁ לְמֵאֲרִיה בְּגִין דְּאִיהוּ רַב וְשְׁלִיט

עֵקְרָא וְשִׁרְשָׁא דְּכָל עַלְמִין וְכָלָא קַמִּיה פְּלֹא חֲשִׁיבִין. כְּמָה דְּאַתְמָר (דְּנִיאל ד)

כָּלָא חֲשִׁיבִין. וְלִשְׂוֹאָה רְעוּתִיה בְּהוּא אַתְר דְּאַקְרִי (ב"א ב) יִרְאָה.

בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאַמֵּר וּוִי אִי אִימָא וּוִי אִי לֹא אִימָא. אִי אִימָא יִנְדַעוּן חֲיִיבִין הִיף

יִפְלַחוּן לְמֵאֲרִיהוּן. אִי לֹא אִימָא יֵאבְדוּן חֲבֵרִיִּיא מְלָה דָּא. בְּאַתְר דִּירְאָה קְדִישָׁא שְׂרִי,

מְלַרְע אִית יִרְאָה רְעָה דְּלָקִי וּמְחִי וּמְקַטְרַג וְאִיהִי רְצוּעָה לְאַלְקָאָה חֲיִיבִיא. וּמֵאֵן דְּדַחִיל

בְּגִין עוּנָשׁ דְּמְלִקְיוּתָא וְקַטְרוּגָא כְּמָה דְּאַתְמָר. לֹא שְׂרִיא עֲלִיה הִהִיא יִרְאָת יִי

דְּאִיקְרִי יִרְאָת יִי לְחַיִּים. אֲלֹא מֵאֵן שְׂרִיא עֲלִיה הִהִיא יִרְאָה רְעָה. וְאַשְׁתְּכַח דְּשְׂרִיא

עֲלִיה הִהִיא רְצוּעָה יִרְאָה רְעָה וְלֹא יִרְאָת יִי. וּבְגִין כִּף אַתְר דְּאַקְרִי יִרְאָת יִי רֵאשִׁית דַּעַת

(א) יִרְאָת ה' רֵאשִׁית דַּעַת. מִשׁוּם שְׂדֵבֵר זֶה נִקְרָא רֵאשִׁית, וְזֶה הַשְּׂעִר לְהַכְנֵס לְתוֹךְ הָאֶמּוּנָה, וְעַל הַמְצִיָּה הַזֹּאת מִתְקִיִּים כָּל הָעוֹלָם.

הִירְאָה נִפְרְדַת לְשִׁלְשָׁה צְדָדִים, שְׁנַיִם מֵהֶם אֵין בְּהֶם עֵקֶר כְּרֵאוּי, וְאַחַד עֵקֶר שֶׁל יִרְאָה. יֵשׁ אָדָם שְׂרִיא מִהַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא כְּדִי שְׂיִחִיו כְּנִיו וְלֹא יְמוּתוּ, אוּ שְׂרִיא מְעַנֵּשׁ שֶׁל גּוּפוֹ אוּ שֶׁל מְמוֹנוֹ, וְעַל כֵּן יֵרָא מְמוֹנוֹ תְּמִיד. נִמְצְאָת הִירְאָה שֶׁהוּא יֵרָא מִן הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא לֹא שֵׁם אוֹתָהּ לְעֵקֶר. יֵשׁ אָדָם שְׂפּוּחַד מִן הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא מִשׁוּם שְׂפּוּחַד מְעַנֵּשׁ אוֹתוֹ הָעוֹלָם וּמְעַנֵּשׁ הַגִּיהֶנֶם. שְׁנֵי אֵלֶּה לֹא עֵקֶר שֶׁל יִרְאָה הֵם וְהַשְּׂרֵשׁ שֶׁלוֹ.

הִירְאָה שֶׁהִיא עֵקֶר, שְׂאָדָם יֵירָא מְרַבּוּנוֹ מִשׁוּם שֶׁהוּא גְדוֹל וְשְׁלִיט, עֵקֶר וְשִׁרְשׁ שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְהַכָּל לְפָנָיו כָּלָא חֲשׁוּבִים, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (דְּנִיאל ד) וְכָל דְּיָרִי הָאָרֶץ כְּאִינֵם חֲשׁוּבִים, וְלִשְׁיִם אֵת רְצוּנוֹ בְּאוֹתוֹ הַמְקוּם שְׁנֵקְרָא יִרְאָה.

בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאַמֵּר, אִוִי אֵם אִמֵּר, וְאִוִי אֵם לֹא אִמֵּר. אֵם אִמֵּר - יִדְעוּ הַרְשָׁעִים אִיף יַעֲבְדוּ אֵת רַבּוֹנֵם. אֵם לֹא אִמֵּר - יֵאבְדוּ הַחֲבֵרִים אֵת הַדְּבָר הַזֶּה. בְּמְקוּם שְׂשׂוּרָה יִרְאָה קְדוּשָׁה, מְלַפְנִיָּה יֵשׁ יִרְאָה רְעָה שְׂמִלְקָה וּמְכָה וּמְקַטְרַגָּת, וְהִיא הַרְצוּעָה לְהַלְקוֹת אֵת הַרְשָׁעִים, וּמִי שְׂפּוּחַד בְּגִלְל עֲנֵשׁ הַמְלַקוֹת וְהַקְטְרוּג כְּמוֹ שְׂנַתְּבָאָר, לֹא שׂוּרָה עֲלָיו אוֹתָהּ יִרְאָת ה' שְׂנֵקְרָא יִרְאָת ה' לְחַיִּים. אֲלֹא מִי שׂוּרָה עֲלָיו? הִירְאָה הַרְעָה

הִהִיא. וְנִמְצָא שְׂשׂוּרָה עֲלָיו הַרְצוּעָה הִהִיא, יִרְאָה רְעָה וְלֹא יִרְאָת ה'. וּמִשׁוּם כִּף הַמְקוּם שְׂנֵקְרָא יִרְאָת ה' נִקְרָא רֵאשִׁית דַּעַת, וְעַל כֵּן נִכְלַלְתָּ כֵּן הַמְצִיָּה הַזֹּאת, וְזֶה

העקר והיסוד לכל שאר המצוות של התורה. מי ששומר היראה זהו - שומר הכל. לא שומר יראה - לא שומר את מצוות התורה, שהרי זה השער של הכל. ומשום כך כתוב בראשית, שהיא יראה, ברא אלהים את השמים ואת הארץ. שמי שעובר על זה, עובר על מצוות התורה. וענשו של מי שעובר על זה - הרצועה הרעה הזו מלקה אותו, והינו והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים. הנה אלו ארבעה ענשים להעניש בהם את הרשעים.

תהו - זה חנק, שכתוב (ישעיה לד) קו תהו, (זכריה ב) חבל מדה. בהו - זו סקילה, אבנים המשקעות בתוך התהום הגדול לענש את הרשעים. וחשך - זו שרפה, שכתוב (דברים ה) ויהי פשעכם את הקול מתוך החשך, (שם ד) והקר בער באש עד לב השמים חשך וכו'. וזו האש החזקה שעל ראשי הרשעים מתחילה לשרף אותם. ורוח - זה הרג בסיף. רוח סערה, חרב שנונה מלהטת בו, כמו שנאמר (בראשית א) ואת להט החרב המתהפכת, ונקראת רוח הענש הזה למי שיעבר על מצוות התורה. ואחר כתוב יראה ראשית, שהיא הפלל של הכל. מפאן והלאה שאר מצוות התורה.

מצוה שניה - זוהי מצוה שמצוה של יראה נאחזה בה ולא יוצאת ממנה לעולמים, והיא אהבה. שאדם יאהב את רבונו אהבה שלמה. ומה היא אהבה שלמה? זו אהבה רבה, שכתוב (שם יז) התהלך לפני והיה תמים, שלם באהבה. וזהו שכתוב ויאמר אלהים יהי אור. זו אהבה שלמה שנקראת אהבה רבה.

אקרי. ועל דא אתפליל הכא פקודא דא. ודא עקרא ויסודא לכל שאר פקודין דאורייתא. מאן דנטיר יראה (דא) נטיר כלא. לא נטיר יראה לא נטיר פקודי אורייתא, דהא דא תרעא דכלא. ובגין כך פתיב בראשית דאיהי יראה, ברא אלהים את השמים ואת הארץ. דמאן דעבר על דא עבר על פקודי דאורייתא. ועונשא דמאן דעבר על דא האי רצועה רעה אלקי ליה. והיינו והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים. הא אלין ארבע עונשין לאענשא בהון חייביא.

תהו דא חנק, דכתיב, (ישעיה לד) קו תהו (זכריה ב) חבל מדה. בהו דא סקילה, אבנין דמשוקעין גו תהומא רבא לעונשא דחייביא. וחשך דא שריפה, דכתיב, (דברים ה) ויהי כשמעכם את הקול מתוך החשך (דברים ד) והקר בוער באש עד לב השמים חשך כו'. ודא אשא תקיפא דעל רישיהון דחייביא שרי לאוקדא לון. ורוח דא הרג בסיף. רוח סערה חרפא משננא היא מלהטא ביה. כמא דאת אמר, (בראשית ג) ואת להט החרב המתהפכת ואקרי רוח. האי עונשא למאן דעבר על פקודי אורייתא. וכתיב לבתר יראה, ראשית, דאיהי כללא דכלא. מפאן והלאה שאר פקודין דאורייתא.

פקודא תניינא דא איהי פקודא. דפקודא דיראה אתאחדת בה ולא נפקא מינה לעלמין. ואיהי אהבה. למרחם בר נש למאריה רחימו שלים. ומאן איהו רחימו שלים. דא אהבה רבה דכתיב, (בראשית יז) התהלך לפני והיה תמים שלים ברחימותא. ודא הוא דכתיב ויאמר אלהים יהי אור דא

וְכַאֲן הִיא הַמְצִיחַ שְׂאֵדָם יֵאָהֵב אֶת רַבּוֹנוֹ כְּרֵאוֹי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אָבָא, אֲהֵבָה בְּשִׁלְמוֹת אֲנִי שְׂמַעְתִּי בְּזֶה. אָמַר לוֹ, אָמַר, בְּנִי, לִפְנֵי רַבִּי פִּינְחָס, שְׁהָרִי הוּא עוֹמֵד בְּדַרְגָּה הַזֹּה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲהֵבָה רַבָּה הֵינּוּ אֲהֵבָה שְׁלָמָה בְּשִׁלְמוֹת שֶׁל שְׁנֵי צְדָדִים, וְאִם אֵין נִכְלָלֶת בְּשְׁנֵי צְדָדִים - אֵינָה אֲהֵבָה כְּרֵאוֹי בְּשִׁלְמוֹת.

וְעַל כֵּן שְׁנֵינוּ, לְשְׁנֵי צְדָדִים נִפְרְדַּת הָאֲהֵבָה, אֲהֵבַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. יֵשׁ מִי שְׂאוּהֵב אוֹתוֹ מִתּוֹךְ שֵׁשׁ לוֹ עֶשֶׂר, אַרְבֵּעַ יָמִים, בְּנִים סְבִיבוֹ, שׁוֹלֵט עַל שׁוֹנְאָיו, דְּרָכֵיו מִתְקַנּוֹת לוֹ, וּמִתּוֹךְ כֶּף אוֹהֵב אוֹתוֹ. וְאִם לֹא יִתְהַפֵּף וַיִּחְזֹר עָלָיו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גְּלוּל שֶׁל דִּין קָשָׁה - יִשְׁנָא אוֹתוֹ וְלֹא יֵאָהֵב אוֹתוֹ כְּלָל, וּבְגִלָּל כֶּף אֲהֵבָה זֶה אֵינָה אֲהֵבָה שֵׁשׁ לָהּ עֶקֶר.

אֲהֵבָה שְׁנִקְרָאת שְׁלָמָה, הֵהוּא שְׁהֵיָה בְּשְׁנֵי הַצְּדָדִים - בֵּין בְּדִין בֵּין בְּחֶסֶד. וְתִקּוֹן דְּרַכּוֹ שְׂאוּהֵב אֶת רַבּוֹנוֹ, כְּמוֹ שְׁשֵׁנִינוּ, אֶפְלוּ שְׁנוּטִיל אֶת נִשְׁמַתָּךְ מִמֶּךָ. זֶה הִיא אֲהֵבָה שְׁלָמָה בְּשְׁנֵי צְדָדִים. וְעַל כֵּן הָאֹר שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית יֵצֵא וְאִחֵר כֶּף נִגְנָז. כְּשֵׁנִינוּ, יֵצֵא דִין קָשָׁה, וְנִכְלָלוּ שְׁנֵי הַצְּדָדִים יַחַד, שְׁתִּהְיֶה שְׁלָמוֹת הָאֲהֵבָה כְּרֵאוֹי.

נִטְרִיָּה רַבִּי שְׂמַעוֹן וּנְשָׁקִיָּה. בָּא רַבִּי פִּינְחָס וּנְשָׁקוּ וּבְרַכּוּ, וְאָמַר, בְּוֹדָאֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלַחְנִי לְכָאן. זֶה הוּא אֹר קֶטֶן שְׂאֵמְרוּ לִי שְׁנִכְלָל בְּבִיתִי וְאִחֵר כֶּף מֵאִיר לְכָל הָעוֹלָם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּוֹדָאֵי לֹא צְרִיךְ לְשַׁכַּח יְרֵאָה בְּכָל הַמְצִוּוֹת, כָּל שֶׁפֶן בַּמְצִיחַ הַזֶּה צְרִיךְ יְרֵאָה לְהִתְדַבֵּק בְּזֶה. אֵיךְ מִתְדַבֵּק? הָאֲהֵבָה הִיא בְּצַד אֶחָד

רְחִימוּ שְׁלִימוֹתָא דְאַקְרִי אֲהֵבָה רַבָּה. וְהָכָא אִיהוּ פְּקוּדָא לְמַרְחָם בַּר נֶשׁ לְמֵאֲרִיָּה כְּדָקָא יָאוֹת.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אָבָא, רְחִימִתָּא בְּשִׁלְמוֹ אָנָּא שְׂמַעְנָא בֵּיה. אָמַר לִיה אֵימָא בְּרִי קָמִי דְרַבִּי פִּינְחָס דְּהָא אִיהוּ בְּהָאֵי דְרַגָּא קָאִים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֲהֵבָה רַבָּה הֵינּוּ אֲהֵבָה שְׁלִימִתָּא בְּשִׁלְמוֹ דְתַרִּין סְטָרִין, וְאֵי לָא אֲתַפְּלִיל בְּתַרִּין סְטָרִין לָאו (דף יב ע"א) אִיהוּ אֲהֵבָה כְּדָקָא יָאוֹת בְּשִׁלְמוֹ.

וְעַל דָּא תְּנִינָן בְּתַרִּין סְטָרִין אֲתַפְּרֵשׁ אֲהֵבָה רְחִימוּ דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֵית מָאן דְּרַחִים לִיה מְגוּ דְאֵית לִיה עוֹתְרָא, אוֹרְכָא דְיוֹמִין, בְּנִין סַחְרִינִיה, שְׁלִיט עַל שְׁנֵאוֹי, אֲרַחוּי מִתְתַּקְּנָן לִיה, וּמְגוּ כֶּף רַחִים לִיה. וְאֵי לְהָאֵי יְהֵא בְּהַפּוּכָא וַיְהִדֵר עָלֵיהּ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְּלוּלָא דְדִינָא קְשִׁיא, יְהֵא שְׁנֵיא לִיה וְלֹא יְרַחֵם לִיה כְּלָל. וּבְגִין כֶּף רְחִימוּ דָּא לָאו אִיהוּ אֲהֵבָה דְאֵית לִיה עֶקֶרָא.

רְחִימוּ דְאַקְרִי שְׁלִים הֵהוּא דְהוּי בְּתַרִּין סְטָרִין בֵּין בְּדִינָא בֵּין בְּטִיבוֹ. וְתִקּוּנָא דְאַרְחֵוּי דְרַחִים לִיה לְמֵאֲרִיָּה כְּמָה דְתַנִּינָן אֶפְלוּ הוּא נְטִיל נִשְׁמַתָּךְ מִינֶךָ. דָּא אִיהוּ רְחִימוּ שְׁלִים דְהוּי בְּתַרִּין סְטָרִין. וְעַל דָּא אֹר דְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית נִפְק וּלְבַתֵּר אַגְנִיז. כַּד אַגְנִיז נִפְק דִּינָא קְשִׁיא וְאֲתַפְּלִילוּ תַרִּין סְטָרִין כְּחֻדָּא לְמַהוּי שְׁלִימוּ דָּא אֲהֵבָה כְּדָקָא יָאוֹת.

נִטְרִיָּה רַבִּי שְׂמַעוֹן וּנְשָׁקִיָּה. אָתָּא רַבִּי פִּינְחָס וּנְשָׁקִיָּה וּבְרַכִּיָּה וְאָמַר בְּוֹדָאֵי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁדַרְנֵי הָכָא. דָּא הוּא נְהִירוּ דְקִיק דְאֵמְרוּ לִי דְאֲתַפְּלִיל בְּבִיתָאֵי וּלְבַתֵּר נְהִיר כָּל עֲלָמָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וּדְאֵי לָא אֵי צְרִיךְ לְאֲתַנְשֵׁי

וְאֵי צְרִיךְ לְאֲתַנְשֵׁי

טוב, כמו שנתבאר שנותן עשר וטוב, אך של חיים, בנים ומזונות, אז צריך לעורר יראה ולפחד שלא יגרם החטא. ועל זה כתוב (משלי כח) אשרי אדם מפחד תמיד, משום שזה כולל ירא"ה באהב"ה.

וכך צריך בצד האחר של הדין הקשה לעורר בו יראה. כשוראה שיהדין הקשה שורה עליו, אז יעורר יראה ויפחד מרבונו כראוי ולא יקשה לבו. ועל זה כתוב (שם) ומקשה לבו יפול ברעה, באותו הצד האחר שנקרא רעה. נמצאת שיראה שנאחזה בשני צדדים ונכללת מהם, וזוהי אהבה שלמה כראוי.

מצוה שלישית - לדעת שיש אלוה גדול ושליט בעולם, וליחד אותו בכל יום יחוד כראוי באותם ששת הצדדים העליונים, ולעשות אותם יחוד אחד בשש התבות של שמע ישראל ולכוון רצון למעלה עמהם. ועל פן צריך "אחד" להאריך אותו [נ"א בשש] בשש תבות, וזהו שכתוב יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד. יתכנסו הדרגות שמתחת השמים שתאחזו בהן יראה להיות בשלמות לששה צדדים כראוי. ועם כל זה, באותו היחוד צריך לקשר בו יראה, שצריך להאריך בדל"ת של אחד, שדל"ת של אחד גדולה. והיננו שכתוב ותראה היבשה, שתראה ותתקשר דל"ת, שהיא יבשה, באותו היחוד.

ואחר שנקשרה שם למעלה, צריך לקשר אותה למטה עם

ירא"ה בכל פקודין, כל שפן בפקודא דא אצטריך יראה לאתדבקה בהאי. היך אתדבקה. אהבה איהי בסטרא חד טב כמה דאתמר דיהב עותרא וטב אורפא דחיי בני מזוני, פדין איצטריך לאתערא יראה ולמדחל דלא יגרום חובא. ועל דא כתיב, (משלי כח) אשרי אדם מפחד תמיד, בגין דהא כליל ירא"ה באהב"ה.

והכי אצטריך בסטרא אחרא דדינא קשיא לאתערא ביה יראה. פד חמי דדינא קשיא שריא עלוי, פדין יתער יראה וידחל למאריה פדקא יאות ולא יקשה לפיה. ועל דא כתיב, (משלי כח) ומקשה לבו יפול ברעה. ביהווא סטרא אחרא דאקרי רעה. אשתכח יראה דאתאחדת בתרין סטרין ואתפלילת מנייהו. ודא איהו אהבה שלימתא כדקא יאות.

פקודא תליתאה למנדע דאית אלהא רברבא ושליטאה בעלמא.

ולייחדא ליה בכל יומא יחודא כדקא יאות באנון שית סטרין עלאין. ולמעבד לון יחודא חדא בשית תבין דשמע ישראל ולכוונא רעותא לעילא בהדייהו. ועל דא אחד אצטריך לארפא ליה (נ"א בשית) בשית תבין. ודא הוא דכתיב יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד. יתכנסון דרגין דתחות שמיא לאתאחדא ביה (יראה) למחוי בשלימו לשית סטרין פדקא יאות. ועם כל

דא ביהווא יחודא אצטריך לקשרא ביה יראה דאצטריך לארפא בדל"ת דאחד. דדל"ת דאחד גדולה. והיינו דכתיב ותראה היבשה דתתחזי ותתקשר דל"ת דאיהו יבשה ביהווא יחודא.

ולבתר דאתקשר תמן לעילא איצטריך לקשרא לה לתפא באכלוסהא

אוכלוסייה בששה צדדים האחרים שלמטה, ברוף שם פבוד מלכותו לעולם ועד, שיש בו שש תבות אחרות של היחוד. ואז, מה שהיתה יבשה, נעשתה ארץ לעשות פרות ואבים ולנטע אילנות. והינו מה שפתיב ויקרא אלהים ליבשה ארץ, באותו היחוד שלמטה ארץ, רצון שלם פראוי. ועל פן פי טוב פי טוב פעמים. יחוד אחד עליון ויחוד אחד פחתון. פיון שנאחז בשני צדדים, מפאן והלאה פדשא הארץ דשא. התפקנה לעשות פרות ואבים פראוי.

מצוה רביעית - לדעת שה' הוא האלהים, כמו שנאמר (דברים ד) וידעת היום והשבת אל לבבך פי ה' הוא האלהים. ושיפלל השם של אלהים בשם של יי, לדעת שהם אחד ואין בהם פרווד. והינו סוד הפתיב יהי מארת ברקיע השמים להאיר על הארץ, שיהיו שני השמות אחד בלי פרווד פלל, ושיפלל מארת חסר בשם של שמים (גיא שרשום) שהם אחד ואין בהם פרווד. אור שחר באור לבן אין בהם פרווד, והפל (דבר) אחד. וזה הוא ענן הלכן של היום וענן של אש בלילה, מדת יום ומדת לילה, ויתפקנו זה עם זה להאיר, כמו שנאמר להאיר על הארץ.

וזהו החטא של הנחש הקדמוני ההוא - חבר למטה והפריד למעלה, ומשום פך גרם מה שגרם לעולם, משום שצריך להפריד למטה ולחבר למעלה. ואור שחר צריך להאחז למעלה בחבור אחד, ולהאחז אחר פך באוכלוסייה פייחודה ולהפריד אותה מן הצד הרע. ועם פל זה צריך לדעת שאלהים ה' הפל אחד בלי פרווד.

בשית סטרין אחרנין דלתתא, ברוף שם פבוד מלכותו לעולם ועד. דאית ביה שית תבין אחרנין דיחודא. פדין מה דהות יבשה אתעבידת ארץ למעבד פירין ואיבין ולנטעא אילנין. והינו דכתיב ויקרא אלהים ליבשה ארץ בההוא יחודא דלתתא ארעא רעוא שלים פדקא יאות. ועל דא כי טוב, פי טוב תרי זמני. חד יחודא עלאה וחד יחודא תתאה. פיון דאתאחיד בתרין סטרין מפאן ולהלאה תדשא הארץ דשא. אתתקנת למעבד פירין ואיבין פדקא יאות.

פקודא רביעאה למנדע דיי הוא האלהים, פמה דאת אמר, (דברים ד) וידעת היום והשבות אל לבבך פי יי הוא האלהים. ולא תפללא שמא דאלהים בשמא דיי. למנדע דאנון חד ולית בהו פרוודא. והינו רזא דכתיב יהי מארת ברקיע השמים להאיר על הארץ. למהוי תרין שמחן חד פלא פרוודא כלל. לאתפללא מארת חסר בשמא דשמים (גיא ררשים) דאנון חד ולית בהו פרוודא. נהורא אוכמא בנהורא חיוורא לית בהו פרוודא וכלא חד. (דף יב ע"ב) ודא הוא עננא חיוורא דיממא ועננא דאשתא בליליא. מדת יום ומדת לילה. ולא תפקן דא בדא לאנהרא כמה דאתמר להאיר על הארץ.

ודא חובה דההוא נחש קדמאה חבר לתתא ואתפרש לעילא. ובגין פך גרם מה דגרם לעלמא. בגין דאצטריך לאפרשא לתתא ולחברא לעילא. ונהורא אוכמא אצטריך לאתאחדא לעילא בחבורא חדא. ולא תאחדא לבתר באוכלוסיאה בייחודה ולאפרשא לה מסטרא בישא. ועם פל דא אצטריך למנדע דאלהים יי פלא חד פלא פרוודא. יי הוא האלהים. וכד

ה' הוא האלהים. וכשידע אדם ששכל אחד ולא ישים פרוז, אפלו אותו הצד האחר יסתלק מן העולם ולא ימשך למטה.

והינו סוד הכתוב והיו למארות. שהנה הקלפה עולה אחר המת. המת אור. הצד האחר מות. אור בחבור של אותיות. מות בפרוד. וכשהאור הזה מסתלק משם, מתחבר באותיות מות של פרוז. מהאותיות הללו התחילה חנה וגרמה רע על העולם, פכתוב (בראשית א) ותרא האשה כי טוב החזירה האותיות למפרע ונשאר מ"ו, והם הלכו ונטלו האות פ"ו ע"מ, וגרמה מות על העולם, כמו שכתוב ותרא. אמר רבי אלעזר, אבא, הרי למדנו מ"ם נשארה יחידה. וא"ו שהיא חיים, תמיד מתהפכת והולכת ונוטלת פ"ו, שכתוב ותקח ותפן. ונשלמה התכה הזו והתחברו האותיות. אמר לו, ברוך אתה בני, והרי בארנו הדבר הזה.

מצוה חמישית - כתוב ישרצו המים שרץ נפש חיה. בפסוק הזה יש שלש מצוות: אחת לעסוק בתורה, ואחת להתעסק בפרה ורביה, ואחת למול לשמונה ימים ולהעביר משם הערלה. לעסוק בתורה ולהשתדל בה ולהגדילה בכל יום לתקן את נפשו ורוחו.

שבין שאדם מתעסק בתורה, הוא נתקן בנשמה אחרת קדושה, שכתוב שרץ נפש חיה. הנפש של החיה הקדושה היא. שפאשר אין אדם מתעסק בתורה, אין לו נפש קדושה, והקדושה שלמעלה אינה שורה עליו. וכאשר משתדל בתורה, באותו הדבור שהוא מברר בה, הוא זוכה לנפש החיה היא

ינדע בר נש דכלא חד ולא ישוי פירווא, אפילו ההיא סטרא אחרא יסתלק מעל עלמא ולא אתמשך לתתא.

והיינו רזא דכתיב והיו למארות. הא קליפה בתר מוחא סלקא. מוחא אור. סטרא אחרא מות. אור בחבור דאתוון. מות בפירווא. וכד האי אור אסתלק מתמן, מתחברא באתוון מות דפירווא. מאלין אתוון שריאת חוה וגרמת בישא על עלמא. כמה דכתיב, (בראשית ג) ותרא האשה כי טוב אהדרת אתוון למפרע אשתאר מ"ו ואנון אזלו ונטלו אות תי"ו בהדיהו וגרמת מותא על עלמא כמה דכתיב ותרא. אמר רבי אלעזר, אבא, הא אוליפנא מ"ם אשתארת יחידאה, וא"ו דאיהו חייך תדיר אתהפכת ואזלת ונטלת תי"ו דכתיב ותקח ותפן ואשתלים תיבה דא ואתחברו אתוון. אמר ליה בריך אנת ברי והא אוקימנא מלה דא.

פקורא חמישאה כתיב, ישרצו המים שרץ נפש חיה. בהאי קרא אית תלת פקודין. חד למלעי באורייתא. וחד לאתעסקא בפרה ורביה. וחד למגזר לתמנייא יומין ולאעברא מתמן ערלתא. למלעי באורייתא ולאשתדלא בה ולאפשא לה בכל יומא לתקנא נפשיה ורוחיה.

דבין דבר נש אתעסק באורייתא אתתקן בנשמתא אחרא קדישא. דכתיב שרץ נפש חיה. נפש דהיא חיה קדישא. דכד בר נש לא אתעסק באורייתא לית ליה נפשא קדישא. קדושא דלעילא לא שריא עלוי. וכד אשתדל באורייתא, בההוא רחישו דרחיש בה זכי להיא נפש חיה, ולמהדר במלאכין קדישין. דכתיב, (תהלים קג)

וְלִהְיוֹת כְּמוֹ מְלֹאכִים קְדוֹשִׁים,
שְׁכָתוֹב (תהלים ק) בְּרָכוּ ה'
מְלֹאכִיו. אֵלּוּ הֵם שְׁמֵתַעֲסָקִים
בַּתּוֹרָה שְׁנִקְרָאִים מְלֹאכִיו בְּאֶרֶץ.
וְזֶהוּ שְׁכָתוֹב וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל
הָאֶרֶץ. זֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה. וּבְאוֹתוֹ
הָעוֹלָם שְׁנִינוּ, שְׁעֵתִיר הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לָהֶם כְּנַפִּים
כְּנִשְׂרִים וְשִׂישׁוּטוֹ בְּכָל הָעוֹלָם,
שְׁכָתוֹב (שְׁעִיָּה מ) וְקוֹי ה' יַחֲלִיפוּ
כַּח יַעֲלוּ אֲבָר כְּנִשְׂרִים. וְהִינוּ מֵה
שְׁכָתוֹב וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאֶרֶץ -
זוֹ הַתּוֹרָה שְׁנִקְרָאת מִים, יִשְׂרָצוּ
וְיִוָּצִיאוּ שְׂרָץ שֶׁל נֶפֶשׁ חַיָּה
מִהַמָּקוֹם שֶׁל הַחַיָּה הַהִיא יִמְשְׁכוּ
אוֹתָהּ לַמַּטָּה, כְּמוֹ שְׁנִתְבָּאָר. וְעַל
כֵּן אָמַר דָּוִד (תהלים נא) לֵב טְהוֹר
בְּרָא לִי אֱלֹהִים, לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה,
וְאֵז - וְרוּחַ נְכוֹן חֲדָשׁ בְּקִרְבִּי.

מְצוּה שְׁשִׁית - לַהֲתַעֲסֵק בַּפְּרִיָּה
וּרְבִיָּה. שְׁכָל מִי שְׁמֵתַעֲסֵק בַּפְּרִיָּה
וּרְבִיָּה, גּוֹרֵם לְנִהַר הַהוּא לְהִיּוֹת
נוֹבֵעַ תָּמִיד וְלֹא יִפְסְקוּ מִיָּמִינוּ.
וְהֵם מִתְמַלֵּא בְּכָל הַצְּדִדִים.
וּנְשִׁמוֹת חֲדָשׁוֹת מִתְחַדְּשׁוֹת
וְיִוָּצִיאוֹת מְאוֹתוֹ הָאֵילָן, וְצִבְאוֹת
רַבִּים מִתְגַּדְּלִים לַמַּעְלָה עִם
אוֹתָם הַנְּשִׁמוֹת. זֶהוּ שְׁכָתוֹב
(בְּרֵאשִׁית א) יִשְׂרָצוּ הַמִּים שְׂרָץ נֶפֶשׁ
חַיָּה. זוֹ בְּרִית הַקְּדָשׁ, הַנִּהְיָה
שְׁשׁוּפֵעַ יוֹצֵא, וְהַמִּים שֶׁלוֹ
מִתְרַבִּים וְשׁוֹרְצִים שְׂרָץ
וְהַתְּרַבּוֹת שֶׁל נִשְׁמָתוֹ לַחַיָּה
הַהִיא.

וּבְאוֹתָן הַנְּשִׁמוֹת שְׁנִכְנְסוֹת
לַחַיָּה הַהִיא, יוֹצֵאִים כְּמֵה עוֹפּוֹת
שְׁפוֹרְחִים וְטָסִים בְּכָל הָעוֹלָם.
וּכְאֲשֶׁר הַנְּשִׁמָּה יוֹצֵאת אֶל
הָעוֹלָם הַזֶּה, הָעוֹף הַהוּא שְׁפוֹרֵחַ
וְיוֹצֵא עִם הַנְּשִׁמָּה הַזֹּאת מְאוֹתוֹ
הָעֵץ יוֹצֵא עִמוֹ. כְּמֵה יוֹצֵאִים עִם
כָּל נִשְׁמָה וְנִשְׁמָה? שְׁנַיִם, אֶחָד
מִיָּמִין וְאֶחָד מִשְּׂמָאל. אִם הוּא
זוֹכֵה - הֵם שׁוֹמְרִים אוֹתוֹ,

בְּרָכוּ יְיָ מְלֹאכִיו, אֵלֶיךָ אֲנוּן דְּמֵתַעֲסָקִין
בְּאוֹרֵייתָא דְּאֶקְרוּן מְלֹאכִיו בְּאֶרְעָא.

וְדָא הוּא דְּכִתִּיב וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאֶרֶץ.
הַאי בְּהַאי עֲלָמָא. בְּהַהוּא עֲלָמָא
תְּנִינָן דְּזִמְיִן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְדַּ לִּזְוֹן
גְּדַפִּין כְּנִשְׂרִין וְלֹא שְׂטָא בְּכָל עֲלָמָא דְּכִתִּיב,
(שְׁעִיָּה מ) וְקוֹי יְיָ יַחֲלִיפוּ כַּח יַעֲלוּ אֲבָר
כְּנִשְׂרִים. וְהִינוּ דְּכִתִּיב וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל
הָאֶרֶץ דָּא אוֹרֵייתָא דְּאֶקְרִי מִים יִשְׂרָצוּן
וְיִפְקוּן רַחֲשָׁא דְּנֶפֶשׁ חַיָּה מֵאֲתַר דְּהַהִיא
חַיָּה יִמְשְׁכוּן לָהּ לְתַתָּא כְּמֵה דְּאֲתַמָּר. וְעַל
דָּא אָמַר דָּוִד (תהלים נא) לֵב טְהוֹר בְּרָא לִי
אֱלֹהִים, לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא, וְכִדִּין וְרוּחַ נְכוֹן
חֲדָשׁ בְּקִרְבִּי:

בְּקוֹרָא שְׁתִּיתָאָה לַאֲתַעֲסָקָא בַּפְּרִיָּה וּרְבִיָּה.
דְּכָל מָאן דְּאֲתַעֲסֵק בַּפְּרִיָּה וּרְבִיָּה,
גָּרִים לְהַהוּא נִהַר לְמַהוּי נְבִיעַ תְּדִיר וְלֹא
יִפְסְקוּן מִיָּמוּי. וְנִמָּא אֲתַמְלִיָּא בְּכָל סְטָרִין.
וְנִשְׁמָתִין חֲדָתִין מִתְחַדְּשִׁין וְנִפְקִין מִהַהוּא
אֵילָנָא. וְחִילִין סְגִיָּאִין אֲתַרְבִּיאוּ לְעֵילָא בְּהַדִּי
אֲנוּן נִשְׁמָתִין. הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (בְּרֵאשִׁית א)
יִשְׂרָצוּ הַמִּים שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה, דָּא בְּרִית קְרִיָּמָא
קְדִישָׁא נִהַר דְּנִגִּיד וְנִפְיָק, וְנִמָּא דִּילִיָּה
אֲתַרְבִּיאוּ וְרַחֲשִׁין רַחֲשָׁא וְרַבּוּיָא דְּנִשְׁמָתִיָּה
לְהַהִיא חַיָּה.

וּבְאֲנוּן נִשְׁמָתִין דְּעֵאלִין בְּהַהִיא חַיָּה נִפְקִי
כְּמֵה עוֹפֵי דְּפִרְחִין וְטָאָסֵן כָּל עֲלָמָא.
וְכֵד נִשְׁמָתָא נִפְקָא לְהַאי עֲלָמָא הַהוּא עוֹפָא
דְּפִרְחַ וְנִפְקַ בְּהַדִּי הַאי נִשְׁמָתָא מִהַהוּא אֵילָנָא
נִפְקַ עֲמִיָּה. כְּמֵה נִפְקֵן בְּכָל נִשְׁמָתָא וְנִשְׁמָתָא.
תְּרִין, חֵד מִיָּמִינָא וְחֵד מִשְּׂמָאלָא. אִי זְכִי אֲנוּן
נְטָרִין לִיָּה דְּכִתִּיב, (תהלים צא) כִּי מְלֹאכִיו יַצְוֶה
לָהּ. וְאִי לֹא אֲנוּן מְקַטְרְגִי עֲלֵיָּה.

שפכתוב (תהלים צא) פי מלאכי
יצוה לך. ואם לא - הם מקטרגים
עליו.

אמר רבי פינחס, שלשה הם
שעומדים אפוטרופוסים על
האדם כשהוא זוכה, שפכתוב (איוב
5) אם יש עליו מלאך מליץ אחד
מני אלה להגיד לאדם ושרו. אם
יש עליו מלאך הנה אחד. מליץ
- שנים. אחד מני אלה להגיד
לאדם ושרו - הנה שלשה. אמר
רבי שמעון חמשה, שפכתוב
יותר, ויחננו ויאמר. ויחננו -
אחד. ויאמר - שנים. אמר לו, לא
ככה, אלא ויחננו זה הקדוש
ברוך הוא לבדו, שהרי אין רשות
לאחר אלא לו.

אמר לו, יפה אמרת, ומי שנמנע
מפריה ורביה, כככול ממעיט
את הדמיות שפוללת את כל
הדמיות, וגורם לאותו הנקר
שאין שופעים מימיו, ופוגם את
הברית הקדוש בכל הצדדים,
ועליו כתוב (ישעיה 50) ויצאו וראו
בפגרי האנשים הפשעים בי. בי
ודאי זה לגוף, ואין נשמתו
נכנסת לפרגוד כלל, והוא נטרד
מאותו העולם.

מצוה שביעית - למול לשמנה
ימים ולהעביר את זממת
הערלה, משום שהחיה היא
היא הדרגה השמינית לכל
הדרגות, והנפש היא שפורחת
ממנה צריכה להראות לפני
לשמנה ימים כמו שהיא דרגה
שמינית, ואז ודאי נראה שהיא
נפש חיה. הנפש של החיה היא
הקדושה, ולא מן הצד האחר.
וזהו ישרצו המים. בספרו של
חננך ירשמו המים של זרע קדש
רשם של נפש חיה. וזה הרשם
של האות יו"ד שגרשם בכשר
מכל שאר הרשומים של העולם.

הקדש מכל שאר הרשומים של העולם באותה המילה

אמר רבי פינחס (דף יג ע"א) תלתא אנון דקיימי
אפוטרופסין עליה דבר נש בד זכי.

דכתיב, (איוב לג) אם יש עליו מלאך מליץ אחד
מני אלה להגיד לאדם ושרו. אם יש עליו
מלאך הא חד. מליץ תרי. אחד מני אלה
להגיד לאדם ושרו הא תלת. אמר רבי
שמעון, חמש, דכתיב יתיר, ויחננו ויאמר.
ויחננו חד. ויאמר תרין. אמר ליה לאו הכי,
אלא ויחננו דא קדשא בריך הוא בלחודוי,
דהא לית רשו לאתרא אלא ליה.

אמר ליה שפיר קא אמרת. ומאן דאתמנע
מפריה ורביה כביכול אזעיר דיוקנא
דכליל כל דיוקנין. וגרים לההוא נהר דלא
נגדין מימיו ופגים קיימא קדישא בכל
סטרין. ועליה כתיב, (ישעיה 50) ויצאו וראו
בפגרי האנשים הפושעים בי. בי ודאי דא
לגופא. ונשמתיה לא עייל לפרגודא כלל
ואטרוד מההוא עלמא.

פקודא שביעאה למגזר לתמניא יומין
ולאעברא זוהמא דערלתא, בגין
דההיא חיה איהי דרגא תמינאה לכל
דרגין, וההיא נפש דפרחא מינה אצטריכא
לאתחזאה קמה לתמניא יומין כמה דאיהי
דרגא תמינאה. וכדין אתחזי ודאי דאיהי
נפש חיה. נפש דההיא חיה קדישא ולא
מספרא אתרא. ודא איהו ישרצו המים.
בספרא דחננך יתרשמון מיא דזרעא
קדישא רשימו דנפש חיה. ודא רשימו
דאת יו"ד דאתרשים בבשרא קדישא מפל
שאר רשומין דעלמא.

וענה יעופף על הארץ. דא אליהו דטאס כל

יעוף יעופף על הארץ - זה אליהו שטס את כל העולם בארבע

שֶׁל בְּרִית הַקֹּדֶשׁ. וְצִרִיף לְסֹדֵר לוֹ
כֶּסֶף, וְלֹהֲזֹכִיר בְּפִיו: זֶה הַכֶּסֶף שֶׁל
אֱלֹהִים. וְאִם לֹא - אֵינוֹ שׁוֹרֵה שָׁם.
וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתַּנִּינִים הַגְּדֹלִים
- שְׁנֵי אֵלֶּה עָרְלָה וּפְרִיעָה. הַמִּילָה
שֶׁל הָעָרְלָה, וְאַחַר כֵּן הַפְּרִיעָה.
וְהֵם זָכָר וְנִקְבָּה. וְאֵת כֹּל נֶפֶשׁ
הַחַיָּה הַרְמֵשֶׁת - זֶה הָרֶשֶׁם שֶׁל
אוֹת בְּרִית הַקֹּדֶשׁ, שֶׁהִיא הַנֶּפֶשׁ
חַיָּה הַקְּדוּשָׁה כְּפִי שְׁאֲמַרְנוּ. אֲשֶׁר
שָׂרְצוּ הַמַּיִם - הַמַּיִם הָעֲלִיּוֹנִים
שֶׁנִּמְשְׁכוּ אֵלֶיהָ שֶׁל אוֹת הָרֶשֶׁם
הַזֶּה.

וּבְגִלְדֵי זֶה נִרְשָׁמוּ יִשְׂרָאֵל בְּרֶשֶׁם
קְדוֹשׁ וְטָהוֹר לְמַטֵּה. כְּדָגְמַת אוֹתָם
רְשׁוּמִים קְדוּשִׁים, לְהַכִּיר בֵּין צַד
הַקְּדוּשָׁה לְצַד הָאֲחֵר שֶׁל הַטְּמֵאָה,
אֲף יִשְׂרָאֵל רְשׁוּמִים לְהַכִּיר בֵּין צַד
הַקְּדוּשָׁה לְעַצְמֵם עַכּוּ"ם, שְׂבָאִים
מִצַּד הָאֲחֵר שֶׁל טְמֵאָה, כְּמוֹ
שֶׁנִּתְבָּאָר. וּכְמוֹ שְׂרוּשָׁם אוֹתָם, כֵּן
רוּשָׁם הַבְּהֵמוֹת וְהָעוֹפוֹת שֶׁלָּהֶם
לְבַהֲמוֹת וְעוֹפוֹת שֶׁל הָעַמִּים
עַכּוּ"ם. אֲשֶׁרֵי חִלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.
מִצְוָה שְׂמִינִית - לְאַהֵב אֶת הַגֵּר
שֶׁנִּכְנָס לְמוֹל אֶת עַצְמוֹ וְלֹהֲכַנְס
תַּחַת כַּנְּפֵי הַשְּׂכִינָה. וְהִיא מְכַנְּסָה
אוֹתָם תַּחַת כַּנְּפֵיהָ לְאוֹתָם
שֶׁנִּפְרָדִים מִצַּד הַטְּמֵאָה הָאֲחֵר
וּמִתְקַרְבִּים אֵלֶיהָ, שְׂכַתוֹב תּוֹצֵא
הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. וְאִם
תֵּאֵמַר שֶׁנֶּפֶשׁ הַחַיָּה הַזֶּה שְׂכַלּוּלָהּ
בְּיִשְׂרָאֵל הִיא מְזַמְנָת לְכָל - חֲזוֹר
וְאֵמַר לְמִינָהּ. כִּמְהָ אַכְסְדְּרָאוֹת
וְחֲדָרִים זֶה לְפָנִים מִזֶּה יֵשׁ לְאָרֶץ
הַזֶּה שֶׁהִיא חַיָּה. תַּחַת כַּנְּפֵיהָ.

כִּנְף זְמִין, יֵשׁ לָהּ שְׂתֵי
אַכְסְדְּרָאוֹת. וּמִהַכֵּן הִזוּ נִפְרָדִים
לְשְׂתֵי אַמּוֹת אַחֲרוֹת שֶׁהֵן קְרוֹבוֹת
בְּיַחַד לְיִשְׂרָאֵל לְהַכְנִיסָם לְתוֹךְ
הָאַכְסְדְּרָאוֹת הַלָּלוּ. וְתַחַת כַּנְּף
שְׂמָאל יֵשׁ שְׂתֵי אַכְסְדְּרָאוֹת

עֲלָמָא בְּאַרְבַּע טְאָסִין לְמַהוּי תַּמָּן בַּהֲוֵא
גְזִירוֹ דְקִיָּמָא קְדִישָׁא. וְאַצְטְרִיף לְתַקְנָא לִיה
כּוּרְסִיָּא וְלְאַדְכָּרָא בְּפוּמִיָּה דָּא כּוּרְסִיָּא
דְּאֱלֹהִים. וְאִי לָאו לָא שְׂאֲרֵי תַּמָּן. וַיִּבְרָא
אֱלֹהִים אֶת הַתַּנִּינִים הַגְּדֹלִים. תְּרִין אֵלִין
עָרְלָה וּפְרִיעָה. גְזִירוֹ דְעָרְלָה וּפְרִיעָה לְבַתֵּר.
וְאַנּוּן דְכָר וְנוֹקְבָא. וְאֵת כֹּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה
הַרוֹמֵשֶׁת, דָּא רְשִׁימוֹ דְּא"ת קִיָּמָא קְדִישָׁא
דְּאִיהִי נֶפֶשׁ חַיָּה קְדִישָׁא כְּדַקְאֲמַרְן. אֲשֶׁר
שָׂרְצוּ הַמַּיִם מִיִּין עֲלָאִין דְּאֲתַמְשְׁכוּ לְגַבְהָ
דְּאֵת רְשִׁימוֹ דָּא.

וּבְגִין דָּא אֲתַרְשִׁימוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרְשִׁימוֹ
קְדִישָׁא וְדַכִּיּוֹ לְתַתָּא, כְּגוֹוְנָא דְאַנּוּן
רְשִׁימִין קְדִישִׁין, לְאַשְׁתַּמוּדְעָא בֵּין סֵטֵר
קְדִישָׁא לְסֵטֵרָא אַחְרָא דְמִסְאָבוּ. אוּף
יִשְׂרָאֵל רְשִׁימִין לְאַשְׁתַּמוּדְעָא בֵּין קְדוּשָׁא,
לְעַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת דְּאֲתִיָּין
מִסֵּטֵרָא אַחְרָא דְמִסְאָבָא כְּמָה דְּאֲתַמֵּר.
וּכְמָה דְרְשִׁים לּוֹן הַכִּי רְשִׁים בְּעִירֵי וְעוֹפֵי
דְּלֵהוּן לְבַעִירֵי וְעוֹפֵי דְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת
כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת. זַכָּאָה חוּלְקֵהוּן דְּיִשְׂרָאֵל:
כְּפִיּוּדָא תְּמִינָאָה לְמַרְחָם גִּיּוּרָא (על) דְּעָאֵל
לְמַגְזֵר גְּרַמִּיָּה וְלְאַעְלָא תַּחוֹת גְּדַפּוּי
דְשְׂכִינְתָּא. וְאִיהִי אַעִילָא לּוֹן תַּחוֹת גְּדַפּוּיָּא
לְאַנּוּן דְּמִתְפָּרְשֵׁן מִסֵּטֵרָא אַחְרָא מִסְאָבָא
וּמִתְקַרְבִּין לְגַבְהָ. דְכַתִּיב תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ
חַיָּה לְמִינָהּ. וְאִי תִימָא דְהִיא נֶפֶשׁ חַיָּה
דְּכִלִּילָא בְּיִשְׂרָאֵל לְכֹלָא הִיא אֲזַדְמְנָת. הַדֵּר
וְאֵמַר לְמִינָהּ. כִּמְהָ אַפְסְדְּרִין וְאֲדִרִין דָּא לְגוּ
מִן דָּא אֵית לָהּ לְהִיא אָרֶץ דְּאִיהִי חַיָּה תַּחוֹת
גְּדַפּוּיָּא.

גְּדַפּוּיָּא יְמִינָא אֵית לָהּ תְּרִין אַפְסְדְּרִין. וּמֵהִיא

גְּדַפּוּיָּא אֲתַפְּרִשֵׁן לְתִרִין אוּמִין אַחְרֵינִין דְּאַנּוּן קְרִיבִין בְּיַחַדָּא

אחרות, ונפרדים לשתי אמות
אחרות, שהם עמון ומואב. וכלם
נקראים נפש חיה. וכמה חדרים
סתומים אחרים והיכלות אחרים
בכל פנה ופנה, ומתהם יוצאות
רוחות להפריד לכל אותם הגרים
שמתגירים, ונקראים נפש חיה,
אבל למינה. וכלם נכנסים תחת
כנפי השכינה ולא יותר.

אבל נשמת ישראל יוצאת מתוך
הגוף של האילן ההוא, ומשם
פורחות הנשמות לתוף הארץ הזו
לתוף מעיה לפני ולפנים, והסוד -
(מלאכי א) כי תהיו אתם ארץ חפץ.

ועל זה ישראל בן יקיר שהמו
מעיה עליו, ונקראים (ישעיהו מו)
העמוסים מני בטן, ולא מהכנפים
החוצה. ועוד, לגרים אין חלק
באילן העליון, וכל שפן בגוף
שלו. אבל החלק שלהם הוא
בכנפים ולא יותר, והגר תחת כנפי
השכינה ולא יותר. גרי הצדק הם
ששורים שם ונאחזים, ולא לפנים,
כמו שנתבאר. ומשום כך תוצא
הארץ נפש חיה למינה. ולמי?
בהמה ורמש וחייתו ארץ למינה.
כלם שואבים נפש מהחיה ההיא,
אבל כל אחד למינה פראוי לה.

מצוה תשיעית - לחן את העניים
ולתת להם טרף, שפתיב נעשה
אדם בצלמנו כדמותנו. נעשה
אדם - משתף, כלל של זכר
ונקבה. בצלמנו - עשירים.
כדמותנו - עניים. שהרי מצד הזכר
עשירים, ומצד הנקבה עניים. כמו
שהם בשתפות אחת וזה חס על
זה, וזה נותן לזה וגומל לו חסד,
כך צריך אדם למטה שיהיו עשיר
ועני בחבור אחד, ולתת זה לזה
ולגמל חסד זה לזה.

לְיִשְׂרָאֵל לְאַעְלָא לִוְן לְגוּ אַפְסֵדְרִין אַלְיָן.
וּתְחִוּת גְּדַפָּא שְׂמָא לָא אִית תְּרִין אַפְסֵדְרִין
אַחְרַנִּין וּמִתְפָּרְשָׁן לְתִרִין אוּמִין אַחְרַנִּין
דְּאַנּוּן עֲמוּן וּמוּאָב. וְכִלְהוּן אַקְרוּן נֶפֶשׁ
חַיָּה. וְכִמְה אַדְרִין סְתִימִין אַחְרַנִּין וְהִיכְלִין
אַחְרַנִּין בְּכָל גְּדַפָּא וְגְדַפָּא. וּמִנִּיּוּהוּ נִפְקוּ
רוּחִין לְאַפְרָשָׁא לְכָל אַנּוּן גִּיּוּרִין דְּמִתְגִּירִין.
וְאַקְרוּן נֶפֶשׁ חַיָּה, אָבֵל לְמִינָהּ. וְכִלְהוּ
עָא לִין תְּחִוּת גְּדַפּוּי דְשְׂכִינְתָּא וְלֹא יִתִּיר.

אבל נשמתא דישראל נפקא מגו גופא
דהווא אילנא, ומתפן פרחין נשמתין
לגו האי ארץ גו מעהא לגו לגו. ורזא (מלאכי
א) כי תהיו אתם ארץ חפץ. ועל דא ישראל
בן יקיר דהמו מעהא עליה ואקרוון (ישעיהו מו)
העמוסים מני בטן ולא מגדפין לבר. ותו
(דף יג ע"ב) גיורין לית לון חולקא באילנא
עלאה כל שפן בגופא דיליה. אבל חולקא
דלהון בגדפין איהו ולא יתיר. וגיורא
תחות גדפי שכינתא ולא יתיר גירי הצדק
אנון דתמן שראן ואתאחדן ולא לגו כמה
דאתמר. ובגין כך תוצא הארץ נפש חיה
למינה. ולמאן, בהמה ורמש וחייתו ארץ
למינה כלהו שאבין נפש מההיא חיה,
אבל כל חד למינה פדקא חזי לה:

פקודא תשיעאה למיחן למספני ולמיהב
לון טרפא. דכתיב נעשה אדם
בצלמנו כדמותנו. נעשה אדם, משותפא
כלל דכר ונוקבא. בצלמנו, עתירי.
כדמותנו, מספני. דהא מסטרא דדכורא
עתירי, ומסטרא דנוקבא מספני. כמה דאנון
בשותפא חדא. וחס דא על דא, ויהיב דא

לְדָא וְגָמִיל לִיה טִיבו, הֲכִי אַצְטְרִיךְ בַּר נֶשׁ לְתַתָּא לְמַהוּי עֲתִירָא וּמִסְפָּנָא
בְּחִבּוּרָא חֲדָא, וְלְמִיּהִב דָּא לְדָא וּלְגָמִלָּאָה טוּבָא דָּא לְדָא.

וַיְרֵדוּ בְדַגַּת הַיָּם וְגו' - הַסּוּד
שְׁלָנוּ רְאִינוּ בְּסִפְרוֹ שֶׁל שְׁלֵמָה
הַמְּלֶךְ, שְׁכַל מִי שֶׁחָסַע עַל הָעֲנִיִּים
בְּרִצּוֹן הַלֵּב, לֹא מִשְׁתַּנֵּה דְמוּתוֹ
לְעוֹלָם מִדְמוּתוֹ שֶׁל אָדָם
הֶרְאִישׁוֹן. וְכִיּוֹן שְׁדַמּוּתוֹ שֶׁל
אָדָם נִרְשָׁמָה בּוֹ, הוּא שׁוֹלֵט עַל
כָּל הַבְּרִיּוֹת שֶׁל הָעוֹלָם בְּאוֹתָהּ
הַדְּמוּת. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (בְּרֵאשִׁית ט)
וּמִוִּרְאָכֶם וּחְתָּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל
חַיַּת הָאָרֶץ וְגו'. כָּלֶם זְעִים
וּפְחָדִים מְאוֹתָהּ הַדְּמוּת
שֶׁנִּרְשָׁמָה בּוֹ, מִשּׁוּם שֶׁזֶּה הִיא
מִצְוָה מְעֻלָּה שֶׁיִּתְעַלֶּה בֶּן אָדָם
בְּדַמּוּתוֹ שֶׁל אָדָם עַל כָּל שְׂאֵר
הַמִּצְוֹת.

מִנֵּן לָנוּ? מִנְּבוֹכְדַנְצַר וְהַרְשֵׁט. אַךְ
עַל גַּב שְׁחֵלֶם אֵת הַחֵלֶם הַהוּא
- כָּל זְמַן שֶׁהָיָה מֵרַחֵם עַל
הָעֲנִיִּים, לֹא שָׂרָה עֲלָיו חֵלוֹמוֹ.
כִּיּוֹן שֶׁהִטִּיל עֵינָי רָעָה שֶׁלֹּא לְרַחֵם
עַל עֲנִיִּים, מָה כְּתוּב? (דְּנִיאל ד) עוֹד
הַדְּבָר בְּפִי הַמְּלֶךְ וְגו'. מִיָּד
הַשְׁתַּנְּתָה דְמוּתוֹ וְנִטְרַד מִבְּנֵי
הָאָדָם. וּמִשּׁוּם כֶּךָ נַעֲשֶׂה אָדָם.
כְּתוּב כֶּאֱנִי עֲשִׂיהָ, וְכְתוּב שֵׁם (רוּחַ)
(א) שֵׁם הָאִישׁ אֲשֶׁר עֲשִׂיתִי עִמּוֹ
הַיּוֹם בְּעוֹז.

מִצְוָה עֲשִׂירִית - לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין
וּלְהַשְׁלִים אֵת עֲצָמוֹ בְּדַמּוּת
הָעֲלִיּוֹנָה, שְׁכַתּוֹב (בְּרֵאשִׁית א)
וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֵת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ.
פָּתַח וְאָמַר, (שִׁיר ז) רֵאשֶׁף עֲלֶיךָ
כְּפַרְמֶל. הַפְּסוּק הַזֶּה הָעֲמֻדָנוּהוּ
וְנִתְבָּאֵר. אֲבָל רֵאשֶׁף עֲלֶיךָ
כְּפַרְמֶל - זֶה הָרֵאשׁ הָעֲלִיּוֹן,
תְּפִלִּין שֶׁל רֵאשׁ, שְׁמוֹ שֶׁל הַמְּלֶךְ
הַקְּדוֹשׁ יְהוָה בְּאוֹתִיּוֹת רְשׁוּמוֹת,
וְכָל אוֹת וְאוֹת פְּרֻשָׁה אַחַת, הַשֵּׁם
הַקְּדוֹשׁ חֲקוּק בְּסִדּוּר שֶׁל
הָאוֹתִיּוֹת כְּרֵאוּי. וְשִׁנּוּ, (דְּבָרִים כח)
כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עֲלֶיךָ וַיִּרְאוּ מִמֶּךָ
- אֵלוֹ תְּפִלִּין שֶׁל רֵאשׁ, שֶׁהֵם שֵׁם
קְדוֹשׁ בְּסִדּוּר שֶׁל אוֹתִיּוֹתיוֹ.

וַיְרֵדוּ בְדַגַּת הַיָּם וְגו' רְזָא דְנָן חֲמִינָן
בְּסִפְרָא דְשְׁלֵמָה מְלָכָא, דְכָל מָאן
דְחָס עַל מִסְכְּנֵי בְרַעוּתָא דְלָבָא, לָא מִשְׁתַּנֵּי
דִּיּוֹקְנִיהָ לְעֵלָם מְדִיּוֹקְנָא דְאָדָם הֶרְאִישׁוֹן.
וְכִיּוֹן דְדִיּוֹקְנָא דְאָדָם אֲתַרְשִׁים בֵּיה,
שְׁלִיט עַל כָּל בְּרִיּוֹן דְעֵלְמָא בְּהֵוּא
דִּיּוֹקְנָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית ט)
וּמִוִּרְאָכֶם וּחְתָּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל חַיַּת הָאָרֶץ
וְגו' כְּלָהּ זְעִין וְדַחְלִין מְהֵוּא דִּיּוֹקְנָא
דְאֲתַרְשִׁים בֵּיה, בְּגִין דְדָא הוּא פְקוּדָא
מְעֵלְיָא לְאִסְתַּלְקָא בְּרֵשׁ בְּדִיּוֹקְנִיהָ דְאָדָם
עַל כָּל שְׂאֵר פְקוּדֵין.

מִנָּא לָן מִנְּבוֹכְדַנְצַר. אַךְ עַל גַּב דְחֵלֶם הַהוּא
חֵלְמָא, כָּל זְמַנָּא דְהוּא מֵיחֵן לְמִסְכְּנֵי
לָא שְׂרָא עֲלֵיהָ חֵלְמִיהָ. פִּיּוֹן דְאֵטִיל עֵינָא
בִּישָׂא דְלָא לְמֵיחֵן לְמִסְכְּנֵי, מָה כְּתִיב, (דְּנִיאל ד)
עוֹד מְלִתָּא בְּפּוֹם מְלָכָא וְגו', מִיָּד אֲשַׁתְּנִי
דִּיּוֹקְנִיהָ וְאֵטְרִיד מִן בְּנֵי נֶשְׂא. וּבְגִין כֶּךָ נַעֲשֶׂה
אָדָם. כְּתִיב הֵכָּא עֲשִׂיהָ, וְכְתִיב הָתֵם (רוּחַ ב) שֵׁם
הָאִישׁ אֲשֶׁר עֲשִׂיתִי עִמּוֹ הַיּוֹם בּוֹעֵז.

פְקוּדָא עֲשִׂירָא לְאִנְחָא תְּפִלִּין וּלְאִשְׁלָמָא
גְרַמְיָה בְּדִיּוֹקְנָא עֲלָאָה. דְכְתִיב,
(בְּרֵאשִׁית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֵת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ.
פָּתַח וְאָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) רֵאשֶׁף עֲלֶיךָ כְּפַרְמֶל
הַאי קְרָא אוֹקִימָנָא וְאֲתַמַּר. אֲבָל רֵאשֶׁף עֲלֶיךָ
כְּפַרְמֶל, דָּא רֵישָׁא עֲלָאָה תְּפִלִּין דְרֵישָׁא,
שְׁמָא דְמְלָכָא עֲלָאָה קְדִישָׁא יְהוָה בְּאֲתָוּוֹן
רְשִׁימִין, כָּל אֵת וְאֵת פְּרֻשָׁתָא חֲדָא, שְׁמָא
קְדִישָׁא גְלִיפָא כְּסִדּוּרָא דְאֲתָוּוֹן כְּדָקָא יְאוּת.
וְתַנּוּ (דְּבָרִים כח) כִּי שֵׁם יי נִקְרָא עֲלֶיךָ וַיִּרְאוּ מִמֶּךָ,
אֵלִין תְּפִלִּין דְרֵישָׁא, דְאֵנוּן שְׁמָא קְדִישָׁא
כְּסִדּוּרָא דְאֲתָוּוֹי.

פְּרָשָׁה רֵאשׁוֹנָה - (שמות יג) קִדְשׁ לִי כָּל בְּכוֹר, זו י' שְׁהִיא קִדְשׁ, הַבְּכוֹר שֶׁל כָּל הַקִּדְשִׁים הַעֲלִיּוֹנִים. פֶּטֶר כָּל רָחֵם - בְּשִׁבִיל הַדֵּק הַהוּא שִׁיּוֹרֵד מִיּוֹד, שְׁהוּא פּוֹתַח אֶת רַחֲמָה לַעֲשׂוֹת פְּרוֹת וְאִבִּים כְּרֵאוּי, וְהוּא קִדְשׁ עֲלִיּוֹן.

הַפְּרָשָׁה הַשְּׁנִיָּה - (שם) וְהִנֵּה כִי יִבְאֶרְךָ, זו ה' הַהִיכֵל שֶׁנִּפְתַּח רַחֲמָה מִתּוֹךְ יוֹ"ד בְּחֻמְשִׁים פְּתָחִים, אֲכַסְדְּרָאוֹת וְחֻדְרִים הַנִּסְתָּרִים שָׁבוּ. שְׁהַפֶּטֶר הַהוּא שֶׁעָשָׂה יוֹ"ד בְּהִיכֵל הַזֶּה לְשִׁמְעַת בְּהָ קוֹל שִׁיּוּצָא מִתּוֹךְ הַשּׁוֹפָר הַזֶּה, מִשּׁוֹם שֶׁהַשּׁוֹפָר הַזֶּה הוּא נִסְתָּר בְּכָל הַצְּדָדִים, וְכֹא יוֹ"ד וּפְתַח אוֹתוֹ לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ קוֹל. וְכִיּוֹן שֶׁפְּתַח אוֹתוֹ, תִּקַּע לוֹ וְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ קוֹל לְהוֹצִיא עֲבָדִים לְחֵרוֹת. וּבִתְקִיעַת הַשּׁוֹפָר הַזֶּה יִצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְכִּף עֲתִיד בְּפִעֵם אַחֲרַת כְּסוּף הַיָּמִים. וְכָל גְּאֻלָּה בָּאָה מִן הַשּׁוֹפָר הַזֶּה, וּמִשּׁוֹם כִּף יֵשׁ יִצִּיאַת מִצְרַיִם בְּפִרְשָׁה הַזֶּה, שֶׁהָרִי מִהַשּׁוֹפָר הַזֶּה בָּא בְּכַח שֶׁל יוֹ"ד שֶׁפּוֹתַח רַחֲמָה וּמוֹצִיא קוֹלוֹ לְגַאֲלַת הָעֲבָדִים. וְזוֹ ה', הָאוֹת הַשְּׁנִיָּה שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ.

פְּרָשָׁה שְׁלִישִׁית - סוּד הַיַּחֲוֵד שֶׁל שְׁמַע יִשְׂרָאֵל (דברים ו). זו ו' וְשִׁמְעוּ לְשׁוֹת הַכֹּל וְכֹה הַיַּחֲוֵד שֶׁל הַכֹּל, וְכוּ מִתְחַדִּים וְהוּא נוֹטֵל הַכֹּל. הַפְּרָשָׁה הַרְבִּיעִית - (שם ה) וְהִנֵּה אִם שְׁמוֹעַ, כְּלָלוֹת שֶׁל שְׁנֵי צְדָדִים שֶׁנֶּאֱחָזוּ בָהֶם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, הַגְּבוּרָה שֶׁלֹּא מִטָּה. וְזוֹ ה' הָאֲחֵרוֹנָה שֶׁנוֹטֵלֶת אוֹתָם וְנִכְלָלֶת מֵהֶם. וְהַתְּפִלִּין הֵם מִמֶּשׁ אוֹתוֹת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ. וְעַל כֵּן, רֵאשֶׁן עֲלִיף כְּפִרְמֵל - אֵלּוּ תְּפִלִּין שֶׁל רֵאשׁ. וְדַלַת רֵאשֶׁן - הַתְּפִלָּה

פְּרָשָׁתָא קִדְמָאָה (שמות יג) קִדְשׁ לִי כָּל בְּכוֹר. דָּא י' דְּאִיְהִי קִדְשׁ. בּוֹכְרָא דְכָל קוֹדְשִׁין עֲלִיּוֹן. פֶּטֶר כָּל רָחֵם, בְּהַהוּא שְׁבִיל דְּקִיק דְּנַחַת מִן יוֹ"ד דְּאִיְהוּ אֲפָתַח רַחֲמָא לְמַעַבְד פִּירִין וְאִבִּין בְּדָקָא יָאוּת. וְאִיְהוּ קִדְשׁ עֲלִיָּאָה.

פְּרָשָׁתָא תְּנִינָא (שמות יג) וְהִנֵּה כִי יִבְאֶרְךָ. דָּא ה' הִיכְלָא. דְּאֲתַפְתַּח רַחֲמָא דִּילָהּ מִגּוֹ יוֹ"ד בְּחֻמְשִׁין פְּתָחִין אֲכַסְדְּרָאִין וְאֲדָרִין סְתִימִין דְּבִיָּה. דְּהַהוּא פֶּטֶר דְּעֵבִיד יוֹ"ד בְּהִיא הִיכְלָא לְמִשְׁמַע בְּהָ קִלָּא דִּי נִפְקָא מִגּוֹ שׁוֹפָר דָּא. בְּגִין דְּשׁוֹפָר דָּא הוּא סְתִים בְּכָל סְטָרִין, וְאֲתָא יוֹ"ד וּפְתַח לִיה לְאַפְקָא מִינֵיהּ קִלָּא. וְכִיּוֹן דְּאֲפָתַח לִיה תִּקַּע לִיה וְאִפִּיק מִינֵיהּ קִלָּא לְאַפְקָא עֲבָדִין לְחֵירוֹ. וּבִתְקִיעוֹ דְּשׁוֹפָרָא דָּא נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. וְכִּף זְמִין זִמְנָא אַחֲרָא לְסוּף יוֹמָא. וְכָל פּוֹרְקָנָא מִהִיא שׁוֹפָר אֲתִיא.

וּבְגִין כִּף אִית בְּהָ יִצִּיאַת מִצְרַיִם בְּפְרָשָׁתָא דָּא. דְּהָא מִהִיא שׁוֹפָר אֲתִי בְּחִילָא דִּיוֹ"ד דְּפְתַח רַחֲמָא דִּילָהּ וְאִפִּיק קִלָּהּ לְפּוֹרְקָנָא דְּעֲבָדִין. וְדָא ה' אֶת תְּנִינָא דְשְׁמָא קְדִישָׁא.

פְּרָשָׁתָא תְּלִיתָאָה רְזָא דִּיחֻדָּא (דברים ו) דְּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל. דָּא ו' וְא"ו דְּכָלִּיל כְּלָא,

וּבִיָּה יַחֲוֵדָא דְכָלָא. וּבִיָּה אֲתִיחֲדָן וְהוּא נְטִיל כְּלָא. פְּרָשָׁתָא רְבִיעִאָה (דברים ה) וְהִנֵּה אִם שְׁמוֹעַ, כְּלִילוֹ דְתִרִין סְטָרִין (דף יד ע"א)

דְּאֲתַאֲחֵדַת בְּהוּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל גְּבוּרָה דְלִתְתָא. וְדָא ה' בְּתִרָאָה דְנְטִילָא לוֹן וְאֲתַכְלִילַת מִנְהוּן. וְתַפְלִין אֲתוּון דְשְׁמָא קְדִישָׁא אֲנוּן מִמֶּשׁ. וְעַל דָּא רֵאשֶׁן עֲלִיף כְּפִרְמֵל אֵלּוּן תְּפִלִּין דְרִישָׁא. (שיר השירים ו) וְדַלַת רֵאשֶׁן הַהִיא תְּפִלָּה שֶׁל יד

ההיא של יד, שהיא ענינה כלפי מעלה, אף כף שלמות יש לה כמו שלמעלה.

מִדֶּךָ אָסוּר בְּרִהוּטִים - הוא קשור ואחוז באותם הפתים להאחז בשם הקדוש שהוא פראוי. ועל פן מי שמתתקן בהם הוא בצלם אלהים. מה באלהים מתיחד בו השם הקדוש, אף הוא מתיחד בו השם הקדוש פראוי. זכר ונקבה ברא אתם. תפלין של ראש ותפלה של יד, והכל אחד.

מִצּוּה אַחַת עֲשֶׂה - לעשר מעשר הארץ. כאן יש שתי מצוות - אחת לעשר מעשר של הארץ, ואחת בפורים של פרות האילן, שכתוב (בראשית א) הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ. כתוב כאן הנה נתתי, וכתוב שם (במדבר יח) ולבני לוי הנה נתתי כל מעשר בישראל, וכתוב (ויקרא כו) וכל מעשר הארץ מזרע הארץ מפרי העץ לה' הוא.

מִצּוּה שְׁתֵּים עֲשֶׂה - להביא בפורי האילן, שכתוב (בראשית א) ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע. כל מה שראוי לי, לכם אסור למאכל. התיר להם ונתן להם כל המעשר שלו ובכורי האילנות. נתתי לכם - לכם ולא לדורות שאחריכם.

מִצּוּה שְׁלֹשׁ עֲשֶׂה - לעשות פדיון לבנו לקשר אותו בחיים. ששני ממנים הם, אחד של חיים ואחד של מות, ועומדים על האדם. וכשיפדה האיש את בנו, מיד המות שהוא הוא פודה אותו, ולא יכול לשלט עליו. וזה סוד של ויבא אלהים את כל אשר עשה, בכלל, והנה טוב - זה מלאך חיים, מאד - זה מלאך המות. ועל פן בפדיון שהוא מתקנים זה של חיים,

דַּאִיְהִי מִסְכָּנָא לְגַבֵּי עֵילָא אוֹף הָכִי שְׁלִימוּ אֵית לָהּ כְּגוּוֹנָא דְלַעִילָא.

מִדֶּךָ אָסוּר בְּרִהוּטִים (שיר השירים ז) קָשִׁיר אִיְהוּ וְאַחִיד בְּאַנּוּן בְּתִי לְאַתְאַחַדָּא בְּהֵוּא שְׂמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא יְאוּת. וְעַל דָּא מָאן דְּאַתְתַּקֵּן בְּהוּ אִיְהוּ הוּי בְּצֵלִם אֱלֹהִים. מָה אֱלֹהִים אֲתִיחַדָּא בִּיה שְׂמָא קְדִישָׁא, אִף הוּא אֲתִיחַד בִּיה שְׂמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא יְאוּת. זָכַר וּנְקֵבָה בְּרָא אוֹתָם. תְּפִלִּין דְּרִישָׁא וְתַפְלָה שְׁל יָד וְכָלָא חַד.

בְּקוּדָא חֲדָסָר לְעֲשֶׂרָא מַעֲשֶׂרָא דְאַרְעָא. הָכָא אֵית תְּרִין פְּקוּדִין. חַד לְעֲשֶׂרָא מַעֲשֶׂרָא דְאַרְעָא. וְחַד בְּפוּרֵי דְפִירֵי אֵילָנָא. דְכָתִיב (בראשית א) הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת כָּל עֵשֶׂב זֹרַע זֹרַע אֲשֶׁר עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ. כְּתִיב הָכָא הִנֵּה נָתַתִּי. וְכָתִיב הֵטֵם (במדבר יח) וְלִבְנֵי לְוִי הִנֵּה נָתַתִּי אֶת כָּל מַעֲשֶׂר בְּיִשְׂרָאֵל. וְכָתִיב, (ויקרא כו) וְכָל מַעֲשֶׂר הָאָרֶץ מִזֶּרַע הָאָרֶץ מִפְּרִי הָעֵץ לַיהוָה הוּא.

בְּקוּדָא תְּרִיסָר לְאַיִתְתָּא בְּפוּרֵי דְאַיִלָנָא דְכָתִיב, (בראשית א) וְאֵת כָּל הָעֵץ אֲשֶׁר בּוֹ פְּרִי עֵץ זֹרַע זֹרַע. כָּל מָאן דְּאַתְחִזִּי לִי, לְכוּן אָסִירָא לְמִיכָל. אֲתִיר לּוֹן וְיֵהב לּוֹן כָּל מַעֲשֶׂרָא דִּילִיהּ וּבְכוּרֵין דְאַיִלָנִין. נָתַתִּי לָכֶם, לָכֶם וְלֹא לְדָרִין דְּבַתְרִיכוּן.

בְּקוּדָא תְּלִיסָר. לְמַעַבַּד פּוּרְקָנָא לְבְרִיהּ לְקִשְׂרָא לִיהּ בְּחִיּוֹן. דְּתִרִין מְמַנָּן נִינְהוּ חַד דְּחִיּוֹן וְחַד דְּמוֹתָא וְקִיּוּמִין עֲלִיהּ דְּבַר נָשׁ, וְכַד יְפָרוּק בַּר נָשׁ לְבְרִיהּ, מִיָּדָא דְּהֵוּא מוֹתָא פְּרִיק לִיהּ, וְלֹא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלִיהּ. וְרָזָא דָּא וִירָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה בְּכָלֵל. וְהִנֵּה טוֹב דָּא מְלָאךְ חַיִּים. מָאד דָּא מְלָאךְ הַמּוֹת. וְעַל דָּא בְּהֵוּא פּוּרְקָנָא אֲתַקִּיּים דָּא דְּחַיִּים

מָאד דָּא מְלָאךְ הַמּוֹת. וְעַל דָּא בְּהֵוּא פּוּרְקָנָא אֲתַקִּיּים דָּא דְּחַיִּים

ונחלש אותו של המות. בפדיון הנה קונה לו חיים, כמו שנתבאר. ואותו הצד הרע עוזב אותו ולא אוהז בו.

מצוה ארבע עשרה - לשמר את יום השבת, שהוא יום המנוחה מפל מעשה בראשית. פאן כלולות שתי מצוות - אחת שמירת יום השבת, ואחת לקדש אותו היום בקדושו. לשמר את יום השבת, כמו שהזכרנו והערנו עליו, שהוא יום של מנוחה לעולמות, וכל המעשים נשתכללו בו ונעשו עד שהתקדש היום. פיון שהתקדש היום, נשארה בריאה של רוחות שלא נבראו להם גופות. וכי לא ידע הקדוש ברוך הוא לעכב לקדש את היום עד שיבראו גופות לרוחות הללו? אלא עץ הדעת טוב ורע עורר את אותו הצד האחר של הרע ורצה להתחזק בעולם, ונפרדו כמה רוחות בכמה מינים להתחזק בעולם בגופות.

בין שראה הקדוש ברוך הוא כף, נתעורר מתוך עץ החיים נשיבת רוח והפה באילן אחר, והתעורר צד אחר של טוב והתקדש היום. שהרי בריאת גופות והתעוררות רוחות בצד הטוב היא בלילה הזה, ולא בצד האחר. ואלמלא הקדים הצד האחר בלילה הזה טרם שיקדים צד הטוב, לא יכול העולם לעמד לפנייהם אפלו רגע אחד. אבל הקדוש ברוך הוא הקדים רפואה - שדלג לפניו קדוש היום, והקדים לפני הצד האחר, והתקים העולם. ומה שחשב הצד האחר להפנות בעולם להתחזק, נבנה בלילה הזה צד הטוב והתחזק, ונכנו גופות ורוחות קדושות בלילה הזה מצד

ואתחלש ההוא דמות. בפורקנא דא קני ליה חיים כמה דאתמר. וההוא סטרא בישא שבק ליה ולא אחיד ביה:

פקודא ארביסר לנטרא יומא דשבתא, דאיהו יומא דנייחא מפל עובדי בראשית. הכא כלילן תרין פקודין. חד נטרא דיום השבת. וחד לקדשא ההוא יומא בקדושיה. לנטרא יומא דשבתא כמה דאדפרנא ואתערנא עליהו דאיהו יומא דנייחא לעלמין. וכל עבידן ביה אשתכללו ואתעבידו עד דאתקדש יומא. פיון דאתקדש יומא אשתאר בריאה דרוחין דלא אתברי לון גופא. וכי לא הוה ידע קדשא בריך הוא לאעפכא לקדשא יומא עד דיתברון גופין להגי רוחין. אלא אילנא דדעת טוב ורע אתער ההוא סטרא אחרא דרע ובשא לאתתקפא בעלמא ואתפרשו כמה רוחין בכמה זיינין לאתתקפא בעלמא בגופין.

בין דחמא קדשא בריך הוא כף, אתער מגו אילנא דחיי נשיבא דרוחא ובטש באילנא אחרא ואתער סטרא אחרא דטוב ואתקדש יומא. דהא בריאו דגופין ואתערין דרוחין בסטרא דטוב איהו בהאי ליליא, ולא בסטרא אחרא. ואלמלא אקדים סטרא אחרא בהאי ליליא עד דלא יקדים סטרא דטוב, לא יכול עלמא למיקם קמייהו אפילו רגעא חדא. אבל אסוותא אקדים קדשא בריך הוא דדליג קמיה קדושא דיומא ואקדים קמי סטרא אחרא ואתקיים עלמא. ומה דחשיב סטרא אחרא לאתבני בעלמא לאתתקפא, אתבני בהאי ליליא סטרא דטוב

ואתתקף ואתבנון גופין ורוחין קדישין בהאי

כָּךְ עֹנֵתָן דְּחַפְמִיּוֹן דִּידְעֵי דָא מְשַׁבֵּת (דף יד ע"ב)
לְשַׁבַּת.

הטוב. ומשום כך עונתן של
חכמים שיודעים את זה משבת
לשבת.

שְׁהָרִי אִזּוּ רֹאֵה אֵת זֶה הַצַּד
הָאֲחֵר, שְׁכֻמוּ שֶׁהִיא חֲשֵׁבָה
לְעֻשׂוֹת - עֲשֵׂתָה צַד שֶׁל הַקִּדְשָׁה.
הוֹלַכְתָּ וּמְשׁוֹטְטֶת בְּכִמְהָ צְבָאוֹת
וְהַצְדָדִים שְׁלָה, וְרֹאֵה אֵת כָּל
אוֹתָם שֶׁמְשַׁמְשִׁים אֵת מִטְתָּם
בְּגִלּוּי שֶׁל גּוֹפֶס לְאוֹר הַנֵּר, וְכָל
אוֹתָם הַבְּנִים שִׁיּוֹצְאִים מִשֵּׁם הֵם
נִכְפִּים, שֶׁהֵיוּ שְׂרוּיִים עֲלֵיהֶם
רוּחֹת מֵהַצַּד הָאֲחֵר הַהוּא.
וְאוֹתָם הַרוּחֹת הָעֲרֻטִּילָאוֹת שֶׁל
הַרְשָׁעִים שֶׁנִּקְרָאִים מִזִּיקִים,
וְשׁוֹרָה בָּהֶם לִילִי"ת וְהוֹרְגָת
אוֹתָם.

בֵּינָן שֶׁהַתְּקַדְשׁ הַיּוֹם וְהַקִּדְשָׁה
שׁוֹלְטֶת עַל הָעוֹלָם, אוֹתוֹ הַצַּד
הָאֲחֵר מִקְטִין עֲצָמוֹ וְנִטְמָן כָּל
לַיִל שַׁבַּת וְיוֹם הַשַּׁבָּת, פָּרַט
לְאַסִּימוֹן, וְכָל הַכֶּת שֶׁלוֹ
שֶׁהוֹלְכִים עַל הַנְּרוֹת בַּסֶּתֶר
לְרֹאוֹת אֵת הַגִּלּוּיִים שֶׁל
הַתְּשֻׁמִּישִׁים, וְאַחֵר כָּךְ נִטְמָנִים
בְּתוֹךְ נֶקֶב הַתְּהוֹם הַגָּדוֹל. בֵּינָן
שִׁיּוֹצְאָה הַשַּׁבָּת, כִּמְהָ צְבָאוֹת
וּמַחְנוֹת פּוֹרְחִים וּמְשׁוֹטְטִים
בְּעוֹלָם, וְעַל כֵּן תִּקַּן שִׁיר שֶׁל
פְּגָעִים שֶׁלֹּא יִשְׁלְטוּ עַל הָעָם
הַקִּדּוּשׁ. לֹאִיזָה מְקוֹם מְשׁוֹטְטִים
בְּלִילָה הַהוּא? כְּשִׁיּוֹצְאִים
בְּחַפְזוֹן וְחוֹשְׁבִים לְשִׁלְטַת בְּעוֹלָם
עַל הָעָם הַקִּדּוּשׁ, וְרֹאִים אוֹתָם
בַּתְּפִלָּה וְאוֹמְרִים אֵת הַשִּׁירָה
הַזֹּאת, וּבְרֵאשִׁית מְבַדִּילִים בַּתְּפִלָּה
וּמְבַדִּילִים עַל הַפּוֹס, פּוֹרְחִים
מִשֵּׁם וְהוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים
וּמְגִיעִים לְתוֹךְ הַמְדָבָר. הַרְחֵמֵן
יִצְיַלְנוּ מֵהֶם וּמֵהַצְדָדִים הַרְעִים.
אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבִרְכָה,
שֶׁלֹּשָׁה הֵם שְׂגוֹרְמִים רְעָה

דְּהָא כְּדִין חֲמַאת דָּא סְטָרָא אַחְרָא דְכִמְהָ
דְּאִיהִי חֲשִׁיבַת לְמַעְבַּד, עֲבִידֵי סְטָרָא
דְּקִדּוּשָׁה. אֲזֵלָא וּמְשַׁטְטָא בְּכִמְהָ חֲיִילִין
וְסְטָרִין דִּילָהּ וְחֲמַאת כָּל אֲנוּן דְּקָא מְשַׁמְשִׁי
עֲרִסִייהוּ בְּגִלּוּיָא דְּגוֹפִיֵהוּן לְנַהוּרָא דְּבוּצִינָא,
וְכָל אֲנוּן בְּנִין דְּנַפְקִין מִתַּמָּן הוּוּ נִכְפִּין דְּשִׁרוּ
עֲלֵיהוּ רֹחִין מֵהוּא סְטָרָא אַחְרָא. וְאֲנוּן
רֹחִין עֲרֻטִּילָאִין דְּחִיִּיבָא דְּאִקְרוּן מִזִּיקִין
וְשִׁרִיאת בָּהוּ לִילִי"ת וְקִטְלִית לֹוֹן.

בֵּינָן דְּאִתְקַדְשׁ יוֹמָא וְשִׁלְטָא קִדּוּשָׁה עַל
עֲלָמָא, הַהוּא סְטָרָא אַחְרָא אֲזַעֲרִית
גְּרָמָה וְאַטְמֶרְת כָּל לִילִיא דְּשַׁבְתָּא וְיוֹמָא
דְּשַׁבְתָּא, בַּר מִן אֲסִימוֹן וְכָל פֶּת דִּילָיָה
דְּאֲזִילֵי עַל שְׂרָגֵי בְּטְמִירוּ לְמַחְמֵי עַל גִּלּוּיֵי
דְּשִׁמוּשָׁא, וּלְבַתֵּר אֲטְמֶרוּן גּוֹ נִוְקָבָא דְּתַהוּמָא
רַבָּא. בֵּינָן דְּנַפְקֵי שַׁבְתָּא, כִּמְהָ חֲיִילִין וּמְשַׁרְיִין
פְּרַחִין וּמְשַׁטְטִין בְּעֲלָמָא, וְעַל דָּא אִתְקַן שִׁיר
שֶׁל פְּגָעִים דְּלֹא יִשְׁלְטוּן עַל עַמָּא קִדִּישָׁא.
לְאֵן אִתֵּר מְשַׁטְטֵי בְּהוּא לִילִיא. כִּד נַפְקֵי
בְּבַהִילוֹ וְחֲשִׁבִין לְשִׁלְטָאָה בְּעֲלָמָא עַל עַמָּא
קִדִּישָׁא וְחֲמָאן לֹוֹן בְּצִלּוֹתָא וְאַמְרִין שִׁירְתָּא
דָּא, וּבְשִׁירוֹתָא מְבַדִּילֵי בְּצִלּוֹתָא וּמְבַדִּילֵי עַל
הַפּוֹס, פְּרַחֵי מִתַּמָּן וְאֲזִילֵי וּמְשַׁטְטֵי וּמְטָאן
לְגוֹ מְדַבְּרָא. רַחֲמֵנָא לְשִׁיזְבוּן מַנְיֵיהוּ וּמְסַטְרָן
בִּישָׁא.

אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבִרְכָה, תִּלְתָּא אֲנוּן
גְּרָמִין בִּישָׁא לְגְרַמִּייהוּ. חַד מָאן
דְּלִיִּיט גְּרַמִּיָּה. תִּנְיִנָא מָאן דְּזִרְק נַהֲמָא אוּ
פְרוּרִין דְּאִית בָּהוּ כְּזִית. תִּלְתִּיתָּה מָאן
לְעַצְמָם: אַחַד - מִי שֶׁמְקַלֵּל אֶת עַצְמוֹ. הַשְּׁנִי - מִי שֶׁזוֹרֵק לְחֵם אוּ פְרוּרִים שֵׁישׁ בָּהֶם כְּזִית.
הַשְּׁלִישִׁי - מִי שֶׁמְדַלֵּק נֵר בְּמוֹצָאי שַׁבַּת בְּטָרֵם שְׂמִיעִים יִשְׂרָאֵל לְקִדְשָׁה דְּסִדְרָא, שְׂגוֹרֵם לֹאֵשׁ

הגיהנם להדלק באש הזו טרם שהגיע זמנם. שמקום אחד יש בגיהנם לאותם שמחללים שבתות, ואותם שענושים בגיהנם מקללים את אותו שהדליק נר טרם שהגיע זמנו, ואומרים לו: (ישעיה כב) הנה ה' מטלטלך טלטלה גבר וגו', (שם) צנוף יצנפה צנפה כדור אל ארץ רחבת ידים.

משום שאין ראוי הוא להדליק אש כשיצאת שבת עד שישאל מבדילים בתפלה ומבדילים על הכוס, משום שעד אותו הזמן שבת היא, וקדשת השבת שולטת עלינו. ובשעה שמבדילים על הכוס, כל אותם החילות וכל אותם המחנות שהתמנו על ימות החל, כל אחד ואחד ישוב למקומו ולעבודתו שהתמנה עליה.

משום שכשנכנסה שבת והתקדש היום, הקדש מתעורר ושולט בעולם, והחל מתבטל שלטונו, עד השעה שיוצאת השבת לא שבים למקומם. ואף על גב שיוצאת שבת, לא שבים למקומם עד הזמן שישאל אומרים ברוך אתה יי המבדיל בין קדש לחל. אז הקדש מסתלק, והמחנות שהתמנו על ימות החל מתעוררים ושבים למקומם, כל אחד ואחד על משמרתו שהפקד עליה. ועם כל זה לא שולטים עד שיהיו אורות מסוד הנר. וכלם נקראים מאורי האש, משום [שמאור האש שופע] [נ"א] שמפור עמוד האש ומיסוד האש באים כלם ושולטים על העולם המתחתון. וכל זה כשאדם מדליק נר טרם השלימו ישראל את הקדשה דסדרא.

אבר אי איהו ממתין עד שישלימו קדשה דסדרא, אותם

דאוקיד שרגא במפקא דשבתא עד לא מטי ישראל לקדושא דסדרא דגרים לנורא דגיהנם לאדלקא בהאי נורא עד לא מטא זמנייהו. דחד דוכתא אית בגיהנם לאנון דקא מחללי שבתות, ואנון דענושין בגיהנם לייטין ליה להווא דאוקיד שרגא עד לא מטא זמניה, ואמרי ליה (ישעיה כב) הנה יי מטלטלך טלטלה גבר וגו' (ישעיה כב) צנוף יצנפה צנפה כדור אל ארץ רחבת ידים.

בגין דלאו יאות הוא לאדלקא נורא כד נפיק שבתא עד דמבדלי ישראל בצלותא ומבדלי על פסא. בגין דעד ההוא זמנא שבת הוא, וקדושה דשבת שליט עלנא. ובשעתא דמבדילין על פסא כל אנון חיילין וכל אנון משריין דאתמנן על יומי דחול, כל חד וחד יתיב לאתריה ופולחניה דאתמני עליה.

בגין דכד עאל שבתא ואתקדש יומא, קדש אתער ושלטי בעלמא, וחול אתעדי משולטנותא דיליה, עד שעתא דנפיק שבתא לא תייבין לאתרייהו. ואף על גב דנפיק שבתא לא תייבין לאתרייהו עד זמנא דאמרי ישראל ברוך אתה יי המבדיל בין קדש לחול. פדין קדש אסתלק, ומשריין דאתמניאו על יומי דחול מתערין ותייבין לאתרייהו כל חד וחד על מטריה דאתפקד עליה. ועם כל דא לא שלטין עד דיהון נהורין מרזא דשרגא. וכלהון אקרון מאורי האש בגין (דמנהורא דנורא דננרא) (נ"א דנורא דעמודא דנורא)

ומיסודא דנורא אתיאן פלהו ושלטין על עלמא תתאה. וכל דא כד בר נש אדליק שרגא עד לא שלימו ישראל קדושא דסדרא. אבר אי איהו ממתין עד דישלימו קדושא דסדרא, אנון חייבין דגיהנם מצדיקין

עלייהו דינא דקדשא ברין הוא, ואנון
מקיימי על ההוא בר נש כל ברכאן דקא
אמרי צבורא (בראשית כז) ויתן לה האלהים מטל
השמים (דברים כח) ברוך אתה בעיר וברוך אתה
בשדה וגו'. (תהלים מא) אשרי משפיל אל דל
ביום רעה ימלטהו יי. ביום רע מיבעי ליה,
מאי ביום רעה. יומא דשלטא ההיא רעה
למיסב נשמתייה. אשרי משפיל אל דל דא
הוא שכיב מרע לאסאה ליה מחובוי גבי
קדשא ברין הוא. דבר אחר דא יומא דדינא
שריא על עלמא אשתזיב מניה כמה דאתמר
ביום רעה ימלטהו יי. יומא דאתמסר דינא
להוא רעה לשלטאה על עלמא (הספר): (ד' טו
ע"א).

פרשת בראשית

בריש (נ"א בראשית בחכמתא דמלכא גליף וכו') הורמנותא
דמלכא, גליף גלופי (נ"א גליפו)
בטהירו עלאה בוצינא דקרדינותא, ונפיק גו
סתים דסתיו מרישא (נ"א מרוא) דאיין סו"ף
קוטרא (פירוש עשין) בגולמא, נעיין בעזקא לא
חנור ולא אוכם ולא סומק ולא ירוק ולא גוון
פלל, פד (נ"א תדר) מדיד משיחא עביד גוונין
לאנהרא, לגו בגו בוצינא נפיק (נ"א ונפיק) חד
נביעו דמניה אצטבעו גוונין לתתא. סתים גו
סתיו דרזא דאיין סו"ף בקע ולא בקע
אורא דיליה לא אתיידע פלל, עד דמגו
דחיקו דבקיעותיה נהיר נקודה חדא סתימא
עלאה, בתר ההיא נקודה לא אתיידע פלל,
ובגין כך אקרי ראשית מאמר קדמאה דכלא.

השלמה מהשממות (סימן א)

בראשית ברא אלהים את השמים ואת
הארץ ראשי תיבין אהו"ה דביה
אתבריאו שמיא וארעא א"ה ביה אתבריאו

הרשעים שבגיהנם מצדיקים
עליהם את דינו של הקדוש ברוך
הוא, והם מקימים על אותו
האיש כל הברכות שאומרים
הצבור (בראשית כז) ויתן לה
האלהים מטל השמים (דברים כח)
ברוך אתה בעיר וברוך אתה
בשדה וגו'. (תהלים מא) אשרי
משפיל אל דל ביום רעה
ימלטהו ה'. ביום רע היה צריך
להיות, מה זה ביום רעה? היום
ששולטת הרעה ההיא לקחת את
נשמתו. אשרי משפיל אל דל -
זהו שכיב מרע לרפאו מחטאו
אצל הקדוש ברוך הוא. דבר
אחר - זה היום שהדין שורה על
העולם, נצול ממנו, כמו שנאמר
ביום רעה ימלטהו ה'. היום
שנמסר הדין לאותה רעה לשלט
על העולם.

בראשית

בראש [נ"א בראשית בחכמת המלך חקק]
רצון המלך חקק חקיקות באור
עליון ניצוץ חזק, ויצא תוף
נסתר הנסתרים מראש (נ"א מסוד)
האיין סו"ף עשן בגלם נעוץ
בטבעת, לא לבן ולא שחר ולא
אדם ולא ירק ולא גון פלל.
כשמדד מדידה, עשה צורות
להאיר. לפנים בתוף המאור יצא
מעין אחד שממנו נצבעו
הצורות למטה. נסתר תוף
הנסתרים של סוד האיין סו"ף
בקע ולא בקע את האור שלו
לא נודע פלל, עד שמתוף דחק
הבקיעה שלו מאירה נקדה אחת
נסתרת עליונה אחר אותה נקדה
לא נודע פלל, ולכן נקראת
ראשית, המאמר הראשון של
הכל.

בראשית ברא אלהים את
השמים ואת הארץ, ראשי
תבות אהו"ה, שבו נבראו שמים
וארץ. א"ה - בו נבראו השמים.

ו"ה - בו נבְרָאָה הָאָרֶץ וְכָל מָה שִׁישׁ בָּהּ. והוא נִתַּן תְּשׁוּקָה בְּכָל הָאֵילָנוֹת וְהַעֲשָׂבִים שֶׁבָאָרֶץ, שֶׁהוּא מֵה שְׂאֵמְרוֹ, אֵין לָךְ כָּל עֵשֶׂב וְעֵשֶׂב מִלְמַטָּה שְׂאֵין מִמֶּנָּה עָלָיו מִלְמַעְלָה וְשׁוֹמֵר אוֹתוֹ, שֶׁמֶכָּה אוֹתוֹ וְאוֹמֵר לוֹ גְדֹל, שֶׁנֶּאֱמַר (איוב ל"ח) הַיַּדְעָתָ חֻקוֹת שָׁמַיִם אִם שָׁמַיִם אִם תְּשִׁים מִשְׁטָרוֹ בָּאָרֶץ:

(דניאל י"ב) וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהָרוּ כִּזְהַר הָרְקִיעַ וּמִצְדֵי קֵי הַרְבִּים כְּכֹכְבִים לְעוֹלָם וָעֶד. הַזֶּהר הַנִּסְתָּר שֶׁל הַנִּסְתָּרִים הֵכָּה בְּאוֹר שְׁלוֹ [וְשֶׁהֵנִיעַ וְלֹא הֵנִיעַ] [הַאֹר] בְּנִקְדָּה זוֹ [אוֹר], וְאֵז הַתְּפִשְׁטָה הַרְאֵשִׁית הַזֹּאת, וְעֵשֶׂה לוֹ הֵיכַל לְכַבֹּדוֹ וּלְתִשְׁבַּחְתּוֹ, [קְבוֹד לְהִכְלוֹ וּלְשִׁבְחוֹ] [נִיָּא וּלְכַבֹּדוֹ וּלְהִכְלוֹ וּלְתִשְׁבַּחְתּוֹ], שֵׁם זָרַע זָרַע קֹדֶשׁ לְהוֹלִיד לְתוֹעֵלַת הָעוֹלָם, וְזֶה סוּד (ישעיה ו) זָרַע קֹדֶשׁ מִצְבָּתָהּ. זֶהר שְׁזָרַע זָרַע לְכַבֹּדוֹ, כְּמוֹ זָרַע הַמְּשִׁי הַזֶּה שֶׁל אֲרַגְמָן טוֹב שֶׁמֶתְכַסֶּה לְפָנָיִם וְעוֹשֶׂה לוֹ הֵיכַל שֶׁהִיא תִשְׁבַּחְתּוֹ וְתוֹעֵלַת לְפָל. בְּרֵאשִׁית הַזֶּה בְּרָא אוֹתוֹ נִסְתָּר שְׁלֹא נֹדַע אֵת הֵיכַל הַזֶּה. הֵיכַל זֶה נִקְרָא אֱלֹהִים, וְסוּד זֶה - בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים.

הַזֶּהר שֶׁמִּמֶּנּוּ כָּל הַמְּאֻמְרוֹת נִבְרָאוּ בְּסוּד הַתְּפִשְׁטוֹת שֶׁל הַנִּקְדָּה שֶׁל הַזֶּהר הַנִּסְתָּר הַזֶּה. אִם בְּזֶה כְּתוּב בְּרָא, אֵין תְּמִיּהָה, שֶׁכְּתוּב (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. זֶהר זֶה סוּד בְּרֵאשִׁית, הַרְאֵשׁוֹן שֶׁל הַכֹּל, שְׁמוֹ אֱהִיָּה, שֵׁם קְדוֹשׁ חֻקוֹק בְּצִדוֹ [נִיָּא מֵאִיר, בְּחֻקָּהּ מֵאִיר] אֱלֹהִים, חֻקוֹק בְּעֵצְרָה [נִיָּא בְּחֻקוֹת הַעֲטָרָה] אֲשֶׁר הֵיכַל נִסְתָּר וְגִנּוּז, הַרְאֵשִׁית שֶׁל סוּד שֶׁל רֵאשִׁית אֲשֶׁר רֵאשִׁישׁ שְׂיֹצֵא מֵרֵאשִׁית.

וּבְשֶׁהַתְּתַקֵּן לְאַחַר הַנִּקְדָּה וְהֵיכַל [בְּסֻד] כְּאֶחָד, אֵז בְּרֵאשִׁית כּוֹלֵל רֵאשִׁית, רֵאשִׁית עֲלִיוֹנָה

שְׂמִיָּא ו"ה בִּיה אֲתַבְרִיאת אֲרַעָא וְכָל מָה דְאִית בָּהּ וְהוּא יְהִיב תִּיאַוּבְתָּא בְּכָל אֵילָנִין וְעֵשְׂבִין דִּי בְּאֲרַעָא וְהוּא מָה שְׂאֵמְרוֹ אֵין לָךְ כָּל יַעֲשֵׂב וְעֵשֶׂב מִלְמַטָּה שְׂאֵין מִמוֹנָה עָלָיו מִלְמַעְלָה וְשׁוֹמֵר אוֹתוֹ שֶׁמֶכָּה אוֹתוֹ וְאוֹמֵר לוֹ גְדֹל שֶׁנֶּאֱמַר (איוב ל"ח) הַיַּדְעָתָ חֻקוֹת שָׁמַיִם אִם תְּשִׁים מִשְׁטָרוֹ בָּאָרֶץ: (עַד כַּאֵן מֵהַהֲשַׁמְטוֹת):

וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהָרוּ כִּזְהַר הָרְקִיעַ וּמִצְדֵי קֵי הַרְבִּים כְּכֹכְבִים לְעוֹלָם וָעֶד. (דניאל י"ב) זֶהר סְתִימָא דְסְתִימִין, בְּטַשׁ אֲוִירָא דִּילִיָּה (דְמַשִּׁי וְלֹא מְשִׁי) (נ"א וְנִהִיר) בְּהַאי נִקְוֵדָה (ס"א נְהִירָא) וְכַדִּין אֲתַפְשֵׁט הַאי רֵאשִׁית וְעַבִּיד לִיָּה הֵיכְלָא לִיקְרִיָּה וּלְתוֹשְׁבַּחְתֵּיהּ (נִקְרָא לְהִכְלִיָּה וּלְתוֹשְׁבַּחְתָּא). (נ"א וְלִיקְרִיָּה וְלְהִכְלִיָּה וּלְתוֹשְׁבַּחְתֵּיהּ). תַּמָּן זָרַע זָרַע דְקוֹדֶשָׁא לְאוֹלָדָא לְתוֹעֵלְתָא דְעַלְמָא, וְרִזָּא דָא (ישעיה ו) זָרַע קֹדֶשׁ מִצְבָּתָהּ. זֶהר הַזֶּרַע זָרַע לִיקְרִיָּה, כְּהַאי זָרַע דְמְשִׁי דְאֲרַגְמוֹן טוֹב דְאֲתַחְפִּי לְגוֹ וְעַבִּיד לִיָּה הֵיכְלָא דְאִיהוּ תוֹשְׁבַּחְתָּא דִּילִיָּה וְתוֹעֵלְתָא דְכְלָא. כְּהַאי רֵאשִׁית בְּרָא הֵהוּא סְתִימָא דְלֹא אֲתִיידַע לְהֵיכְלָא דָא. הֵיכְלָא דָא אִקְרִי אֱלֹהִים, וְרִזָּא דָא בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים.

זֶהר דְמַנִּיָּה כְּלֵהוּ מְאֻמְרוֹת אֲתַבְרִיאוֹ בְּרִזָּא דְאֲתַפְשֵׁטוֹתָא דְנִקְוֵדָה דְזֶהר סְתִים דָּא. אִי בְּהַאי כְּתִיב בְּרָא, לִית תְּוֹוְהָא דְכְתִיב, (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, זֶהר רִזָּא דָא בְּרֵאשִׁית קְדַמָּאָה דְכְלָא שְׁמִיָּה אַחִיָּה שְׂמָא קְדִישָׁא גְלִיפָא בְּסִטְרוֹי (נ"א נְהִיר וְנ"א בְּגִלְפָא נְהִיר) אֱלֹהִים. גְּלִיפָא בְּעִיטְרָא (נ"א בְּגִלְפָא דְעִיטְרָא) אֲשֶׁר הֵיכְלָא טְמִיר וְגִנִּיז, שְׂרִיאוֹתָא דְרִזָּא דְרֵאשִׁית. אֲשֶׁר רֵאשִׁישׁ דְנִפִּיק מֵרֵאשִׁית.

וְכַד (דף טו ע"ב) אֲתַתְּקֵן לְבִתֵּר נִקְוֵדָה וְהֵיכְלָא (בְּסֻדָּא) כְּחָדָא, כְּדִין בְּרֵאשִׁית כְּלִיל

בְּחֻמָּה. אַחַר כֵּן הִתְחַלֵּף גִּוֵן
אוֹתוֹ הַהֵיכָל וְנִקְרָא בֵּית. [ג"א וּמְנוּ
הַתְּחַדָּשׁ הַהֵיכָל] נִקְדָּה עֲלֵינוּהָ נִקְרָאת
רַא"ש, כּוֹלָל זֶה בְּזֶה בְּסוּד
בְּרֵאשִׁית, כְּשֶׁהִכַּל הוּא יָחַד, בְּכֻלָּל
אֶחָד, כְּשֶׁטָרַם הָיָה יָשׁוּב בְּבֵית.
כִּיּוֹן שְׁנֹדָרַע לְתַקּוּן הַיָּשׁוּב, אִז
נִקְרָא אֱלֹהִים טָמִיר נִסְתָּר.

זוהר נִסְתָּר וְגִנּוּז כְּשֶׁבָנִים [כ"א ער
שְׂבָנִים] בְּתוֹכוֹ לְהוֹלִיד, וְהַבֵּית קָיָם
בְּכַשְׁיטוֹת שֶׁל תַּקּוּן שֶׁל אוֹתָם זָרַע
קִדְשׁ, וְעַד שֶׁלֹּא הוֹסֵרָה וְלֹא
הִתְפַּשְׁטָה הַתְּפַשְׁטוֹת הַיָּשׁוּב, לֹא
נִקְרָא אֱלֹהִים, אֲלֵא הַכֹּל בְּכֻלָּל שֶׁל
בְּרֵאשִׁית. אַחַר שֶׁהִתְתַּקֵּן בְּשֵׁם שֶׁל
אֱלֹהִים, הוֹצִיא אוֹתָם תּוֹלְדוֹת
מֵאוֹתוֹ זָרַע שְׁנֹדָרַע בּוֹ. מִי הוּא
אוֹתוֹ זָרַע? אֵלּוֹ אוֹתִיּוֹת חֻקּוֹת
סוּד שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁיִּצְאוּ מֵאוֹתָהּ
נִקְדָּה.

אוֹתָהּ הִנְקֵדָה זָרַעָה בְּתוֹךְ אוֹתוֹ
הֵיכָל סוּד [זרע] שֶׁל שְׁלֹשָׁה נִקְדוֹת:
חֲל"ם, שׁוּר"ק, חִיר"ק. וְנִכְלְלוּ זֶה
בְּזֶה וְנַעֲשׂוּ סוּד אֶחָד. קו"ל שִׁיּוּצָא
בְּחִבּוּר אֶחָד, בְּשַׁעָה שִׁיּוּצָא,
יוֹצֵאת עִמּוֹ בַת זוּגוֹ שְׁכוּלְלַת כָּל
הָאוֹתִיּוֹת, שְׁפָתוֹב א"ת הַשְּׁמַי"ם,
קוֹל וּבַת זוּגוֹ. הַקוֹל הַזֶּה שֶׁהוּא
שְׁמַיִם (תַּפְאַרַת), הוּא אֶהְיֶ"ה אַחֲרוֹן.
הַזֶּהר שְׁכוּלְלַת כָּל הָאוֹתִיּוֹת וְהַגִּנּוּזִים
כְּמוֹ [ג"א זרע] זֶה.

עַד כָּאן, יְהוּה אֱלֹהֵינוּ יְהוּה, אֵלּוֹ
שֶׁלֹשׁ דְּרָגוֹת כְּנֻגַד הַסּוּד הַזֶּה
הַעֲלִיּוֹן בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹהִים.
בְּרֵאשִׁית - סוּד רֵאשׁוֹן. בְּר"א -
סוּד נִסְתָּר לְהַתְּפַשֵּׁט מִשֵּׁם הַכֹּל.
אֱלֹהִי"ם - סוּד לְקַיָּם הַכֹּל לְמַטָּה.
אֵת הַשְּׁמַיִם - שֶׁלֹּא לְהַפְרִידֵם זָכַר
וְנִקְבָה כְּאַחַד.

א"ת - כְּשֶׁלּוֹקַח הָאוֹתִיּוֹת כָּלֵם,
הַכֻּלָּל שֶׁל כָּל הָאוֹתִיּוֹת הֵם רֵאשׁ
וְסוּף. אַחַר כֵּן מֵתוֹסֵף ה"א

אֲתוּוֹן אֲנוּן רִישָׁא וְסוּפָא.

רֵאשִׁיתָא עֲלָאָה בְּחֻמָּתָא. לְבַתָּר
אֲתַחֲלַף גִּוּוֹן הַהוּא הֵיכְלָא וְאֶקְרִי בֵּית. [ג"א
וּמִינַיָה אֲתַחֲדָשׁ הֵיכְלָא] נִקְדָּה עֲלָאָה אֶקְרִי רַא"ש.
כְּלִיל דָּא בְּדָא בְּרָזָא בְּרֵאשִׁית, כְּדֵּ אִיהוּ
כְּלָא כְּחָדָא בְּכֻלְלָא חָדָא עַד לֹא הָוִי
יָשׁוּבָא בְּבֵיתָא, כִּיּוֹן דְּאִזְדָּרַע לְתַקּוּנָא
דִּישׁוּבָא כְּדִין אֶקְרִי אֱלֹהִים טָמִירָא
סְתִימָא:

זוהר סְתִימִים וְגִנּוּז כְּדִין בְּנִין [כ"א ער דְּבִנּוּן] בְּגִיּוּהָ
לְאוּלְדָא וּבֵיתָא קִיּוּמָא בְּכַשְׁיטוֹ
דְּתַקּוּנָא דְּאֲנוּן זָרַע קִדְשׁ. וְעַד לֹא
אֲתַעֲדִיאת וְלֹא אֲתַפְּשֵׁט פְּשִׁיטוֹ דִּישׁוּבָא
לֹא אֶקְרִי אֱלֹהִים, אֲלֵא כְּלָא בְּכֻלְלָא
בְּרֵאשִׁית, לְבַתָּר דְּאֲתַתַּקֵּן בְּשֵׁמָא דְּאֱלֹהִים
אֲפִיק אֲנוּן תּוֹלְדִין מֵהַהוּא זָרַעָא דְּאִזְדָּרַע
כִּיּוֹן. מָאן הַהוּא זָרַעָא, אֲנוּן אֲתוּוֹן גְּלִיפִין
רָזָא דְּאוּרִייתָא דְּנִפְקוּ מֵהַהִיא נִקְדָּה.

הַהוּא נִקְדָּה זָרַע בְּגוֹ הַהוּא הֵיכְלָא רָזָא [ג"א
זרעָא] דְּתַלַּת נִקְדוּדִין חֲל"ם, שׁוּר"ק,
חִיר"ק. וְאֲתַכְּלִילוּ דָּא בְּדָא וְאֲתַעֲבִידוּ רָזָא
חָדָא. קו"ל דְּנִפִיק בְּחִבּוּרָא חָדָא. בְּשַׁעָתָא
דְּנִפִיק, נִפְקַת בַּת זוּגִיָה בַּהֲדִיָה דְּכְלִיל כָּל
אֲתוּוֹן. דְּכַתִּיב א"ת הַשְּׁמַי"ם, קוֹל וּבַת זוּגוֹ.
הַאי קוֹל דְּאִיהוּ שְׁמַיִם אִיהוּ אֶהְיֶ"ה בְּתַרְאָה.
זוהר דְּכְלִיל כָּל אֲתוּוֹן וְגִוּוּנִין, כְּגִוּוּנָא [ג"א זרעָא]
דָּא.

עַד הָכָא יְהוּה אֱלֹהֵינוּ יְהוּה, אֵלּוּן תְּלַתָּא
דְּרָגִין לְקַבֵּל רָזָא דָּא עֲלָאָה בְּרֵאשִׁית
בְּרֵא אֱלֹהִים. בְּרֵאשִׁית רָזָא קְדָמָאָה. בְּרֵא
רָזָא סְתִימָא לְאֲתַפְּשֵׁט מִתַּמָּן כְּלָא. אֱלֹהִים
רָזָא לְקִיּוּמָא כְּלָא לְתַתָּא. אֵת הַשְּׁמַיִם, דְּלֹא
לְאַפְרָשָׁא לוֹן דְּכַר וְנוֹקְבָא כְּחָדָא.

א"ת כְּדֵ נְטִיל אֲתוּוֹן כְּלָאָהוּן כְּלָאָהוּ

לְהַתְּחַבֵּר כָּל הָאוֹתִיּוֹת עִם ה"א,
וּנְקָרָא אִתָּהּ, וְעַל זֶה (נחמיה ט)
וְאִתָּהּ מְחִיָּה אֶת כָּלֶם. אֶת - סוּד
אֲדָנִי וְכִךְ נִקְרָא. הַשָּׁמַיִם - זֶה
יְהוָה סוּד עֲלִיּוֹן.

וְאִתָּת - תְּקוּן זָכַר וּנְקָבָה. וְאִתָּת
- סוּד וַיהוָה, וְהַפֶּל אֶחָד. הָאֶרֶץ
- זֶה אֱלֹהִים כְּדָגְמַת עֲלִיּוֹן,
לְעִשׂוֹת פְּרוֹת וְאֲבִיִּם. שֵׁם זֶה
כָּלוּל בְּשִׁלְשָׁה מְקוֹמוֹת, וּמִשֵּׁם
נִפְרָד שֵׁם זֶה לְכַמָּה צְדָדִים. עַד
כָּאֵן סוּד שֶׁל סֵתֵר הַסֵּתְרִים
שֶׁחֻקָּק וּבְנָה וְהַעֲמִיד בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר
בְּסֵתֵר שֶׁל פְּסוּק אֶחָד. מִכָּאֵן
וְהִלָּאָה:

מִשְׁנָה. קְשָׁרִים רַמִּים, שָׁרִים
מוֹשְׁלִים בְּמִמְשָׁלָה, קָרְבו
וְשִׁמְעוּ. מִי מִכֶּם שֶׁעָלָה וַיֵּרֵד, מִי
כִּנְס רֹחַ בִּידוֹ, יָקוּם וַיִּדַע, בְּשִׁעָה
שֶׁעָלָה בְּרִצּוֹן שֶׁל הָרֵאשׁ הַלְבָן
לְעִשׂוֹת כְּבוֹד לְכַבוֹדוֹ, עָלָה אוֹר
אֶחָד נִסְתָּר בְּרֵאשׁ שֶׁל הַכֹּל, נֹשֵׁב
בָּהּ וְהוֹצִיא קְלָפוֹת מְאִירוֹת
מִתְחַבְּרוֹת הַכֹּל כְּאֶחָד, וְעָלוּ
וַיֵּרְדוּ וְנַעֲשֶׂה הַכֹּל אֶחָד, וְאוֹתוֹ
אוֹר נִסְתָּר כְּשֶׁנֹּשֵׁב בָּהּ וְהָאִיר
נִקְרָא אֱהִי"ה. אוֹתוֹ אוֹר עָלָה
וַיֵּרֵד וַיִּרְק נִיצוּצוֹת וְנֹשֵׁב בָּהּ,
וְהוֹצִיא כַח טְמִיר אֶחָד, וּנְקָרָא
שְׁמוֹ אֲשֶׁר אֱהִי"ה. בְּחֻקִּיקָה
טְמִירָה וְנִסְתָּרָת, אוֹתָם קְלָפוֹת
מְאִירוֹת שֶׁהִתְחַבְּרוּ מִתּוֹךְ סִלַע
אֶחָד נִסְתָּר, יֵצְאוּ בְּחֻקִּיקָה בְּכַח
שֶׁל אוֹתוֹ אוֹת עֲלִיּוֹן, וּנְקָרָא
יְהוָה.

עוֹד נֹשֵׁב בָּהּ וְהוֹצִיא זִיקִים
נוֹצְצִים זוֹרְקִים לְכָל עֵבֶר,
וְהוֹצִיא כַח אֶחָד טְמִיר שְׁנוּצֵץ
לְכָל צֵד וּנְקָרָא א"ל. עוֹד אוֹתוֹ
אוֹר טְמִיר נִסְתָּר נֹשֵׁב בָּהּ, וְעָלָה
וַיֵּרֵד וְעָלָה בְּאֶלֶף וּמֵאֵתִים
קְשׁוּרִים שֶׁל אֵשׁ, וְהוֹצִיא כַח
אֶחָד טְמִיר וּנְקָרָא אֱלֹהִים, וְזוֹ
הַגְּבוּרָה. מִזֶּה מִתְּפַשְׁטִים כַּחוֹת

לְבַתֵּר אֶתּוֹסֶף ה"א לְאַתְחַבְּרָא כְּלֵהוּ אֶתּוֹן
בֵּה"א וְאַתְקָרִי אִתָּהּ. וְעַל דָּא (נחמיה ט) וְאַתָּה
מְחִיָּה אֶת כָּלֶם. אֶת רְזָא אֲדָנִי וְהַכִּי אֶקְרִי.
הַשָּׁמַיִם דָּא יְהוָה רְזָא עֲלָאָה.

וְאִתָּת תְּקוּנָא דְכַר וּנְוִקְבָא. וְאִתָּת רְזָא
וַיהוָה, וְכִלָּא חַד. הָאֶרֶץ דָּא אֱלֹהִים
כְּגוּוֹנָא עֲלָאָה לְמַעְבַּד פִּירִין וְאִיבִין. שְׁמָא דָּא
כְּלִילָא בְתִלְת דְּוִכְתִּי, וּמִתְמָן אֶתְפָּרֵשׁ שְׁמָא דָּא
לְכַמָּה סְטָרִין. עַד הָכָא רְזָא דְסֵתְרָא דְסֵתְרִין
דְּגִלְיָד וּבְנֵי וְקִיִּים בְּאַרְח סְתִים בְּסֵתְרָא דְחַד
קָרָא. מִכָּאֵן וְלִהְלָאָה.

השלמה מוחשמות (סימן ב)

מִתְנִיתִין קְטוּרֵי רַמָּאֵי הוֹרְמָנִי דְבוּרִיָּרִי
קָרִיבוּ שְׁמַעוּ מָאן מְנַכּוֹן דְסָלִיק
וְנַחִית מָאן פִּנֵּשׁ רוּחָא בִידוּי יָקוּם וַיִּנְדַע
בְּשִׁעָתָא דְסָלִיק בְּרַעוּתָא דְרִישָׁא חִיּוּרָא
לְמַעְבַּד יִקְרָא לִיקָרִיָּה סָלִיק חַד טְהִירוֹ סְתִימוֹ
בְּרִישָׁא דְכִלָּא נֹשֵׁב בָּהּ וְאַפִּיק קוּמְרִין טְהִירִין
מִתְחַבְּרִין פְּחָדָא כִלָּא וְסָלִיקוּ וְנַחֲתוּ וְאַתְעַבִּיד
כִּלָּא חַד וְהָהוּא טְהִירוֹ סְתִימוֹ כַּד נֹשֵׁיב בָּהּ
וְאַנְהִיר אֶקְרִי אֱהִי"ה הָהוּא טְהִירוֹ סִלְקָא
וְנַחֲתָא וְזָרִיק זִיקִין נְצִיצִין וְאַנְשִׁיב בָּהּ וְאַפִּיק
חַד חִילָא טְמִירָא וְאִיקְרִי שְׁמִיָּה אֲשֶׁר אֱהִי"ה
בְּגִלְפּוֹ טְמִיר וְסְתִים אֵינוֹן קוּמְרִין טְהִירִין
דְאַתְחַבְּרוּ מִגּוֹ חַד טְיִנְרָא סְתִים נְפְקֵי בְּגִלוּפָא
בְּחִילָא דֵהָהוּא טְהִירוֹ עֲלָאָה וְאִיקְרִי יְהוָה.

הוּ נֹשֵׁיב בָּהּ וְאַפִּיק זִיקִין נְצִיצִין זָרִקִין לְכָל
עֵיבֶר וְאַפִּיק חַד חִילָא טְמִירָא נְצִיץ
לְכָל סְטֵר וְאִיקְרִי א"ל. תּוֹ הָהוּא טְמִירָא
טְהִירוֹ סְתִים נֹשֵׁב בָּהּ וְסִלְקָא וְנַחֲתָא וְסָלִיק
בְּאֶלֶף וּמֵאֵתִין קִיטוּרִין דְנוּרָא וְאַפִּיק חַד חִילָא
טְמִירָא וְאִיקְרִי אֱלֹהִים וְדָא גְבוּרָה. מִהָאֵי
מִתְפַּשְׁטֵן חִילִין טְמִירִין לְהִטִּין לְכָל סְטֵר

מנהון די מתקנן בתיקוני יאות ומנהון די מתקנן בתיקוני אחרא.

תו נשיב בה ואפיק חד חילא טמירא דאיתקרי יהו"ה מדת רחמים ואקרי שמים, וקיימא בין תרין חילין דאיקרון צבאו"ת מהאי נפקן (נפקו) כל חילין וכל משיריין עילאין כל חד וחד לזניה לקיימא ולהנהגא עלמין עליה כתיב (תהלים פ"ד) יי צבאות אשרי אדם בוטח בך: (עד כאן מההשמעות) בראשית, ברא שיי"ת, מקצה השמים ועד קצה השמים, שית סטרין דמתפשטן מרזא עלאה באתפשטותא (נ"א משלש נקודות) דברא מגו נקודה קדמאה. ברא אתפשטותא דחד (נ"א מנו) נקודה דלעילא. והכא אגליף רזא שמא דארבעין ותריין אתנוון:

והמשבילים זזהירו, (דניאל יב) פגוונא דתנוועי (נ"א דטעמי) דמנגני, ובנגוונא דילהון אזלין אבתרייהו אתנוון ונקודי, ומתנענען אבתרייהו כחילין בתר מלכיהון. גופא אתנוון, ורוחא נקודי. פלהו נטלו במטלניהון בתר תנוועי (נ"א טעמי) וקיימי בקיומיהו. כד נגוונא דטעמי נטיל, נטלי אתנוון ונקודי אבתרייהו. כד איהו פסיק אנון לא נטלין וקיימי בקיומיהו.

והמשבילים זזהירו, אתנוון ונקודי. כזהר נגוונא דטעמי. הרקיע אתפשטותא דנגוונא כגון אנון דמתפשטי בפשיטו ואזלו בנגוונא. ומצדיקי הרבים אנון פסוקי דטעמי דפסקי במטלניהון דבגין כך אשתמע מלה. זזהירו אתנוון ונקודי ונהרין פחדא במטלנין ברזא דסתימו במטלנותא (נ"א באנון) כאנון שבילין סתימין. מהאי אתפשט

טמירים לזהטים לכל צד, מהם שמתקנים בתקונים יפים, ומהם שמתקנים בתקונים אחרים.

עוד נשיב בה והוציא כח טמיר אחד שנקרא יהו"ה, מדת רחמים, ונקרא שמים. ועומד בין שני חילות שנקראים צבאות. מזה יצאו כל החילות וכל המחנות העליונים, כל אחד ואחד למינו לקים ולהנהיג את העולמות, עליו כתוב (תהלים פד) ה' צבאות אשרי אדם בוטח בך: בראשית, ברא שיי"ת, מקצה השמים ועד קצה השמים, ששה צדדים שמתפשטים מסוד עליון בהתפשטות (נ"א משלש נקודות) שברא מתוך נקדה ראשונה. ברא התפשטות של נקדה אחת שלמעלה. וכאן נחקק סוד השם של ארבעים ושנים אותיות.

(דניאל יב) והמשפלים יזהרו, כדגמת תנועות (נ"א טעמים) שמנגנות, ובנגון שלהם הולכים אחריהם אותיות ונקודות ומתנענעים אחריהם, כמו חילים אחרי מלכם. הגוף האותיות, והרוח נקודות. כלם נוסעים במסעותיהם אחר התנועות ועומדים במקומם. כשנגוון הטעמים נוסע, נוסעות האותיות והנקודות אחריהם. כשהוא פוסק, הם אינם נוסעים ועומדים במקומם.

והמשבילים זזהרו - אותיות ונקודות. כזהר - נגון הטעמים. הרקיע - התפשטות הנגון כמו אלה שמתפשטים בהתפשטות והולכים בנגון. ומצדיקי הרבים - אותם פסוקי הטעמים שפוסקים במסעותיהם, שבגלל כך נשמע הדבר. זזהירו אותיות ונקודות, ומאירים כאחד במסעות בסוד של סתר במסע כאותם שבילים נסתרים. מזה

עֲזְרֵי מַעַם הַשָּׁמַיִם עוֹשֵׂה שְׂמִימִם וְאַרְץ

סֵפֶר

אֹר הַזֵּהָר

הַחֲדָשׁ הַשְּׁלָמִים וְהַמְּנַקֵּד

הַמַּחֲלָק

ל- 354 יְמוֹת הַשָּׁנָה

בו יבאר גדל החיוב ללמוד וללמד הזהר
הקדוש והתקונים והכמת האמת שחבר התנא
האלקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א

שבו גלה סודות נפלאים אשר בתורתו ושמותיו הקדושים בהם
העולם כגם ועל ידי זה תמלא הארץ דעה את השם באמונה

❖ בזהר דא יפקון מן גליתא ברחמי ❖

עיר וקדיש מין שימא נחת - כי לא תשכח מפי ירעיו

שנת ספ"ר או"ר הזוה"ר - [בגימטריא] תשי"ע לפ"ק

הוצאה שביעית עם הוספות ותקונים

חדש אלול שיע"ת הגאולה לפ"ק - עיה"ק בית שמש תוכב"א

תוכן הספר

רשימת 52 הספרים 8

מבוא 13

הקדמה 17

מפתח הפרקים 27

מפתח העניינים 31

ספר "אור הזהר החדש השלם

והמנקד" (ל"ג פרקים) 75

רמזי "זהרי חמה" 608

קונטרס "מי גלה ר"ז זה לבני" 609

מפתח הספרים 613

מִפְתַּח הַפְּרָקִים לְסֵפֶר "אֹר הַזְהָר הַחֲדָשׁ"

- פָּרָק א עֲנָף א – מַעֲלַת אַמִּירַת הַזְהָר וְהַתְּקוּנִים אֶפְלוּ בְּלִי הַבְּנָה 75
- פָּרָק א עֲנָף ב 112
- פָּרָק ב – לְקוּט נַפְלָא אֹדוֹת תּוֹרַת הַח"ן 185
- פָּרָק ג – בּוּ יְבֵאֵר גְּדֹל מַעֲלַת לַמּוֹד סֵפֶר הַזְהָר וְהַתְּקוּנִים וְסִגְלָתוֹ
בְּזֶה וּבְבֵא 221
- פָּרָק ד – עֵקֶר בְּרִיאַת הָאָדָם שֶׁיִּלְמַד חֻכְמַת הַנְּסֻתָר 250
- פָּרָק ה – הַזְהָר תְּקוּן לְהַשְׁכִּינָה וּמִקְרַב הַגְּאֻלָּה 256
- פָּרָק ו – אֶפְשֶׁר לְאָדָם שְׂיִהְיֶה בְּקִי בְּש"ס וּפּוֹסְקִים וּבְאוֹתוֹ זְמַן עִם
הָאָרֶץ גָּמוּר 265
- פָּרָק ז – אֹר הַזְהָר מִצְנַע בְּתִלְמוּד וּפּוֹסְקִים 270
- פָּרָק ח – סִגְלַת סֵפֶר הַזְהָר 277
- פָּרָק ט – פְּלֵם חַיִּבִּים לְלַמּוֹד זֶהר 286
- פָּרָק י – חֲדָשׁ אֵלּוּל רְאוּי לְלַמּוֹד הַתְּקוּנִים בְּשָׁפִי 291
- פָּרָק יא – הַתְּנַגְדוֹת לְהַזְהָר הַקְּדוּשׁ 307
- פָּרָק יב – הָעֵלֶם וּגְלוּי הַזְהָר 311
- פָּרָק יג – הַחַיּוּב וְהַשְּׁלִיחָה לְלַמּוֹד הַזְהָר 316
- פָּרָק יד – גְּדוּלֵי הַחֲסִידוֹת בְּשֶׁבַח לַמּוֹד הַזְהָר 327
- פָּרָק טו – נַפְלָאוֹת רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי 332
- פָּרָק טז – לַמּוֹד סֵפֶר הַזְהָר הַקְּדוּשׁ בְּמֵרוֹן 338

- פָּרָק יז – דְּבָרֵי הָרֵאשׁוֹנִים הַמֵּתְאָרִים אֶת הַקְּבֵלָה 350
- פָּרָק יח – הַתְּגָלוֹת סֵפֶר הַזֹּהָר 355
- פָּרָק יט – מִדּוּעַ לֹא נִתְּגַלָּה סֵפֶר הַזֹּהָר לְהַקְדָּמוֹנִים 360
- פָּרָק כ – רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי תִלְמִיד מִבְּהַק לְרַבֵּי עֲקִיבָא 362
- פָּרָק כא – דְּמוּי רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי לְמֹשֶׁה רַבֵּינוּ 365
- פָּרָק כב – גְּדֹל מַעֲלַת הַתְּפִלָּה בְּמִרוֹן 372
- פָּרָק כג – לַמּוֹד הַזֹּהָר בְּטַהֲרָה 378
- פָּרָק כד – לְהִיּוֹת בְּמַחְצָתוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא 380
- פָּרָק כה – תִּקּוּן לְגֵאֵלָה הָאֲמִתִּית מִטַּעַם הַרְבָּנִים הַגָּאוֹנִים מֵאֲרֵי
דְּאַרְעָא קְדִישָׁא בְּשַׁנַּת תַּרפ"א לַפ"ק 383
- פָּרָק כו – שְׁלַחַן עֲרוּךְ הַזֹּהָר הַלְכוֹת תִּלְמוּד תּוֹרָה סִימָן רמ"ו
(לְהַגְאֹן הַצְדִּיק הָרַב אַבְרָהָם אֲבִישׁ צִינּוּרִט שְׁלִיט"א – חֶלֶק חֲמִישִׁי יְרוּשָׁלַיִם
תשס"א) 399
- פָּרָק כז 413
- פָּרָק כח עֲנָף א – הַקְּדָמַת מוֹרִינוּ הָרַב חַיִּים וַיִּטָּאֵל זְכוּתוֹ יָגֵן
עֲלֵינוּ אֲמֵן עַל שַׁעַר הַהַקְדָּמוֹת 473
- פָּרָק כח עֲנָף ב – סֵפֶר דְּרָךְ עֵץ חַיִּים לְהַרְמַח"ל בְּעַל סֵפֶר מְסַלַּת
יִשְׂרָאֵל, וְהוּא הַקְּדָמָה לְסֵפֶר פִּתְחֵי חֻכְמָה, וְהוּא מֵיֶסֶד עַל סֵפֶר
עֵץ הַחַיִּים לְמוֹרִינוּ הָרַב חַיִּים וַיִּטָּאֵל זְכוּרֹנוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא ... 522
- פָּרָק כט – הַמְּקַבֵּל הָאֱלֹקִי רַבֵּי יְהוּדָה פְּתִיחַ זְכָר צְדִיק וְקָדוֹשׁ
לְבָרְכָה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא 542
- פָּרָק ל – הַחֲזוֹן אִישׁ זְכוּתוֹ יָגֵן עֲלֵינוּ אֲמֵן 558
- פָּרָק לא – הַצְדִּיק הַקְּדוֹשׁ רַבֵּי סְלִימָאן אֵלֵיהוּ מְנִי זְכָר צְדִיק
וְקָדוֹשׁ לְבָרְכָה 575
- פָּרָק לב 585

פָּרָק ל"ג עֶנְף א ול"ג בְּעֵמֶר – ג"ל עֵינַיִן – קוֹנְטָרַס "הַבֵּן אִישׁ חַי וְהַזֶּהָר" – הַצְדִּיק הַקְדוֹשׁ הַחַד בְּדָרָא מְגֵלָה לְנוּ, שְׁקִימוּ וְקַבְלוּ הַיְהוּדִים קֹהֵל עֲדַת יִשְׂרָאֵל, לְהַחְזִיק בְּלִמּוּד הַקְדוֹשׁ שֶׁל הַתְּקוּנִים וְהַזֶּהָר יַחֲדָה וְרַבִּים מִנְעֵר וְעַד זָקֵן 588

פָּרָק ל"ג עֶנְף ב ול"ג בְּעֵמֶר – ג"ל עֵינַיִן – גְּדֹל הַחַיּוּב עַל כָּל אֶחָד אֲשֶׁר נִקְרָא בְּשֵׁם "יִשְׂרָאֵל" לְלַמֵּד בְּסֵפֶר הַזֶּהָר, זְקֵנִים עִם נְעָרִים, הַקְטָנִים עִם הַגְּדוּלִים, עֲשִׂיר וְאַבְיּוֹן, גְּאוּנִים עִם הַגְּדוּלִים, חֲכָמִים עִם הַמּוֹנִים וְצֹאן קְדוֹשִׁים, מִקְטָן שֶׁהִגִּיעַ לְחֲנוּפָה, וְיִהְיֶה נְצוּלִים מִכָּל פְּגָעִים רָעִים 600

קוֹנְטָרַס "מִי גֵלָה ר"ז זֶה לְבָנִי" 609

סֵפֶר אֹר הַזֵּהר

— פֶּרֶק אַ עֲנָף א' — מַעֲלַת אַמִּירַת הַזֵּהר וְהַתְּקוּנִים אֶפְלוּ בְּלִי הַבְּנָה

— לימוד היומי - א תשרי —

א) גַּם כִּי סְתוּמִים וְחַתוּמִים הַדְּבָרִים, אַל נָא תִמְנַע
מִקְרִיאָתֶם

גַּם כִּי סְתוּמִים וְחַתוּמִים הַדְּבָרִים, אַל נָא תִמְנַע
מִקְרִיאָתֶם, כִּי בְרִית כְּרוּתָה לְשִׁפְתֵינוּ הַנוֹטְפוֹת מִרַב בְּאִימָה וְרַעוּתָא
דְּלִבָּא בְּהַנִּי כַּבְּשֵׁי דְרַחֲמֵנָא שְׂאִינִים חוֹזְרוֹת רִיקָם, מְעוֹרֵר אֶת
הָאֵהָבָה עַד שֶׁתַּחֲפֹץ בְּלִגְלוּג וְגַמְגוּם, אִישׁ הוֹגֵה וְשׁוֹגֵה בְּאֵהָבָתָה וְכוּ'.
(הֵרַב מֹשֶׁה זְכוּתָא בְּהַגְהוּתֵינוּ לְסֵפֶר הַפְּנוּנוֹת)

ב) לַמּוֹד תְּהִלִּים וְזֵהר הַקְּדוֹשׁ אֶפְלוּ בְּאִין מִבֵּין כָּלֵל,
חֲשׁוּב וּמְקַבֵּל וּמְרַצָּה לְפָנֵי הַשֵּׁם

לַמּוֹד סֵפֶר הַזֵּהר נִשְׁגָּב מֵאֵד לְטֵהר וּלְקִדְשׁ הַנֶּפֶשׁ, וְאֶפְלוּ אִי
לֹא יָדַע מֵאִי קָאֵמֵר וְשׁוֹגֵה בּוֹ שְׁגִיאוֹת הַרְבֵּה הוּא חֲשׁוּב לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא. וְנֵהִי שֶׁבְּלַמּוֹד הַמְּשַׁנִּיּוֹת וְכַדּוּמָה יֵשׁ דְּעוֹת שְׁצָרִיךְ לְהַבִּין
לְפָחוֹת מֵהוּ הָעֵינָן שְׁלוּמֵד, אֲבָל בְּלַמּוֹד תְּהִלִּים וְזֵהר הַקְּדוֹשׁ אֶפְלוּ
בְּאִין מִבֵּין כָּלֵל, חֲשׁוּב וּמְקַבֵּל וּמְרַצָּה לְפָנֵי הַשֵּׁם וְכוּ'.

(פְּלֵא יוֹעֵץ אוֹת ז', זֵהר)

ג) אף אם אינו מבין בהם יאמר דברי הזהר ותקוננים

ילמד בספרי קבלה, ואף אם אינו מבין בהם יאמר דברי הזהר ותקוננים, כי הם מסגלים לטהר הנשמה.

(סדור פגנות האר"י זכרונו לברכה מהמקבל האלקי מורנו הרב רבי יעקב קאפיל של רבי יעקב קאפיל איש ליפשיץ זכר צדיק וקדוש לברכה אשר היה מגיד מישרים בבית המדרש של מעזריטש גדול לפני תקופת הבעל שם טוב - לפני 300 שנה. כולל באורים על כל חלקי התפלה. בסדר פגנת הלמוד)

ד) לשון של הזהר מזכר הנשמה

מי שלא זכה להבין הזהר, אף על פי כן ילמד, כי הלשון של הזהר מזכר הנשמה.

(אור צדיקים להרב מאיר פאפריש, סימן א' סעיף קטן טז)

לימוד היומי - בתשרי

ה) למוד ספר הזהר מרומם על כל למוד, בשגם לא ידע מאי קאמר ואף שיטעה בקריאתו, והוא תקון גדול לנשמה

למוד ספר הזהר מרומם על כל למוד, בשגם לא ידע מאי קאמר ואף שיטעה בקריאתו, והוא תקון גדול לנשמה. לפי שהגם דכל התורה שמוותיו של הקדוש ברוך הוא, מכל מקום נתלבשה בכמה ספורים, ואדם הקורא ומבין הספורים נותן דעתו על פשט הפשוט, אבל ספר הזהר, הסודות עצמן בגלוי, והקורא יודע שהם סודות וסתרי תורה, אלא שאינו מובן מקצר המשיג ועמק המשג.

(עבודת הקדש להחיד"א, מורה באצבע סימן מד)

ו) למוד הזהר הקדוש נורא ונשגב מאד הגם דלא ידע מאי קאמר

הטעם שכתבו זכרונם לברכה כי למוד הזהר הקדוש נורא ונשגב מאד הגם דלא ידע מאי קאמר, משום דבכל התורה יש פרדס (פשט רמז דרוש סוד), ובכל למוד אינו נכר הסוד כלל, ואדרבה

הקורא וְשׁוֹנֵה דַעְתּוֹ עַל הַפֶּשֶׁט לְבַד בְּאֵין מִבֵּין אִם יֵשׁ סוּד בַּתּוֹרָה כָּלֵל, מֵה שְּׂאִין כֵּן סֵפֶר הַזֹּהַר הַקְּדוֹשׁ דְּהַסּוּדוֹת הֵם בְּגִלּוּי וְהַלּוּמֵד יוֹדֵעַ כִּי יִדְבַר נִפְלְאוֹת וְרִזֵּי תוֹרָה וְהוּא לֹא יֵדַע, וְלִזֶּה מוֹעִיל מְאֹד לְתַקּוֹן הַנֶּפֶשׁ.

(נֶפֶשׁ חַיִּים מַעֲרַכֶת הִז' אוֹת ד', מִשֵּׁם הַגְּדוּלִים לְהַחִיד"א)

ז) לְשׁוֹן הַזֹּהַר הַקְּדוֹשׁ הוּא מְסַגֵּל לְנִשְׁמָה, אֵף שְּׂאִינוּ מִבֵּין כָּלֵל מֵה שְּׂאֵמֵר

עַל דֶּרֶךְ דְּאִיתָא שְּׁלִשׁוֹן הַזֹּהַר הַקְּדוֹשׁ הוּא מְסַגֵּל לְנִשְׁמָה, אֵף שְּׂאִינוּ מִבֵּין כָּלֵל מֵה שְּׂאֵמֵר, כַּמְשַׁל הַנִּכְנָס לַחֲנוּת שֶׁל בִּשְׁם, אֵף עַל פִּי שְׁלֹא לְקַח כָּלוּם, מִכָּל מְקוֹם רֵיחַ טוֹב קֵלֵט עִמּוֹ.

(הַרְבַּ הַקְּדוֹשׁ רַבִּי מִשֵּׁה חַיִּים אֶפְרַיִם מִסְדִּילְקוֹב בַּעַל דָּגַל מַחֲנֵה אֶפְרַיִם בַּלְקוּוֹטִים דְּבוּר הַמַּתְחִיל 'שְׁקִנִּי)

ח) אֵמֵר הַבַּעַל שֵׁם טוֹב זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה: אֵמִירַת הַזֹּהַר מְסַגֵּל לְנִשְׁמָה

אֵמֵר הַבַּעַל שֵׁם טוֹב זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה: בְּג' דְּבָרִים הַכָּלֵל הַפֶּךָ מִמֵּה שְּׂאֵמֵרוֹ אֶחָד הַמְרַבֶּה וְאֶחָד כּו' וּבִלְבַד שְׁיִכּוֹן, אֶלֶּא אֶחָד הַמְכּוֹן כּו' וּבִלְבַד שְׁיִרְבֶּה, אֵמִירַת הַזֹּהַר מְסַגֵּל לְנִשְׁמָה.

(סֵפֶר נְתִיב רִשִׁי, בְּשֵׁם מוֹרִי, הֵלֵא הוּא הַרְבַּ הַצַּדִּיק רַבִּי הֵלֵל מִפְּאִרִיטֶשׁ)

ט) בְּשֵׁם אֲדַמּוֹר הַזְּקֵן (בַּעַל הַתְּנִיָּא) נִשְׁמָתוֹ בְּגִנְזֵי מְרוּמִים: סֵפֶר הַזֹּהַר הַלְּשׁוֹן מְסַגֵּל לְנִשְׁמָה אֵף עַל פִּי הֵלֵא יֵדַע מֵאֵי קֵאֵמֵר

שְׁמַעְתִּי מִמֵּהֶר"ם הַלּוֹי יִפֶּה שְּׂאֵמֵר בְּשֵׁם אֲדַמּוֹר הַזְּקֵן (בַּעַל הַתְּנִיָּא) נִשְׁמָתוֹ בְּגִנְזֵי מְרוּמִים סִגְלָה לְמַחְשְׁבוֹת זְרוֹת בַּעַת הַתְּפִלָּה הוּא ג' דְּרָכִים וְכו', וְכֵן סֵפֶר הַזֹּהַר הַלְּשׁוֹן מְסַגֵּל לְנִשְׁמָה אֵף עַל פִּי דְלֹא יֵדַע מֵאֵי קֵאֵמֵר, וְלָכֵן כִּיּוֹן שֶׁג' דְּבָרִים אֵלוֹ אֵינָם צְרִיכִים כְּוֹנֵה, לָכֵן מוֹעִילִים לְטַהַר הַמַּחְשְׁבָה מִמַּחְשְׁבוֹת זְרוֹת.

(סֵפֶר מְגִדֵל עַז, מֵאֵמֵרֵי דְבָרֵי אֱלֻקִּים חַיִּים מֵאֲדַמּוֹרֵי חַב"ד, עֲמוּד תַּכ"ו)

י) שְׁמַעְנוּ בְּפִרוּשׁ מִפִּי אֲדָמוֹר הַזְקֵן (בַּעַל הַתְּנִיָּא) בְּלִיאֲזוּנֵי מוֹעֵיל קְרִיאַת דְּבָרֵי הַזְהָר הַקְדוּשׁ אִף דְּלֹא יָדַע מַאי

קָאָמַר

וּכְמוֹ שֶׁשְׁמַעְנוּ בְּפִרוּשׁ מִפִּי אֲדָמוֹר הַזְקֵן (בַּעַל הַתְּנִיָּא) בְּלִיאֲזוּנֵי, שֵׁשׁ בְּחִינַת טְמֵטוּם הַמַּח וְכוּ', וְלִזֶּה מוֹעֵיל קְרִיאַת דְּבָרֵי הַזְהָר הַקְדוּשׁ אִף דְּלֹא יָדַע מַאי קָאָמַר.

(תנה אריאל, להרי"א מהומיל, שמות עמוד סד)

יא) בְּדַבְּקוֹת נֶפֶשׁ הָאָדָם בְּצִרוּפֵי אוֹתִיּוֹת אִף שְׂאִינוּ יוֹדַע וּמִבֵּין הָעֵינָן בְּעֵין הַשֶּׁכֶל רַק שְׁהוּגָה וּמְדַבֵּר בָּהֶם, הֲרִי הֵם מַעֲלִים אֶת הַנֶּפֶשׁ

כָּל צִרוּפֵי אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה יֵשׁ בָּהֶם יִתְרוֹן וּמַעֲלָה יִתְרָה זוֹ, שֶׁבְּדַבְּקוֹת נֶפֶשׁ הָאָדָם בְּצִרוּפֵי אוֹתִיּוֹת אִף שְׂאִינוּ יוֹדַע וּמִבֵּין הָעֵינָן בְּעֵין הַשֶּׁכֶל רַק שְׁהוּגָה וּמְדַבֵּר בָּהֶם (לְאַפְיוֹקֵי הַרְהוּר דְּלֹאוּ כְּדַבּוֹר דְּמִי) הֲרִי הֵם מַעֲלִים אֶת הַנֶּפֶשׁ לְמָקוֹם שְׁלֹא הִיְתָה הַנֶּפֶשׁ מַגַּעַת שֵׁם מִצַּד שְׂרָשָׁה, כִּי שְׂרָשׁ אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה הִיא גְבוּהָ לְמַעֲלָה מִשְׂרָשׁ הַנֶּפֶשׁ.

(תורה אור לבעל התניא, פרשת בשלח דבור המתחיל אשירה לה')

יב) הַלְשׁוֹן שֶׁל הַזְהָר מְסַגֵּל לְשִׁכְיִנְתָּא וּלְנִשְׁמַתָּא לְקִרְאָ בּוּ יוֹתֵר מִכָּל עֵסֶק הַתּוֹרָה

יַעֲסֵק בְּסִפּוֹר הַזְהָר אִף עַל גַּב דְּלֹא יָדַע וְלֹא מִבֵּין מַאי קָאָמַר, מִכָּל מָקוֹם הַלְשׁוֹן שֶׁל הַזְהָר מְסַגֵּל לְשִׁכְיִנְתָּא וּלְנִשְׁמַתָּא לְקִרְאָ בּוּ יוֹתֵר מִכָּל עֵסֶק הַתּוֹרָה. (תקנון ליל הושענא רבה)

יג) בְּשֵׁם הַקְדוּשׁ רַבִּי אֶהְרֹן מְזִיטָאמִיר: שְׁזַהַר הַקְדוּשׁ צְרִיף לְאָמְרוֹ בְּלֹא בְּאוֹר, כִּי הַתְּבוּת וְהַדְּבּוֹר שֶׁל זֶהר הַקְדוּשׁ עֲצָמָן מְקַשְּׂרִין אֶת הָאָדָם לְאִין סוּף יִתְבַּרְךָ

בְּעֵינָן לְמוֹד זֶהר הַקְדוּשׁ, אָמַר בְּשֵׁם הַקְדוּשׁ רַבִּי אֶהְרֹן מְזִיטָאמִיר, שְׁזַהַר הַקְדוּשׁ צְרִיף לְאָמְרוֹ בְּלֹא בְּאוֹר, כִּי הַתְּבוּת